

Lietuvos Respublikos teismų ir teismų savivaldos institucijų 2011 metų veiklos apžvalga

Turinys

1. Bendroji informacija apie teismus	4
2. Duomenys apie teisėjus	5
3. Duomenys apie teisėjų padėjėjus	6
4. Teismų finansavimas	8
5. Duomenys apie teismuose nagrinėtas baudžiamąsias, civilines ir administracines bylas	8
5.1. Baudžiamosios bylos	8
5.2. Civilinės bylos	16
5.3. Administracinės bylos	22
6. Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei vienerius metus	26
6.1. Civilinės bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus	28
6.2. Pagrindinės civilinių bylų užsitęsusio nagrinėjimo priežastys	34
6.3. Baudžiamosios bylos	38
6.4. Baudžiamosios bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus	42
6.5. Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui	44
6.6. Administracinės bylos	47
6.7. Administracinių teisės pažeidimų bylos	49
6.8. Administracinių teisės pažeidimų bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui	50
7. Europos žmogaus teisių teismo priimti sprendimai	50
8. 2011 metų darbo krūvių apylinkių teismuose analizė	56
8.1. Darbo krūvių dinamika	56
8.2. Darbo krūvis nagrinėjant civilines bylas	59
8.3. Darbo krūvis nagrinėjant baudžiamąsias bylas	62
8.4. Darbo krūvių struktūra didžiausių darbo krūvių turinčiuose teismuose	62
8.5. Darbo krūvių analizė pagal bylų skaičių tenkantį vienam teisėjui	64
8.6. Teismų darbo krūvis su teisėjų padėjėju darbo indėliu	66
8.7. 2011 metų darbo krūvių apygardų teismuose analizė	68
8.8. 2011 metų darbo krūviai apygardų administraciniuose teismuose	71
8.9. Išvados ir pasiūlymai	72
9. Teismų savivaldos institucijų veikla	73
9.1. Bendroji informacija apie teismų savivaldos institucijas	73
9.2. Teisėjų tarybos veikla 2011 metais	73
9.3. Teisėjų etikos ir drausmės komisijos veikla 2011 metais	86
9.4. Teisėjų garbės teismo veikla 2011 metais	87
9.5. Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos veikla 2011 metais	91
9.6. Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos veikla 2011 metais	91
9.7. Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos veikla 2011 metais	92
10. Teisminė mediacija Lietuvoje	93
11. Teismų informacinės sistemos „LITEKO“ plėtra 2011 metais	95

Gerbiamieji,

tęsdami tradiciją, pristatome Jums Lietuvos teismų ir teismų savivaldos institucijų sistemos 2011 metų veiklos apžvalgą.

Ar teismų veikla praėjusiais metais buvo pakankamai veiksminga, ar sugebėta įveikti bent dalį iš daugelio senų ir naujų kilusių iššūkių, nuomonę susidarysite patys. Turėsite galimybę įvertinti, ar teismų savivaldos pastangos, užtikrinant teismo ir kitų konstitucinių valdžių bendradarbiavimą, buvo pakankamos, ar šis bendradarbiavimas, sprendžiant teismų sistemos, teismo proceso optimizavimo, teismų sprendimų / teisingumo kokybės gerinimo klausimus, buvo rezultatyvus, ar sistema pajėgi taisyti savo klaidas, ar ji atsivėrė visuomenei ir ar yra pasirengusi tai tęsti, kokios galimybės, siekiant stiprinti teismų vaidmenį ir autoritetą teisės viršenybe grindžiamoje teisinėje valstybėje, dar neišnaudotos. Tai – ne vieninteliai klausimai, į kuriuos, tikimės, bus rastas atsakymas.

Praėjusieji metai paženklinoti teismams ir teismų savivaldos institucijoms svarbių įvykių.

Administracinius teisės pažeidimus ir administracinių bylų nagrinėjimą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimai leido perskirstyti bendrųjų ir administracinių teismų kompetenciją, išgryninant ją ir sudarant sąlygas nuosekliai atitinkamų teismų specializacijai.

Civilinio proceso kodekso naujovės sudarė realias prielaidas proceso operatyvumui skatinti, padėjo pagreitinti tam tikrų kategorijų bylų nagrinėjimą. Tai lėmė ir elektroninės erdvės naujoves: privalomą teismo posėdžio garso įrašą, teismo šaukimų, taip vadinamo elektroninio teismo įsakymo viešą skelbimą specialiaame interneto tinklalapyje ir kt. 2011 metais padidėjo dėmesys darbo ir viešųjų pirkimų byloms, jų nagrinėjimo kokybei ir terminams – šių bylų kategorijos išskirtos kaip itin jautrios piliečiams ir valstybės raidai. Ekonominis sunkmetis valstybėje lėmė ne tik didelį teismų darbo krūvį, bet ir poreikį teismų sistemos viduje ieškoti veiksmingų efektyvesnio žmogiškųjų ir materialųjų išteklių panaudojimo priemonių. Siekdama šių tikslų, Teisėjų taryba ėmėsi iniciatyvos, apygardų teismų vadovų veiklai aktyvinti. Norima, kad būtent šie teismai taptų regionų apylinkių teismų veiklos stebėsenos, koordinavimo, gerosios vadybos ir administravimo praktikos sklaidos centru, skleidžiančiu iniciatyvas ir teikiančiu pasiūlymų, kaip Teisėjų tarybos sprendimų reikalaujančiose situacijose konkrečias problemas spręsti vietose. Tai ypač svarbu, kai dėl sisteminių ar laikinų aplinkybių poveikio teisėjų darbo krūviai vienur ar kitur pasiekia kritinę ribą. Teisinių instrumentų laiku ir tinkamai reaguoti į situacijos pokyčius yra. Pavyzdžiui, Teismų įstatyme įtvirtintas lankstesnis mechanizmas, leidžiantis laikinai ar nuolat perkelti teisėjus iš vieno teismo į kitą. Tačiau to nepakanka.

Teisėjų taryba jaučia poreikį remtis kai kurių valstybių gerąja praktika, todėl ėmėsi iniciatyvos diskutuoti apie plataus masto apylinkių teismų stambinimą bei teisingumo vykdymo priartinimą prie žmonių. Tuo siekiama geriau panaudoti vidinius išteklius ir, atsikračius administracinės naštos, visiems teisėjams sudaryti prielaidas teisingumui vykdyti, skaidresnei bylų skirstymo sistemai, šią funkciją koncentruojant apylinkės teismo centrinėje buveinėje, sukurti, darbo krūviui tarp visoje teritorijoje, apimančioje kelis administracinius teritorinius vienetus, dirbančių teisėjų, subalansuoti, racionaliau naudoti biudžeto lėšas ir žmogiškuosius išteklius, suvienodinti teismų, prokuratūros ir policijos veikimo teritorijų ribas, taip tarp institucijų užtikrinant efektyvesnius ryšius. Tokia pertvarka leistų steigti teismų filialus kai kurių savivaldybių salėse, skirtose byloms nagrinėti, į kurias bylų nagrinėti atvyktų teisėjai, ir piliečiai įgytų galimybę procesinius dokumentus pateikti visoje konkrečiaus teismo veiklos teritorijoje.

2011 metais teismai duris visuomenei atvėrė dar labiau. Vieši Teisėjų tarybos posėdžiai sulaukia vis daugiau visuomenės stebėtojų, nuolatines spaudos konferencijas teismų veiklos aktualijoms aptarti palankiai vertina, susidomėjimą jomis rodo žiniasklaidos atstovai. 2011 metais teismuose surengtas ir gerų atsiliepimų sulaukęs Lietuvos Konstitucijos ir Europos teisės dienos minėjimas skatina panašius renginius organizuoti dažniau, įtraukiant dar daugiau visuomenės. Viliamės, kad užsimezgs dialogas su visuomene bus ilgalaikis ir abipusiškai naudingas.

Norėtusi tikėti, kad apžvalga sudomins skaitytoją, paskatins įsigilinti į teismų ir teismų savivaldos institucijų veiklos faktus ir statistiką, sudarys galimybę objektyviai vertinti ir rasti atsakymus į rūpimus klausimus.

Teisėjų tarybos pirmininkas

Gintaras Kryževičius

1. BENDROJI INFORMACIJA APIE TEISMUS

Demokratinėje visuomenėje teismui tenka išskirtinis vaidmuo saugant asmenų teises ir laisves nuo galimų pažeidimų. Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) 30 straipsnis garantuoja asmeniui, kurio teisės ir laisvės pažeidžiamos, teisę kreiptis į teismą. Vadovaujantis Konstitucija, įstatymais bei Lietuvos Respublikos ratifikuotomis tarptautinėmis sutartimis kiekvienas žmogus turi teisę į teisingą, tinkamą, nešališką teismo procesą. Šias konstitucines asmenų teises ir laisves užtikrinti padeda šalyje veikianti teismų sistema.

Konstitucijos 5 straipsnis įtvirtina, jog valstybės valdžią Lietuvoje vykdo Seimas, Respublikos Prezidentas, Vyriausybė ir Teismas. Vadovaujantis Konstitucijos 109 straipsnio 1 dalimi teisminė valdžia valstybėje įgyvendina teisingumo vykdymo funkciją. Tai yra išimtinė, bet ne vienintelė teismų vykdoma funkcija – kitos funkcijos teismams yra priskirtos įstatymais. Teismų sudarymą ir kompetenciją nustato Teismų įstatymas, o atskirus teismų veiklos procesų klausimus reglamentuoja Administracinių bylų teisenos įstatymas, Administracinių teisės pažeidimų kodeksas, Baudžiamojo proceso kodeksas, Civilinio proceso kodeksas ir kiti įstatymai bei teisės aktai.

Šiuo metu Lietuvos Respublikoje veikia bendrosios kompetencijos ir specializuoti administraciniai teismai.

Bendrosios kompetencijos teismai:

- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas;
- Lietuvos apeliacinis teismas;
- Apygardų teismai (5);
- Apylinkių teismai (54).

Apylinkės teismas veikia kaip pirmosios instancijos teismas, nagrinėjantis baudžiamąsias, civilines (įstatymų priskirtas šio teismo kompetencijai) ir administracinių teisės pažeidimų bylas bei su sprendimų ir nuosprendžių vykdymu susijusias bylas. Dėl vykdomos hipotekos reformos, hipotekos teisėjų kompetencijai priskirtas bylas apylinkių teismai nagrinės tik iki 2012 metų liepos 1 d., kai hipotekos (įkeitimo) sandorių teisėtumo priežiūra bus perduota išimtinėi notarų kompetencijai. Apylinkės teismo teisėjai taip pat atlieka ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas ir kitas apylinkės teismo kompetencijai įstatymų priskirtas funkcijas.

Apygardos teismas veikia kaip pirmosios instancijos teismas, nagrinėjantis baudžiamąsias ir

civilines bylas, įstatymo priskirtas jo kompetencijai, bei apeliacinės instancijos teismas byloms dėl apylinkių teismų sprendimų, nuosprendžių, nutarčių, nutarimų ir įsakymų.

Lietuvos apeliacinis teismas veikia kaip apeliacinės instancijos teismas, nagrinėjantis bylas, kurias pirmojoje instancijoje išnagrinėjo apygardos teismai, taip pat prašymus dėl užsienio valstybių ir tarptautinių teismų bei arbitražo sprendimų pripažinimo ir vykdymo Lietuvos Respublikoje, atlieka kitas Lietuvos apeliacinio teismo kompetencijai įstatymų priskirtas funkcijas.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas veikia kaip kasacinės instancijos teismas įsiteisėjusiems bendrosios kompetencijos teismų sprendimams, nuosprendžiams, nutartims, nutarimams (išskyrus nutarimus administracinių teisės pažeidimų bylose) ir įsakymams peržiūrėti. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nagrinėja prašymus dėl proceso atnaujinimo užbaigtose administracinių teisės pažeidimų bylose. Viena Lietuvos Aukščiausiojo Teismo funkcijų taip pat yra vienodos teismų praktikos aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus formavimas.

Specializuoti administraciniai teismai:

- Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas;
- Apygardų administraciniai teismai (5).

Apygardų administraciniai teismai nagrinėja skundus (prašymus) dėl viešojo ir vidinio administravimo subjektų priimtų administracinių aktų bei veiksmų ar neveikimo (pareigų nevykdymo), taip pat ginčus viešojo valdymo sferoje, norminių administracinių aktų teisėtumo klausimus, mokestinius ginčus ir kt.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas veikia kaip pirmosios ir galutinės instancijos teismas, nagrinėjantis administracines bylas, įstatymų priskirtas jo kompetencijai, ir kaip apeliacinės instancijos teismas, nagrinėjantis bylas dėl apygardų administracinių teismų sprendimų, nutarimų, nutarčių. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas įstatymų nustatytais atvejais taip pat nagrinėja prašymus dėl proceso atnaujinimo užbaigtose administracinėse bylose. Taip pat šis teismas formuoja vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus bei atlieka kitas funkcijas įstatymo priskirtas jo kompetencijai.

2. DUOMENYS APIE TEISĖJUS

Lietuvoje veikia 67 teismai. Juose 2011 m. pabaigoje dirbo 773 teisėjai, iš jų – 486 – apylinkių teismuose, 156 – apygardų teismuose, 30 – Lietuvos apeliaciniame teisme, 35 – Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme, 49 – apygardų administraciniuose teismuose, 17 – Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme.

2011 m. teisėjų korpusą papildė 28 asmenys (iš jų 1 teisės mokslų daktaras). Iš pareigų buvo atleista 30 teisėjų: 14 – pasibaigus įgaliojimų laikui ar sulaukus pensinio amžiaus, 8 – savo noru, 6 – pažeminus teisėjo vardą, 1 – išrinkus į kitas pareigas, 1 – dėl sveikatos būklės.

Statistiniai duomenys apie teisėjus

Teisėjų skaičius Respublikoje – **773**

Moterys: 448 (57,96 %)

Vyrai: 325 (42,04 %)

Teisėjų amžiaus vidurkis – **48,5 metai**

Pagal amžiaus grupes:

Iki 30 metų – 1 (0,13 %)

30 - 40 metų – 147 (19,02 %)

41 - 50 metų – 289 (37,39 %)

51 - 60 metų – 276 (35,71 %)

Daugiau nei 60 metų – 60 (7,76 %)

Informacija apie teisėjų skaičių

	Teisėjų etatų skaičius	Teisėjų skaičius	Laisvų teisėjų etatų skaičius
Respublikoje	786	773	13
Apylinkių teismuose	491	486	5
Apygardų teismuose	159	156	3
Lietuvos apeliaciniame teisme	30	30	0
Apygardų administraciniuose teismuose	51	49	2
Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme	18	17	1
Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme	37	35	2

Informacija apie teisėjų skaičių Lietuvos teismuose 2002–2011 m.

Metai	Duomenys metų pabaigoje				Paskirta teisėjų per metus	Atleista per metus						
	Teismų skaičius	Teisėjų etatai	Faktinis skaičius	Laisvi etatai		Savo noru	Pasibaigus įgaliojimų laikui	Pažeminus teisėjo vardą	Įsiteisėjus apkaltinusiame teismo nuosprendžiui	Išrinkus į kitas pareigas	Dėl sveikatos būklės	Iš viso
2002	67	718	666	52	28	1	1	0	0	2	0	4
2003	67	753	669	84	17	7	8	3	0	0	0	18
2004	67	753	693	60	29	1	2	2	0	0	0	5
2005	67	753	729	24	50	2	7	0	0	2	1	12
2006	67	776	732	44	21	6	8	0	0	0	0	14
2007	67	776	745	31	28	6	9	1	1	0	0	17
2008	67	787	754	33	23	2	9	0	0	2	0	13
2009	67	787	757	30	20	2	13	0	0	0	1	16
2010	67	787	775	12	33	3	8	4	0	0	0	15
2011	67	786	773	13	28	8	14	6	0	1	1	30

2011 metais 1656 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, apygardų bei apygardų administracinių teismų, apylinkių teismų teisėjai dalyvavo Nacionalinės teismų administracijos mokymo centro organizuojuose Mokymo ir kvalifikacijos kėlimo renginiuose.

3. DUOMENYS APIE TEISĖJŲ PADĖJĖJUS

2011 m. teismams buvo skirta valstybės biudžeto asignavimų 50 naujų teisėjų padėjėjų pareigybių finansavimui, teismuose dirbo 608 teisėjų padėjėjai, tačiau apylinkių teismuose dar neįsteigtos 153 teisėjų padėjėjų pareigybės, apygardų teismuose – 24, apygardų administraciniuose – 11. Iš viso nebuvo įsteigtos 188 teisėjo padėjėjo pareigybės.

Teisėjo padėjėjo pareigybės 2011 m.

Teismo pavadinimas	Patvirtintas pareigybių skaičius	Finansuojamų pareigybių skaičius	Patenkintas poreikis, %
Iš viso:	796	608	76
Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	37	37	100
Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	21	21	100
Lietuvos apeliacinis teismas	33	33	100
Vilniaus apygardos teismas	58	58	100
Kauno apygardos teismas	39	33	85
Klaipėdos apygardos teismas	25	22	88
Šiaulių apygardos teismas	19	13	68
Panevėžio apygardos teismas	20	11	55
Iš viso apygardų teismuose:	161	137	85
Vilniaus apygardos administracinis teismas	24	23	96
Kauno apygardos administracinis teismas	10	8	80
Klaipėdos apygardos administracinis teismas	8	5	63
Šiaulių apygardos administracinis teismas	6	4	67
Panevėžio apygardos administracinis teismas	5	2	40
Iš viso apygardų administraciniuose teismuose:	53	42	79
Vilniaus m. 1 apylinkės teismas	48	41	85
Vilniaus m. 2 apylinkės teismas	33	27	82
Vilniaus m. 3 apylinkės teismas	23	18	78
Vilniaus m. 4 apylinkės teismas	4	4	100
Kauno m. apylinkės teismas	55	47	85
Klaipėdos m. apylinkės teismas	34	28	82
Šiaulių m. apylinkės teismas	21	16	76
Panevėžio m. apylinkės teismas	23	16	70
Druskininkų m. apylinkės teismas	4	3	75
Palangos m. apylinkės teismas	3	2	67
Visagino m. apylinkės teismas	5	2	40
Akmenės r. apylinkės teismas	4	3	75
Alytaus r. apylinkės teismas	14	8	57
Anykščių r. apylinkės teismas	3	2	67
Biržų r. apylinkės teismas	4	2	50

Ignalinos r. apylinkės teismas	3	2	67
Jonavos r. apylinkės teismas	9	6	67
Joniškio r. apylinkės teismas	3	2	67
Jurbarko r. apylinkės teismas	4	2	50
Kaišiadorių r. apylinkės teismas	6	3	50
Kauno r. apylinkės teismas	9	5	56
Kėdainių r. apylinkės teismas	7	4	57
Kelmės r. apylinkės teismas	4	2	50
Klaipėdos r. apylinkės teismas	6	4	67
Kretingos r. apylinkės teismas	5	2	40
Kupiškio r. apylinkės teismas	3	1	33
Lazdijų r. apylinkės teismas	4	2	50
Marijampolės r. apylinkės teismas	13	8	62
Mažeikių r. apylinkės teismas	8	6	75
Molėtų r. apylinkės teismas	3	1	33
Pakruojo r. apylinkės teismas	3	2	67
Pasvalio r. apylinkės teismas	4	2	50
Plungės r. apylinkės teismas	6	3	50
Prienų r. apylinkės teismas	4	2	50
Radviliškio r. apylinkės teismas	6	3	50
Raseinių r. apylinkės teismas	4	2	50
Rokiškio r. apylinkės teismas	6	2	33
Skuodo r. apylinkės teismas	3	1	33
Šalčininkų r. apylinkės teismas	5	3	60
Šakių r. apylinkės teismas	4	2	50
Šiaulių r. apylinkės teismas	5	3	60
Šilalės r. apylinkės teismas	4	2	50
Šilutės r. apylinkės teismas	8	4	50
Širvintų r. apylinkės teismas	3	1	33
Švenčionių r. apylinkės teismas	4	2	50
Tauragės r. apylinkės teismas	7	4	57
Telšių r. apylinkės teismas	6	3	50
Trakų r. apylinkės teismas	7	5	71
Ukmergės r. apylinkės teismas	6	4	67
Utenos r. apylinkės teismas	7	4	57
Varėnos r. apylinkės teismas	4	2	50
Vilniaus r. apylinkės teismas	11	8	73
Vilkaviškio r. apylinkės teismas	5	3	60
Zarasų r. apylinkės teismas	4	2	50
Iš viso apylinkių teismuose:	491	338	69

4. TEISMŲ FINANSAVIMAS

Teismams valstybės biudžeto asignavimų 2011 m. buvo patvirtinta 177041 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiui – 122610 tūkst. Lt. Šie asignavimai buvo nepakankami, nes teismai metų pradžioje turėjo įsiskolinimų. Siekiant padengti teismų kreditinius įsiskolinimus darbo užmokesčiui bei socialinio draudimo įmokoms, 2011 m. persikirstyti asignavimai tarp teismų 650 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiui 541 tūkst. Lt bei papildomai skirta 2418 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiui 1655 tūkst. Lt asignavimų. 2011 m. asignavimai teismams sudarė 179459 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiui – 124265 tūkst. Lt.

Teismai 2011 m. pabaigoje neturėjo kreditinių įsiskolinimų darbuotojams. Tik Jonavos rajono apylinkės teismas 2011-12-31 turėjo kreditinių įsiskolinimų: 13,9 tūkst. Lt gyventojų pajamų mo-

kesčio ir 23,4 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

Teismų įsiskolinimai už prekes ir paslaugas 2011 m. sausio 1 d. sudarė 919,4 tūkst. Lt, o 2011 m. gruodžio 31 d. – 1023,2 tūkst. Lt (iš jų 201 tūkst. Lt už ryšių paslaugas, 473,1 tūkst. Lt už ekspertizes, 295,6 tūkst. Lt už komunalines paslaugas, 53,5 tūkst. Lt už kt.).

Formuojant 2012 m. biudžetą, buvo numatyta teismams skirti asignavimų įsiskolinimams už ekspertizes padengti, tačiau 2012 m. numatomus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimus teismams sumažinus 2 %, teismams 2012 m. nėra skirta valstybės biudžeto asignavimų susikaupusiems kreditiniams įsiskolinimams už teismo psichiatrijos ir psichologijos ekspertizes padengti.

5. DUOMENYS APIE TEISMUOSE NAGRINĖTAS BAUDŽIAMĄSIAS, CIVILINES IR ADMINISTRACINES BYLAS

5.1. BAUDŽIAMOSIOS BYLOS

5.1.1. Vadovaujantis Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos teikiamomis statistinėmis ataskaitomis apie nusikalstamas veikas, kurios užregistruotos ir iširtos ikiteisminio tyrimo įstaigose, Lietuvoje užregistruota nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų:

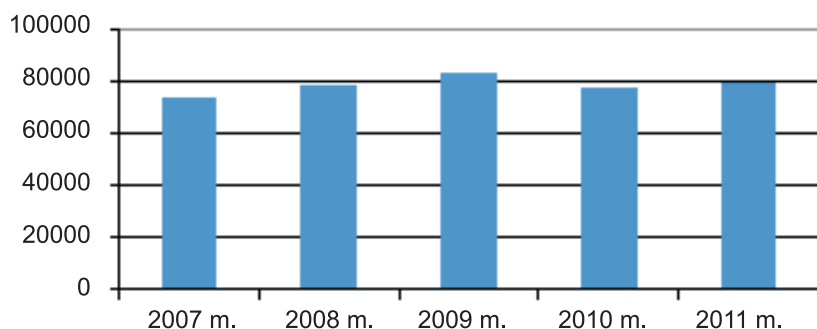
2007 m. – 73776

2008 m. – 78266

2009 m. – 83273

2010 m. – 77669

2011 m. – 79523

5.1.2. Miestų, rajonų apylinkių teismuose (I instancijos) išnagrinėta baudžiamųjų bylų:

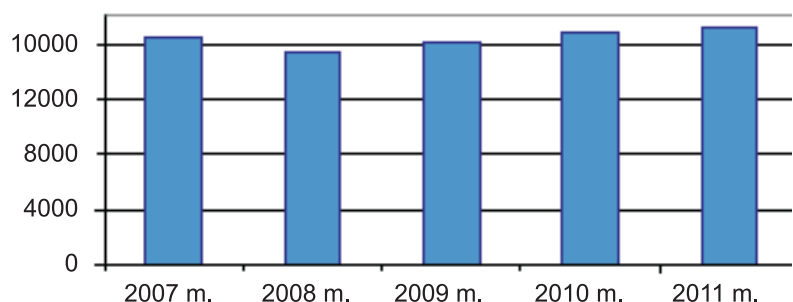
2007 m. – 15438

2008 m. – 15383

2009 m. – 16087

2010 m. – 16832

2011 m. – 17170

5.1.3. Apygardų teismuose (I instancijos) išnagrinėta baudžiamųjų bylų:

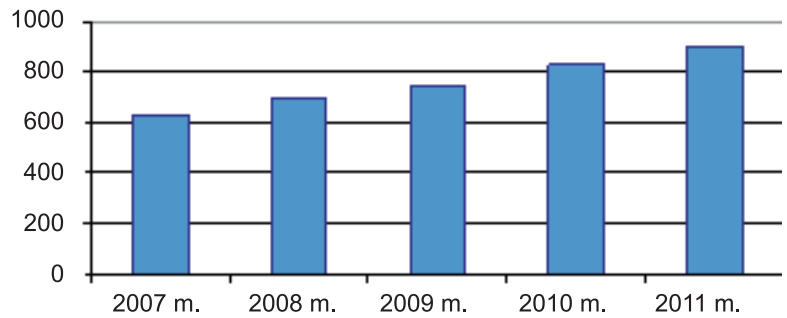
2007 m. – 628

2008 m. – 699

2009 m. – 745

2010 m. – 837

2011 m. – 902

5.1.4. Iš viso miestų, rajonų apylinkių ir apygardų teismuose (I instancijos) išnagrinėta baudžiamųjų bylų:

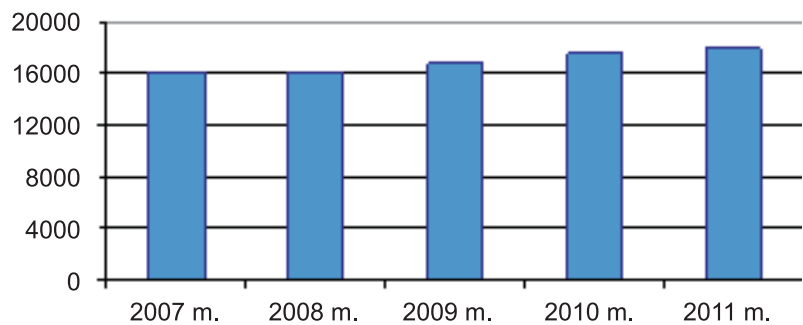
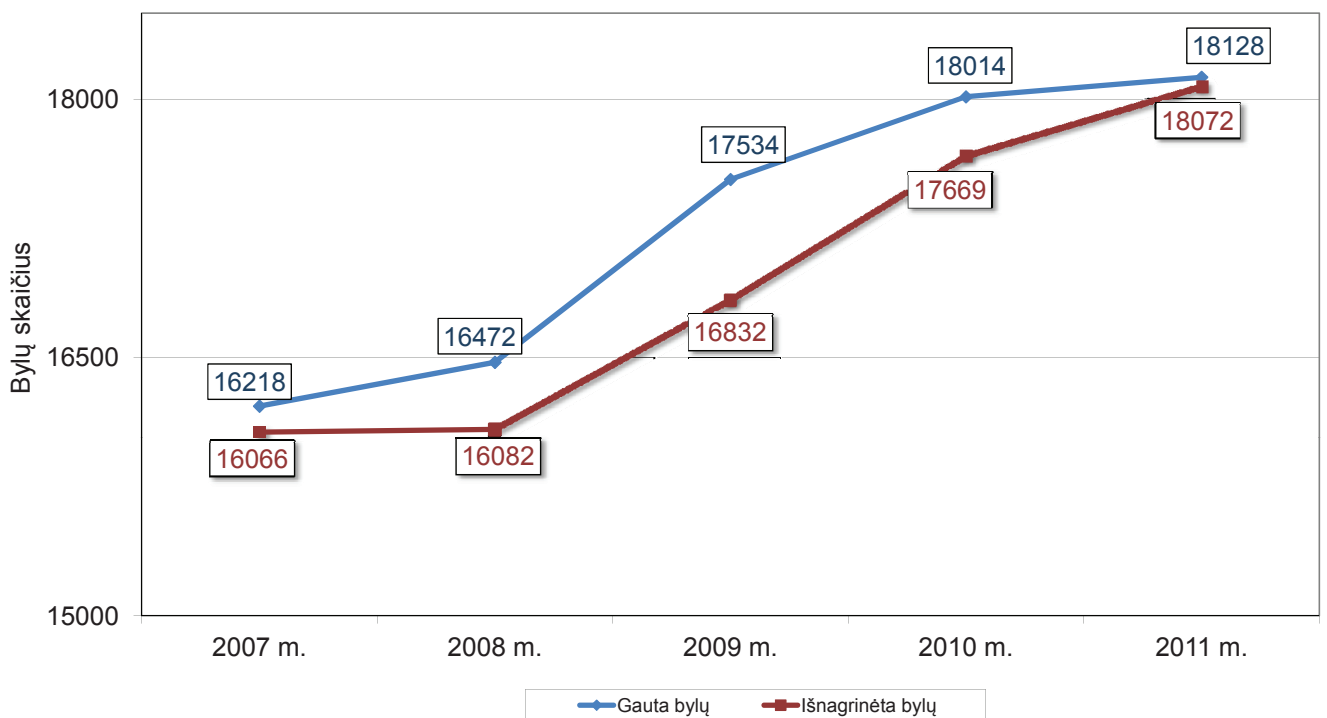
2007 m. – 16066

2008 m. – 16082

2009 m. – 16832

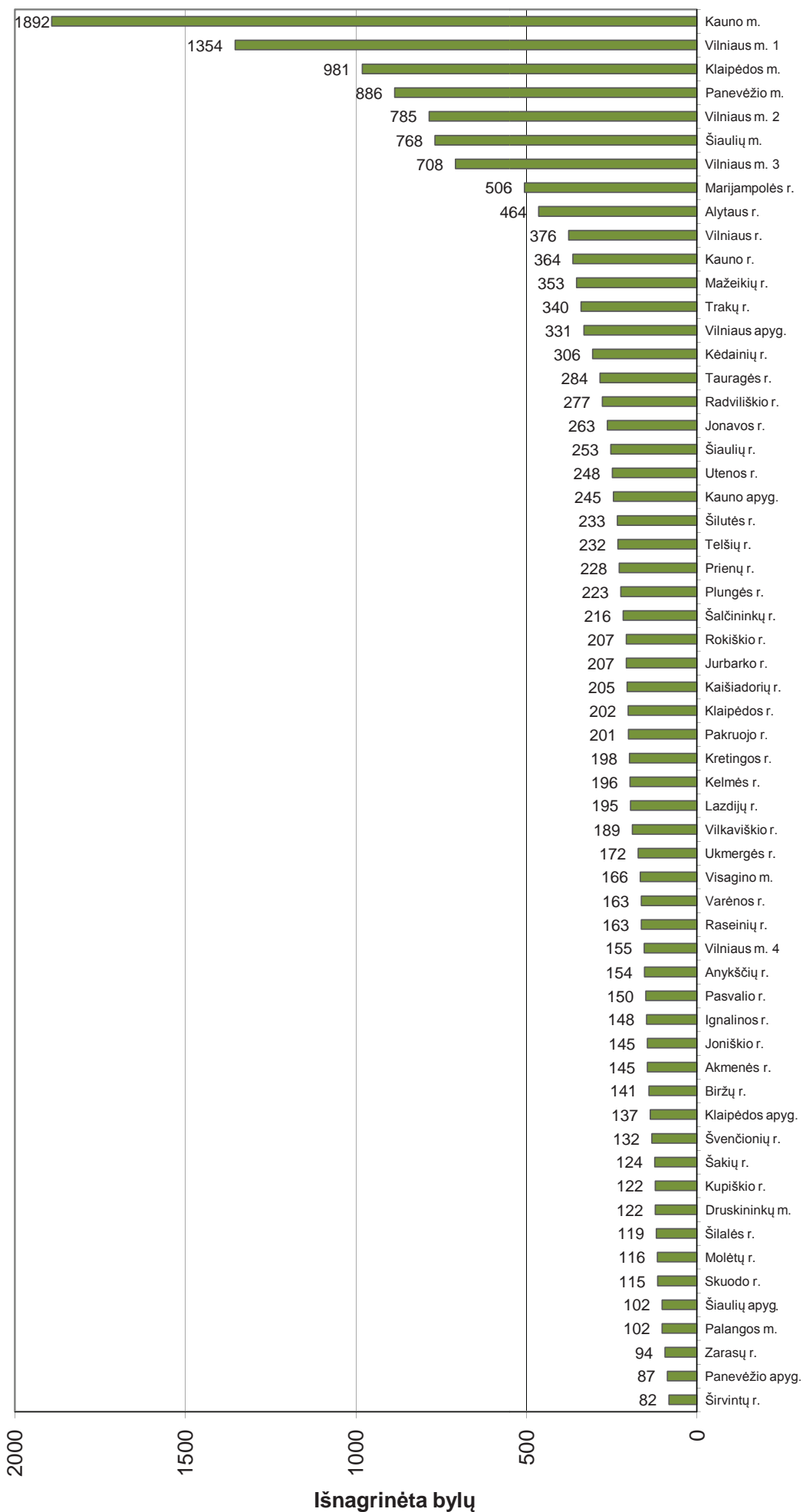
2010 m. – 17669

2011 m. – 18072

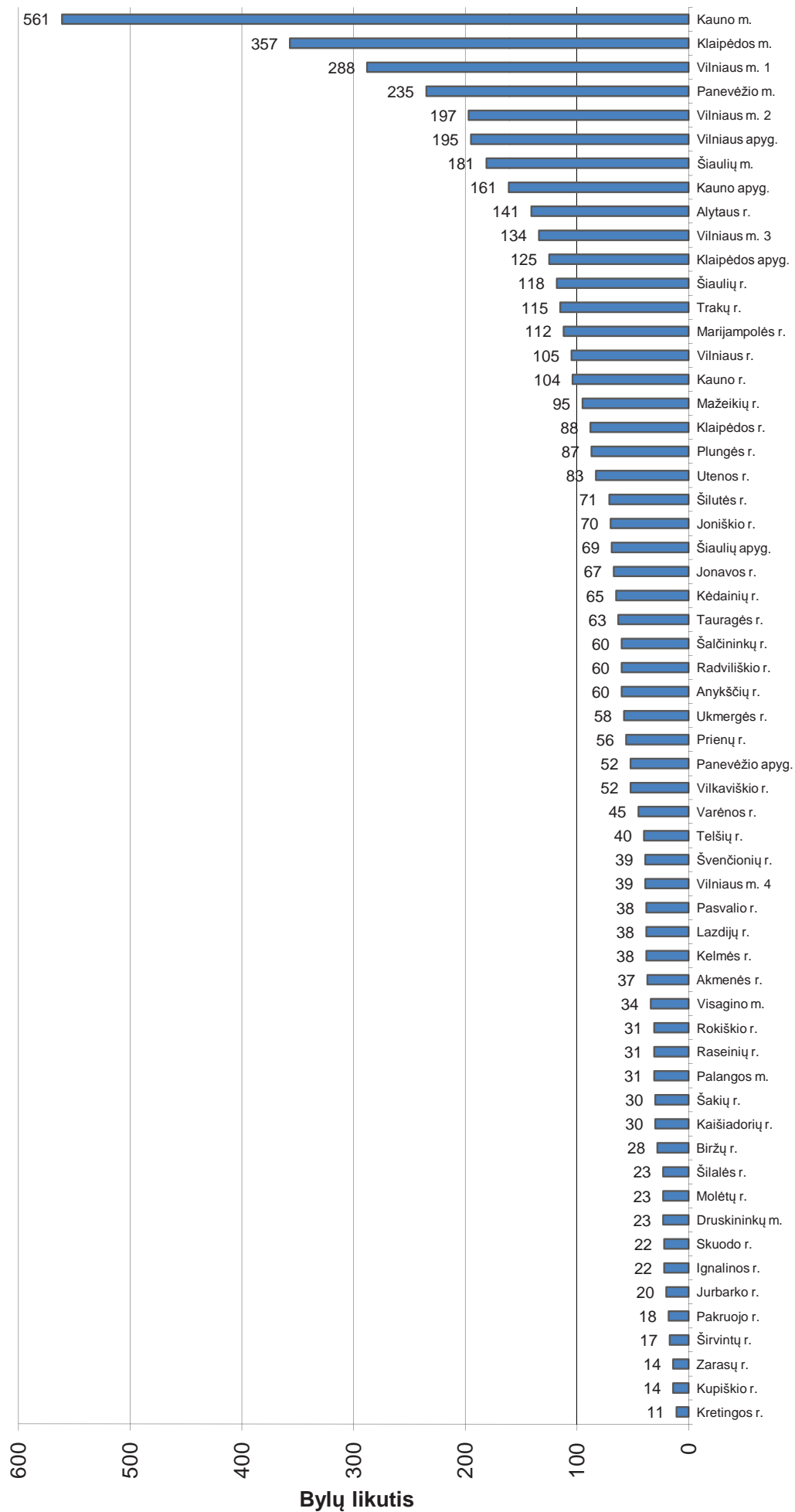
BAUDŽIAMŪJŲ BYLŲ NAGRINĖJIMAS I INSTANCIJOS TEISMUOSE 2007–2011 M.

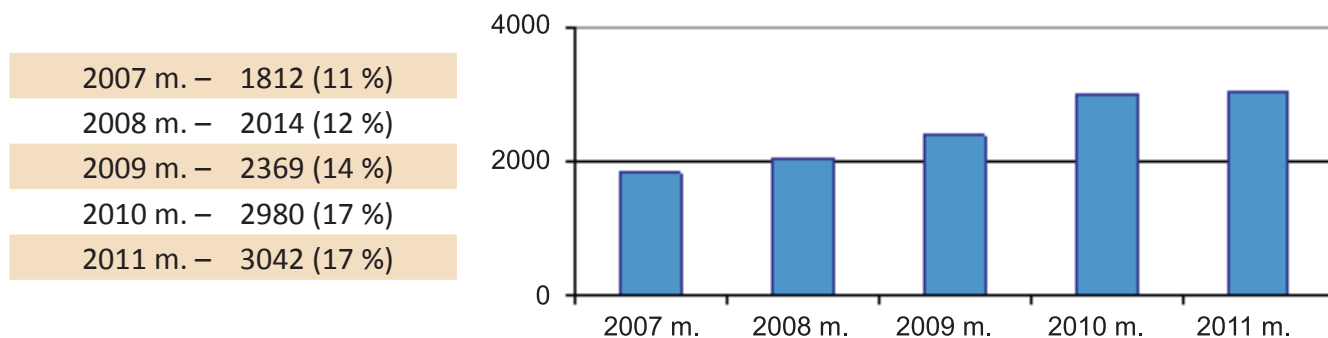
I instancijos teismuose 2007 metais buvo gauta 16218 baudžiamųjų bylų, 2011 metais – 18128 bylos. Išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius per tą patį laikotarpį padidėjo nuo 16066 iki 18072. Palyginti su 2010 metais, 2011 metais išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius padidėjo 2 procentais.

2011 M. IŠNAGRINĖTA BAUDŽIAMŪJŲ BYLŲ I INSTANCIJOS TEISMUOSE

BAUDŽIAMŪJŲ BYLŲ LIKUČIAI I INSTANCIJOS TEISMUOSE 2011 M.

5.1.5. Baudžiamosios bylos, kurių nagrinėjimas truko ilgiau nei 6 mėnesius:

Baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas truko ilgiau nei 6 mėnesius, kiekis apylinkių ir apygardų teismuose:

Teismas	Baudžiamųjų bylų nagrinėjimas truko	
	nuo 6 iki 12 mėnesių	12 mėnesių ir ilgiau
Vilniaus m. 1 apylinkės teismas	141	67
Vilniaus m. 2 apylinkės teismas	80	45
Vilniaus m. 3 apylinkės teismas	49	14
Vilniaus m. 4 apylinkės teismas	18	16
Kauno m. apylinkės teismas	192	118
Klaipėdos m. apylinkės teismas	139	55
Šiaulių m. apylinkės teismas	74	51
Panevėžio m. apylinkės teismas	105	47
Druskininkų m. apylinkės teismas	13	5
Palangos m. apylinkės teismas	13	3
Visagino m. apylinkės teismas	16	12
Akmenės r. apylinkės teismas	13	10
Alytaus r. apylinkės teismas	49	11
Anykščių r. apylinkės teismas	13	10
Biržų r. apylinkės teismas	11	4
Ignalinos r. apylinkės teismas	5	3
Jonavos r. apylinkės teismas	29	26
Joniškio r. apylinkės teismas	25	14
Jurbarko r. apylinkės teismas	2	5
Kaišiadorių r. apylinkės teismas	23	11
Kauno r. apylinkės teismas	60	31
Kėdainių r. apylinkės teismas	13	2
Kelmės r. apylinkės teismas	26	6
Klaipėdos r. apylinkės teismas	35	12
Kretingos r. apylinkės teismas	4	4
Kupiškio r. apylinkės teismas	4	1
Lazdijų r. apylinkės teismas	20	9
Marijampolės r. apylinkės teismas	40	17
Mažeikių r. apylinkės teismas	26	23
Molėtų r. apylinkės teismas	7	6

Teismas	Baudžiamųjų bylų nagrinėjimas truko	
	nuo 6 iki 12 mėnesių	12 mėnesių ir ilgiau
Pakruojo r. apylinkės teismas	7	3
Pasvalio r. apylinkės teismas	15	6
Plungės r. apylinkės teismas	54	26
Prienuų r. apylinkės teismas	42	16
Radviliškio r. apylinkės teismas	29	18
Raseinių r. apylinkės teismas	4	1
Rokiškio r. apylinkės teismas	3	2
Skuodo r. apylinkės teismas	7	4
Šalčininkų r. apylinkės teismas	43	17
Šakių r. apylinkės teismas	15	6
Šiaulių r. apylinkės teismas	28	26
Šilalės r. apylinkės teismas	3	1
Šilutės r. apylinkės teismas	29	9
Širvintų r. apylinkės teismas	5	2
Švenčionių r. apylinkės teismas	27	9
Tauragės r. apylinkės teismas	16	6
Telšių r. apylinkės teismas	9	11
Trakų r. apylinkės teismas	64	45
Ukmergės r. apylinkės teismas	14	10
Utenos r. apylinkės teismas	36	10
Varėnos r. apylinkės teismas	23	4
Vilniaus r. apylinkės teismas	77	34
Vilkaviškio r. apylinkės teismas	12	4
Zarasų r. apylinkės teismas	0	2
Vilniaus apygardos teismas	65	27
Kauno apygardos teismas	74	32
Klaipėdos apygardos teismas	36	27
Šiaulių apygardos teismas	24	15
Panevėžio apygardos teismas	15	10
Iš viso apylinkių teismuose:	1807	910
Iš viso apygardų teismuose:	214	111
Iš viso Respublikoje:	2021	1021

5.1.6. Miestų, rajonų apylinkių teismai, kuriuose daugiausia baudžiamųjų bylų, nagrinėtų ilgiau nei 6 mėnesius (procentinė išraiška pagal išnagrinėtų bylų skaičių):

2010 metais:

Vilniaus m. 4 apylinkės teismas	37,87
Joniškio r. apylinkės teismas	37,6
Trakų r. apylinkės teismas	34,38
Šiaulių r. apylinkės teismas	28,43

2011 metais:

Plungės r. apylinkės teismas	35,87
Trakų r. apylinkės teismas	32,06
Vilniaus r. apylinkės teismas	29,52
Šalčininkų r. apylinkės teismas	27,78

Vilniaus r. apylinkės teismas	27,9	Švenčionių r. apylinkės teismas	27,27
Šalčininkų r. apylinkės teismas	25	Joniškio r. apylinkės teismas	26,90
Kauno r. apylinkės teismas	24,48	Prienų r. apylinkės teismas	25,44
Plungės r. apylinkės teismas	23,45	Kauno r. apylinkės teismas	25,00
Jonavos r. apylinkės teismas	23,21	Klaipėdos r. apylinkės teismas	23,27
Prienų r. apylinkės teismas	22,29	Vilniaus m. 4 apylinkės teismas	21,94
Švenčionių r. apylinkės teismas	21,1	Šiaulių r. apylinkės teismas	21,34
Anykščių r. apylinkės teismas	20,9	Jonavos r. apylinkės teismas	20,91

5.1.7. Miestų, rajonų apylinkių teismai, kuriuose daugiausia baudžiamųjų bylų, nagrinėtų ilgiau nei 6 mėnesius (absoliutūs skaičiai):

2010 metais:

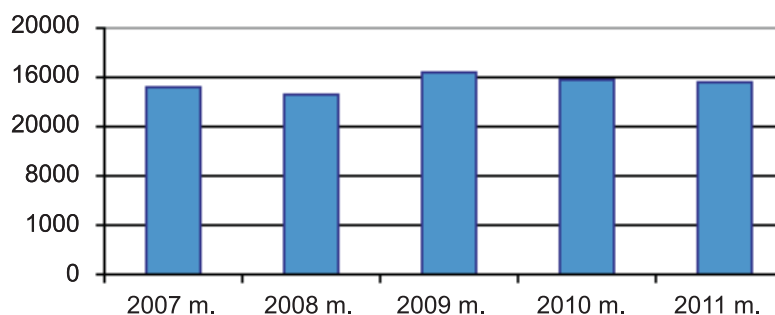
Kauno m. apylinkės teismas	291
Vilniaus m. 1 apylinkės teismas	216
Klaipėdos m. apylinkės teismas	201
Panevėžio m. apylinkės teismas	147
Vilniaus m. 2 apylinkės teismas	144
Trakų r. apylinkės teismas	120
Vilniaus r. apylinkės teismas	113
Šiaulių m. apylinkės teismas	107
Kauno r. apylinkės teismas	95
Vilniaus m. 3 apylinkės teismas	73
Jonavos r. apylinkės teismas	65
Vilniaus m. 4 apylinkės teismas	64
Alytaus r. apylinkės teismas	62

2011 metais:

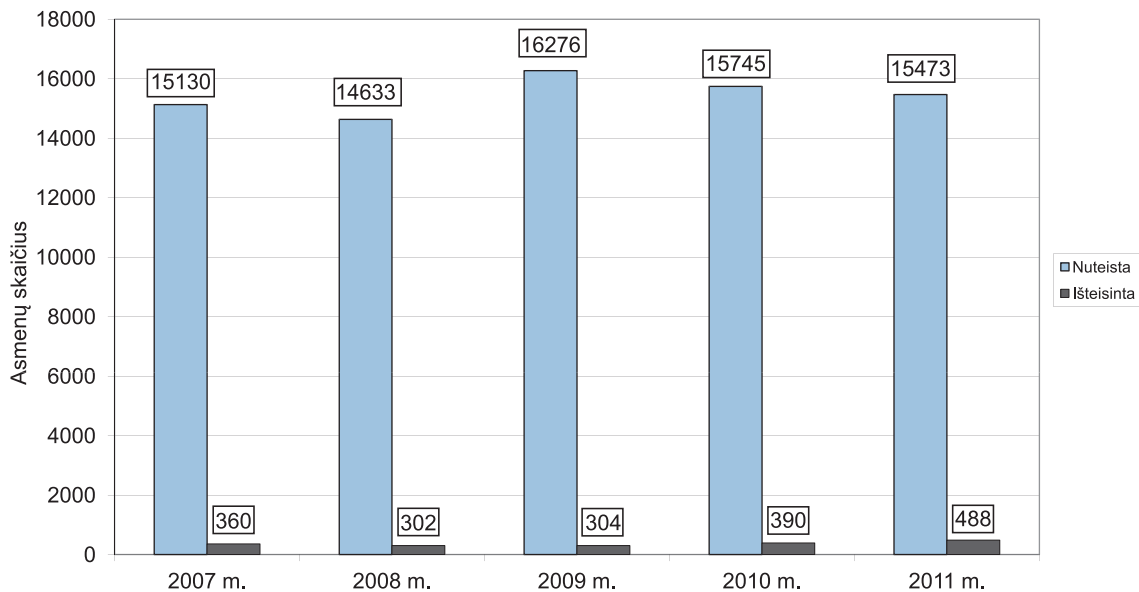
Kauno m. apylinkės teismas	310
Vilniaus m. 1 apylinkės teismas	208
Klaipėdos m. apylinkės teismas	194
Panevėžio m. apylinkės teismas	152
Šiaulių m. apylinkės teismas	125
Vilniaus m. 2 apylinkės teismas	125
Vilniaus r. apylinkės teismas	111
Trakų r. apylinkės teismas	109
Kauno r. apylinkės teismas	91
Plungės r. apylinkės teismas	80
Vilniaus m. 3 apylinkės teismas	63
Šalčininkų r. apylinkės teismas	60
Alytaus r. apylinkės teismas	60

5.1.8. Nuteista asmenų:

2007 m. –	15130
2008 m. –	14633
2009 m. –	16276
2010 m. –	15745
2011 m. –	15473

2007–2011 M. NUTEISTŲ IR IŠTEISINTŲ ASMENŲ SKAIČIUS I INSTANCIJOS TEISMUOSE

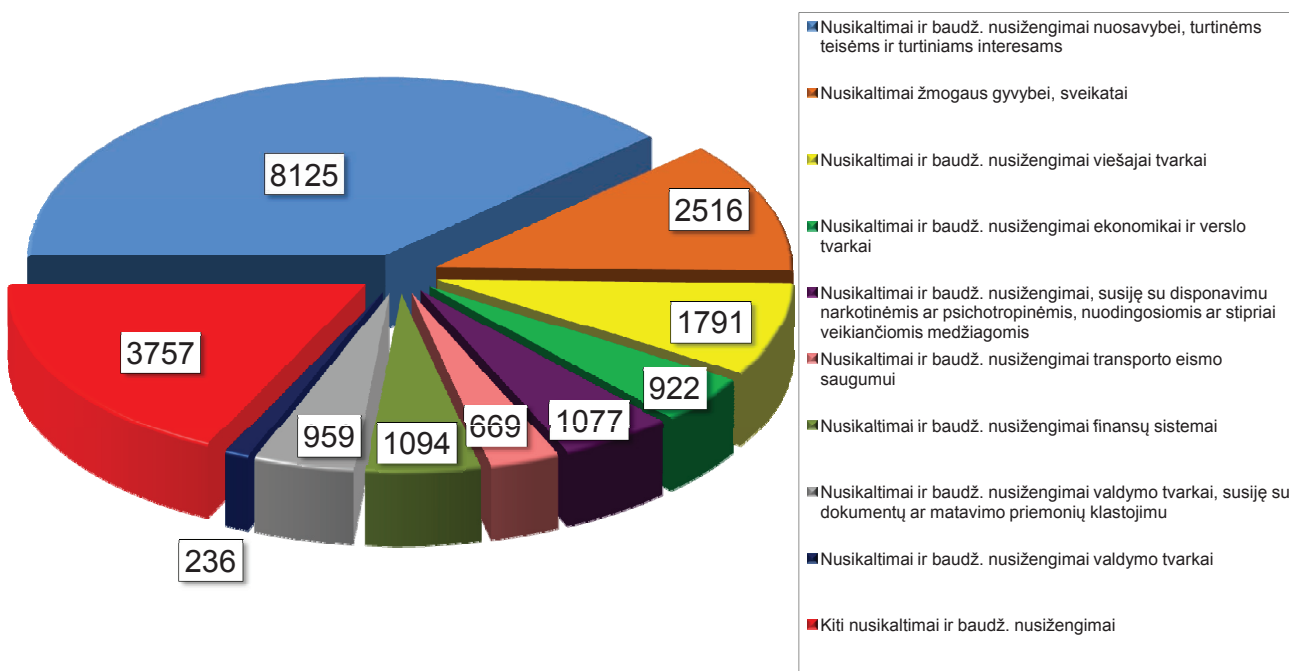
Iš jų nepilnamečių:

2007 m. –	1510
2008 m. –	1435
2009 m. –	1654
2010 m. –	1469
2011 m. –	1365

5.1.9. Nuteista asmenų už nusikaltimus ir baudžiamuosius nusižengimus nuosavybei, turtinėms teisėms ir turciniams interesams:

2007 m. –	8695
2008 m. –	8634
2009 m. –	9441
2010 m. –	9009
2011 m. –	8677

2011 M. IŠNAGRINĖTŲ BAUDŽIAMŲJŲ BYLŲ KATEGORIJOS I INSTANCIJOS TEISMUOSE

5.1.10. Bausmių rūšys asmenims:

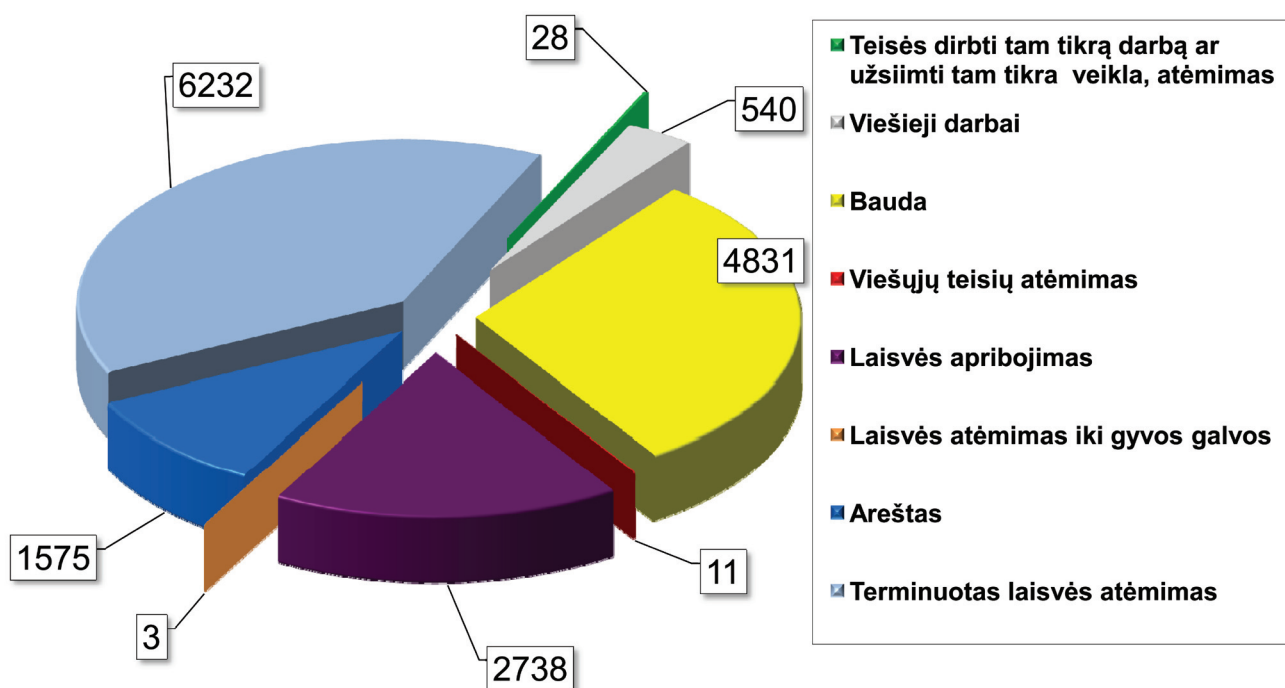
2010 m. taikytos bausmės:

Viešųjų teisių atėmimas	4
Teisės dirbti tam tikrą darbą ar užsiimti tam tikra veikla atėmimas	35
Viešieji darbai	482
Bauda	4859
Laisvės apribojimas	2549
Areštas	1458
Terminuotas laisvės atėmimas	6842
Laisvės atėmimas iki gyvos galvos	7

2011 m. taikytos bausmės:

Viešųjų teisių atėmimas	11
Teisės dirbti tam tikrą darbą ar užsiimti tam tikra veikla atėmimas	28
Viešieji darbai	540
Bauda	4831
Laisvės apribojimas	2738
Areštas	1575
Terminuotas laisvės atėmimas	6232
Laisvės atėmimas iki gyvos galvos	3

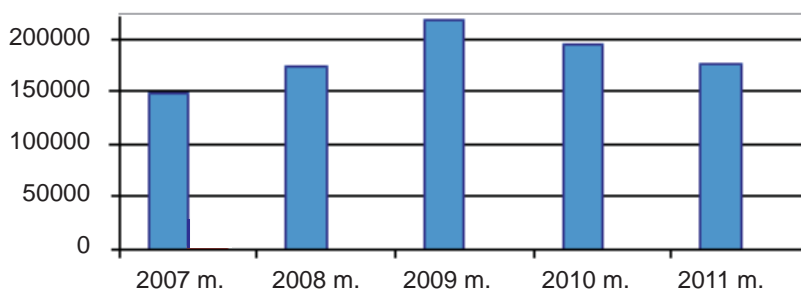
2011 M. I INSTANCIJOS TEISMUOSE ASMENIMS SKIRTŲ BAUSMIŲ RŪŠYS

5.2. CIVILINĖS BYLOS

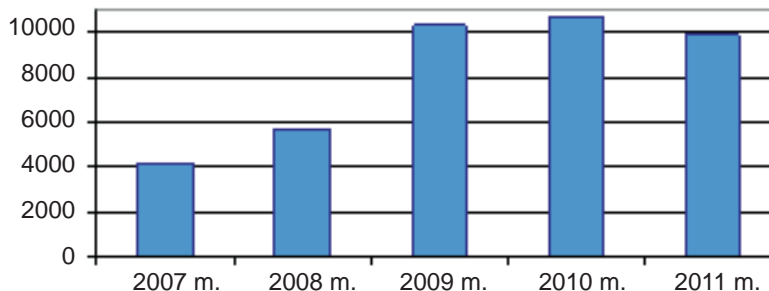
5.2.1. Miestų, rajonų apylinkių teismuose (I instancijos) išnagrinėta civilinių bylų:

2007 m. –	149345
2008 m. –	174381
2009 m. –	218880
2010 m. –	194770
2011 m. –	176569

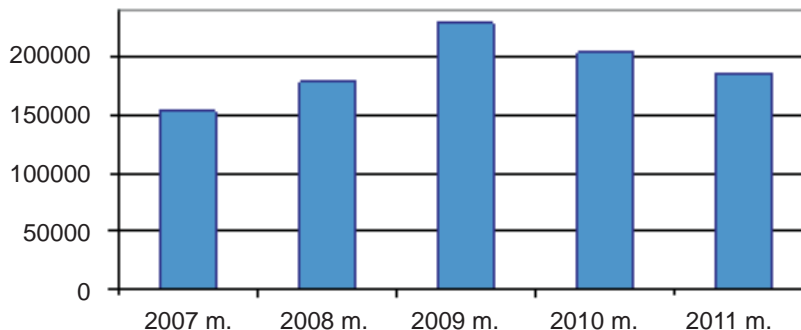
5.2.2. Apygardų teismuose (I instancijos) išnagrinėta civilinių bylų:

2007 m. –	4091
2008 m. –	5690
2009 m. –	10341
2010 m. –	10653
2011 m. –	9903

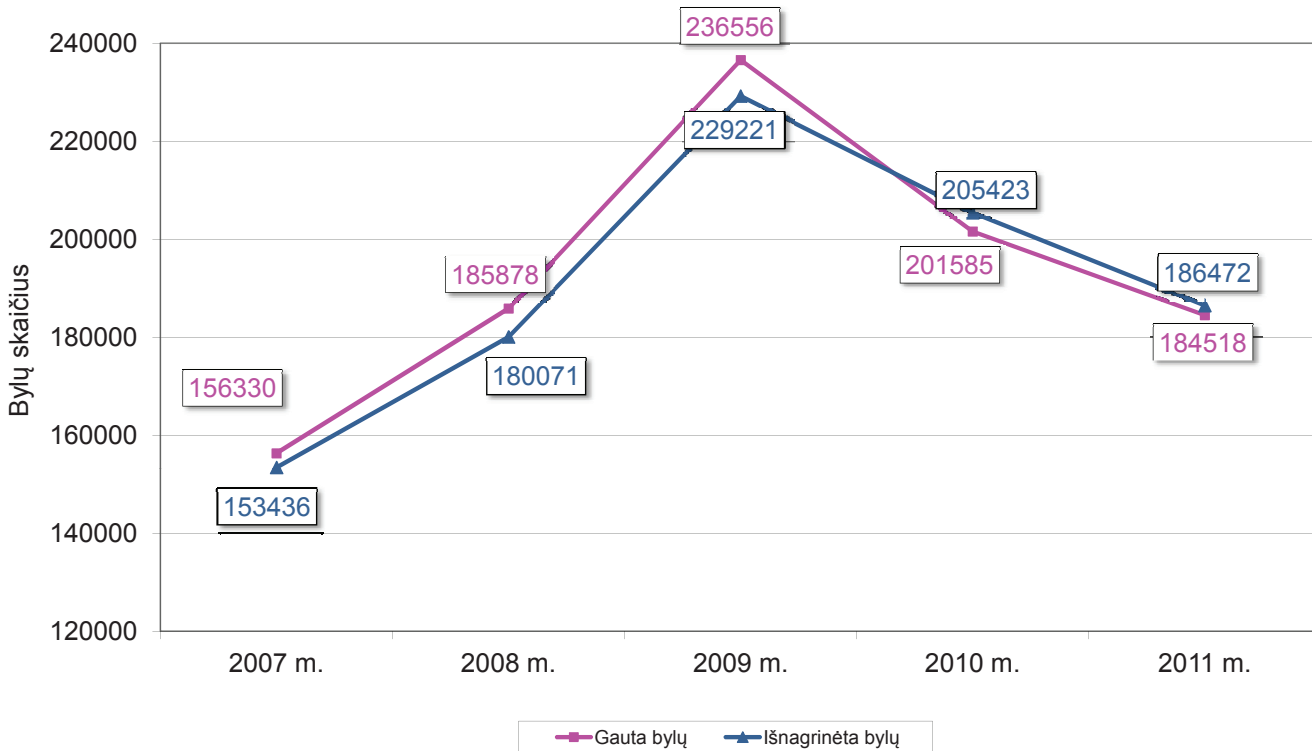

5.2.3. Iš viso miestų, rajonų apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija) baigta nagrinėti civilinių bylų:

2007 m. –	153436
2008 m. –	180071
2009 m. –	229221
2010 m. –	205423
2011 m. –	186472

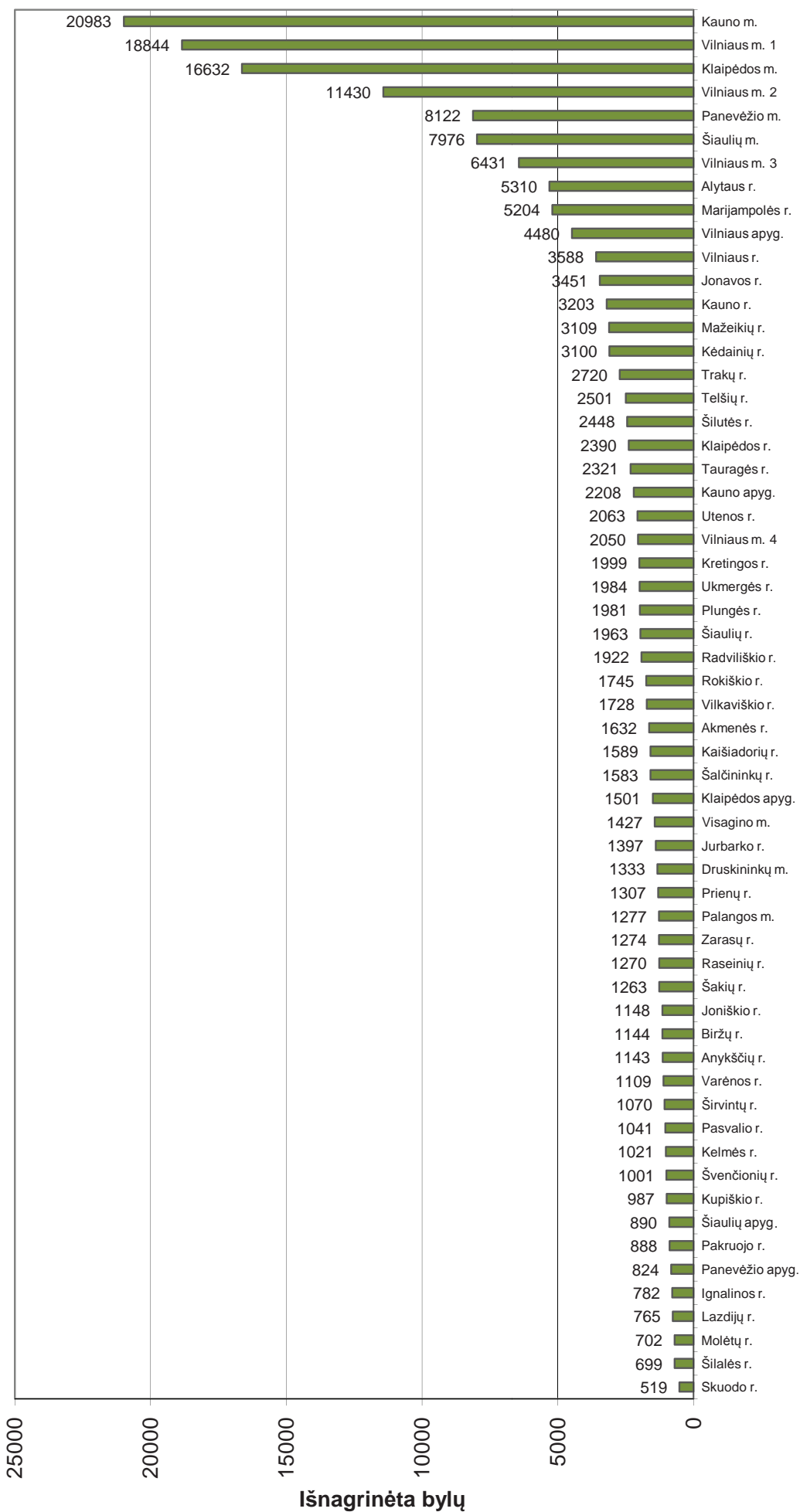

CIVILINIŲ BYLŲ NAGRINĖJIMAS I INSTANCIJOS TEISMUOSE 2007–2011 M.

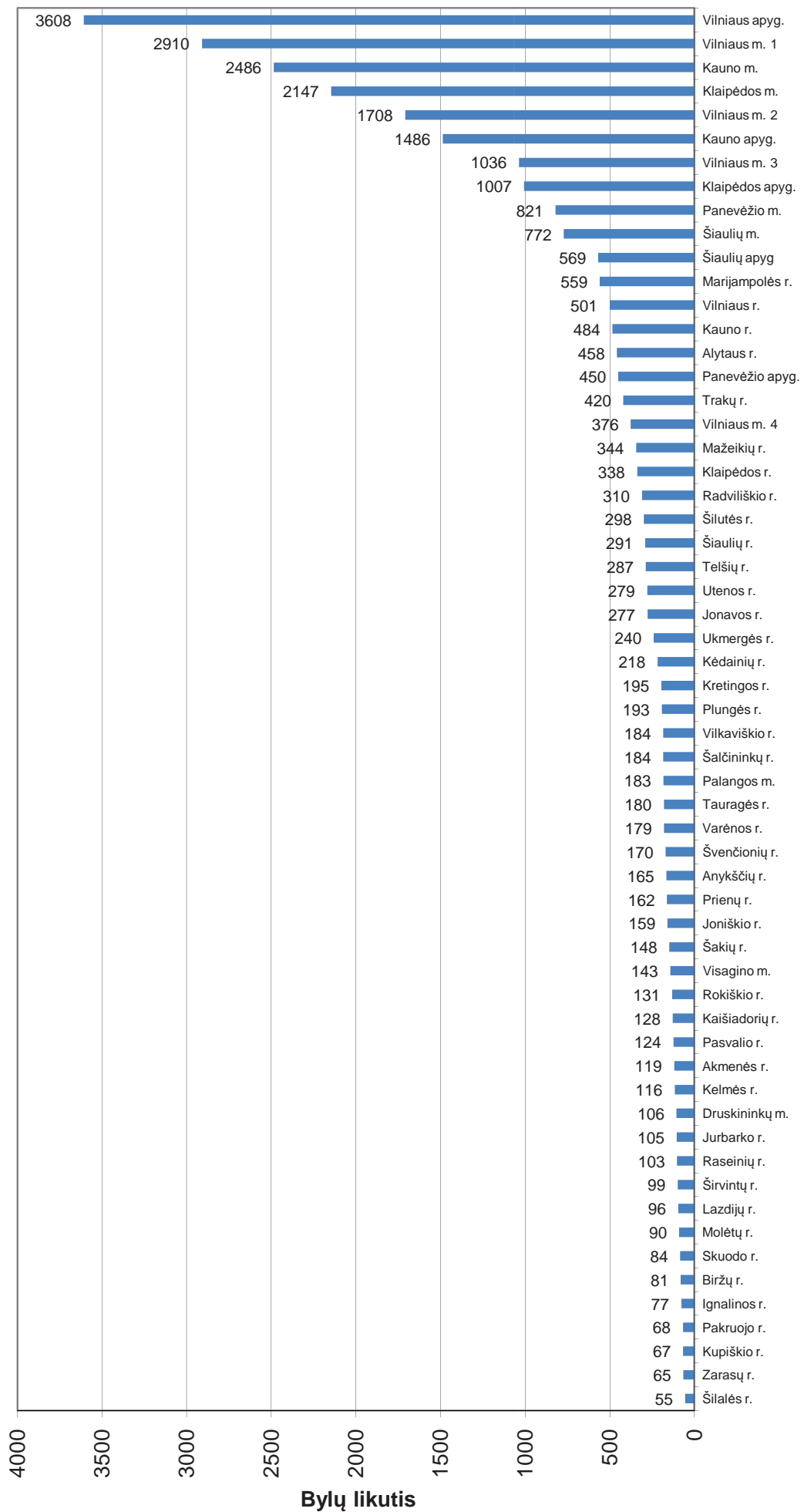

I instancijos teismuose 2007 metais buvo gauta 156330 civilinių bylų, 2011 metais – 184518 bylų. Išnagrinėtų civilinių bylų skaičius per tą patį laikotarpį padidėjo nuo 153436 iki 186472. Išnagrinėtų civilinių bylų skaičius sumažėjo nuo 205423 bylų 2010 metais, iki 186472 bylų 2011 metais.

2011 M. IŠNAGRINĖTA CIVILINIŲ BYLŲ I INSTANCIJOS TEISMUOSE

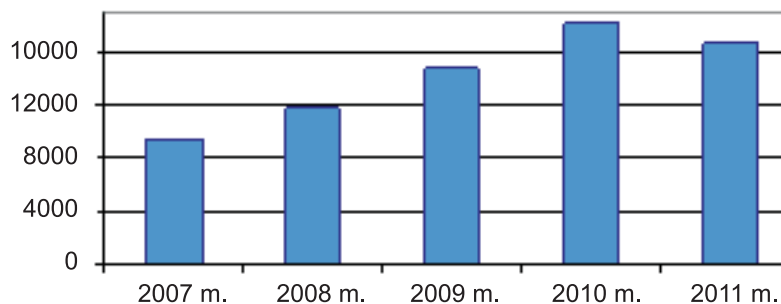

CIVILINIŲ BYLŲ LIKUČIAI I INSTANCIJOS TEISMUOSE 2011 M.

5.2.4. Civilinės bylos, išnagrinėtos daugiau kaip per 6 mėnesius:

2007 m. –	9366 (6,10 %)
2008 m. –	11882 (6,60 %)
2009 m. –	14870 (6,49 %)
2010 m. –	18237 (8,87 %)
2011 m. –	16653 (8,93 %)

Civilinių bylų, kurių nagrinėjimas truko ilgiau nei 6 mėnesius, kiekis apylinkių ir apygardų teismuose

Teismas	Civilinių bylų nagrinėjimas truko	
	nuo 6 iki 12 mėnesių	12 mėnesių ir ilgiau
Vilniaus m. 1 apylinkės teismas	1366	673
Vilniaus m. 2 apylinkės teismas	826	399
Vilniaus m. 3 apylinkės teismas	438	154
Vilniaus m. 4 apylinkės teismas	186	91
Kauno m. apylinkės teismas	1193	607
Klaipėdos m. apylinkės teismas	771	242
Šiaulių m. apylinkės teismas	256	142
Panevėžio m. apylinkės teismas	284	102
Druskininkų m. apylinkės teismas	42	22
Palangos m. apylinkės teismas	63	28
Visagino m. apylinkės teismas	61	27
Akmenės r. apylinkės teismas	57	18
Alytaus r. apylinkės teismas	158	49
Anykščių r. apylinkės teismas	53	32
Biržų r. apylinkės teismas	32	8
Ignalinos r. apylinkės teismas	20	14
Jonavos r. apylinkės teismas	93	32
Joniškio r. apylinkės teismas	91	62
Jurbarko r. apylinkės teismas	28	8
Kaišiadorių r. apylinkės teismas	45	17
Kauno r. apylinkės teismas	206	124
Kėdainių r. apylinkės teismas	62	19
Kelmės r. apylinkės teismas	49	16
Klaipėdos r. apylinkės teismas	105	80
Kretingos r. apylinkės teismas	54	12
Kupiškio r. apylinkės teismas	20	8
Lazdijų r. apylinkės teismas	26	23
Marijampolės r. apylinkės teismas	137	73
Mažeikių r. apylinkės teismas	104	40
Molėtų r. apylinkės teismas	28	17
Pakruojo r. apylinkės teismas	18	11
Pasvalio r. apylinkės teismas	62	22
Plungės r. apylinkės teismas	102	23
Prienų r. apylinkės teismas	107	45

Teismas	Civilinių bylų nagrinėjimas truko	
	nuo 6 iki 12 mėnesių	12 mėnesių ir ilgiau
Radviliškio r. apylinkės teismas	94	57
Raseinių r. apylinkės teismas	27	6
Rokiškio r. apylinkės teismas	42	15
Skuodo r. apylinkės teismas	33	19
Šalčininkų r. apylinkės teismas	66	20
Šakių r. apylinkės teismas	55	23
Šiaulių r. apylinkės teismas	74	41
Šilalės r. apylinkės teismas	27	9
Šilutės r. apylinkės teismas	139	51
Širvintų r. apylinkės teismas	32	8
Švenčionių r. apylinkės teismas	59	33
Tauragės r. apylinkės teismas	51	12
Telšių r. apylinkės teismas	92	29
Trakų r. apylinkės teismas	124	84
Ukmergės r. apylinkės teismas	89	47
Utenos r. apylinkės teismas	83	34
Varėnos r. apylinkės teismas	74	32
Vilniaus r. apylinkės teismas	186	65
Vilkaviškio r. apylinkės teismas	52	8
Zarasų r. apylinkės teismas	20	9
Vilniaus apygardos teismas	937	1379
Kauno apygardos teismas	374	449
Klaipėdos apygardos teismas	250	369
Šiaulių apygardos teismas	122	166
Panevėžio apygardos teismas	81	122
Iš viso apylinkių teismuose:	8562	3842
Iš viso apygardų teismuose:	1764	2485
Iš viso Respublikoje:	10326	6327

5.2.5. Miestų, rajonų apylinkių teismai, kuriuose daugiausia civilinių bylų, nagrinėtų ilgiau nei 6 mėnesius (procentinė išraiška pagal išnagrinėtų bylų skaičių):

2010 metais:

Vilniaus m. 4 apylinkės teismas	13,85
Akmenės r. apylinkės teismas	13,04
Prienų r. apylinkės teismas	12,99
Vilniaus m. 1 apylinkės teismas	12,88
Joniškio r. apylinkės teismas	12,76
Vilniaus m. 2 apylinkės teismas	12,64
Pasvalio r. apylinkės teismas	10,73
Vilniaus m. 3 apylinkės teismas	9,81
Anykščių r. apylinkės teismas	9,48
Trakų r. apylinkės teismas	9,02
Kauno r. apylinkės teismas	8,87
Vilniaus r. apylinkės teismas	8,21

2011 metais:

Vilniaus m. 4 apylinkės teismas	13,51
Joniškio r. apylinkės teismas	13,33
Prienų r. apylinkės teismas	11,63
Vilniaus m. 1 apylinkės teismas	10,82
Vilniaus m. 2 apylinkės teismas	10,72
Kauno r. apylinkės teismas	10,30
Skuodo r. apylinkės teismas	10,02
Varėnos r. apylinkės teismas	9,56
Vilniaus m. 3 apylinkės teismas	9,21
Švenčionių r. apylinkės teismas	9,19
Kauno m. apylinkės teismas	8,58
Pasvalio r. apylinkės teismas	8,07

5.2.6. Miestų, rajonų apylinkių teismai, kuriuose daugiausia civilinių bylų, nagrinėtų ilgiau nei 6 mėnesius (absoliutūs skaičiai):

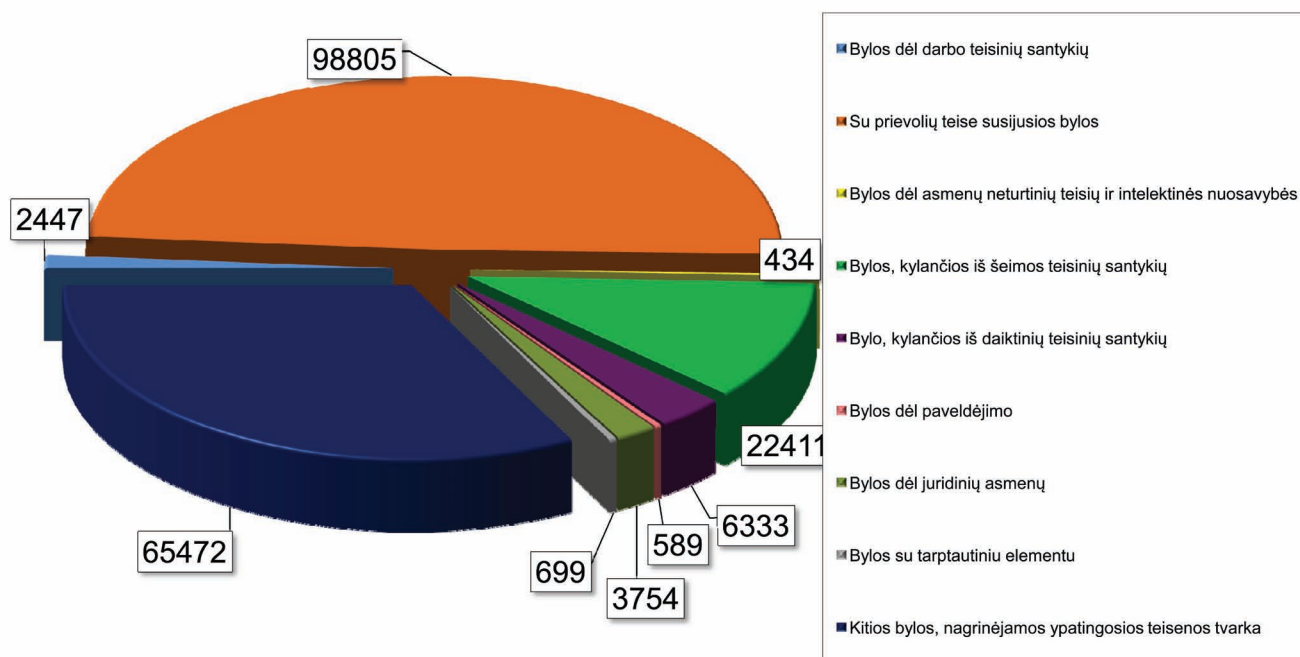
2010 metais:

Vilniaus m. 1 apylinkės teismas	2703
Kauno m. apylinkės teismas	1884
Vilniaus m. 2 apylinkės teismas	1639
Klaipėdos m. apylinkės teismas	1272
Vilniaus m. 3 apylinkės teismas	786
Šiaulių m. apylinkės teismas	441
Panevėžio m. apylinkės teismas	359
Vilniaus r. apylinkės teismas	340
Marijampolės r. apylinkės teismas	316
Kauno r. apylinkės teismas	309
Trakų r. apylinkės teismas	303
Vilniaus m. 4. apylinkės teismas	287
Mažeikių r. apylinkės teismas	239

2011 metais:

Vilniaus m. 1 apylinkės teismas	2039
Kauno m. apylinkės teismas	1800
Vilniaus m. 2 apylinkės teismas	1225
Klaipėdos m. apylinkės teismas	1013
Vilniaus m. 3 apylinkės teismas	592
Šiaulių m. apylinkės teismas	398
Panevėžio m. apylinkės teismas	386
Kauno r. apylinkės teismas	330
Vilniaus m. 4. apylinkės teismas	277
Vilniaus r. apylinkės teismas	251
Marijampolės r. apylinkės teismas	210
Trakų r. apylinkės teismas	208
Alytaus r. apylinkės teismas	207

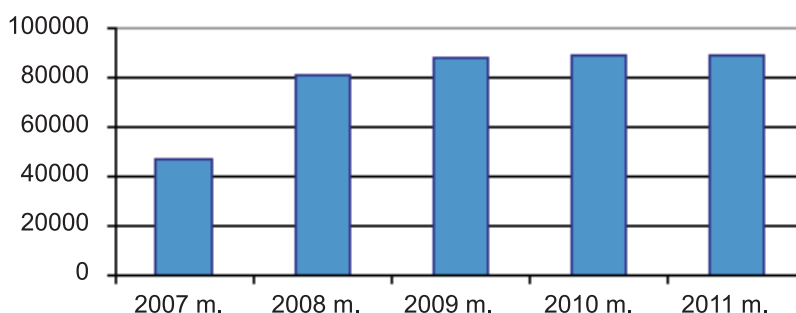
2011 M. IŠNAGRINĖTŲ CIVILINIŲ BYLŲ KATEGORIJOS I INSTANCIJOS TEISMUOSE

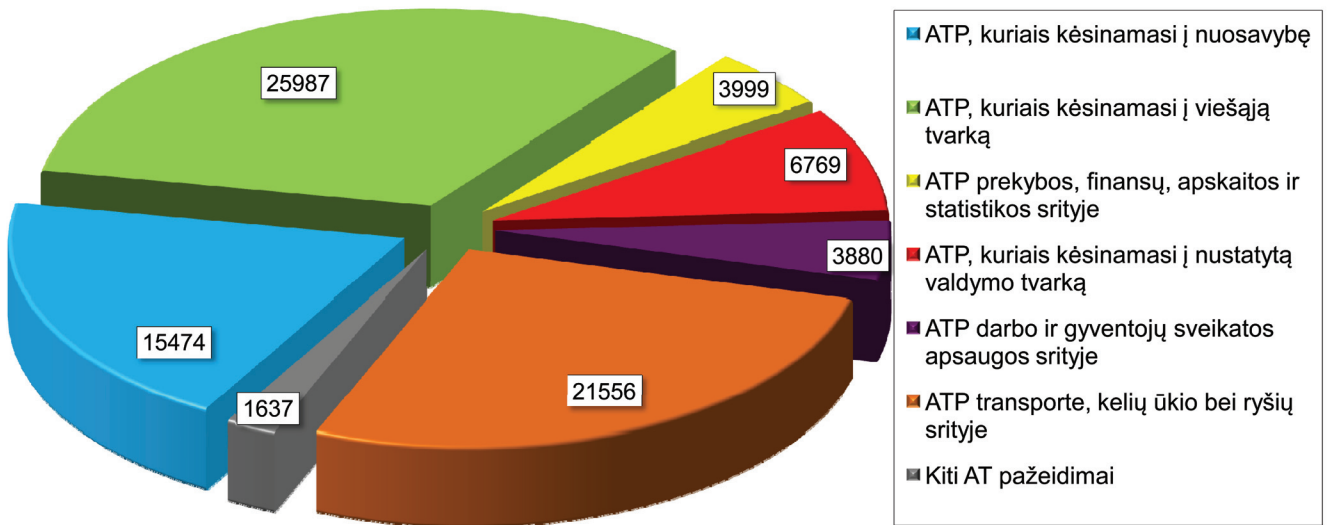
5.3. ADMINISTRACINĖS BYLOS

5.3.1. Miestų, rajonų apylinkių teismuose išnagrinėta administracinių teisės pažeidimų bylų:

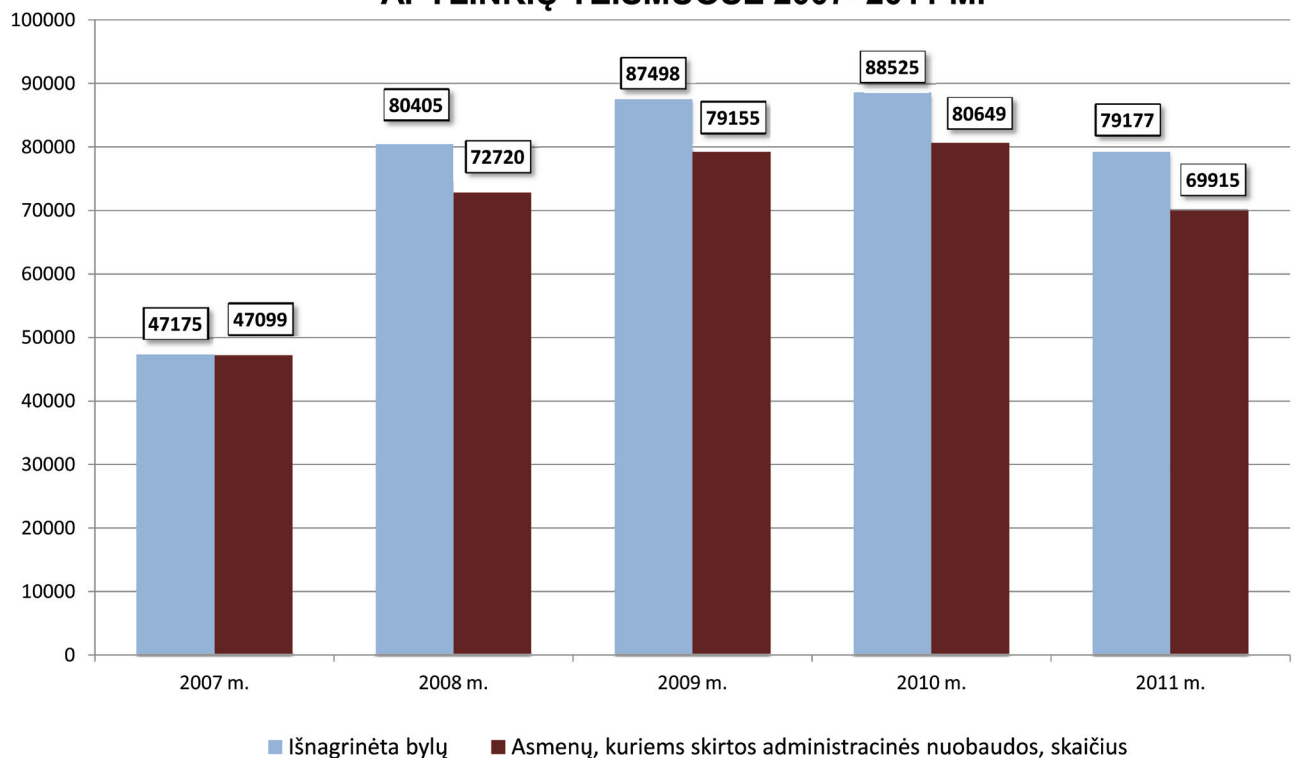
2007 m. –	47175
2008 m. –	80405
2009 m. –	87598
2010 m. –	88525
2011 m. –	79177

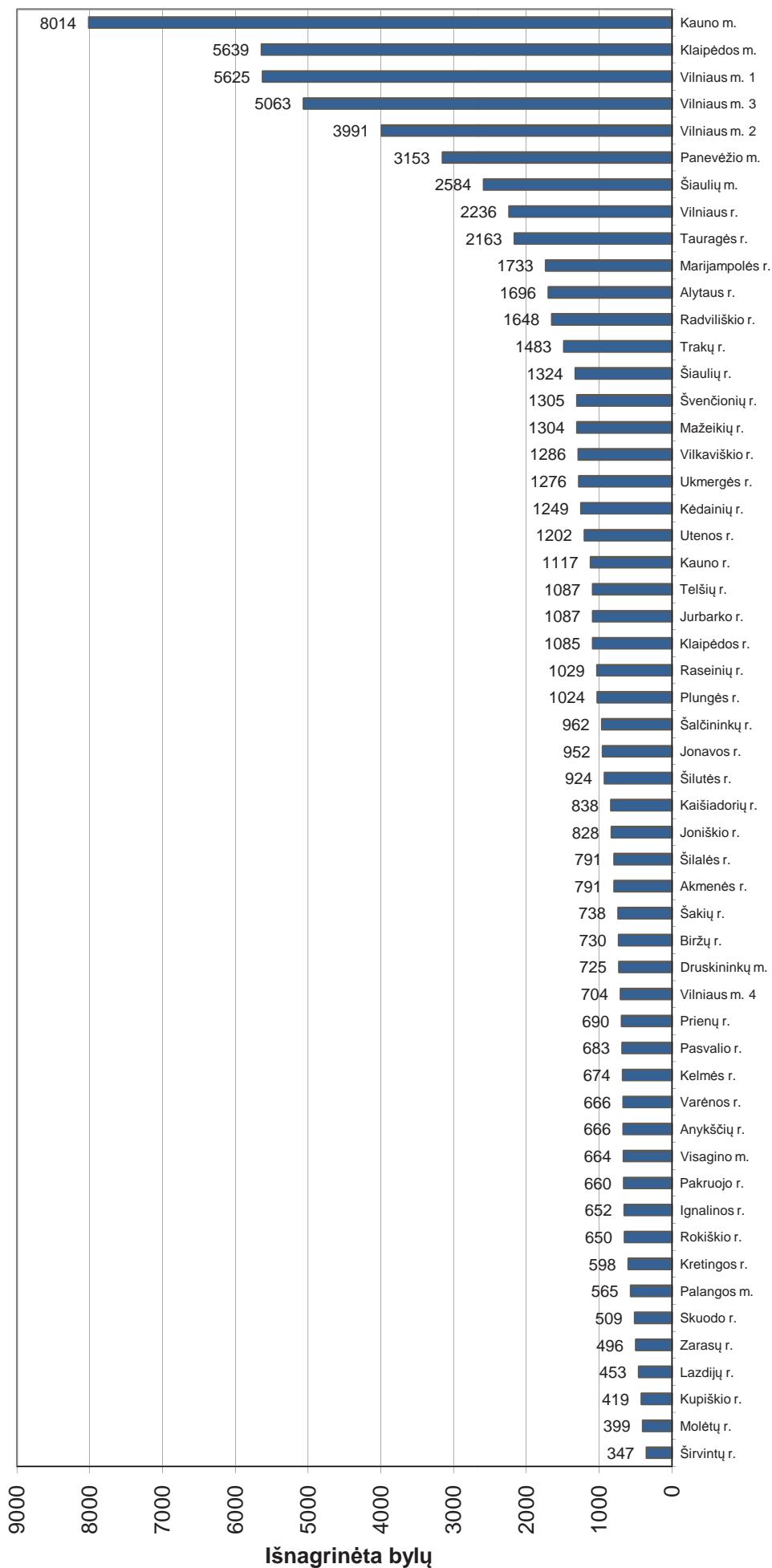
2011 M. APYLINKIŲ TEISMUOSE IŠNAGRINĖTŲ ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ BYLŲ KATEGORIJOS

ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ BYLŲ NAGRINĖJIMAS APYLINKIŲ TEISMUOSE 2007–2011 M.

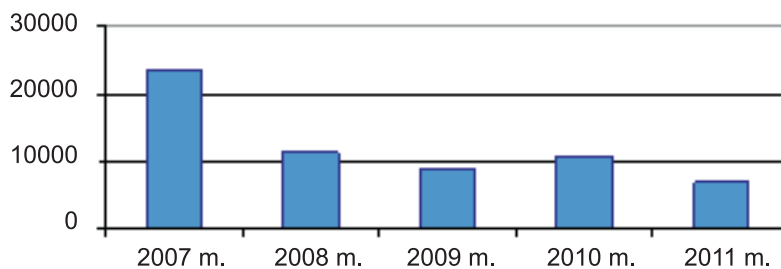

2011 M. APYLINKIŲ TEISMUOSE IŠNAGRINĖTA ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ BYLŲ

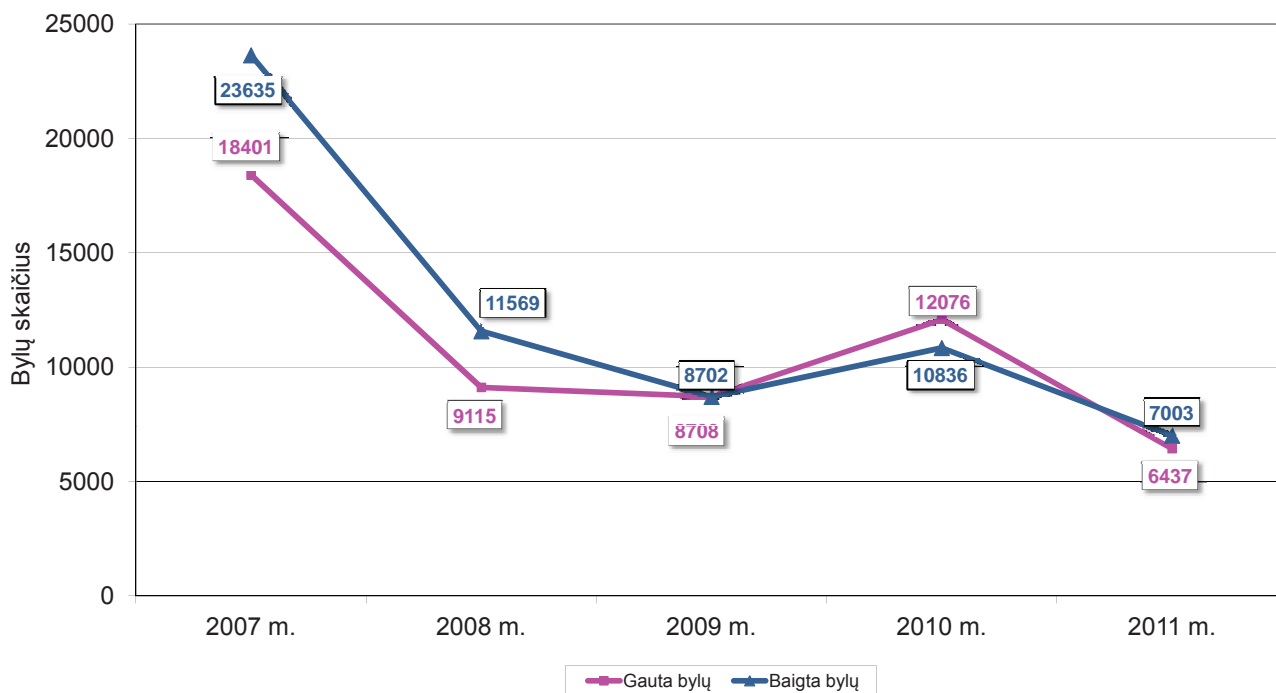

5.3.2. Apygardų administraciniuose teismuose išnagrinėta administracinių ir administracinių teisės pažeidimų bylų:

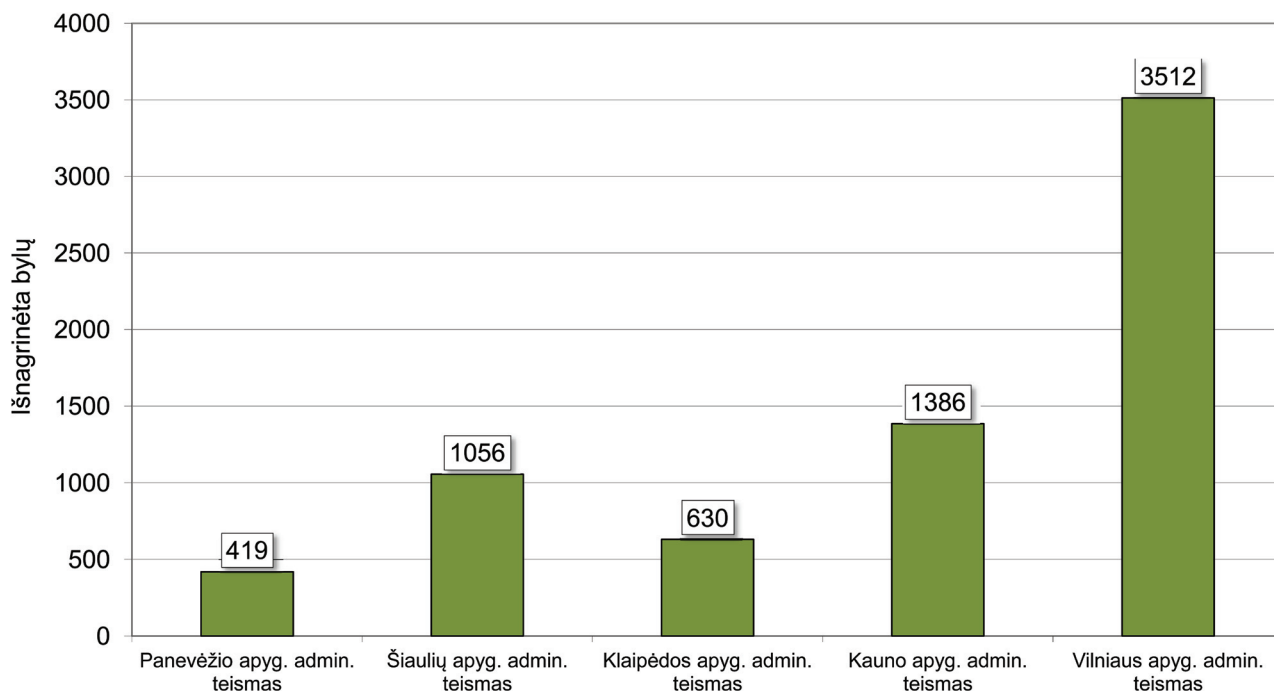
2007 m. –	23635
2008 m. –	11569
2009 m. –	8702
2010 m. –	10836
2011 m. –	7003

ADMINISTRACINIŲ IR ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ BYLŲ NAGRINĖJIMAS APYGARDŲ ADMINISTRACINIUISE TEISMUOSE 2007–2011 M.

2011 M. APYGARDŲ ADMINISTRACINIUISE TEISMUOSE IŠNAGRINĖTA ADMINISTRACINIŲ IR ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ BYLŲ

6. BYLOS, KURIŲ NAGRINĖJIMAS UŽSITĖSĖ ILGIAU NEI VIENERIUS METUS

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos nacionalinės teismų administracijos įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 13 punktu ir Administravimo teismuose nuostatų 16.1 punktu, Nacionalinė teismų administracija parengė apylinkių, apygardų bei apygardų administracinių teismų pateiktų duomenų apie nebaigtas nagrinėti civilines, baudžiamąsias, administracines ir administracinių teisės pažeidimų bylas, kurių nagrinėjimas iki 2011 m. gruodžio 31 d. užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus, analizę, kurios tikslas – išsiaiškinti šių bylų užsitęsusio nagrinėjimo priežastis.

2011 metais pirmojoje instancijoje, apylinkių ir apygardų teismuose, buvo išnagrinėta **283721** civilinė, baudžiamoji ir administracinių teisės pažeidimų byla, apygardų administraciniuose teismuose – **7003** administracinės ir administracinių teisės pažeidimų bylos. Išanalizavus teismų pateiktus duomenis nustatyta, kad iki 2011 m. gruodžio 31 d. nebaigtos nagrinėti **3059** civilinės ir baudžiamosios bylos ir **947** administracinės ir administracinių teisės pažeidimų bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus. Tai sudaro **1,38 %** visų 2011 metais pirmojoje instancijoje nagrinėtų civilinių, baudžiamųjų, administracinių ir administracinių teisės pažeidimų bylų.

Didžiausias nebaigtų nagrinėti civilinių ir baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas iki 2011 m. gruodžio 31 d. užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus, skaičius buvo **Kauno miesto** apylinkės teisme (354 bylos, 1,55 %), **Vilniaus miesto 1** apylinkės teisme (283 bylos, 1,40 %) ir **Vilniaus miesto 2** apylinkės teisme (150 bylų, 1,23 %). Didžiausias užsitęsusių bylų procentas nustatytas **Joniškio rajono** apylinkės teisme (2,94 %). Apygardų teismuose didžiausias nebaigtų nagrinėti civilinių ir baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas iki 2011 m. gruodžio 31 d. užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus, procentas buvo **Vilniaus apygardos** teisme (644 bylos, 13,39 %).

Palyginus su 2010 metų rodikliais, 2011 metais daugiau kaip metus neišnagrinėtų civilinių ir baudžiamųjų bylų skaičius sumažėjo, taip pat sumažėjo pirmojoje instancijoje išnagrinėtų bylų skaičius (2010 m. – 223092, 2009 m. – 246053). 2010 m. buvo nebaigtos nagrinėti 3196 bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus. Tai

sudarė 1,43 % visų 2010 m. nagrinėtų bylų. Tuo tarpu 2011 m. šis skaičius sumažėjo iki 3023 bylų, tačiau procentinė tokių bylų išraiška šiek tiek padidėjo – tai sudarė 1,48 % visų 2010 m. nagrinėtų bylų (1 lentelė).

Palyginus su 2010 metų rodikliais, 2011 metais užsitęsusių civilinių ir baudžiamųjų bylų procentas nuo visų išnagrinėtų bylų padidėjo 50 teismų (49 apylinkių bei viename apygardos teisme). Daugiausia padidėjo **Vilniaus miesto 4 apylinkės** teisme 2,29 % (iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 0,61 %, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. – 2,99 %), **Joniškio rajono apylinkės** teisme 1,94 % (iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 1 %, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. – 2,94 %), **Palangos miesto apylinkės** teisme 1,39 % (iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 0,85 %, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. – 2,25 %).

Palyginus su 2010 metų rodikliais, 2011 metais užsitęsusių civilinių ir baudžiamųjų bylų procentas nuo visų išnagrinėtų bylų sumažėjo 8 teismuose: **Klaipėdos apygardos** teisme sumažėjo 1,46 % (iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 9,46 %, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. – 8 %), **Kauno apygardos** teisme 1,36 % (iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 7,03 %, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. – 5,67 %), **Marijampolės rajono** apylinkės teisme 0,16 % (iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 0,65 %, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. – 0,49 %), **Panevėžio apygardos** teisme 0,14 % (iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 3,43 %, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. – 3,29 %), **Jonavos rajono** apylinkės teisme 0,11 % (iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 0,43 %, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. – 0,32 %), **Vilniaus miesto 1** apylinkės teisme 0,11 % (iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 1,51 %, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. – 1,40 %), **Šiaulių apygardos** teisme – 0,8 % (iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 4,26 %, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. – 3,46 %), Varėnos rajono apylinkės teisme – 0,26 (iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 0,58 %, o iki 2011 m. gruodžio 31 d. – 0,32 %).

Užsitęsusių civilinių ir baudžiamųjų bylų procentas nuo visų išnagrinėtų šių bylų, lyginant 2010 m. ir 2011 m. rodiklius, nepakito **Pakruojo rajono** apylinkės teisme.

Civilinių ir baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus, skaičiaus lyginamoji lentelė

1 lentelė

Eil. Nr.	Teismas	Baigta bylų iki 2010-12-31	Iš viso užsitęsusių bylų iki 2010-12-31	Procentas 2010-12-31	Baigta bylų iki 2011-12-31	Iš viso užsitęsusių bylų iki 2011-12-31	Procentas 2011-12-31
1.	Vilniaus m. 1	22391	338	1,51	20198	283	1,40
2.	Klaipėdos r.	3755	52	1,38	2592	61	2,35
3.	Trakų r.	6614	74	1,12	3060	63	2,06
4.	Šiaulių r.	3778	41	1,09	2216	38	1,71
5.	Lazdijų r.	2153	23	1,07	960	15	1,56
6.	Joniškio r.	5191	52	1,00	1293	38	2,94
7.	Radviliškio r.	4106	39	0,95	2199	27	1,23
8.	Švenčionių r.	2358	21	0,89	1133	19	1,68
9.	Palangos m.	3164	27	0,85	1379	31	2,25
10.	Kauno m.	29175	234	0,80	22875	354	1,55
11.	Šilutės r.	3868	29	0,75	2681	29	1,08
12.	Kaišiadorių r.	3324	22	0,66	1794	12	0,67
13.	Visagino m.	2909	19	0,65	1593	12	0,75
14.	Marijampolės r.	7436	48	0,65	5710	28	0,49
15.	Prienų r.	3985	25	0,63	1535	17	1,11
16.	Vilkaviškio r.	6710	42	0,63	3777	36	0,95
17.	Vilniaus m. 4	11026	67	0,61	2205	66	2,99
18.	Vilniaus m. 2	36111	217	0,60	12215	150	1,23
19.	Varėnos r.	4173	24	0,58	1891	6	0,32
20.	Akmenės r.	3355	19	0,57	1777	26	1,46
21.	Kauno r.	5747	32	0,56	3567	34	0,95
22.	Plungės r.	3524	18	0,51	2204	29	1,32
23.	Skuodo r.	2886	13	0,45	634	10	1,58
24.	Jonavos r.	4642	20	0,43	3714	12	0,32
25.	Alytaus r.	7710	31	0,40	5774	29	0,50
26.	Šalčininkų r.	2814	11	0,39	1799	16	0,89
27.	Vilniaus m. 3	22505	84	0,37	7139	73	1,02
28.	Ukmergės r.	6168	23	0,37	2156	27	1,25
29.	Panevėžio m.	18391	68	0,37	9008	65	0,72
30.	Ignalinos r.	2328	8	0,34	930	4	0,43
31.	Mažeikių r.	10081	34	0,34	3462	25	0,72
32.	Šiaulių m.	28000	88	0,31	8744	78	0,89
33.	Telšių r.	5910	18	0,30	2733	11	0,40
34.	Tauragės r.	4337	13	0,30	2605	14	0,54
35.	Utenos r.	5072	15	0,30	2311	28	1,21
36.	Klaipėdos m.	45639	134	0,29	17613	144	0,82
37.	Pasvalio r.	2422	7	0,29	1191	11	0,92

38.	Vilniaus r.	6107	17	0,28	1650	12	0,73
39.	Širvintų r.	4009	11	0,27	1152	8	0,69
40.	Kelmės r.	4808	13	0,27	1217	9	0,74
41.	Anykščių r.	7317	19	0,26	1297	17	1,31
42.	Rokiškio r.	3709	9	0,24	1952	7	0,36
43.	Molėtų r.	4571	11	0,24	818	9	1,10
44.	Zarasų r.	2985	6	0,20	1368	4	0,29
45.	Šakių r.	3543	7	0,20	1387	7	0,50
46.	Jurbarko r.	2819	5	0,18	1604	4	0,25
47.	Kėdainių r.	7402	13	0,18	3406	11	0,32
48.	Kupiškio r.	3498	6	0,17	1109	5	0,45
49.	Šilalės r.	3264	4	0,12	818	3	0,37
50.	Kretingos r.	4770	5	0,10	2197	5	0,23
51.	Raseinių r.	3870	4	0,10	1433	8	0,56
52.	Biržų r.	2930	3	0,10	1285	7	0,54
53.	Druskininkų m.	10889	11	0,10	1455	9	0,62
54.	Pakruojo r.	2135	2	0,09	1089	1	0,09
Iš viso apylinkių teismuose:		211602	2176	1,03	193904	2047	1,06
55.	Vilniaus apygardos	5268	599	11,37	4811	644	13,39
56.	Klaipėdos apygardos	1818	172	9,46	1638	131	8,00
57.	Kauno apygardos	2460	173	7,03	2453	139	5,67
58.	Šiaulių apygardos	1128	48	4,26	926	32	3,46
59.	Panevėžio apygardos	816	28	3,43	911	30	3,29
Iš viso apygardų teismuose:		11490	1020	8,88	10739	976	9,09
Iš viso:		223092	3196	1,43	204643	3023	1,48

6.1. CIVILINĖS BYLOS, KURIŲ NAGRINĖJIMAS UŽSITĖSĖ ILGIAU KAIP VIENERIUS METUS

Iki 2011 m. gruodžio 31 d. pirmosios instancijos teismuose buvo 2326 civilinės bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus. Tai sudarė 1,25 % visų 2011 m. pirmosios instancijos teismuose išnagrinėtų civilinių bylų (186472).

Per 2011 m. ilgiau kaip metus neišnagrinėtų civilinių bylų skaičius sumažėjo 202 bylomis – iki 2010 m. gruodžio 31 d. daugiau kaip metus neišnagrinėtų civilinių bylų buvo 2528. Iki 2011 m. gruodžio 31 d. išnagrinėta 9,23 % mažiau civilinių bylų negu 2010 m. (atitinkamai, 186472 ir 205423). Lyginant su 2009 m. duomenimis, ilgiau nei metus užsitęsusių civilinių bylų procentas nuo visų 2011 m. išnagrinėtų civilinių bylų sumažėjo 0,01 % (nuo 1,26 % iki 1,25 %).

Iki 2011 m. gruodžio 31 d. didžiausias ilgiau

kaip vienerius metus neišnagrinėtų civilinių bylų skaičius buvo Kauno miesto (261 byla), Vilniaus miesto 1 (250 bylų), Vilniaus miesto 2 (133 bylos) apylinkių teismuose. Vertinant procentinę išraišką, didžiausias užsitęsusių bylų procentas nustatytas Vilniaus miesto 4 (3,02 %), Klaipėdos rajono (2,26 %) bei Joniškio rajono (2,09 %) apylinkės teismuose. Apylinkių teismuose iš viso buvo nagrinėjama 50 bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė 5 metus ir ilgiau, tai sudaro 0,03 % visų civilinių bylų išnagrinėtų apylinkių teismuose (176569 bylų).

Apygardų teismuose didžiausias nebaigtų nagrinėti civilinių bylų, kurių nagrinėjimas iki 2011 m. gruodžio 31 d. užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus, skaičius ir procentas buvo Vilniaus (590

bylų, 13,17 %), Klaipėdos (90 bylų, 6 %), Kauno (97 bylos, 4,39 %) apygardų teismuose. Apygardų teismuose iš viso buvo nagrinėjamos 28 bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė 5 metus ir ilgiau, tai sudaro 0,28 % visų civilinių bylų išnagrinėtų apygardų teismuose (9903 bylos).

Palyginus su 2010 metų rodikliais, 2011 metais daugiau kaip metus neišnagrinėtų civilinių bylų skaičius procentine išraiška labiausiai padidėjo Utenos (nuo 0,47 % iki 1,07 %) ir Vilniaus m. 3 (nuo 0,44 % iki 0,93 %) apylinkių teismuose. Iš viso procentine išraiška daugiau kaip metus neišnagri-

nėtų civilinių bylų skaičius padidėjo 23 apylinkių teismuose, sumažėjo – 29 apylinkių teismuose (labiausiai sumažėjo Joniškio rajono apylinkės teisme nuo 2,97 % iki 2,09 %) ir nepakito – 2 apylinkių teismuose.

Palyginus su 2010 metų rodikliais, 2011 metais daugiau kaip metus neišnagrinėtų civilinių bylų skaičius labiausiai padidėjo Kauno miesto (nuo 193 iki 261) ir Vilniaus m. 3 (nuo 35 iki 60) apylinkių teismuose, labiausiai sumažėjo – Vilniaus m. 1 (nuo 192 iki 133) ir 2 (nuo 297 iki 250) apylinkių teismuose, nepakito – 8 apylinkių teismuose.

Civilinių bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus, procentinės išraiškos lyginamoji lentelė

2 lentelė

Eil. Nr.	Teismas	Baigta bylų iki 2010-12-31	Užsitęsios bylos iki 2010-12-31	Procentas	Teismas	Baigta bylų iki 2011-12-31	Užsitęsios bylos iki 2011-12-31	Procentas
1.	Joniškio rajono	1246	37	2,97 %	Vilniaus m. 4	2050	62	3,02 %
2.	Vilniaus miesto 4	2072	61	2,94 %	Klaipėdos r.	2390	54	2,26 %
3.	Lazdijų rajono	747	18	2,41 %	Joniškio r.	1148	24	2,09 %
4.	Skuodo rajono	553	12	2,17 %	Palangos m.	1277	24	1,88 %
5.	Klaipėdos rajono	2262	47	2,08 %	Trakų r.	2720	50	1,84 %
6.	Palangos miesto	1272	23	1,81 %	Skuodo r.	519	9	1,73 %
7.	Varėnos rajono	1405	22	1,57 %	Lazdijų r.	765	13	1,70 %
8.	Radviliškio rajono	2116	33	1,56 %	Švenčionių r.	1001	14	1,40 %
9.	Trakų rajono	3358	51	1,52 %	Vilniaus m. 1	18844	250	1,33 %
10.	Vilniaus miesto 2	12963	192	1,48 %	Varėnos r.	1109	14	1,26 %
11.	Švenčionių rajono	1225	18	1,47 %	Kauno m.	20983	261	1,24 %
12.	Vilniaus miesto 1	20994	297	1,41 %	Šiaulių r.	1963	23	1,17 %
13.	Šiaulių rajono	2184	29	1,33 %	Vilniaus m. 2	11430	133	1,16 %
14.	Anykščių rajono	1223	15	1,23 %	Utenos r.	2063	22	1,07 %
15.	Prienų rajono	1570	17	1,08 %	Ukmergės r.	1984	21	1,06 %
16.	Kelmės rajono	1112	11	0,99 %	Radviliškio r.	1922	18	0,94 %
17.	Širvintų rajono	948	9	0,95 %	Vilniaus m. 3	6431	60	0,93 %
18.	Vilniaus rajono	4140	37	0,89 %	Vilniaus r.	3588	32	0,89 %
19.	Ignalinos rajono	699	6	0,86 %	Anykščių r.	1143	10	0,87 %
20.	Kaišiadorių rajono	1656	14	0,85 %	Akmenės r.	1632	13	0,80 %
21.	Kauno rajono	3483	29	0,83 %	Kauno r.	3203	25	0,78 %
22.	Mažeikių rajono	3273	26	0,79 %	Molėtų r.	702	5	0,71 %
23.	Ukmergės rajono	2299	18	0,78 %	Kelmės r.	1021	7	0,69 %
24.	Kauno miesto	25111	193	0,77 %	Pasvalio r.	1041	7	0,67 %
25.	Zarasų rajono	716	5	0,70 %	Šilutės r.	2448	16	0,65 %

6. BYLOS, KURIŲ NAGRINĖJIMAS UŽSITĖSĖ ILGIAU NEI VIENERIUS METUS

26.	Šiaulių miesto	8608	53	0,62 %	Šalčininkų r.	1583	10	0,63 %
27.	Telšių rajono	2700	16	0,59 %	Širvintų r.	1070	6	0,56 %
28.	Druskininkų miesto	1692	10	0,59 %	Klaipėdos m.	16632	92	0,55 %
29.	Akmenės rajono	1703	10	0,59 %	Druskininkų m.	1333	7	0,53 %
30.	Visagino miesto	1373	8	0,58 %	Panevėžio m.	8122	41	0,50 %
31.	Šilutės rajono	2767	16	0,58 %	Kaišiadorių r.	1589	8	0,50 %
32.	Molėtų rajono	897	5	0,56 %	Mažeikių r.	3109	15	0,48 %
33.	Marijampolės rajono	6031	33	0,55 %	Plungės r.	1981	9	0,45 %
34.	Klaipėdos miesto	17634	91	0,52 %	Šiaulių m.	7976	36	0,45 %
35.	Panevėžio miesto	8211	39	0,47 %	Kupiškio r.	987	4	0,41 %
36.	Utenos rajono	2349	11	0,47 %	Šakių r.	1263	5	0,40 %
37.	Vilniaus miesto 3	8010	35	0,44 %	Prienų r.	1307	5	0,38 %
38.	Šakių rajono	1253	5	0,40 %	Telšių r.	2501	9	0,36 %
39.	Alytaus rajono	5444	21	0,39 %	Alytaus r.	5310	19	0,36 %
40.	Kupiškio rajono	1097	4	0,36 %	Biržų r.	1144	4	0,35 %
41.	Pasvalio rajono	1100	4	0,36 %	Zarasų r.	1274	4	0,31 %
42.	Jonavos rajono	3540	12	0,34 %	Vilkaviškio r.	1728	5	0,29 %
43.	Šilalės rajono	767	2	0,26 %	Marijampolės r.	5204	14	0,27 %
44.	Šalčininkų rajono	1966	5	0,25 %	Tauragės r.	2321	6	0,26 %
45.	Kėdainių rajono	3231	8	0,25 %	Ignalinos r.	782	2	0,26 %
46.	Rokiškio rajono	2045	5	0,24 %	Kretingos r.	1999	5	0,25 %
47.	Jurbarko rajono	1270	3	0,24 %	Raseinių r.	1270	3	0,24 %
48.	Raseinių rajono	1314	3	0,23 %	Jurbarko r.	1397	3	0,21 %
49.	Tauragės rajono	2669	6	0,22 %	Visagino m.	1427	3	0,21 %
50.	Kretingos rajono	2115	4	0,19 %	Kėdainių r.	3100	6	0,19 %
51.	Plungės rajono	2032	3	0,15 %	Rokiškio r.	1745	3	0,17 %
52.	Biržų rajono	1374	2	0,15 %	Šilalės r.	699	1	0,14 %
53.	Pakruojo rajono	991	1	0,10 %	Jonavos r.	3451	4	0,12 %
54.	Vilkaviškio rajono	1960	1	0,05 %	Pakruojo r.	888	1	0,11 %
Iš viso apylinkių teismuose:		194770	1636	0,84 %	Iš viso apylinkių teismuose:	176569	1497	0,85 %
55.	Vilniaus apygardos	4950	568	11,47 %	Vilniaus apygardos	4480	590	13,17 %
56.	Klaipėdos apygardos	1718	147	8,56 %	Klaipėdos apygardos	1501	90	6,00 %
57.	Kauno apygardos	2223	143	6,43 %	Kauno apygardos	2208	97	4,39 %
58.	Šiaulių apygardos	1024	35	3,42 %	Šiaulių apygardos	890	39	4,38 %
59.	Panevėžio apygardos	738	20	2,71 %	Panevėžio apygardos	824	13	1,58 %
Iš viso apygardų teismuose:		10653	913	8,57 %	Iš viso apygardų teismuose:	9903	829	8,37 %
Iš viso:		205423	2584	1,26%	Iš viso:	186472	2326	1,25 %

Civilinių bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus, kiekio lyginamoji lentelė

3 lentelė

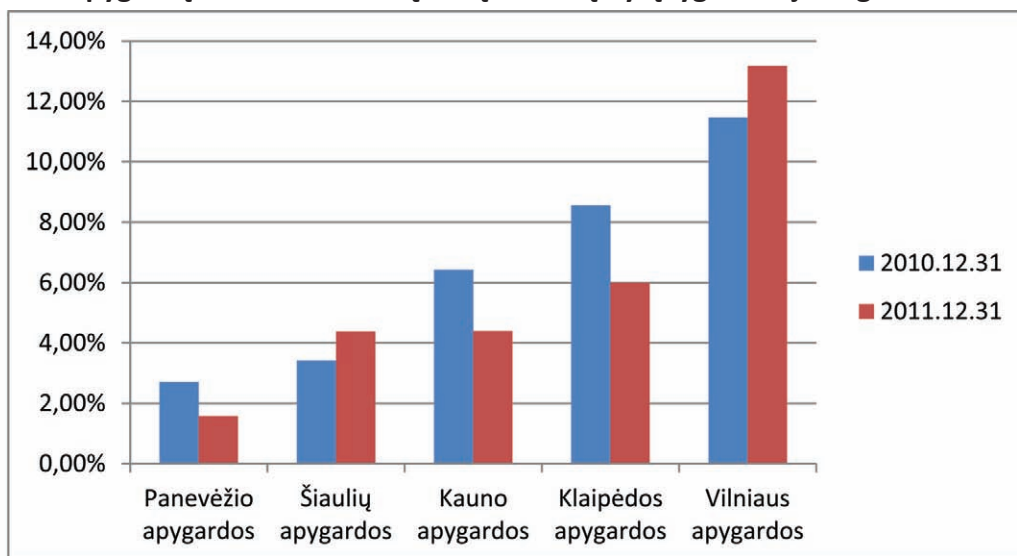
Eil. Nr.	Teismas	Baigta bylų iki 2010-12-31	Užsitęsios bylos iki 2010-12-31	Teismas	Baigta bylų iki 2011-12-31	Užsitęsios bylos iki 2011-12-31
1.	Vilniaus miesto 1	20994	297	Kauno m.	20983	261
2.	Kauno miesto	25111	193	Vilniaus m. 1	18844	250
3.	Vilniaus miesto 2	12963	192	Vilniaus m. 2	11430	133
4.	Klaipėdos miesto	17634	91	Klaipėdos m.	16632	92
5.	Vilniaus miesto 4	2072	61	Vilniaus m. 4	2050	62
6.	Šiaulių miesto	8608	53	Vilniaus m. 3	6431	60
7.	Trakų rajono	3358	51	Klaipėdos r.	2390	54
8.	Klaipėdos rajono	2262	47	Trakų r.	2720	50
9.	Panevėžio miesto	8211	39	Panevėžio m.	8122	41
10.	Joniškio rajono	1246	37	Šiaulių m.	7976	36
11.	Vilniaus rajono	4140	37	Vilniaus r.	3588	32
12.	Vilniaus miesto 3	8010	35	Kauno r.	3203	25
13.	Radviliškio rajono	2116	33	Palangos m.	1277	24
14.	Marijampolės rajono	6031	33	Joniškio r.	1148	24
15.	Šiaulių rajono	2184	29	Šiaulių r.	1963	23
16.	Kauno rajono	3483	29	Utenos r.	2063	22
17.	Mažeikių rajono	3273	26	Ukmergės r.	1984	21
18.	Palangos miesto	1272	23	Alytaus r.	5310	19
19.	Varėnos rajono	1405	22	Radviliškio r.	1922	18
20.	Alytaus rajono	5444	21	Šilutės r.	2448	16
21.	Lazdijų rajono	747	18	Mažeikių r.	3109	15
22.	Švenčionių rajono	1225	18	Švenčionių r.	1001	14
23.	Ukmergės rajono	2299	18	Marijampolės r.	5204	14
24.	Prienų rajono	1570	17	Varėnos r.	1109	14
25.	Telšių rajono	2700	16	Akmenės r.	1632	13
26.	Šilutės rajono	2767	16	Lazdijų r.	765	13
27.	Anykščių rajono	1223	15	Šalčininkų r.	1583	10
28.	Kaišiadorių rajono	1656	14	Anykščių r.	1143	10
29.	Skuodo rajono	553	12	Plungės r.	1981	9
30.	Jonavos rajono	3540	12	Telšių r.	2501	9
31.	Kelmės rajono	1112	11	Skuodo r.	519	9
32.	Utenos rajono	2349	11	Kaišiadorių r.	1589	8
33.	Druskininkų miesto	1692	10	Pasvalio r.	1041	7
34.	Akmenės rajono	1703	10	Druskininkų m.	1333	7
35.	Širvintų rajono	948	9	Kelmės r.	1021	7
36.	Visagino miesto	1373	8	Tauragės r.	2321	6
37.	Kėdainių rajono	3231	8	Kėdainių r.	3100	6
38.	Ignalinos rajono	699	6	Širvintų r.	1070	6

6. BYLOS, KURIŲ NAGRINĖJIMAS UŽSITĖSĖ ILGIAU NEI VIENERIUS METUS

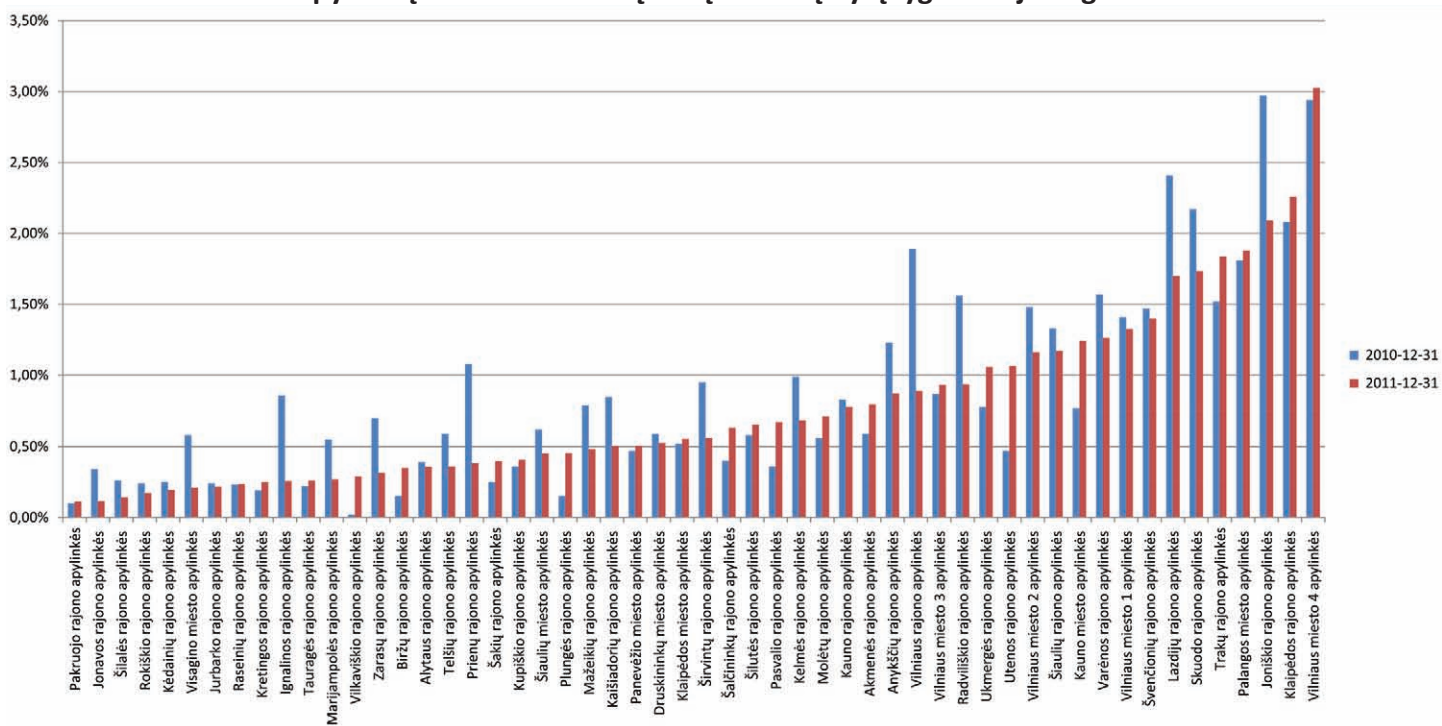
39.	Tauragės rajono	2669	6	Vilkaviškio r.	1728	5
40.	Zarasų rajono	716	5	Molėtų r.	702	5
41.	Molėtų rajono	897	5	Kretingos r.	1999	5
42.	Šakių rajono	1253	5	Šakių r.	1263	5
43.	Šalčininkų rajono	1966	5	Prienų r.	1307	5
44.	Rokiškio rajono	2045	5	Biržų r.	1144	4
45.	Kupiškio rajono	1097	4	Kupiškio r.	987	4
46.	Pasvalio rajono	1100	4	Jonavos r.	3451	4
47.	Kretingos rajono	2115	4	Zarasų r.	1274	4
48.	Jurbarko rajono	1270	3	Raseinių r.	1270	3
49.	Raseinių rajono	1314	3	Jurbarko r.	1397	3
50.	Plungės rajono	2032	3	Rokiškio r.	1745	3
51.	Šilalės rajono	767	2	Visagino m.	1427	3
52.	Biržų rajono	1374	2	Ignalinos r.	782	2
53.	Pakruojo rajono	991	1	Pakruojo r.	888	1
54.	Vilkaviškio rajono	1960	1	Šilalės r.	699	1
Iš viso apylinkių teismuose:		194770	1636	Iš viso apylinkių teismuose:	176569	1497
55.	Vilniaus apygardos	4950	568	Vilniaus apygardos	4480	590
56.	Kauno apygardos	1718	147	Kauno apygardos	2208	97
57.	Klaipėdos apygardos	2223	143	Klaipėdos apygardos	1501	90
58.	Šiaulių apygardos	1024	35	Šiaulių apygardos	890	39
59.	Panevėžio apygardos	738	20	Panevėžio apygardos	824	13
Iš viso apygardų teismuose:		10653	913	Iš viso apygardų teismuose:	9903	829
Iš viso:		205423	2584	Iš viso:	186472	2326

Apygardų teismuose užsitęsusių civilinių bylų lyginamoji diagrama

Apylinkių teismuose užsitęsusių civilinių bylų lyginamoji diagrama

6.2. PAGRINDINĖS CIVILINIŲ BYLŲ UŽSITĖSUSIO NAGRINĖJIMO PRIEŽASTYS

Apibendrinant informaciją apie Lietuvos Respublikos teismuose daugiau kaip vienerius metus užsitęsusių civilinių bylų nagrinėjimus paaiškėjo, kad didžiausia tokių nagrinėjimų dalis 2011 metais teko byloms dėl skolos priteisimo (468 bylos), sudarančioms 20,12 % visų ilgiau kaip metus užsitęsusių civilinių bylų nagrinėjimų. Tokių bylų kategorijos, kaip bylos dėl šeimos teisinių santykių (305 bylos, 13,11 %), bylos dėl sutarčių, sandorių pripažinimo negaliojančiais (291 byla, 12,51 %), bylos dėl žalos, nuostolių atlyginimo (288 bylos, 12,38 %) ir dėl pažeistų nuosavybės ir kitų teisių gynimo (212 bylų, 9,11 %) taip pat sudarė gana didelę ilgiau kaip metus užsitęsusių nagrinėjimų dalį.

Dažnai bylų dėl skolos priteisimo ilgo nagrinėjimo priežastys susijusios su tuo, kad yra priimanamos nutartys sustabdyti bylos nagrinėjimą tol, kol bus išnagrinėta kita civilinė, baudžiamoji ar administracinė byla, bus atlikta ekspertizė byloje. Bylų nagrinėjimo trukmė pailgėdavo ir dėl to, kad šalių prašymu joms būdavo suteikiama laiko išspręsti ginčą taikiai ir dėl to buvo atidedami teismo posėdžiai. Panašios priežastys sąlygojo ir bylų dėl sutarčių ar kitų sandorių pripažinimo negaliojančiais, bylų dėl pažeistų nuosavybės ir kitų teisių gynimo ar bylų dėl žalos, nuostolių atlyginimo. Tarp pastarųjų bylų ilgo nagrinėjimo priežasčių paminėtina ir ta aplinkybė, jog teismai stabdavo civilinės bylos nagrinėjimą tol, kol Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas išnagrinės prašymą spręsti dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.290 straipsnio 1 ir 3 dalių atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Dažnos bylų dėl šeimos teisinių santykių (santuokos nutraukimo, turto padalijimo, vaikų gyvenamosios vietos, tėvystės nustatymo, nuginčijimo, išlaikymo ir pan.) ilgų nagrinėjimų priežastys buvo susijusios su būtinumu tikslinti procesinius šalių dokumentus, rinkti papildomus įrodymus, įtraukti į bylą naujai paaiškėjusius kreditorius. Šių bylų nagrinėjimas užsitęsėdavo ir dėl būtinumo gauti duomenis iš užsienio valstybių institucijų ar užsienyje įteikti procesinius dokumentus. Tam tikrais atvejais ilgesnį bylos nagrinėjimą lėmė ir procesinių dokumentų įteikimo sunkumai Lietuvos Respublikos teritorijoje (nebuvo žinoma atsakovo gyvenamoji vieta ar jo gyvenamosios vietos adresu nebuvo galimybės įteikti procesinių doku-

mentų). Ilgesnio bylų dėl šeimos teisinių santykių nagrinėjimo priežastys buvo susijusios ir su tuo, kad teismai nustatydavo šalims terminą taikiai susitaikyti, pašalinti tam tikrų sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių sąlygų prieštaravimus viešajai tvarkai, kreditorių interesams, šalys prašydavo suteikti laiko tam, kad galėtų pateikti teismui sutartį dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru susitarimu, dėl ko buvo atidedami teismo posėdžiai.

Paprastai ilgiau nei vienerius metus užsitęsusių bylų nagrinėjimą lemia objektyvios priežastys ir kiekvienu atveju teismai individualiai sprendžia, kokius procesinius sprendimus priimti, siekiant visapusiškai ir išsamiai išnagrinėti bylą teisme. Bendros civilinių bylų ilgo nagrinėjimo teismuose priežastys sietinos su procesiniais veiksmais, atliekamais pasirengimo bylos nagrinėjimui stadijoje: šalys savo ir (arba) teismo iniciatyva tikslina ieškinio reikalavimus, taiso trūkumus, teismai dažnai pratęsia terminą papildomiems įrodymams pateikti, proceso dalyviai ir (arba) teisėjai negali dalyvauti teismo procese dėl ligos, skiriamas laikas šalims baigti teismo procesą taikos sutartimi, tvirtinamos taikos sutartys. Dažnai bylų užsitęsio nagrinėjimo priežastimi tampa ekspertizės byloje paskyrimas: ilgai užtrunka veiksmai, atliekami prieš paskiriant ekspertizę (klausimų ekspertams suformulavimas, ekspertų parinkimas), ekspertizės atlikimas; bylose dėl fizinių asmenų pripažinimo neveiksniais beveik visada skiriamos psichiatrinės ekspertizės, kurių tenka laukti metus ir ilgiau. Civilinės bylos dažnai stabdomos, kol bus išnagrinėta kita civilinė, baudžiamoji ar administracinė byla, susijusi su nagrinėjama byla. Pastarųjų bylų nagrinėjimas užtrukdavo metus ir ilgiau (bylose teikiami įvairūs skundai, atnaujinami procesai ir pan.).

2011 m. civilinės bylos dažnai buvo stabdomos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 163 straipsnyje numatytais pagrindais, t.y. nebuvo galima nagrinėti bylos tol, kol bus išnagrinėta kita byla, susijusi su nagrinėjama (CPK 163 str. 3 p.). Taip pat kartais civilinės bylos stabdytos CPK 163 str. 1 p. numatytu pagrindu – mirus fiziniam asmeniui (byloje dalyvaujančiam asmeniui), kol paaiškės šio asmens teisių perėmėjas. Skiriant ekspertizę arba esant kitoms

priežastims, teismai pasinaudodavo CPK 164 str. numatyta galimybe ir taip pat stabdydavo bylos nagrinėjimą. Civilinės bylos stabdytos ir CPK 163 str. 7 p. pagrindu – dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą – kaip minėta, bylos stabdytos prašant įvertinti, ar CK 6.290 str. 1 d. nuostata, ta apimtimi, jog nėra nustatytos aiškios socialinio draudimo išmokų, mokamų sveikatos sužalojimo ar gyvybės atėmimo atvejais, įskaitymo į atlygintinos žalos dydį, ribos atitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str. 1 d., 30 str. 2 d., 52 str., taip pat Lietuvos Respublikos Konstitucijos preambulėje įtvirtintą teisinės valstybės principą, bei ar CK 6.290 str. 3 d. nuostata ta apimtimi, jog nėra nustatyta aiški draudimo išmokas išmokėjusių socialinio draudimo įstaigų regreso teisės į žalą padariusį asmenį taikymo apimtis atitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str. 1 d., 30 str. 2 d., 52 str., taip pat Lietuvos Respublikos Konstitucijos preambulėje įtvirtintą teisinės valstybės principą.

Teismo posėdžiai užsitęsusiame civilinėse bylose dažnai buvo atidedami remiantis CPK 156 str. 1 d.: pareiškiamas priešieškinytis arba tikslinimas jau pareikštas ieškinytis ir (arba) priešieškinytis, pratęsimi terminai procesiniams dokumentams pateikti, pateikiami skundai dėl teismo procesinių sprendimų, kviečiami liudytojai, pateikiami nauji įrodymai, pasikeičia šalių atstovai, neįteikti arba netinkamai įteikti šaukimai ar kiti procesiniai dokumentai (arba apskritai nėra duomenų apie įteikimą), nusprendus paskirti šaliai kuratorių, įteikti dokumentus viešo paskelbimo būdu, esant galimybei sudaryti taikos sutartį, taip pat suteikiant teisę šaliai pasirūpinti tinkama teisine pagalba byloje, laukiant viešos apklausos atlikimo rezultatų, kol bus išieškota iš vienos iš šalių turto ir pan. Dažnai civilinės bylos buvo atidedamos, dėl to, kad į teismo posėdį neatvykdavo viena iš teismo proceso šalių, jų atstovai, tretieji asmenys, liudytojai. Neatvykimo priežastys įvairios – šalių liga, advokatų užimtumas kitose bylose, komandiruotės. Taip pat bylų nagrinėjimas būdavo atidedamas dėl teisėjų ligos, bylos paskyrimo naujam teisėjui, teisėjų nušalinimo (nusišalinimo) nuo bylos nagrinėjimo.

Laikotarpių tarp posėdžių trukmė paprastai yra du arba trys mėnesiai, kadangi teismo posėdžių datos skiriamos atsižvelgiant į teisėjų darbo krūvį, atostogų laikotarpį, taip pat laikas kartais

derinamas ir su proceso dalyviais. Paskyrus ekspertizę ir sustabdžius bylos nagrinėjimą arba sustabdžius bylos nagrinėjimą, kol įsiteisės teismo sprendimas kitoje byloje, laiko tarpų tarp posėdžių trukmė priklauso nuo konkrečios ekspertizės atlikimo ar kitos bylos nagrinėjimo eigos.

Bylose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei vienerius metus, teismai imdavosi veiksmų, skirtų pašalinti užsitęsusių bylų nagrinėjimo priežastis. Dažniausiai buvo tikrinama, ar neišnyko bylos nagrinėjimo sustabdymo pagrindas: baigtas kitos bylos nagrinėjimas, atlikta ekspertizė. Teismai kreipdavosi į kompetentingas institucijas, prašydami pateikti bylų nagrinėjimui reikalingą informaciją (pvz., apie vykdomos asmens paieškos rezultatus, apie procesinių dokumentų įteikimą užsienio valstybėse, apie geodezinių matavimų atlikimą, apie asmens darbo vietą, apie šalių turimas pinigines lėšas, įsipareigojimus ir vertybinius popierius ir pan.), aktyviai dalyvaudavo įrodymų rinkimo procese. Proceso dalyviams, liudytojams, kurie piktnaudžiavo procesinėmis teisėmis ar nevykdė savo pareigų, kartais buvo skiriamos baudos. Siekiant, kad teismo posėdis nebūtų atidedamas dėl vienos iš šalių ar jų atstovų neatvykimo, posėdžio datas teismai derindavo su šalimis (jų atstovais). Buvo nustatomos dvi teismo posėdžio datos tuo atveju, jeigu pavyktų procesinius dokumentus įteikti anksčiau. Nesant kitos galimybės užtikrinti atsakovo dalyvavimą (nustačius, jog atsakovas žino apie bylą, tačiau piktybiškai vengia atvykti ir pateikti apie save bent kokius duomenis) priimdavo sprendimą bylą nagrinėti atsakovui asmeniškai nedalyvaujant, kai atsakovas bus atstovaujamas kuratoriaus.

Didžiausias užsitęsusių bylų skaičius nustatytas Kauno miesto apylinkės teisme (261 bylos, tai sudaro 1,24 % visų šio teismo 2011 metais išnagrinėtų civilinių bylų), Vilniaus miesto 1 apylinkės teisme (250 bylų, tai sudaro 1,33 % visų šio teismo 2011 metais išnagrinėtų civilinių bylų) ir Vilniaus miesto 2 apylinkės teisme (133 bylos, tai sudaro 1,16 % visų šio teismo 2011 metais išnagrinėtų civilinių bylų). Apygardų teismuose didžiausias užsitęsusių bylų skaičius nustatytas Vilniaus apygardos teisme (590 bylų, tai sudaro 13,17 % visų šio teismo 2011 metais išnagrinėtų civilinių bylų), Kauno apygardos teisme (97 bylos, tai sudaro 4,39 % visų šio teismo 2011 metais išnagrinėtų civilinių bylų) ir Klaipėdos apygardos teisme (90

bylų, tai sudaro 6 % visų šio teismo 2011 metais išnagrinėtų civilinių bylų).

Užsitęsusių civilinių bylų nagrinėjimo apygardos teismuose priežastys iš esmės sutampa su jau minėtomis – būtinybė stabdyti bylą, kol bus išnagrinėta kita civilinė, baudžiamoji ar administracinė byla, kol bus atlikta ekspertizė. Civilinių bylų nagrinėjimas užsitęsdavo ir dėl to, kad buvo tenkinami šalių prašymai atidėti teismo posėdį ir tokiu būdu suteikti galimybę šalims sudaryti taikos sutartį arba atidėti teismo posėdį dėl to, jog jame negali dalyvauti viena iš šalių ar jos atstovas (dėl ligos, užimtumo kitoje byloje ir pan.). Teismo posėdžiai buvo atidedami nepavykus įteikti procesinių dokumentų ar šaukimų dalyvaujantiems byloje asmenims, šalims tikslinant savo reikalavimus, teikiant papildomus įrodymus, su kuriais kiti dalyvaujantys byloje asmenys neturėjo galimybės susipažinti iki posėdžio ir pan.

Kauno miesto apylinkės teisme daugiausia užsitęsusių bylų buvo teisėjų Odetos Ragauskienės (22 bylos), Olgos Šinkarenko (20 bylų) bei Reginos Agrba (18 bylų) ir Irenos Poderienės (18 bylų) žinioje. Ilgo bylų nagrinėjimo priežastys labai įvairios, pvz., teisėjos Odetos Ragauskienės nagrinėjamos bylos užsitęsė dėl to, kad dalis bylų buvo perduota jai iš kitų teisėjų, bylos buvo stabdomos dėl būtinumo atlikti ekspertizės arba CPK 163 str. 3 p. nurodytu pagrindu. Pasitaikė atvejų, kai bylos nagrinėjimas buvo atidedamas dėl to, kad paskirta teismo posėdžio data nebuvo suderinta su šalies atstovu.

Vilniaus miesto 1 apylinkės teisme teisėja Regina Eltermanienė nagrinėjo 31 užsitęsusių bylų, teisėja Raimonda Vansevičienė – 24 bylas, teisėjas Vladas Leonas – 21 bylą (iš jų 9 bylos buvo nagrinėtos kitų teisėjų ir vėliau perduotos šiam teisėjui). Pagrindinės šių bylų užsitęsusių nagrinėjimo priežastys buvo susijusios su tuo, kad šiems teisėjams buvo perduotos iki tol kitų teisėjų nagrinėtos bylos, didelė dalis bylų buvo stabdoma CPK 163 str. 3 p. nurodytu pagrindu arba dėl būtinumo atlikti ekspertizę byloje, užsitęsus procesinių dokumentų įteikimo procesui užsienyje, pvz., Bulgarijoje arba Turkijoje. Pasitaikė ir atvejų, kai rengiantis nagrinėti bylą, toje pačioje byloje buvo naudojami abu CPK numatyti pasirengimo nagrinėti bylą teisme būdai, pvz., teisėjos R. Eltermanienės nagrinėtose civilinėse bylose Nr. 2-2074-728/2012, 2-2067-728/2012, 2-695-728/2012.

Apygardų teismuose ilgiau nei vienerius metus nagrinėjamų civilinių bylų užsitęsusių nagrinėjimo priežastys daugeliu atvejų nesiskiria nuo apylinkių teismuose užsitęsusių civilinių bylų nagrinėjimo priežasčių, t.y. civilinės bylos buvo sustabdomos arba atidedamas jų nagrinėjimas.

Vilniaus apygardos teisme daugiau kaip metus buvo nagrinėjama 590 civilinių bylų (2010 m. – 568 bylos), Klaipėdos apygardos teisme – 90 (2010 m. – 147 bylos), Kauno apygardos teisme – 97 (2010 m. – 143 bylos), Šiaulių apygardos teisme – 39 (2010 m. – 35 bylos), Panevėžio apygardos teisme – 13 (2010 m. – 20 bylų) civilinių bylų. Vilniaus apygardos teisme užsitęsusių bylų skaičius, palyginus su 2010 m. užsitęsusių bylų skaičiumi, padidėjo 3,87 %, Šiaulių apygardos teisme – 11,42 %. Kituose apygardų teismuose užsitęsusių bylų skaičius, palyginus su 2010 m. užsitęsusių bylų skaičiumi, sumažėjo: Klaipėdos apygardos teisme – 38,78 %, Kauno apygardos teisme – 32,17 %, Panevėžio apygardos teisme – 35 %.

Daugiausia iki 2011 m. gruodžio 31 d. ilgiau nei metus nagrinėjamų bylų buvo Vilniaus apygardos teisme (590 bylos arba 13,17 % visų šio teismo išnagrinėtų bylų). Nors Vilniaus apygardos teisme ilgiau nei metus užsitęsusių civilinių bylų nagrinėjimo pagrindinės priežastys būdingos ir kitiems bendrosios kompetencijos teismams, tačiau galima išskirti tokias užsitęsusių bylų nagrinėjimo priežastis:

- 1) bylų nagrinėjimo sustabdymas, kol bus išnagrinėtos kitos bylos, nagrinėjamos civilinė, baudžiamąja arba administracine tvarka ir (arba) įsiteisės sprendimai jose (17,97 %);
- 2) ilgai trunkantis pasirengimas bylų nagrinėjimui teisme (ieškinio tikslinimas, priešieškinio pateikimas, procesinių dokumentų trūkumų šalinimas, termino procesiniams dokumentams pateikti pratęsimas, atsisakymo priimti procesinius dokumentus apskundimas ir pan.) (12,03 %);
- 3) ekspertizės paskyrimas arba laukimas, kol bus atlikta ekspertizė ikiteisminiame tyrime (10,34 %);
- 4) sprendimas laukti ikiteisminio tyrimo pabaigos arba, bylą perdavus į teismą, galutinio teismo sprendimo baudžiamojoje byloje (1,53 %);
- 5) šalių derybos dėl ginčo užbaigimo taikos sutartimi (10 %);
- 6) užsitęsęs įrodymų rinkimas (7,97 %);
- 6) bankroto arba restruktūrizavimo bylos išskė-

limas vienai iš šalių (1,02 %);

7) bylos sustabdymas, kol paaiškės proceso šalies teisių perėmėjas (2,71 %);

8) teismo sprendimas kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą arba kol Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas išnagrinės tam tikrą bylą (1,36 %);

9) kitos užsitęsusių bylų nagrinėjimo priežastys yra įvairios: tiek įrodymų rinkimas byloje, tiek liudytojų apklausa, kitų proceso dalyvių įtraukimas į bylos nagrinėjimą, didelis proceso dalyvių skaičius, didelė bylos apimtis, tiek proceso dalyvių neatvykimas į teismo posėdžius, teisėjo liga, bylos paskyrimas naujam teisėjui, teisėjo nušalinimas, procesinių dokumentų įteikimas užsienyje esančiam asmeniui, apeliacinės procedūros, užsitęsęs kitiems posėdžiams ir pasibaigus darbo laikui, sujungimas su kita civiline byla.

Taip pat civilinių bylų nagrinėjimas galėjo užsitęsti dėl dviejų ar daugiau veiksnių, pvz., bylos nagrinėjimą atnaujinus po ekspertizės išvadų gavimo, teismui pateikiamas patikslintas ieškinys (Vilniaus apygardos teismo byloje Nr. 2-1363-798/2012); teismo posėdį atidėjus dėl papildomų įrodymų išreikalavimo, kitas teismo posėdis atidedamas ieškoviui pateikus patikslintą ieškinį (Vilniaus apygardos teismo byloje Nr. 2-2938-431/2012); posėdis atidėtas dėl teisėjos ligos, kitas posėdis atidėtas ieškovo dalyvavimą pripažinus būtinu bei įtraukus trečiąjį asmenį, trečią kartą 2011 m. posėdis byloje buvo atidėtas dėl pareikšto prašymo skirti ekspertizę, paskyrus ekspertizę, byla buvo sustabdyta (Vilniaus apygardos teismo byloje Nr. 2-497-262/2012).

Bylų nagrinėjimo užsitęsimumui daro įtaką ir proceso dalyvių, jų atstovų, liudytojų (taip pat ir ekspertų) nedalyvavimas bylos nagrinėjime. Ši bylos nagrinėjimo užsitęsimo priežastis retai būna vieninteliu veiksmu, nulėmusiu ilgą bylos nagrinėjimą (pvz., atvejai, kai proceso dalyviui ar kitam asmeniui nepavyksta įteikti šaukimo į teismo posėdį, kas sąlygojo jo neatvykimą). Tačiau ši ilga bylos nagrinėjimo priežastis dažnai nebūna vienintelė, o tik viena iš daugelio (pvz., posėdžiai užsitęsusių byloje buvo atidedami siekiant surinkti įrodymus, šalių prašymu ir dėl šalių neatvykimo (Vilniaus apygardos teismo byloje Nr. 2-2534-603/2012); bylos nagrinėjimas atidėtas dėl trečiojo asmens įtraukimo ir dėl liudytojo neatvykimo į posėdį (Vilniaus apygardos teismo byloje Nr.

2-1523-553/2012); bylos nagrinėjimas užsitęsė dėl šalių derybų dėl taikos sutarties sudarymo, dėl papildomų įrodymų rinkimo ir dėl eksperto neatvykimo į teismo posėdį (Vilniaus apygardos teismo byloje Nr. 2-1667-560/2012).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad kaip ir 2010 metais, viena iš užsitęsusių civilinių bylų nagrinėjimo priežasčių buvo ta, kad rengiantis nagrinėti bylą, toje pačioje byloje naudojami abu CPK numatyti bylos pasirengimo būdai. Nepaisant to, kad CPK 225 str. 6 p. įtvirtinta, kad teismas, gavęs atsiliepimus į ieškinį, nustato parengiamojo teismo posėdžio vietą ir laiką arba nustato, kad pasirengimas nagrinėti bylą teisme vyks paruošiamųjų dokumentų būdu, o CPK yra numatyti atvejai, kada bylą galima nagrinėti paruošiamųjų dokumentų būdu, pasitaiko atveju, kai teismas, gavęs visus paruošiamuosius šalių procesinius dokumentus, skiria parengiamąjį teismo posėdį. Vėliau parengiamieji posėdžiai yra atidedami ir taip žymiai pagilėja pasiruošimo bylos nagrinėjimui stadija.

Parengiamųjų posėdžių skaičius yra dar viena iš dažnai pasitaikančių teismo civilinių bylų nagrinėjimo trukmės ilgėjimo priežasčių. Nepaisant to, kad CPK 229 str. numatyta galimybė surengti daugiausia 2 parengiamuosius posėdžius, praktikoje parengiamieji teismo posėdžiai dažnai yra atidedami, todėl pasirengimas bylos nagrinėjimui įvyksta per 4-5 teismo posėdžius. Ypatingai dažnai parengiamųjų posėdžių skaičius yra didelis byloje, kuriose nustatytas aktyvus teismo vaidmuo, pvz., byloje dėl šeimos teisinių santykių. Tačiau ir kitose byloje parengiamųjų teismo posėdžių skaičius dažnai viršija įstatyme nustatytąjį, pvz., civilinėje byloje Nr. 2-2074-728/2012 (teisėja Regina Eltermanienė) trys parengiamieji teismo posėdžiai buvo atidėti neatvykus atsakovo (ar atsakovo teisių perėmėjo) atstovui, kiti parengiamieji teismo posėdžiai buvo atidedami kelis kartus dėl kitų priežasčių. Iš viso šioje byloje iki 2011 m. gruodžio 31 d. įvyko 7 parengiamieji teismo posėdžiai. Taigi 2011 metais pasiūlymas atsisakyti parengiamųjų posėdžių maksimalaus skaičiaus nustatymo CPK, tuo pačiu nustatant maksimalią pasirengimo bylos nagrinėjimui trukmę, su galimybe ją pratęsti teismo pirmininko rezoliucija, lieka aktualus. Pasirengimo bylos nagrinėjimui laikas galėtų būti nustatytas vadovaujantis statistiniais duomenimis pagrįstu vidutiniu bylos paruošimo nagrinėjimui laiku. Taip pat siūlytina įstatymu nenumaty-

ti, kiek kartų ir kuriam laikui teismo pirmininkas galėtų pratęsti terminą, skirtą pasirengimui bylos nagrinėjimui teisme. Svarstyta galimybė numatyti didesnę leistiną parengiamųjų posėdžių skaičių bylose, kuriose numatomas aktyvesnis teismo vaidmuo.

2011 metais, kaip ir 2010 m., teismai dažnai tenkindavo šalių prašymus atidėti bylos nagrinėjimą dėl priežasčių, kurios, vadovaujantis CPK 156 str. 1 d., paprastai neturi būti laikomos svarbia priežastimi atidėti teismo posėdį. Pasitaikė atvejų, kai teismo posėdžiai buvo atidedami dėl to, jog skiriant teismo posėdžio datą, ji nebuvo derinama su šalies atstovu ir teismo paskirtu laiku šalies atstovas dėl savo užimtumo negalėjo dalyvauti byloje. Tokiais atvejais teismai turėtų būti aktyvesni, siekiant užkirsti kelią bylų vilkinimui, efektyviai naudotis teisės aktuose jiems suteiktomis galimybėmis, bendradarbiauti su proceso šalimis ir jų atstovais. Pastebėtina, kad teisėjai itin retai imasi įstatymo numatytų sankcijų už teismo nustatytų įpareigojimų nevykdymą: pripažįsta šalių dalyvavimą būtiniu, skiria baudas, siūlo pasirūpinti atstovavimu, nors minėta, kad apygardų teismų teisėjai šiomis teisėmis naudojami dažniau, nei apylinkių teismų teisėjai.

6.3. BAUDŽIAMOSIOS BYLOS

2011 m. gruodžio 31 d. duomenimis apylinkių ir apygardų teismuose (pirmąja instancija) buvo nebaigtos nagrinėti 733 baudžiamosios bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus. Tai sudarė 4,1 % visų 2011 metais pirmąja instancija išnagrinėtų baudžiamųjų bylų (18072 bylos). Ilgiau nei 5 metus apylinkių ir apygardų teismuose buvo nagrinėjamos 128 baudžiamosios bylos (17,5 % visų užsitęsusių bylų): apylinkių teismuose – 103 (18,4 %) baudžiamosios bylos, apygardų teismuose – 25 (14,5 %) baudžiamosios bylos. Suėjus senaties terminui iš viso buvo nutrauktos 22 baudžiamosios bylos: apylinkių teismuose – 17, apygardų teismuose – 5 baudžiamosios bylos.

2011 m. gruodžio 31 d. duomenimis apylinkių teismuose buvo nebaigtos nagrinėti 560 baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus. Tai sudarė 3,3 % visų 2011 me-

taip minėta, dažna užsitęsusių civilinių bylų nagrinėjimo priežastis yra jų stabdymas CPK 163 str. 3 p. pagrindu. Reikėtų pastebėti, kad tokiais atvejais kai kurie teismai nepakankamai aktyviai domisi, ar išnyko bylos sustabdymo aplinkybės (kitų civilinių, baudžiamųjų, administracinių bylų nagrinėjimo eiga dažnai domimasi tik vieną kartą per metus). Taip pat nepagrįstai retai domimasi ikiteisminio tyrimo eiga, ekspertizės atlikimu. Teismai turėtų aktyviau naudotis galimybe atitinkamoms institucijoms siųsti paklausimus, taip pat stebėti kitų civilinių, baudžiamųjų, administracinių bylų nagrinėjimo eigą Teismų informacinėje sistemoje „LITEKO“. Svarstyta galimybė teismams nustatyti pareigą bendradarbiauti tais atvejais, kai viena byla stabdoma tol, kol bus išnagrinėta kita civilinė, baudžiamoji ar administracinė byla. Tokiu atveju teismas, kuris stabdo bylos nagrinėjimą CPK 163 str. 3 p. nurodytu pagrindu, turėtų pareigą pranešti apie tai teisėjui, kurio nagrinėjamos bylos pabaiga lemtų proceso atnaujinimą. Atsižvelgdamas į tai, pastarasis teisėjas turėtų pareigą informuoti sustabdžiusį bylą teisėją apie kitos bylos nagrinėjimo pabaigą (pvz., naudojantis Teismų informacine sistema „LITEKO“). Toks reguliavimas padėtų išvengti nepagrįsto bylos atnaujinimo vilkinimo.

tais apylinkių teismuose išnagrinėtų baudžiamųjų bylų (17170). Tuo tarpu 2010 m. gruodžio 31 d. duomenimis apylinkių teismuose buvo nebaigtos nagrinėti 505 baudžiamosios bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus. Tai sudarė 3 % visų 2010 metais išnagrinėtų baudžiamųjų bylų (16832 bylos). Palyginus 2010 ir 2011 metų duomenis, pastebėta, kad 2011 metais užsitęsusių baudžiamųjų bylų skaičius padidėjo 55 bylomis (arba 10,9 %), tačiau šis padidėjimas siejamas su 2011 metais išaugusiu išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičiumi – 2011 metais baudžiamųjų bylų išnagrinėta 338 (arba 2,0 %) daugiau negu 2010 metais.

2011 m. gruodžio 31 d. duomenimis apygardų teismuose pirmąja instancija buvo nebaigtos nagrinėti 173 baudžiamosios bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus. Tai sudarė 19,2 % visų apygardų teismuose išnagri-

nėtų baudžiamųjų bylų (902). Tuo tarpu per 2010 metus apygardų teismuose buvo nebaigtos nagrinėti 107 baudžiamosios bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus (12,8 % visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų (837 bylos). Palyginus 2010 ir 2011 metų duomenis, pastebėta, kad 2011 metais padidėjo užsitęsusių baudžiamųjų bylų skaičius 66 bylomis (arba 61,7 %), tačiau šis padidėjimas taip pat sietinas su 2011 metais iš-

augusiu išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičiumi – 2011 metais apygardų teismuose išnagrinėta 65 (arba 7,8 %) baudžiamosiomis bylomis daugiau negu 2010 metais.

4 lentelėje pateikiami lyginamieji duomenys tiek skaičiais, tiek procentine išraiška, kiek apylinčių ir apygardų teismuose buvo išnagrinėta ir kiek šiuose teismuose buvo užsitęsusių baudžiamųjų bylų 2010 m. gruodžio 31 d. ir 2011 m. gruodžio 31 d. duomenimis.

Baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus, skaičiaus lyginamoji lentelė

4 lentelė

Eil. Nr.	Apylinkės teismas	Baigta bylų iki 2010-12-31	Užsitęsusių bylos iki 2010-12-31	Procentas	Teismas	Baigta bylų iki 2011-12-31	Užsitęsusių bylos iki 2011-12-31	Procentas
1.	Joniškio rajono	125	15	12	Joniškio rajono	145	14	9,7
2.	Akmenės rajono	114	9	7,8	Akmenės rajono	145	13	9,0
3.	Molėtų rajono	82	6	7,3	Plungės rajono	223	20	9,0
4.	Visagino miesto	165	11	6,7	Palangos miesto	102	7	6,9
5.	Plungės rajono	226	15	6,6	Šiaulių rajono	253	15	5,9
6.	Trakų rajono	349	23	6,6	Šilutės rajono	233	13	5,6
7.	Šiaulių rajono	197	12	6,1	Šiaulių miesto	768	42	5,5
8.	Šilutės rajono	218	13	6,0	Visagino miesto	166	9	5,4
9.	Prienų rajono	157	8	5,1	Prienų rajono	228	12	5,3
10.	Šiaulių miesto	687	35	5,1	Klaipėdos miesto	981	52	5,3
11.	Klaipėdos miesto	1071	43	4,0	Kauno miesto	1892	93	4,9
12.	Palangos miesto	99	4	4,0	Anykščių rajono	154	7	4,5
13.	Vilniaus rajono	405	16	4,0	Trakų rajono	340	13	3,8
14.	Kaišiadorių rajono	220	8	3,6	Švenčionių rajono	132	5	3,8
15.	Vilniaus miesto 4	169	6	3,6	Klaipėdos rajono	202	7	3,5
16.	Panevėžio miesto	885	29	3,3	Ukmergės rajono	172	6	3,5
17.	Marijampolės rajono	458	15	3,3	Molėtų rajono	116	4	3,4
18.	Vilniaus miesto 2	757	25	3,3	Radviliškio rajono	277	9	3,2
19.	Šalčininkų rajono	180	6	3,3	Raseinių rajono	163	5	3,1
20.	Ukmergės rajono	162	5	3,1	Jonavos rajono	263	8	3,0
21.	Vilniaus miesto 1	1397	41	2,9	Marijampolės rajono	506	14	2,8
22.	Jonavos rajono	280	8	2,9	Šalčininkų rajono	216	6	2,8
23.	Švenčionių rajono	109	3	2,8	Tauragės rajono	284	8	2,8
24.	Širvintų rajono	76	2	2,6	Mažeikių rajono	353	10	2,8
25.	Mažeikių rajono	319	8	2,5	Panevėžio miesto	886	24	2,7
26.	Lazdijų rajono	200	5	2,5	Pasvalio rajono	150	4	2,7
27.	Vilkaviškio rajono	205	5	2,4	Vilniaus miesto 4	155	4	2,6

6. BYLOS, KURIŲ NAGRINĖJIMAS UŽSITĖSĖ ILGIAU NEI VIENERIUS METUS

28.	Klaipėdos rajono	216	5	2,3	Kauno rajono	364	9	2,5
29.	Rokiškio rajono	173	4	2,3	Utenos rajono	248	6	2,4
30.	Kauno miesto	1823	41	2,3	Vilniaus miesto 1	1354	33	2,4
31.	Radviliškio rajono	263	6	2,3	Širvintų rajono	82	2	2,4
32.	Alytaus rajono	449	10	2,2	Vilniaus miesto 2	785	17	2,2
33.	Tauragės rajono	334	7	2,1	Alytaus rajono	464	10	2,2
34.	Anykščių rajono	201	4	2,0	Vilniaus rajono	376	8	2,1
35.	Vilniaus miesto 3	775	14	1,8	Biržų rajono	141	3	2,1
36.	Kupiškio rajono	109	2	1,8	Vilkaviškio rajono	189	4	2,1
37.	Pasvalio rajono	166	3	1,8	Kaišiadorių rajono	205	4	2,0
38.	Šilalės rajono	116	2	1,7	Rokiškio rajono	207	4	1,9
39.	Kėdainių rajono	300	5	1,7	Vilniaus miesto 3	708	13	1,8
40.	Ignalinos rajono	123	2	1,6	Šilalės rajono	119	2	1,7
41.	Utenos rajono	262	4	1,5	Druskininkų miesto	122	2	1,6
42.	Šakių rajono	144	2	1,4	Šakių rajono	124	2	1,6
43.	Varėnos rajono	157	2	1,3	Kėdainių rajono	306	5	1,6
44.	Kelmės rajono	165	2	1,2	Ignalinos rajono	148	2	1,4
45.	Jurbarko rajono	178	2	1,1	Lazdijų rajono	195	2	1,0
46.	Druskininkų miesto	101	1	1,0	Kelmės rajono	196	2	1,0
47.	Telšių rajono	207	2	1,0	Telšių rajono	232	2	0,9
48.	Zarasų rajono	104	1	1,0	Skuodo rajono	115	1	0,9
49.	Skuodo rajono	115	1	0,9	Kupiškio rajono	122	1	0,8
50.	Biržų rajono	132	1	0,8	Varėnos rajono	163	1	0,6
51.	Kauno rajono	388	3	0,8	Jurbarko rajono	207	1	0,4
52.	Pakruojo rajono	165	1	0,6	Pakruojo rajono	201	0	0
53.	Kretingos rajono	177	1	0,6	Kretingos rajono	198	0	0
54.	Raseinių rajono	177	1	0,6	Zarasų rajono	94	0	0
Iš viso apylinkių teismuose:		16832	505	3	Iš viso apylinkių teismuose:	17170	560	3,3
Apygardos teismas								
55.	Klaipėdos apygardos	100	25	25,0	Klaipėdos	137	41	29,9
56.	Kauno apygardos	237	30	12,7	Panevėžio	87	17	19,5
57.	Šiaulių apygardos	104	13	12,5	Šiaulių	102	19	18,6
58.	Panevėžio apygardos	78	8	10,3	Kauno	245	42	17,1
59.	Vilniaus apygardos	318	31	9,7	Vilniaus	331	54	16,3
Iš viso apygardų teismuose:		837	107	12,8	Iš viso apygardų teismuose:	902	173	19,2
Iš viso:		17669	612	3,5	Iš viso:	18072	733	4,1

Palyginus 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis su 2010 m. gruodžio 31 d. duomenimis, pastebėtina, kad apylinkių ir apygardų teismuose padidėjo ir išnagrinėtų baudžiamųjų bylų, ir bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei metus, skaičius.

Ilgiau kaip vienerius metus neišnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius daugiausia padidėjo **Kauno miesto** apylinkės teisme – 52 bylomis, **Klaipėdos miesto** apylinkės teisme – 9 bylomis, **Šiaulių miesto** apylinkės teisme – 7 bylomis.

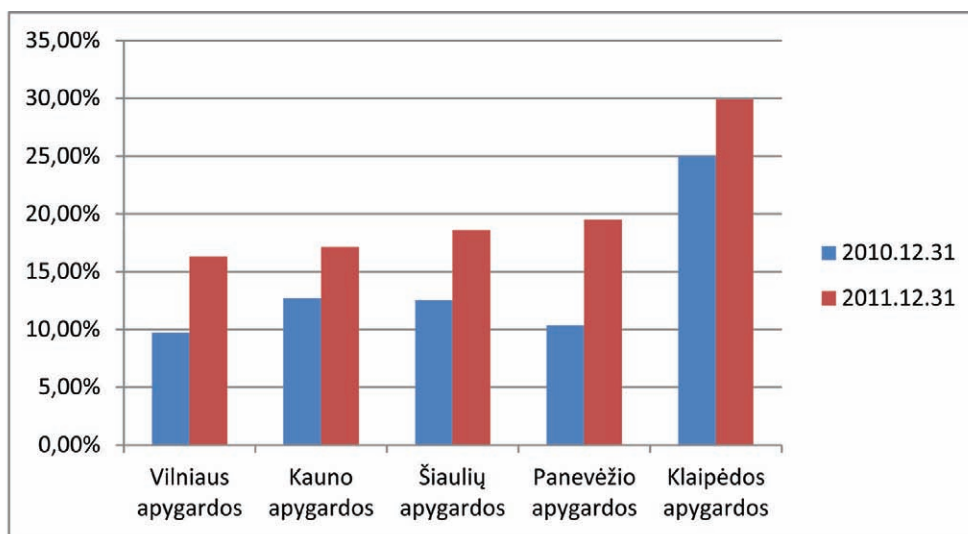
Ilgiau kaip vienerius metus neišnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius daugiausia sumažėjo **Trakų rajono** apylinkės teisme – 10 bylų, **Vilniaus miesto 1**, **Vilniaus miesto 2**, ir **Vilniaus rajono** apylinkės teismuose – po 8 bylas, **Panevėžio miesto** apylinkės teisme – 5 bylomis.

Ilgiau kaip vienerius metus neišnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius nesikeitė **Alytaus**, **Ignali-**

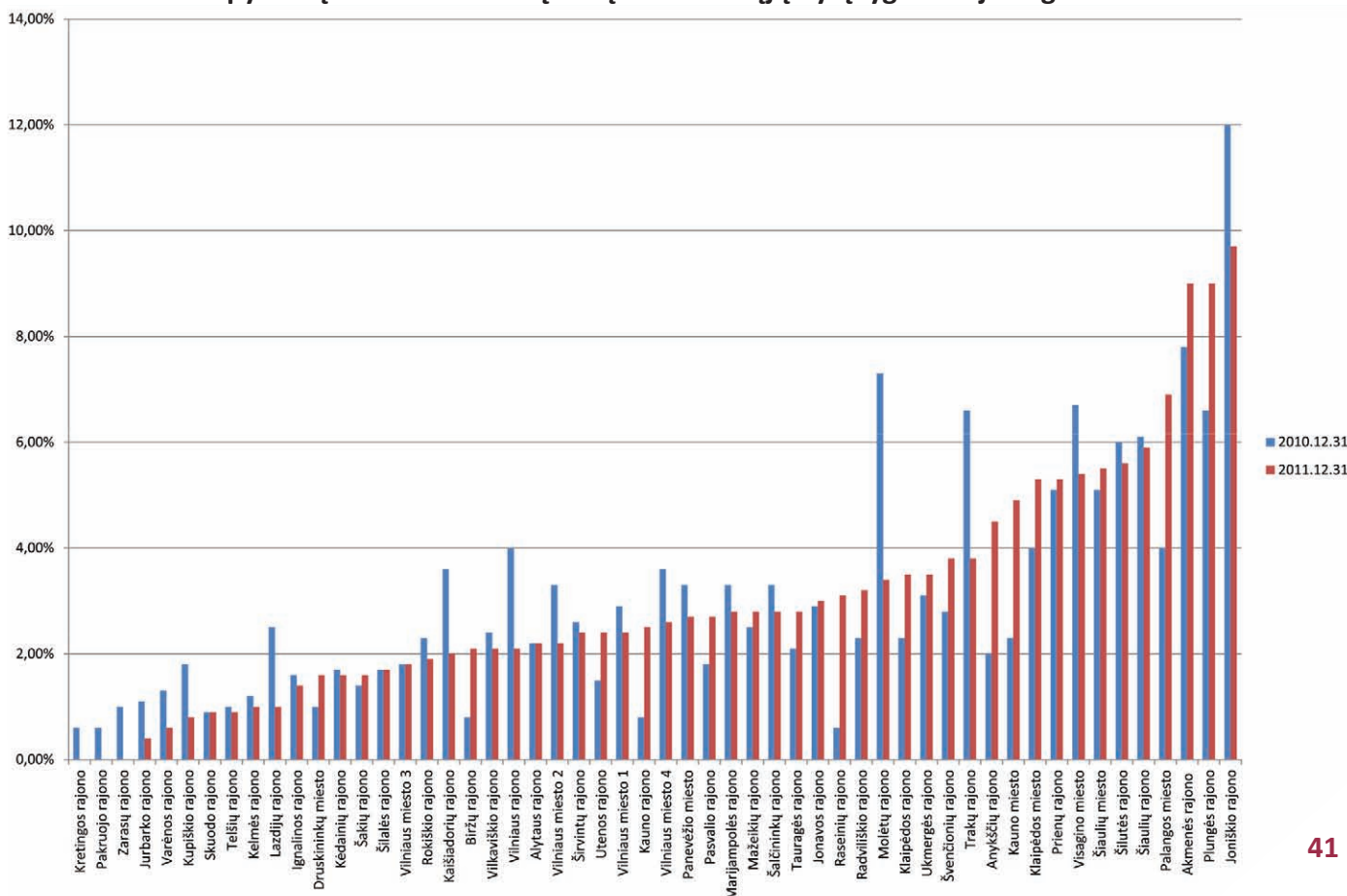
nos, **Jonavos**, **Kėdainių**, **Kelmės**, **Rokiškio**, **Skundo**, **Šalčininkų**, **Šakių**, **Šilalės**, **Šilutės**, **Širvintų** ir **Telšių** rajonų apylinkių teismuose.

Ilgiau kaip vienerius metus neišnagrinėtų pirmąja instancija baudžiamųjų bylų apygardų teismuose labiausiai padidėjo **Vilniaus apygardos** teisme – 23 bylomis. Ilgiau kaip vienerius metus neišnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius mažiausiai kito **Šiaulių apygardos** teisme – tokių bylų šiame teisme skaičius padidėjo 6 bylomis. Ilgiau kaip vienerius metus neišnagrinėtų pirmąja instancija baudžiamųjų bylų skaičius 2011 metais nesumažėjo nei viename apygardos teisme.

Apygardų teismuose užsėtusių baudžiamųjų bylų lyginamoji diagrama

Apylinkių teismuose užsėtusių baudžiamųjų bylų lyginamoji diagrama

2011 m. gruodžio 31 d. duomenimis, didžiausias apylinkių teismuose užsitęsusių bylų procentas nuo juose pirmąja instancija išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičiaus buvo **Joniškio** (9,7 %, 14 bylų), **Akmenės** (9 %, 13 bylų) ir **Plungės** (9 %, 20 bylų) **rajonų apylinkių teismuose**.

Pagrindinės bylų, nagrinėjamų apylinkių teismuose, užsitęsimo priežastys yra: kaltinamųjų, liudytojų, gynėjų neatvykimas, kaltinamųjų paieškos paskelbimas, ekspertizės skyrimas, papildomų įrodymų rinkimas. Taip pat baudžiamųjų bylų nagrinėjimo užsitęsimumui darė įtaką tokie veiksniai, kaip priverčiamųjų medicinos poveikio priemonių taikymas, suimtų kaltinamųjų nepristatymas į teismo posėdį, teisėjų ligos, didelės bylų apimtys, galimybių susitaikyti kaltinamajam ir nukentėjusiajam sudarymas, teisėjų nusišalinimas, su civilinio ieškinio nagrinėjimu baudžiamojoje byloje susiję veiksniai (susipažinimas su civiliniais ieškiniiais, civilinių ieškinių tikslinimas ir panašiai).

Pažymėtina, kad esant keliems teisiamiesiems, ieškomų teisiamųjų atžvilgiu bylos išskiriamos, o kitų teisiamųjų atžvilgiu – nagrinėjamos toliau. Pavyzdžiui, Anykščių rajono apylinkės teismo baudžiamoji byla Nr. 1-22-266/2012, Kėdainių rajono apylinkės teismo baudžiamoji byla Nr. 1-5-736/2012, Vilniaus apygardos teismo baudžiamoji byla Nr. 1-5-303/2012 ir kt.

Apygardų teismuose užsitęsusių bylų, nagrinėjamų ilgiau kaip metus, procentas, skaičiuojamas nuo teisme išnagrinėtų baudžiamųjų bylų, 2011 metais buvo 5,8 karto didesnis nei bendras šio procento dydis apylinkių teismuose.

Klaipėdos apygardos teisme užsitęsusių bylų procentas nuo teisme pirmąja instancija išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičiaus buvo didžiausias iš apygardos teismų – 29,9 % (ilgiau nei metus nagrinėjama 41 byla). Mažiausias užsitęsusių baudžiamųjų bylų procentas buvo **Vilniaus apygardos teisme**: per 2011 metus Vilniaus apygardos teisme buvo išnagrinėta 331 baudžiamoji byla, 54 bylos nagrinėjamos ilgiau nei vienerius metus (16,3 %).

Pagrindinės baudžiamųjų bylų užsitęsusių nagrinėjimo priežastys apygardų teismuose yra: kaltinamųjų, jų gynėjų, nukentėjusiųjų, liudytojų neatvykimas į teismo posėdį, kaltinamųjų paieška, ekspertizės paskyrimas ir ilgi jų atlikimo terminai, kaltinamojo, gynėjo ar teisėjo liga, gynėjo užimtumumas kitoje byloje, priverčiamųjų medicinos poveikio priemonių taikymas. Baudžiamųjų bylų nagrinėjimą dažnai prailgina ir kaltinamųjų prašymai dėl gynėjo dalyvavimo byloje, gynėjų prašymai pasiruošti gynybai pagal pakeistą kaltinimą, vertėjo neatvykimas, suimtųjų nepristatymas į teismo posėdį, bylų nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas (dėl teisėjo nusišalinimo, mirties), teisėjo dalyvavimo kitoje byloje, nutarus iškviešti neatvykusius liudytojus. Pažymėtina, kad ilgam bylų nagrinėjimui didelę įtaką turi bylų sudėtingumas ir didelė jų apimtis.

Baudžiamųjų bylų nagrinėjimo procesas dažniausiai stabdomas dėl kaltinamojo, jo gynėjo ar liudytojų ligos, priverčiamųjų medicinos poveikio priemonių taikymo, kaltinamųjų paieškos, paskirtos ekspertizės atlikimo.

6.4. BAUDŽIAMOSIOS BYLOS, KURIŲ NAGRINĖJIMAS UŽSITĖSĖ ILGIAU KAIP 5 METUS

2011 m. gruodžio 31 d. apylinkių teismuose buvo nebaigtos nagrinėti 103 baudžiamosios bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei 5 metus, apygardų teismuose – 25: Iš viso apylinkių ir apygardų teismuose – 128 baudžiamosios bylos. Tai sudaro 0,7 % visų 2011 metais šiuose teismuose išnagrinėtų baudžiamųjų bylų.

5 lentelėje pateikiamas skaičius baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei 5 metus. Daugiausia tokių bylų **Kauno miesto** (18 bylų), **Klaipėdos miesto** (10 bylų) ir **Panevėžio miesto** (7 bylos) apylinkių teismuose.

Baudžiamųjų bylų, nagrinėjamų ilgiau nei 5 metus, skaičiaus lyginamoji lentelė

5 lentelė

Eil. Nr.	Teismas	Užsitęsusių bylų iki 2011-12-31	Bylos, iki 2011-12-31 nagrinėjamos ilgiau kaip 5 metus	Procentas bylų, iki 2011-12-31 nagrinėjamų ilgiau kaip 5 metus
1.	Šilalės rajono	2	2	100,0
2.	Ignalinos rajono	2	2	100,0
3.	Kupiškio rajono	1	1	100,0
4.	Širvintų rajono	2	2	100,0
5.	Varėnos rajono	1	1	100,0
6.	Marijampolės rajono	4	3	75,0
7.	Visagino miesto	9	6	66,7
8.	Šakių rajono	2	1	50,0
9.	Lazdijų rajono	2	1	50,0
10.	Vilniaus miesto 3	13	5	38,5
11.	Šilutės rajono	13	5	38,5
12.	Biržų rajono	3	1	33,3
13.	Ukmergės rajono	6	2	33,3
14.	Alytaus rajono	10	3	30,0
15.	Panevėžio miesto	24	7	29,2
16.	Palangos miesto	7	2	28,6
17.	Rokiškio rajono	4	1	25,0
18.	Jonavos rajono	8	2	25,0
19.	Tauragės rajono	8	2	25,0
20.	Kaišiadorių rajono	4	1	25,0
21.	Vilkaviškio rajono	4	1	25,0
22.	Kėdainių rajono	5	1	20,0
23.	Švenčionių rajono	5	1	20,0
24.	Kauno miesto	93	18	19,4
25.	Prienų rajono	12	2	16,7
26.	Akmenės rajono	13	2	15,4
27.	Plungės rajono	20	3	15,0
28.	Joniškio rajono	14	2	14,3
29.	Šiaulių miesto	42	6	14,3
30.	Anykščių rajono	7	1	14,3
31.	Radviliškio rajono	9	1	11,1
32.	Vilniaus miesto 1	33	3	9,1
33.	Trakų rajono	13	1	7,7
34.	Šiaulių rajono	15	1	6,7
35.	Klaipėdos miesto	52	10	1,9
Iš viso apylinkių teismuose:		560	103	18,4
1.	Klaipėdos apygardos	41	9	22,0
2.	Šiaulių apygardos	19	4	21,1
3.	Kauno apygardos	42	7	16,7
4.	Vilniaus apygardos	54	4	7,4
5.	Panevėžio apygardos	17	1	5,9
Iš viso apygardų teismuose:		173	25	14,5
Iš viso:		733	128	17,5

Baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsęs ilgiau nei 5 metus, 2011 m. gruodžio 31 d. nebuvo Vilniaus miesto 2, Vilniaus miesto 4, Druskininkų miesto, Jurbarko, Kauno, Kelmės, Klaipėdos, Kretingos, Mažeikių, Molėtų, Pakruojo, Pasvalio, Raseinių, Skuodo, Šalčininkų, Telšių, Utenos, Vilniaus ir Zarasų rajonų apylinkių teismuose.

Pastebėtina, kad tiek apylinkių, tiek ir apygardų teismuose ilgiau nei 5 metus nagrinėjama apie 17,5 % visų užsitęsusių baudžiamųjų bylų. 2010 metais šis ilgiau nei 5 metus nagrinėjamų ir bendro užsitęsusių baudžiamųjų bylų skaičiaus santykis buvo apie 20,9 % (20,8 % apylinkių teismuose, 21,5 % apygardų teismuose užsitęsusių baudžiamųjų bylų buvo nagrinėjamos ilgiau nei 5 metus).

Pagrindinė ilgiau nei penkerius metus užsitęsusių baudžiamųjų bylų nagrinėjimo priežastis – teisiamųjų paieška.

Teisiamųjų paieška paskelbta 102 iš 103 apylinkių teismuose ilgiau nei 5 metus nagrinėjamos byloje (99 % šių bylų). Dažnai paieška vyksta ilgiau nei penkerius metus. Pavyzdžiui, Kauno miesto apylinkės teismo nagrinėjamoje baudžiamojame byloje Nr. 1-216-226/2012 kaltinamojo paieška buvo paskelbta 1998-09-04, Klaipėdos miesto apylinkės teismo nagrinėjamoje byloje Nr. 1-6-526/2012 – 2000-09-25, Vilniaus m. 3 apylinkės teismo nagrinėjamoje byloje Nr. 1-5-119/2012 – 1999-03-29.

Tik vienoje iš apylinkių teismuose ilgiau nei

5 metus nagrinėjamų bylų nagrinėjimas užsitęsęs dėl kitų objektyvių priežasčių, bylų vilkinimo faktų nenustatyta. Panevėžio miesto apylinkės teismo baudžiamosios bylos Nr. 1-9-749/2012 nagrinėjimas užsitęsęs dėl didelės bylos apimties ir kaltinamųjų skaičiaus, kaltinamųjų, jų atstovų, liudytojų neatvykimo į teismo posėdžius, apeliacinių ir kasacinių skundų nagrinėjimo.

Apygardų teismuose yra 25 ilgiau nei 5 metus nagrinėjamos bylos. Pagrindinė ilgo bylų nagrinėjimo priežastis taip pat yra kaltinamųjų paieška. Dėl teisiamųjų paieškos apygardų teismuose ilgiau nei penkerius metus užsitęsęs 19 iš 25 bylų (76 % bylų) nagrinėjimas.

Kitų ilgiau nei 5 metus nagrinėjamų bylų užsitęsimo priežastys: priverčiamosios medicinos priemonės paskyrimas kaltinamajam – priversstinis ambulatorinis gydymas pagal gyvenamąją vietą (Kauno apygardos teismo bylos Nr. M1-5-508/2012, Nr. 1-1-348/2012), priverčiamosios medicinos priemonės – stacionarinis stebėjimas bendro stebėjimo sąlygomis (Klaipėdos apygardos teismo bylos Nr. M1-5-361/2012, Nr. M1-119-113/2012), kaltinamojo neatvykimas dėl sveikatos būklės (Šiaulių apygardos teismo byla Nr. 1-3-116/2012). Kauno apygardos teismo bylos Nr. 1-16-175/2012 nagrinėjimo užsitęsimas nulemtas kelių priežasčių (kaltinamųjų neatvykimas dėl ligos, kaltinamųjų atstovų neatvykimas dėl ligos ar užimtumo kitose byloje, liudytojų neatvykimas ir kt.).

6.5. BAUDŽIAMOSIOS BYLOS, NUTRAUKTOS SUĖJUS SENATIES TERMINUI

2011 metais apylinkių teismuose suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminui buvo nutraukta 18 baudžiamųjų bylų (2010 m. – 19, 2009 m. – 13, 2008 m. – 15, 2007 m. – 10). Daugiausia bylų (6 bylos) buvo nutraukta Klaipėdos miesto apylinkės teisme, 3 bylos nutrauktos Trakų rajono apylinkės teisme, 2 – Jonavos rajono apylinkės teisme. Jurbarko rajono apylinkės, Kelmės rajono apylinkės, Kupiškio rajono apylinkės, Rokiškio rajono apylinkės, Skuodo rajono apylinkės ir Vilniaus miesto 2 apylinkės teismuose suėjus senaties terminui nutraukta po 1 baudžiamąją bylą.

Apylinkių teismai suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminui nutraukė 18 baudžiamųjų bylų:

Klaipėdos miesto apylinkės teisme:

Nr. 1-110-795/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 300 straipsnio 1 dalį (9 nusikaltimai), 182 straipsnio 1 dalį (2 nusikaltimai);

Nr. 1-71-659/2011 (2 kaltinamieji, byla iškelta pagal BK 222 straipsnio 1 dalį ir 220 straipsnio 1 dalį bei 300 straipsnio 1 dalį. Baudžiamoji byla dalyje dėl veikos, nurodytos pastarajame straipsnyje nutraukta suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminui);

Nr. 1-145-549/2011 (2 kaltinamieji, 1 kaltinamajam byla iškelta pagal BK 176 straipsnio 1 dalį ir 300 straipsnio 1 dalį, 1 kaltinamajam – pagal BK 176 straipsnio 1 dalį);

Nr. 1-141-549/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal 274 straipsnio 3 dalį, 207 straipsnio 2 dalį (BK 1961 m. redakcija);

Nr. 1-218-380/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 272 straipsnio 2 dalį (1961 m. redakcija), perkvalifikuota pagal 2000 m. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 180 straipsnio 1 dalį);

Nr. 1-1032-718/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 182 straipsnio 1 dalį).

Jonavos rajono apylinkės teisme:

Nr. 1-13-813/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 178 straipsnio 4 dalį ir 178 straipsnio 1 dalį);

Nr. 1-8-217/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 178 straipsnio 3 dalį ir 178 straipsnio 1 dalį, nutraukta dalyje dėl veikos, numatytos BK 178 straipsnio 1 dalyje suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminui).

Trakų rajono apylinkės teisme:

Nr. 1-5-272/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 281 straipsnio 1 dalį);

Nr. 1-25-424/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 271 straipsnio 4 dalį (BK 1961 m. redakcija);

Nr. 1-147-213/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 281 straipsnio 5 dalį).

Jurbarko rajono apylinkės teisme:

Nr. 1-118-384/2011 (2 kaltinamieji, vienam iš jų byla iškelta pagal BK 145 straipsnio 1 dalį ir 290 straipsnį, kitam – pagal BK 290 straipsnį).

Kelmės rajono apylinkės teisme:

Nr. 1-74-446-2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 140 straipsnio 1 dalį).

Kupiškio rajono apylinkės teisme:

Nr. 1-1-649/2011 (2 kaltinamieji, byla iškelta pagal BK 271 straipsnio 4 dalį, 271 straipsnio 2 dalį (BK 1961 m. redakcija).

Rokiškio rajono apylinkės teismas:

Nr. 1-2-762/2011 (3 kaltinamieji, byla iškelta pagal BK 182 straipsnio 2 dalį, 300 straipsnio 1 dalį).

Skuodo rajono apylinkės teismas:

Nr. 1-1-646/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 300 straipsnio 1 dalį).

Vilniaus miesto 2 apylinkės teismas:

Nr. 1-406-369/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 258 straipsnio 2 dalį).

Šiaulių miesto apylinkės teismas:

Nr. 1-95-409/2011 (7 kaltinamieji, byla iškelta pagal BK 24 straipsnio 4 dalį, 182 straipsnio 2 dalį, 300 straipsnio 2 dalį, 228 straipsnio 2 dalį. Byla nutraukta 3 kaltinamųjų atžvilgiu).

Pagrindinės priežastys, dėl kurių šiose bylose suėjo apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminai, yra: kaltinamųjų ar jų gynėjų neatvykimas į teisiamąjį posėdį dėl ligos, liudytojų, kaltinamųjų neatvykimas dėl priežasčių, nepripažįstamų svarbiomis, kaltinamųjų, liudytojų atvesdinimas, paieška, naujų liudytojų kvietimas, papildomos medžiagos išreikalavimas, ekspertizų atlikimas. Dažnai bylose šios priežastys keičia viena kitą, ypatingai bylose, kuriose yra keli kaltinamieji, todėl teismai vis atideda teisiamuosius posėdžius, o tai šalims yra priemonė vilkinti teisminį nagrinėjimą. Pavyzdžiui, Rokiškio rajono apylinkės teisme baudžiamoji byla Nr. 1-2-762/2011 buvo perduota nagrinėti teismo posėdyje 2008-03-06. 2008-04-24 teisiamojo posėdžio metu buvo nuspręsta baudžiamąjį procesą D. M. atžvilgiu nutraukti, pastarajam mirus. 2008-07-03, 2008-09-01 teisiamųjų posėdžių metu bylos nagrinėjimas atidėtas (atidėjimo priežasčių teismas nenurodo). 2008-11-27 prie bylos buvo prijungtas pažymėjimas apie turto arešto akto pakeitimo įregistravimą turto arešto aktų registre. Bylos nagrinėjimas vėl atidėtas. 2009-01-29 bylos nagrinėjimas atidėtas. 2009-02-12 teisiamasis posėdis atidėtas dėl kaltinamojo V. M. ligos. 2009-03-25 teisiamojo posėdžio metu paskelbta pertrauka, kadangi neatvyko kaltinamasis R. N. 2009-04-27 teisiamojo posėdžio metu vėl paskelbta pertrauka, kadangi dėl ligos neatvyko kaltinamieji S. R. ir P. S. 2009-06-09 teisiamojo posėdžio metu, prokuroras L. K. pateikė prašymą perkvalifikuoti P. A., J. V. B., V. G. K., V. M., R. N., P. S., A. Ž. kaltinimus ir jų atžvilgiu nutraukti baudžiamąjį procesą, suėjus senaties terminui. Teisėjas išėjo priimti nutarties ir paskelbė pertrauką. 2009-06-10 teisėjas paskelbė nutartį ir vėl paskelbė pertrauką. 2009-06-22 ir 2009-10-12 iškviešti liudytojai byloje ir abu

kartus paskelbta pertrauka. 2009-10-13 liudytojai neatvyko, byloje vėl paskelbta pertrauka. 2009-10-27 iškviesti vėl neatvykę liudytojai ir paskelbta pertrauka. 2009-11-24 ir 2009-12-08 dėl ligos neatvyko kaltinamasis V. M. 2010-01-19 dėl ligos neatvyko kaltinamoji S. R., byloje daroma pertrauka. 2010-02-17 dėl ligos neatvyko kaltinamasis A. P. 2010-03-15 byloje paskelbta pertrauka, kadangi neatvyko iškviesti liudytojai. 2010-04-14 dėl ligos neatvyko kaltinamoji S. Š., byloje daroma pertrauka. 2010-05-03 byloje paskelbta pertrauka, kadangi neatvyko advokatas S. L. 2010-06-01 byloje vėl paskelbta pertrauka, kadangi buvo gautas kaltinamojo A. P. gynėjo advokato R. K. raštas, jog jis negali dalyvauti byloje. 2010-08-27 posėdis neįvyko dėl teisėjo ligos. 2010-09-03 dėl ligos neatvyko kaltinamoji S. R. 2010-10-22 neatvyko kaltinamoji S. R. ir J. S. gynėjas S. L. 2010-11-10 vėl dėl ligos neatvyko kaltinamoji S. R. 2010-11-10 nutartimi teisėjas išskyrė bylą S. R. atžvilgiu į atskirą baudžiamąją bylą. 2010-11-22 posėdis buvo tęsiamas, tačiau dėl ligos neatvyko kaltinamasis A. P. 2010-12-13 posėdis tęsiamas, tačiau dėl ligos šį kartą neatvyko kaltinamasis V. M. 2010-12-22 posėdis tęsiamas, skelbiama pertrauka, kadangi neatvyko liudytojai. 2011-01-07 posėdis tęsiamas, buvo apklausti liudytojai. Prokuroras, remdamasis BPK 3 str. 1 d., kuri numato, kad baudžiamasis procesas turi būti nutrauktas, suėjus senaties terminui, nurodė, kad šioje byloje senaties terminas suėjo 2010-12-29, todėl procesas turi būti nutrauktas. 2011-01-10 priimta nutartis dėl pradėto baudžiamąjo proceso kaltinamųjų atžvilgiu nutraukimo suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminui.

Pasitaikė atveju, kai byla buvo nutraukta suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminui, nors šis terminas jau buvo suėjęs prieš atiduodant bylą teismui. Pavyzdžiui, Vilniaus miesto 2 apylinkės teisme baudžiamoji byla Nr. 1-406-369/2011 gauta 2011-03-31. Teisėjui susipažinus šia baudžiamąja byla paaiškėjo, kad apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties

terminas suėjo dar 2008 m. sausio mėnesį, dėl to buvo priimta nutartis šią bylą nutraukti.

Apygardų teismuose suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminui 2011 metais buvo nutrauktos penkios baudžiamosios bylos – dvi Vilniaus ir trys Kauno apygardos teisme:

Vilniaus apygardos teisme:

Nr. 1-9-533/2011 (2 kaltinamieji, vienam kaltinamajam byla iškelta pagal BK 300 straipsnio 1 dalį, kitam – pagal 182 straipsnio 2 dalį, 202 straipsnio 1 dalį, 216 straipsnio 1 dalį, 300 straipsnio 1 dalį. Byla nutraukta suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminui pirmojo kaltinamojo atžvilgiu);

Nr. 1-29-66/2011 (1 kaltinamoji, byla iškelta pagal BK 223 straipsnio I dalį).

Kauno apygardos teisme:

Nr. 1-23-238/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 182 straipsnio 2 dalį);

Nr. 1-1-348/2011 (1 kaltinamasis, byla iškelta pagal BK 104 straipsnį (BK 1961 m. redakcija) ir 284 straipsnio 1 dalį);

Nr. N1-3-290/2011 (4 kaltinamieji, byla iškelta pagal BK 118 straipsnio 4 dalį (BK 1961 m. redakcija)).

Pagrindinės baudžiamųjų bylų nutraukimo suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminui priežastys – kaltinamųjų ar jų gynėjų, liudytojų neatvykimas į teismą dėl ligos ar kitų priežasčių, kaltinamųjų paieška, naujų liudytojų kvietimas, ilgalaikis priverčiamųjų medicinos priemonių taikymas.

Analizės rezultatai rodo, kad baudžiamųjų bylų, nutrauktų suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senačiai, procentas yra mažas (0,12 % nuo visų pirmosios instancijos teismuose išnagrinėtų baudžiamųjų bylų), o dėsningumą, išskiriančių tam tikros kategorijos baudžiamąsias bylas, kurios buvo nutrauktos suėjus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senačiai, nėra.

Baudžiamųjų bylų, nutrauktų suėjus senaties terminui, pagal LR BK straipsnius lentelė

6 lentelė

LR Baudžiamojo kodekso straipsnis	2011 m. išnagrinėta bylų	2011 m. nutraukta bylų suėjus senaties terminui	Procentas nuo 2011 m. išnagrinėtų bylų
1961 metų BK redakcija 104 str. Tyčinis nužudymas		1	
1961 metų BK redakcija 118 str. 4 d. Išžaginimas		2	
1961 metų BK redakcijos 207 str. 2 d. Oficialaus dokumento suklastojimas ar suklastoto oficialaus dokumento realizavimas ar panaudojimas		1	
1961 metų BK redakcijos 271 str. Vagystė		3	
1961 metų BK redakcijos 274 str. 3 d. Sukčiavimas		1	
24 str. 6 d. Bendrininkavimas ir bendrininkų rūšys		1	
25 str. 3 d. Bendrininkavimo formos		1	
140 str. Fizinio skausmo sukėlimas ar nežymus sveikatos sutrikdymas	1068	1	0,09
145 str. Grasinimas nužudyti ar sunkiai sutrikdyti žmogaus sveikatą arba žmogaus terorizavimas	283	1	0,35
176 str. Darbų saugos ir sveikatos apsaugos darbe reikalavimų pažeidimas	26	2	7,69
178 str. 1 d. Vagystė	1462	2	0,14
178 str. 4 d. Vagystė	1321	1	0,08
180 str. 1 d. Plėšimas	733	1	0,14
182 str. Sukčiavimas	1113	9	0,81
223 str. Aplaidus apskaitos tvarkymas	175	1	0,57
258 str. Neteisėtas disponavimas nešaunamuoju ginklu	60	1	1,67
281 str. 1 d. Kelių transporto eismo saugumo ar transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimas	373	1	0,27
281 str. 5 d. Kelių transporto eismo saugumo ar transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimas	66	1	1,52
284 str. 1 d. Viešosios tvarkos pažeidimas	1724	1	0,06
290 str. Valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens įžeidimas	224	2	0,89
300 str. Dokumento suklastojimas ar disponavimas suklastotu dokumentu	746	8	1,07

6.6. ADMINISTRACINĖS BYLOS

2011 m. apygardų administraciniuose teismuose buvo išnagrinėta 5911 administracinių bylų. Išanalizavus teismų pateiktus duomenis nustatyta, kad iki 2011 m. gruodžio 31 d. nebaigtos nagrinėti 922 administracinės bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus. Tai sudaro 15,6 % visų 2011 metais išnagrinėtų administracinių bylų (5911).

2011 metais apygardų administraciniuose teismuose išnagrinėta 500 administracinių bylų mažiau nei 2010 metais. Išnagrinėtų administracinių bylų skaičius 2011 metais, palyginus su 2010 metais, sumažėjo Klaipėdos, Panevėžio ir Kauno apygardos administraciniuose teismuose, o Vilniaus ir Šiaulių apygardos administraciniuose teismuose išnagrinėtų administracinių bylų skaičius išaugo.

Bendras apygardų administraciniuose teismuose išnagrinėtų administracinių bylų pokytis – 7,8 %.

Palyginus 2010 ir 2011 metų duomenis, pastebėtina, kad bendras užsitęsusių administracinių bylų skaičius apygardų administraciniuose teismuose padidėjo. Administracinių bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip vienerius metus, skaičius 2011 metais nepadidėjo tik **Kauno apygardos administraciniame teisme**. Labiausiai užsitęsusių administracinių bylų skaičius išaugo

Vilniaus apygardos administraciniame teisme, mažiausiai – Panevėžio apygardos administraciniame teisme.

7 lentelėje pateikiami lyginamieji duomenys skaičiais ir procentine išraiška, kiek apygardų administraciniuose teismuose buvo išnagrinėta ir kiek šiuose teismuose buvo užsitęsusių administracinių bylų 2010 m. gruodžio 31 d. bei 2011 m. gruodžio 31 d. duomenimis.

Administracinių bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei vienerius metus, skaičius lyginamoji lentelė

7 lentelė

Eil. Nr.	Teismas	Baigta administracinių bylų iki 2010-12-31	Užsitęsusių bylų iki 2010-12-31	Procentas	Baigta administracinių bylų iki 2011-12-31	Užsitęsusių bylų iki 2011-12-31	Procentas
1.	Vilniaus apygardos administracinis	2989	87	2,9	3052	660	21,6
2.	Klaipėdos apygardos administracinis	866	36	4,2	491	89	18,1
3.	Šiaulių apygardos administracinis	710	15	2,1	948	139	14,7
4.	Panevėžio apygardos administracinis	487	16	3,3	328	29	8,84
5.	Kauno apygardos administracinis	1359	7	0,5	1092	5	0,5
Iš viso:		6411	161	2,5	5911	922	15,6

Apibendrinus iš apygardų administracinių teismų gautą informaciją nustatyta, kad administracinės bylos dažniausiai buvo atidedamos dėl šių priežasčių: papildomų įrodymų išreikalavimo, proceso dalyvių įtraukimo trečiaisiais asmenimis, atskirojo skundo pateikimo, pareiškėjo prašymo atidėti bylos nagrinėjimą, netinkamo pranešimo apie teismo posėdį šalims, neatvykusių proceso šalių, trečiųjų šalių, advokatų, nustatyto termino skundo reikalavimams patikslinti, papildyto skundo pateikimo, teisėjo ligos, nutarties pašalinti skundo trūkumus priėmimo, bylos nagrinėjimo atnaujinimo, ekspertizės paskyrimo, kreipimosi į specialią teisėjų kolegiją išspręsti bylos priskyrimo atitinkamam teismui klausimą. Tačiau pagrindinė priežastis, dėl kurios ypač užsitęsė administraci-

nių bylų nagrinėjimo laikas, yra bylų sustabdymas, kol bus išnagrinėta kita susijusi byla: daugiausiai bylų buvo sustabdoma iki tol, kol bus priimtas sprendimas kitose administracinėse, administracinių teisės pažeidimų bylose, civilinėse bylose. Didelė dalis administracinių bylų buvo sustabdyta, kol Konstitucinis Teismas ištirs, ar teisės aktas neprieštaruoja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Administracinių bylų nagrinėjimas stabdytas ir paskyrus ekspertizę, laukiant, kol bus pateiktos specialistų išvados, baigti ikiteisminiai tyrimai ar priimti ir įsiteisės sprendimai baudžiamosiose bylose. Pažymėtina, kad kai kurios administracinės bylos buvo sustabdytos laukiant teismų sprendimų keliose atskirose bylose.

6.7. ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ BYLOS

2011 m. gruodžio 31 d. duomenimis apylinkių ir apygardų administraciniuose teismuose buvo nebaigtos nagrinėti 25 administracinių teisės pažeidimų bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei vienerius metus. Tai sudarė 0,03 % visų 2011 metais išnagrinėtų administracinių teisės pažeidimų bylų (80269).

Iki 2011 m. gruodžio 31 d. apylinkių teismuose buvo nebaigta nagrinėti 15 administracinių teisės pažeidimų bylų, kurių nagrinėjimas truko ilgiau nei vienerius metus. Tai sudarė 0,02 % visų 2011 m. apylinkės teismuose išnagrinėtų administracinių teisės pažeidimų bylų (79177).

2011 metais apygardų administraciniuose teismuose ilgiau kaip vienerius metus nagrinėjamų administracinių teisės pažeidimų bylų skaičius

buvo 10: **Vilniaus apygardos administraciniame teisme** – 5, **Panevėžio ir Klaipėdos apygardų administraciniuose teismuose** – po 2 bylas, **Šiaulių apygardos administraciniame teisme** – 1 (Kauno apygardų administraciniuose teismuose administracinių teisės pažeidimų bylų, nagrinėjamų ilgiau nei vienerius metus, nebuvo). Tai sudarė 0,92 % visų 2011 metais apygardų administraciniuose teismuose išnagrinėtų administracinių teisės pažeidimų bylų.

8 lentelėje pateikiami duomenys tiek skaičiais, tiek procentine išraiška, kiek apylinkių ir apygardų administraciniuose teismuose buvo išnagrinėta ir kiek šiuose teismuose buvo užsitęsusių administracinių teisės pažeidimų bylų 2011 m. gruodžio 31 d. duomenimis.

Administracinių teisės pažeidimų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei vienerius metus, skaičius lyginamoji lentelė

8 lentelė

Eilės Nr.	Teismas	Baigta bylų iki 2011-12-31	Užsitęsusių bylų iki 2011-12-31	Procentas
1.	Joniškio rajono	828	1	0,12
2.	Kėdainių rajono	1249	1	0,08
3.	Švenčionių rajono	1305	1	0,08
4.	Šiaulių miesto	2584	10	0,39
5.	Vilniaus miesto 4	704	1	0,14
6.	Lazdijų rajono	453	1	0,22
Iš viso apylinkių teismuose:		79177	15	0,02
1.	Panevėžio apygardos administracinis	91	2	2,20
2.	Klaipėdos apygardos administracinis	139	2	1,44
3.	Vilniaus apygardos administracinis	460	5	1,09
4.	Šiaulių apygardos administracinis	108	1	0,93
Iš viso apygardų administraciniuose teismuose:		1092	10	0,92
Iš viso:		80269	25	0,03

Pagrindinės priežastys, dėl kurių užsitęsė administracinių teisės pažeidimų bylų nagrinėjimas apylinkių teismuose: nežinoma faktinė asmenis, traukiamo administracinės atsakomybės, gyvenamoji vieta, skelbiama paieška, tačiau nėra galimybių jį atvesdinti, bylų nagrinėjimas taip pat užsitęsė dėl teisėjų ligos, neatvykus administracinės atsakomybės traukiamam asmeniui ar jo atstovui, laukiant, kol bus išnagrinėtas pareiškimas dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo ar priimtas

Konstitucinio Teismo nutarimas.

Priežastys, lėmusios ilgą administracinių teisės pažeidimų bylų nagrinėjimą apygardų administraciniuose teismuose, yra: bylos sustabdymas, iki bus priimtas ir įsiteisėjęs teismo sprendimas kitoje administracinio teisės pažeidimo, administraciniame byloje ar bus atliktas ikiteisminis tyrimas ir išnagrinėta baudžiamoji byla, šaukimo liudytojui neįteikimas, taip pat yra bylų, kuriose laukiama, kol bus priimtas Konstitucinio Teismo nutarimas.

6.8. ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ BYLOS, NUTRAUKTOS SUĖJUS SENATIES TERMINUI

2011 metais apylinkių teismuose suėjus senaties terminui buvo nutraukta 18 administracinių teisės pažeidimų bylų. Tai sudaro 0,02 % visų apylinkės teismuose išnagrinėtų administracinių teisės pažeidimų bylų.

Suėjus senaties terminui Šiaulių miesto apylinkės teisme 2011 metais buvo nutrauktos 4 administracinių teisės pažeidimų bylos. Pagrindinės užsitęsusių bylų nagrinėjimo priežastys: būtinybė atidėti posėdį neatvykus liudytojams, ekspertizės atlikimas byloje, būtinybė išreikalauti papildomus duomenis.

Joniškio rajono apylinkės teisme suėjus senaties terminui 2011 metais buvo nutrauktos 3 administracinių teisės pažeidimų bylos. Iš jų 2 buvo nutrauktos, nes nuo administracinio teisės pažeidimo padarymo iki bylos nagrinėjimo teisme (iki bylos pateikimo teismui) jau buvo suėjęs įstatymo nustatytas terminas administracinei nuobaudai skirti ir šis terminas nebuvo pratęstas institucijos, surašiusios administracinio teisės pažeidimo protokolą. 1 byla buvo nutraukta užsitęsusių bylų nagrinėjimui dėl to, kad nebuvo žinoma asmens, traukiamo administracinėn atsakomybėn, gyvenamoji vieta.

Suėjus senaties terminui Marijampolės rajono

apylinkės teisme 2011 metais buvo nutrauktos 2 administracinių teisės pažeidimų bylos. Priežastis – nuo administracinio teisės pažeidimo padarymo (nuo nutarimo nutraukti baudžiamąjį procesą priėmimo) iki bylos nagrinėjimo teisme (iki bylos pateikimo teismui) jau buvo suėjęs įstatymo nustatytas terminas administracinei nuobaudai skirti ir šis terminas nebuvo pratęstas institucijos, surašiusios administracinio teisės pažeidimo protokolą.

Pasvalio rajono apylinkės teisme 2011 metais suėjus senaties terminui buvo nutrauktos 2 administracinių teisės pažeidimų bylos, Tauragės rajono apylinkės teisme – 2 administracinių teisės pažeidimų bylos. Pagrindinė užsitęsusių bylų nagrinėjimo priežastis – nežinoma asmens, traukiamo administracinėn atsakomybėn, gyvenamoji vieta.

Šiaulių rajono apylinkės teisme suėjus senaties terminui 2011 metais buvo nutrauktos 5 administracinių teisės pažeidimų bylos – visų jų nagrinėjimas užsitęsė dėl to, kad nebuvo žinoma asmens, traukiamo administracinėn atsakomybėn, gyvenamoji vieta.

Pažymėtina, kad administracinių teisės pažeidimų bylų nutraukimą lėmė objektyvios, nesusijusios su aplaidžiu teismo darbu, priežastys.

7. EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMO PRIIMTI SPRENDIMAI

Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalis nustato, kad „kai yra sprendžiamas tam tikro asmens civilinio pobūdžio teisių ir pareigų ar jam pareikšto kokio nors baudžiamojo kaltinimo klausimas, toks asmuo turi teisę, kad bylą per įmanomai trumpiausią laiką viešumo sąlygomis teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir bešališkas teismas“.

Europos žmogaus teisių teismas (toliau – EŽTT) 2011 metais priėmė 12 sprendimų bylose prieš Lietuvą. Aštuoniuose sprendimuose konstatuoti Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 1 dalies pažeidimai. Keturi iš šių pažeidimų susiję

su pernelyg ilgu bylų nagrinėjimu, o du – su teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pažeidimais. Dviejuose sprendimuose pažeidimai pagal EŽTK 6 straipsnio 1 dalį nustatyti nebuvo.

Zabulėnas prieš Lietuvą, pareiškimo Nr. 44438/04, ir Stasevičius prieš Lietuvą, pareiškimo Nr. 43222/04;

Byloje Zabulėnas prieš Lietuvą ir byloje Stasevičius prieš Lietuvą pareiškėjai skundėsi dėl pernelyg ilgos baudžiamosios bylos, kurioje jie buvo kaltinami sukčiavimu, vertimusi neteisėta finansine veikla, vertybinių popierių ir valiutos operacijų taisyklių pažeidimu, trukmės. Teismas, išnagrinėjęs abiejų bylų medžiagą ir darydamas nuorodą į jau anksčiau nagrinėtas bylas

Šulcas prieš Lietuvą, pareiškimo Nr. 35624/04, ir Norkūnas prieš Lietuvą, pareiškimo Nr. 302/05, pažymėjo, Vyriausybė nepateikė jokių duomenų, kurie galėtų sąlygoti kitokių Teismo sprendimų, nei buvo priimti minėtose bylose, priėmimą. Teismas pažymėjo, kad laikotarpis, kuris turi būti įvertintas pareiškėjų baudžiamojoje byloje, prasidėjo 1995 m. birželio 20 d., kai Lietuvai įsigaliojo individualios peticijos teisė, ir truko iki 2005 m. lapkričio 10 d. Vilniaus apygardos teismo sprendimo priėmimo, taigi į Teismo jurisdikciją patenkančias procesas truko dešimt metų ir beveik penkis mėnesius. Teismas pažymėjo, kad nepaisant to, jog byla užsitęsė beveik metus pareiškėjams siekiant visiškai išteisinti baudžiamojoje byloje, Teismas nustatė ir kai kuriuos vidaus institucijų pažeidimus, pavyzdžiui, byla kasacinio teismo buvo grąžinta pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, vėliau pirmosios instancijos teismo byla buvo du kartus grąžinta papildomam ikiteisminiam tyrimui, ir galiausiai buvo nutraukta suėjus baudžiamosios atsakomybės senaties terminams. Teismas nusprendė, kad atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, bylos nagrinėjimo trukmė neatitiko „įmanomai trumpiausio“ bylos nagrinėjimo reikalavimo, todėl buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.

Kravtas prieš Lietuvą, pareiškimo Nr. 12717/06;

Byloje Kravtas prieš Lietuvą pareiškėjas skundėsi dėl pernelyg ilgos baudžiamosios bylos, kurioje jis buvo kaltinamas didelės vertės turto iššvaistymu, trukmės. Taip pat pareiškėjas tvirtino, kad Lietuvos institucijų paskirtas rašytinis pasižadėjimas neišvykti iš savo gyvenamosios vietos pažeidė jo teisę į judėjimo laisvę, jo suėmimas buvo neteisėtas, jo teisė į laisvę buvo pažeista jam skyrus namų areštą, jam nebuvo tinkamai pranešta apie jam pateikto kaltinimo pobūdį ir priežastį, o baudžiamosios bylos tyrimas, kurio metu spaudoje jis buvo apibūdintas kaip nusikaltėlis, pažeidė jo teisę į privatumą.

Teismas byloje nustatė, kad baudžiamasis procesas pareiškėjo atžvilgiu truko beveik 10 metų. Vertindamas proceso trukmės pagrįstumą, Teismas pripažino, kad byla buvo sudėtinga, tačiau pažymėjo, kad trukmę nulėmė ir vidaus institucijų inertiškumas bei klaidos (po 7 metus trukusio tyrimo ir teisminio nagrinėjimo byla buvo grąžinta prokuratūrai tyrimui papildyti), be to, Teismas

atsižvelgė į tai, kad beveik 9 metus pareiškėjui buvo taikomos įvairios kardamosios priemonės. Atkreiptinas dėmesys, kad p. Kravtas, skirtingai nei, pavyzdžiui, p. Zabulėnas ar p. Stasevičius, galiausiai buvo išteisintas. Teismas nusprendė, kad atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, bylos nagrinėjimo trukmė neatitiko „įmanomai trumpiausio“ bylos nagrinėjimo reikalavimo, todėl buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.

Teismas atmetė pareiškėjo skundus pagal Konvencijos 5 straipsnio 1 dalį ir 4 Protokolo 2 straipsnį dėl 6 metus taikytos kardamosios priemonės – rašytinio pasižadėjimo neišvykti, kadangi jis nepanaudojo vidaus teisinės gynybos priemonių. Teismas taip pat atmetė pareiškėjo skundus pagal Konvencijos 5 straipsnio 1, 2 ir 3 dalis dėl tariamo jo suėmimo neteisėtumo bei tariamai pažeistos teisės į laisvę dėl skirto namų arešto, skundą pagal Konvencijos 6 straipsnio 3 dalies (a) punktą dėl tariamai netinkamo informavimo apie kaltinimų pobūdį ir skundą pagal Konvencijos 8 straipsnį dėl tariamai pažeistos teisės į privataus gyvenimo gerbimą dėl publikacijų žiniasklaidoje.

Maneikis prieš Lietuvą, pareiškimo Nr. 21987/07;

Byloje Maneikis prieš Lietuvą pareiškėjas skundėsi dėl pernelyg ilgos baudžiamosios bylos, kurioje jis buvo nuteistas dėl didelės vertės turto pasisavinimo apgaule (sukčiavimo), trukmės. Taip pat pareiškėjas tvirtino, kad jo ekstradicija į Lietuvą ir vėlesnis suėmimas buvo neteisėti, nebuvo veiksmingos priemonės, kuria jis būtų galėjęs ginčyti jų teisėtumą; Lietuvos teismai buvo šališki, neteisingai vertino įrodymus, klaidingai aiškino vidaus teisę ir dėl to iš jo buvo atimta veiksminga teisių gynybos priemonė.

Baudžiamasis procesas pareiškėjo atžvilgiu truko beveik 10 metų ir šešis mėnesius. Teismas pripažino, kad byla buvo sudėtinga ir ne visais atvejais atsakingomis už delsimą laikytinos vidaus institucijos, tačiau atkreipė dėmesį į tai, jog byla daugiau nei 6 metus buvo nagrinėjama pirmosios instancijos teisme, taip pat į tai, kad pareiškėjui beveik 10 metų buvo taikomas namų areštas. Teismas nusprendė, kad, atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, bylos nagrinėjimo trukmė neatitiko „įmanomai trumpiausio“ bylos nagrinėjimo reikalavimo, todėl buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.

Šioje byloje Teismas atmetė pareiškėjo skundą

pagal Konvencijos 5 ir 13 straipsnius dėl tariamo ekstradicijos ir vėliau skirto suėmimo neteisėtumo bei veiksmingos teisinės gynybos priemonės užginčyti šių priemonių teisėtumą nebuvimo, taip pat skundą pagal Konvencijos 6 straipsnį dėl teismų tariamai neteisingo įrodymų vertinimo, neteisingo teisės aiškinimo, dėl kurio jis tariamai negalėjo apginti savo teisių.

UAB „Rikoma“ prieš Lietuvą, pareiškimo Nr. 9668/06;

Byloje UAB „Rikoma“ prieš Lietuvą pareiškėja skundėsi, kad mokestinio ginčo proceso trukmė neatitiko „trumpiausio laiko“ reikalavimo, įtvirtinto Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje, taip pat, remdamasi Konvencijos 6 straipsnio 1 dalimi, bendrovė pareiškėja skundėsi, kad vidaus teismai buvo šališki, nes jie neatsižvelgė į visas bylai reikšmingas aplinkybes ir klaidingai taikė vidaus teisę. Bendrovė pareiškėja taip pat teigė, kad buvo pažeista Konvencijos 7 straipsnio 1 dalis, atsižvelgiant į tai, kad netiesioginis mokesčio bazės nustatymo metodas, įsigaliojęs tik 1998 m., buvo pritaikytas vertinant nesumokėtą mokesčių sumą 1994-1997 m. laikotarpyje. Be to, bendrovė pareiškėja teigė, kad jos turto areštas pažeidė Konvencijos 1 Protokolo 1 straipsnį.

UAB „Rikoma“ byloje mokestinių ginčų nagrinėjimas truko beveik 8 metus mokesčių inspekcijoje, Mokestinių ginčų komisijoje ir dviejų pakopų teismuose. Vyriausybė ginčijo, kad mokestiniai ginčai, ypač kai jie nagrinėjami mokesčių inspekcijoje, nepatenka į Konvencijos 6 straipsnio reguliavimo sritį, tačiau Teismas, atsižvelgęs į bendrąjį teisės nuostatą, pagal kurias skiriamos baudos, pobūdį, atgrasančią ir baudžiamąją nuobaudų paskirtį, nusprendė, kad Konvencijos 6 straipsnis šioje byloje taikytinas baudžiamojo kaltinimo požiūriu. Teismas ir šioje byloje nusprendė, kad proceso trukmė buvo pernelyg ilga ir neatitiko „trumpiausio laiko“ reikalavimo, todėl buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.

Šioje byloje Teismas atmetė skundus pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį dėl teismų šališkumo, taip pat skundus pagal Konvencijos 7 straipsnio 1 dalį dėl mokesčių skaičiavimo tvarkos taikymo atgaline data ir pagal 1 Protokolo 1 straipsnį dėl tariamai pažeistų nuosavybės teisių paskyrus turto areštą, taip pat skundus pagal 1 Protokolo 1 straipsnį dėl tariamų akcininkų teisių.

Lalas prieš Lietuvą, pareiškimo Nr. 13109/04;

Byla Lalas prieš Lietuvą yra glaudžiai susijusi su jau išnagrinėta pareiškėjo bendrininko S. Malinino byla, kurioje Teismas taip pat nustatė Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimą (2008 m. liepos 1 d. sprendimas, pareiškimo Nr. 10071/04). Pareiškėjas M. Lalas kartu su S. Malininu 2003 m. buvo nuteisti už pasikėsinimą parduoti didelį kiekį psichotropinių medžiagų. Jų nusikalstama veika buvo išaiškinta panaudojus S. Malinino atžvilgiu sankcionuotą nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelį. Pareiškėjui buvo skirta 8 metų laisvės atėmimo bausmė, tačiau po nuosprendžio jis pasislėpė, ir iki šiol vykdoma nacionalinė bei tarptautinė pareiškėjo paieška. Pareiškėjas pagal Konvencijos 6 straipsnį Teismui skundėsi, kad buvo sukurstytas padaryti nusikalstamą veiką ir dėl to neteislingai nuteistas. Jis nurodė, kad nusikalstamą veiką imituojuantis elgesio modelis, nors sankcionuotas tik jo bendrininko atžvilgiu, buvo panaudotas ir prieš jį, be to, nagrinėjant bylą teisme, tam tikri įrodymai, susiję su minėto modelio sankcionavimu ir panaudojimu, nebuvo atskleisti. Pareiškėjas taip pat rėmėsi Konvencijos 1 ir 13 straipsniais (teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę), tačiau Teismas apsiribojo skundų nagrinėjimu pagal 6 straipsnio 1 dalį.

Vyriausybė atkreipė Teismo dėmesį į tai, kad modelis buvo sankcionuotas tik S. Malinino atžvilgiu ir įslaptintas pareigūnas tiesiogiai su pareiškėju nebendravo bei jo atžvilgiu neatliko jokių veiksmų, tačiau Septynių teisėjų kolegija, įvertinusi visas šios bylos aplinkybes, penkių balsų dauguma nusprendė, kad buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą). Teismas laikėsi nuomonės, kad pareiškėjas buvo sukurstytas padaryti nusikalstamą veiką. Teismas taip pat atsižvelgė į tai, kad reikšmingi su modelio sankcionavimu susiję įrodymai nebuvo atskleisti pareiškėjui bylos nagrinėjimo metu bei nebuvo ištirti remiantis rungimosi principu, ir nusprendė, jog vidaus teismai tinkamai neištyrė pareiškėjo teiginių dėl kurstymo.

Pažymėtina, kad šioje byloje keturi teisėjai pateikė atskiras nuomones. Dviejų teisėjų – I. Cabral Barreto ir D. T. Björgvinsson – nuomone, Konvencija šioje byloje nebuvo pažeista. Teisėjas I. Cabral Barreto dar pareiškėjo bendrininko S. Malinino byloje teikė atskirąją nuomonę, kurioje

teigė, kad Konvencija nebuvo pažeista nei policijos pareigūnų veiksmais, nei baudžiamojo proceso metu. Teisėjo D. T. Björgvinsson manymu, modelio panaudojimas neturėjo lemiamos įtakos nei pareiškėjo, nei jo bendrininko S. Malinino sprendimui padaryti nusikalstamą veiką, todėl Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis nebuvo pažeista.

Jelcovas prieš Lietuvą, pareiškimo Nr. 16913/04;

Pareiškėjas V. Jelcovas Teismui pateiktame pareiškime skundėsi, kad jo kardomojo kalinimo sąlygos Šiaulių ir Lukiškių tardymo izoliatoriuose bei Telšių rajono policijos komisariato areštinėje prilygo Konvencijos 3 straipsnio pažeidimui, atsižvelgiant į tai, kad kalinimo metu jam tariamai nesuteiktas tinkamas gydymas nuo tuberkuliozės. Pareiškėjas taip pat skundėsi dėl teisės kreiptis į teismą (6 straipsnio 1 dalis) tariamo pažeidimo, nes pareiškėjui, jo teigimu, nebuvo suteikta reali teisinė pagalba kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo už tariamus jo teisių pažeidimus kardomojo kalinimo vietose, dėl šalių lygybės principo (6 straipsnio 1 dalis) tariamo pažeidimo, nes abi pareiškėjo baudžiamosios bylos (vienoje baudžiamojoje byloje jis buvo pripažintas kaltu ir nuteistas dėl plėšimo, kitoje – dėl tyčinio nužudymo, atitinkamai pagal tuo metu galiojusio Baudžiamojo kodekso 180 straipsnio 1 dalį ir 104 straipsnį) Lietuvos Aukščiausiajame Teisme buvo išnagrinėtos dalyvaujant tik prokurorui (nei pareiškėjas, nei jo gynėjas kasacinės instancijos teismo posėdžiuose nedalyvavo), taip pat dėl teisės į veiksmingą teisinę pagalbą ir teisės į teisingą teismą tariamų pažeidimų (6 straipsnio 3 dalies c punktas ir 1 dalis) dėl to, kad valstybės garantuojama teisinė pagalba buvo nekokybiška ir neveiksminga nagrinėjant abi jo baudžiamąsias bylas.

Pareiškėjo skundą pagal Konvencijos 6 straipsnį dėl šalių lygybės principo tariamo pažeidimo tuo pagrindu, kad pareiškėjo baudžiamoji byla dėl plėšimo Lietuvos Aukščiausiajame Teisme buvo išnagrinėta dalyvaujant tik prokurorui, Teismas atmetė pagal Konvencijos 35 straipsnio 3 ir 4 dalis kaip aiškiai nepagrįstą, konstatavęs, kad pareiškėjas pats atsisakė teisės dalyvauti kasacinės instancijos teismo posėdyje.

Analogišką pareiškėjo skundą jo baudžiamosios bylos dėl nužudymo kontekste Teismas pripažino priimtiniu ir konstatavo, kad šią baudžiamąją bylą

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme išnagrinėjus dalyvaujant tik prokurorui (nuo gynėjo dalyvavimo pareiškėjas atsisakė, tačiau raštu išreiškė norą pats dalyvauti nagrinėjant jo bylą kasacine tvarka) buvo pažeisti šalių lygybės ir rungimosi proceso principai, atitinkamai ir Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta teisė į teisingą teismą. Teismas ypač atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėjas šioje baudžiamojoje byloje buvo pripažintas kaltu dėl nužudymo ir nuteistas 8 metų laisvės atėmimo bausme, ir aiškiai buvo išreiškęs norą dalyvauti nagrinėjant jo bylą Aukščiausiajame Teisme. Esant tokioms aplinkybėms, teisingumo interesai reikalavo suteikti pareiškėjui galimybę pasisakyti dėl visų prokuroro argumentų.

Pareiškėjo skundus dėl 6 straipsnio 1 dalies ir 3 dalies c punkto tariamų pažeidimų dėl to, kad pareiškėjui teikta valstybės garantuojama teisinė pagalba visų instancijų teismuose buvo nekokybiška ir neveiksminga, Teismas taip pat nagrinėjo abiejų pareiškėjo baudžiamųjų bylų kontekste. Teismas konstatavo, kad baudžiamojoje byloje dėl plėšimo pareiškėjas buvo informavęs kompetentingas institucijas apie neveiksmingą teisinį atstovavimą kasacinės instancijos teisme, tačiau nebuvo imtasi pakankamų priemonių, kad jam būtų suteikta veiksminga teisinė pagalba. Teismas šiuo požiūriu konstatavo Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies kartu su 6 straipsnio 3 dalies c punktu pažeidimą (neužtikrinus pareiškėjo teisės į veiksmingą teisinę pagalbą kartu buvo pažeista ir teisė į teisingą teismą). Teismas pažymėjo, kad nors valstybės institucijos negali būti laikomos atsakingomis už visus pagal teisinės pagalbos sistemą paskirtų advokatų veiklos trūkumus, Konvencijos 6 straipsnio 3 dalies c punkto požiūriu jos turi įsikišti tais atvejais, kai atstovavimas akivaizdžiai nėra veiksmingas arba apie netinkamą atstovavimą jos pakankamai aiškiai buvo informuotos. Telšių rajono apylinkės teismas buvo informavęs pareiškėją, kad jam bus suteikta valstybės garantuojama teisinė pagalba kasaciniam skundui surašyti, tačiau joks advokatas taip ir nebuvo paskirtas, ir, nors minėtasis teismas apie tai buvo informuotas, jokių papildomų veiksmų nebuvo imtasi.

Analogišką pareiškėjo skundą pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį ir 3 dalies c punktą jo baudžiamosios bylos dėl nužudymo kontekste Teismas atmetė kaip aiškiai nepagrįstą pagal

Konvencijos 35 straipsnio 1 ir 4 dalis. Teismas pastebėjo, kad šioje byloje nebuvo jokio valstybės paskirtų advokatų neveikimo ar kitokių neveiksmingo atstovavimo požymių, kurie būtų reikalavę valstybės institucijų įsikišimo. Kasacinės instancijos teisme pareiškėjas nuo gynėjo dalyvavimo atsisakė ir kasaciniame skunde nekėlė klausimo, kad joks advokatas nepadėjo jam šio surašyti. Esant tokioms aplinkybėms, Teismas nenusprendė, kad valdžios institucijos neįvykdė savo pareigos užtikrinti, jog pareiškėjui būtų suteikta veiksminga teisinė pagalba.

Pareiškėjo skundus dėl tariamo kitų Konvencijos straipsnių pažeidimo Teismas atmetė.

Beržinis prieš Lietuvą, pareiškimai Nr. 45073/07, Nr. 20510/08, Nr. 20508/08 ir Nr. 20513/08;

Visuose keturiuose pareiškimuose pareiškėjas *inter alia* skundėsi dėl tariamai pernelyg ilgos procesų trukmės jo baudžiamosiose ir (arba) civilinėse bylose Lietuvos teismuose. Pirmajame pareiškime (Nr. 45073/07) pareiškėjas taip pat skundėsi dėl Konvencijos 6 straipsnio (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą) tariamo pažeidimo dėl to, kad jo civilinė byla dėl žalos atlyginimo buvo nagrinėjama pareiškėjui nedalyvaujant bei, remdamasis Konvencijos 6 straipsnio 1 dalimi, 12 straipsniu (teisė į santuoką), 14 straipsniu (diskriminacijos uždraudimas) bei 1 Protokolo 1 straipsniu (nuosavybės apsauga), dėl daugelio kitų tariamų Konvencijos pažeidimų minėtos pareiškėjo civilinės bylos kontekste. Antrajame pareiškime (Nr. 20510/08) pareiškėjas jo kitų dviejų civilinių bylų (dėl santuokoje įgyto turto padalijimo ir buto pirkimo-pardavimo sutarties pripažinimo negaliojančia) kontekste taip pat skundėsi dėl Konvencijos 1 Protokolo 1 straipsnio, 13 straipsnio (teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę) ir 14 straipsnio tariamų pažeidimų. Trečiajame pareiškime (Nr. 20508/08) pareiškėjas taip pat skundėsi dėl Konvencijos 3 straipsnio (kankinimo uždraudimas) tariamo pažeidimo dėl netinkamų kalinimo sąlygų ir gydymo laisvės atėmimo įstaigoje bei, remdamasis Konvencijos 5 (teisė į laisvę ir saugumą), 6, 13, 14 bei 1 Protokolo 1 straipsniais, dėl daugelio kitų tariamų Konvencijos pažeidimų dar vienos pareiškėjo baudžiamosios bylos, kurioje jis buvo pripažintas kaltu ir nuteistas dėl svetimo turto iššvaistymo, kontekste. Ketvirtajame pareiškime (Nr. 20513/08) pareiškėjas

taip pat skundėsi pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį dėl tariamai netinkamo įrodymų vertinimo Lietuvos teismuose, bei, remdamasis Konvencijos 6 straipsnio 1 ir 2 dalimis, 10 (saviraiškos laisvė), 13, 14 bei 1 Protokolo 1 straipsniais, dėl daugelio kitų tariamų Konvencijos pažeidimų dar vienos pareiškėjo civilinės bylos dėl žalos atlyginimo kontekste.

Visi pareiškėjo skundai buvo pripažinti nepriimtinais.

Pažymėtina, kad ypač reikšmingas yra Teismo 2011 m. gruodžio 13 d. nutarimas, priimtas pareiškėjo ketvirtojoje byloje (Nr. 20513/08), kurioje A. Beržinis Teismui skundėsi *inter alia* dėl to, kad jo civilinė byla dėl žalos atlyginimo dėl tikrovės neatitinkančių žinių paskleidimo Lietuvos teismuose buvo nagrinėjama net 12 metų. Teismas, remdamasis Konvencijos 35 straipsnio 3 ir 4 dalimis, pripažino pareiškimą nepriimtiniu, kadangi jau po skundo pateikimo Teismui pareiškėjui buvo priteistas žalos atlyginimas minėtu pagrindu Lietuvos teismuose. Teismas šiuo požiūriu priminė Konvencijos žmogaus teisių apsaugos mechanizmo subsidiarų pobūdį ir tai, kad ET Ministrų Komiteto rekomendacijoje Rec (2004) 6 valstybės Konvencijos dalyvės yra raginamos skirti ypatingą dėmesį veiksmingoms vidaus teisinės gynybos priemonėms bylose dėl ilgų procesų. Teismas konstatavo, kad kasacine tvarka neapskūsta Lietuvos apeliacinio teismo 2009 m. gruodžio 30 d. nutartis, kuria pripažintas pareiškėjo teisės į jo civilinės bylos išnagrinėjimą per kuo trumpiausią laiką pažeidimas ir jam priteistas žalos atlyginimas, laikytina atitinkančia nusistovėjusią Teismo praktiką. Taigi Teismas nusprendė, kad pareiškėjas nebegali būti laikomas „auka“ pagal Konvencijos 34 straipsnį.

Kitais trimis 2011 m. gruodžio 13 d. nutarimais Teismas pareiškėjo skundus dėl jo civilinių bylų (pareiškimų Nr. 45073/07 ir 20510/08) ir baudžiamosios bylos (pareiškimo Nr. 20508/08) nagrinėjimo trukmės atmetė kaip aiškiai nepagrįstus. Kitus pareiškėjo skundus, suformuluotus visuose keturiuose jo pareiškimuose, Teismas paskelbė nepriimtinais pagal Konvencijoje nustatytus priimtimumo kriterijus.

Česnulevičius prieš Lietuvą, pareiškimo Nr. 41922/06;

Remdamasis Konvencijos 6 straipsnio (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą) 1 dalimi, pareiškėjas

visų pirma skundėsi dėl tariamai per ilgą procesą trukmės. Pareiškėjas taip pat skundėsi dėl tariamo teismų šališkumo, netinkamo įrodymų – liudytojų parodymų – vertinimo, taip pat dėl tariamo teismo posėdžio protokolo klastojimo (pagal Konvencijos 6 straipsnį). Remdamasis Konvencijos 13 straipsniu (teisė į veiksmingą teisinę gynybos priemonę), pareiškėjas taip pat skundėsi, kad privataus kaltinimo byloje pagal Lietuvos teisę nenumatyta kasacijos galimybė. Galiausiai, remdamasis Konvencijos 10 straipsniu (saviraiškos laisvė), pareiškėjas skundėsi, kad jis buvo nuteistas dėl savo nuomonės pareiškimo.

1991 m. tragiškų sausio įvykių metu pareiškėjas ir J. U., dirbę Krašto apsaugos departamente, buvo įgalioti saugoti Aukščiausiosios Tarybos pastatą. 2004 m. J. U. išleidus knygą, kurioje, anot pareiškėjo, buvo pateikiama tikrovės apie jį neatitinkanti informacija, pareiškėjas kreipėsi į leidyklą, reikalaudamas galimybės pateikti savo kritinį atsaką. Savo laiške jis tvirtino, kad J. U. dezertyravo iš savo posto prie barikadų, be to, nebuvo perėjęs psichiatrinio patikrinimo dėl ginklo nešiojimo.

2005 m. kovo 2 d. J. U. pradėjo bylą dėl šmeižto privataus kaltinimo tvarka; pareiškėjas pateikė priešpriešinį skundą. 2005 m. gruodžio 5 d. Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas nuteisė pareiškėją pagal BK 154 straipsnio (Šmeižimas) 1 dalį ir iš jo neturtinės žalos atlyginimą J. U. Vilniaus apygardos teismas 2006 m. balandžio 11 d. nutartimi atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

Teismas atmetė visus pareiškėjo skundus dėl tariamų procesinių pažeidimų, tariamai apribotos galimybės veiksmingai ginti savo pažeistas teises privataus kaltinimo tvarka bei dėl tariamo saviraiškos laisvės apribojimo. Be kita ko, Teismas nusprendė, kad šiek tiek ilgiau nei metus dviejų instancijų teismuose trukęs procesas atitiko Konvencijos reikalavimus ir atmetė šį skundą kaip

aiškiai nepagrįstą.

Pareiškėjo skundai dėl to, kad pirmosios instancijos teismas atsiuntė ne visus šaukimus, kad nepaaiškintų galimybės gauti nemokamą teisinę pagalbą buvo apribota jo teisė į gynybą bei dėl to, kad skiriant baudą nebuvo įvertinta jo sunki finansinė padėtis, buvo atmesti dėl vidaus teisinės gynybos priemonių nepanaudojimo.

Pareiškėjo skundai dėl netinkamo įrodymų – liudytojų parodymų – vertinimo, taip pat dėl tariamo teismo posėdžio protokolo klastojimo buvo pripažinti aiškiai nepagrįstais. Dėl pareiškėjo skundų, susijusių su teismo posėdžio protokolo klastojimu, Teismas palaikė Lietuvos teismų poziciją, kad pareiškėjas turėjo galimybę susipažinti su protokolu ir pateikti pastabas, tačiau šia teise nepasinaudojo. Dėl skundo, susijusio su atsisakymu apklausti gynybos liudytoją apeliacinės instancijos teisme, Teismas pažymėjo, jog pagal teisingo teismo garantijas nereikalaujama, kad teismas iškviestų visus kaltinamojo liudytojus bei tirtų jų parodymus, kadangi esminis siekis šiuo požiūriu yra lygios šalių procesinės galimybės, ir jos šiame procese buvo užtikrintos. Teismas, atmesdamas pareiškėjo skundą *ratione materiae* pagrindu, taip pat nurodė, kad pagal Konvencijos 6 straipsnį valstybė nėra įpareigota suteikti kasacijos galimybę privataus kaltinimo byloje. Papildomą pareiškėjo skundą dėl to, kad jis tariamai buvo nuteistas dėl savo nuomonės pareiškimo Teismas atmetė dėl 6 mėnesių taisyklės nesilaikymo, kadangi jis buvo paduotas pavėluotai.

Pastaba. Aprašant Teismo priimtus sprendimus byloje prieš Lietuvą buvo naudojamosi Teisingumo ministerijos Atstovavimo Europos Žmogaus Teisių Teisme skyriaus interneto svetainėje www.tm.lt/eztt bei Teismo paieškos portale <http://echr.coe.int/echr/en/hudoc> pateikta medžiaga.

8. 2011 M. DARBO KRŪVIŲ APYLINKIŲ TEISMUOSE ANALIZĖ

Nacionalinė teismų administracija, vadovaudamasi Nacionalinės teismų administracijos įstatymo 2 straipsnio 21 punktu, atliko apylinkių teismų 2011 metų darbo krūvių analizę.

Bendras darbo krūvis parodo, kiek etaloninių bylų (baudžiamųjų, civilinių, administracinių teisės pažeidimų (toliau – ATP) ir administracinių ginčų) bei kitų supaprastintų procesinių dokumentų teisėjas išnagrinėja per mėnesį (į bendrąjį

darbo krūvį įskaičiuojamas ir ikiteisminio tyrimo teisėjo darbo krūvis).

Darbo krūvis skaičiuojamas, vadovaujantis Teismų tarybos 2004 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 276 (Teisėjų tarybos 2011 m. balandžio 29 d. nutarimo Nr. 13P-52-(7.1.2) redakcija), patvirtinta Teismų veiklos statistinių rodiklių skaičiavimo metodika.

8.1. DARBO KRŪVIŲ DINAMIKA

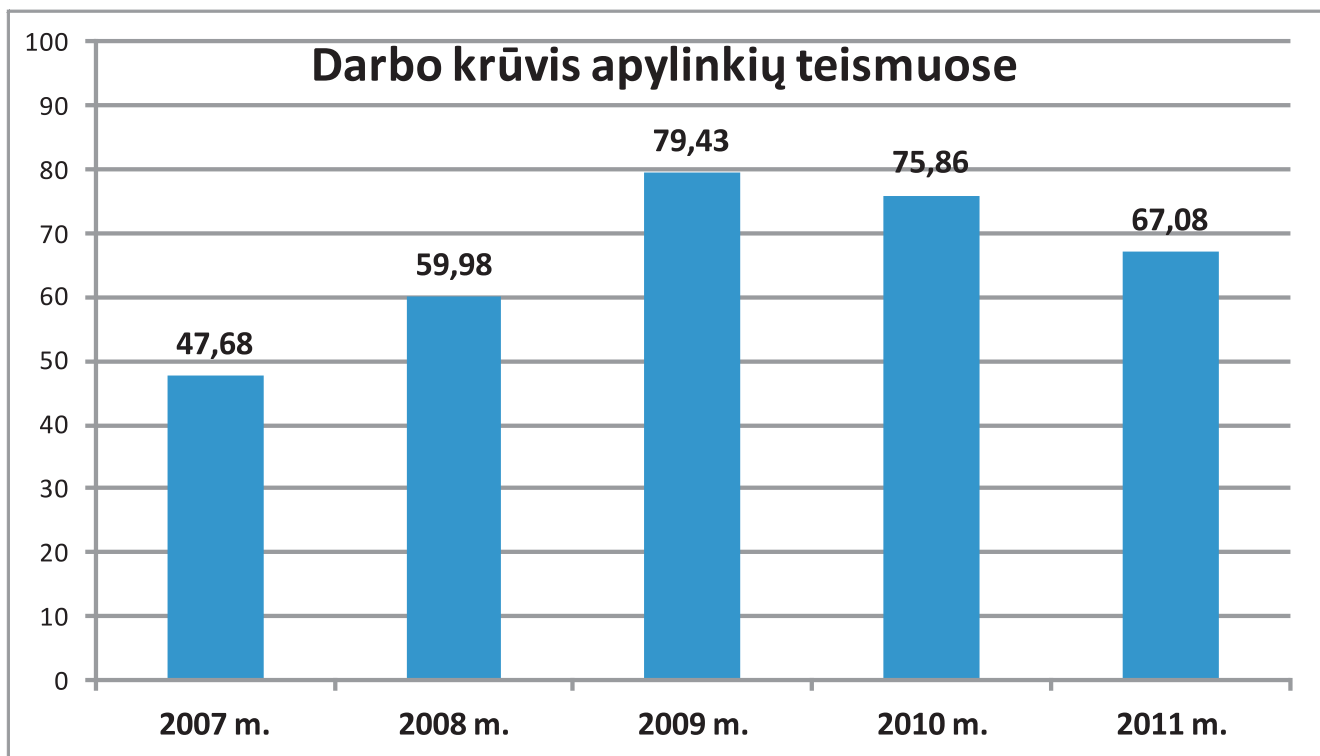
2011 metais apylinkių teismų vidutinis darbo krūvis buvo 67,08 etaloninės bylos ir kiti supaprastinti procesiniai dokumentai teisėjo išnagrinėti per mėnesį, 2010 m. – 75,86.

2011 metais šalies pirmosios instancijos teismuose baudžiamoji byla vidutiniškai buvo išnagrinėjama per 101 dieną, civilinė byla – per 62 dienas, ATP byla – per 20 dienų, administracinė

ginčo byla – per 125 dienas. Šalies apygardų apeliacinės instancijos teismuose baudžiamoji byla vidutiniškai buvo išnagrinėjama per 38 dienas, civilinė byla – per 147 dienas, ATP byla – 31 dieną.

Darbo krūvio pokyčius iliustruoja 1 grafike pateikti duomenys.

1 grafikas

Šiame grafike pateikti statistiniai duomenys rodo, kad apylinkių teismų darbo krūvio žymus augimas, prasidėjęs 2008 metais, 2011 metais toliau mažėja ir, lyginant su 2010 metais, sumažėjo 8,78 proc. Darbo krūvio mažėjimo tendencijos tęsiasi jau dvejus metus, nuo 2009 metų apylinkių teismų darbo krūvis sumažėjo 12,35 proc.

Lyginant 2010 ir 2011 metų statistinius duomenis, 9,3 proc. sumažėjo išnagrinėtų civilinių bylų skaičius (nuo 194770 bylų 2010 metais iki 176569 bylų 2011 metais).

Taip pat pastebimai (10,56 proc.) sumažėjo išnagrinėtų ATP bylų skaičius (nuo 88525 bylų 2010 metais iki 79177 bylų 2011 metais).

Tuo tarpu išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius nežymiai padidėjo. Lyginant 2010 metų ir 2011 metų statistinius duomenis, baudžiamųjų bylų skaičius padidėjo 1,97 proc. (nuo 16832 bylų 2010 metais iki 17170 bylų 2011 metais).

Darbo krūvių skirtumai

Lentelėje mažėjančia tvarka nurodytas apylinkių teismų 2011 metų ir 2010 metų darbo krūvis.

1 lentelė

2011 metai		2010 metai	
Teismas	Darbo krūvis	Teismas	Darbo krūvis
Radviliškio r.	95,83	Radviliškio r.	102,92
Anykščių r.	89,53	Anykščių r.	97,02
Kėdainių r.	87,30	Šiaulių m.	92,46
Vilniaus m. 4	84,26	Šiaulių r.	91,32
Šiaulių r.	81,66	Vilniaus m. 1	88,31
Šiaulių m.	80,95	Vilniaus m. 4	86,97
Joniškio r.	80,03	Klaipėdos m.	86,36
Vilkaviškio r.	77,97	Vilniaus m. 3	86,25
Ignalinos r.	77,50	Vilniaus r.	85,85
Klaipėdos m.	75,99	Prienų r.	84,27
Vilniaus m. 1	74,97	Kėdainių r.	83,00
Utenos r.	74,62	Kauno m.	82,97
Pakruojo r.	73,23	Klaipėdos r.	82,54
Klaipėdos r.	71,93	Ukmergės r.	81,90
Vilniaus r.	71,87	Pakruojo r.	81,39
Ukmergės r.	71,12	Trakų r.	78,95
Vilniaus m. 3	70,31	Palangos m.	75,52
Tauragės r.	69,83	Joniškio r.	75,31
Trakų r.	69,40	Pasvalio r.	74,87
Prienų r.	69,02	Tauragės r.	74,34
Akmenės r.	66,80	Akmenės r.	73,92
Kauno m.	66,34	Vilkaviškio r.	72,44
Švenčionių r.	65,65	Vilniaus m. 2	71,77
Pasvalio r.	64,94	Ignalinos r.	71,49
Telšių r.	64,55	Panevėžio m.	71,04
Mažeikių r.	64,50	Kretingos r.	70,85
Kaišiadorių r.	64,43	Utenos r.	70,33
Palangos m.	63,86	Molėtų r.	69,91

Kretingos r.	63,66
Alytaus r.	61,86
Kauno r.	61,85
Plungės r.	61,64
Vilniaus m. 2	61,60
Raseinių r.	61,01
Panevėžio m.	60,60
Varėnos r.	60,16
Biržų r.	58,92
Marijampolės r.	58,76
Kupiškio r.	58,68
Jurbarko r.	57,12
Šakių r.	57,00
Šalčininkų r.	55,93
Visagino m.	55,29
Jonavos r.	55,16
Molėtų r.	54,67
Druskininkų m.	53,92
Širvintų r.	53,72
Kelmės r.	50,92
Šilutės r.	50,54
Zarasų r.	50,11
Rokiškio r.	48,90
Lazdijų r.	46,48
Šilalės r.	40,03
Skuodo r.	37,59
Apylinkių teismuose:	67,08

Pagal darbo krūvių rodiklį pirmauja Radviliškio, Anykščių, Kėdainių, Šiaulių rajonų bei Vilniaus m. 4 apylinkių teismai. Mažiausią darbo krūvį turintys teismai taip pat beveik nesikeičia. Tai Skuodo, Šilalės, Lazdijų, Rokiškio ir Zarasų rajonų apylinkių teismai.

2011 metais, lyginant su 2010 metais, statistiniai darbo krūvių skirtumai tarp didžiausių ir mažiausių darbo krūvį turinčių teismų neįžymiai sumažėjo, tačiau išliko vis dar pakankamai dideli.

Darbo krūvių skirtumų mažėjimui įtakos turėjo Respublikos Prezidentės dekretais keičiamas teisėjų skaičius teismuose, atsižvelgus į jų darbo krūvį. Pabrėžtina, kad darbo krūvių vienodinimo procesas vyksta nuolat – atsilaisvinus teisėjo etatui nedidelį darbo krūvį turinčiame teisme, jame sumažinamas teisėjų skaičius, atitinkamai padidinus teisėjų skaičių didžiausią darbo krūvį

Šakių r.	69,16
Mažeikių r.	67,88
Telšių r.	66,85
Kauno r.	66,78
Biržų r.	66,44
Alytaus r.	64,88
Jonavos r.	64,57
Raseinių r.	63,92
Marijampolės r.	63,83
Kupiškio r.	62,45
Druskininkų m.	62,34
Švenčionių r.	61,70
Šalčininkų r.	61,12
Kaišiadorių r.	60,42
Jurbarko r.	60,04
Plungės r.	59,08
Varėnos r.	58,77
Rokiškio r.	58,41
Šilutės r.	58,25
Kelmės r.	58,20
Visagino m.	56,36
Skuodo r.	53,87
Širvintų r.	52,41
Šilalės r.	51,65
Lazdijų r.	51,49
Zarasų r.	44,52
Apylinkių teismuose:	75,86

turinčiame teisme. Pavyzdžiui, 2011 metais buvo padidintas teisėjų skaičius didelį darbo krūvį turinčiuose Anykščių ir Šiaulių rajonų bei Šiaulių ir Kauno miesto apylinkių teismuose, atitinkamai buvo sumažintas teisėjų skaičius mažesnį darbo krūvį turinčiuose Alytaus, Kauno, Raseinių ir Varėnos rajonų apylinkių teismuose.

Teisėjų skaičiaus teismuose keitimo, atsižvelgiant į darbo krūvius, galimybė išlieka ir ateityje. Pavyzdžiui, Zarasų, Lazdijų, Šilalės, Kelmės, Šilutės, Rokiškio, rajonų, apylinkių teismai, kuriuose nustatytas didesnis kaip 3 teisėjų skaičius, pastaruosius kelerius metus, palyginus su kitais apylinkių teismais, turi neproporcingai mažą darbo krūvį. Taigi šiuose teismuose, atsilaisvinus teisėjo etatui, teisėjų skaičius mažintinas, atitinkamai padidinant teisėjų skaičių didžiausią darbo krūvį turinčiuose teismuose.

Kasmet kintant teismų darbo krūviui, nustatyti optimalų teisėjų skaičių teisme keletui metų – sudėtinga. Pavyzdžiui, Vilniaus m. 2 apylinkės teismas 2010 metais buvęs dvidešimt trečioje vietoje tarp didžiausių darbo krūvi turinčių teismų, 2011 metais nukrito į 33 vietą. O Utenos rajono apylinkės teismas, 2010 metais turėjęs vidutinį darbo krūvį ir buvęs 27 vietoje pagal apylinkių teismų darbo krūvį, 2011 metais pakilo į 12 vietą. Pažymėtina, kad teisėjų etatų skaičius šiuose teismuose per paskutinius dvejus metus nesikeitė. Šie pavyzdžiai aiškiai parodo, kad teisėjų skaičiaus keitimo teismuose, atsižvelgiant į kelių paskutinių metų darbo krūvių pokyčius, jų tendencijas, praktika yra teisinga, o nustatyti optimalų teisėjų skaičių konkrečiuose teismuose visam laikui neracionalu. Kintant darbo krūviams, teismuose, ku-

riuose prieš keletą metų buvo optimalus teisėjų skaičius, po keleto metų jis tampa neadekvatus esamam darbo krūviui.

2011 metais 20 apylinkės teismų (37,03 proc.) darbo krūvis buvo didesnis už vidutinį. Tuo tarpu 2010 metais tokių teismų buvo 16 (29,6 proc.).

Viename (Radviliškio rajono apylinkės) teisme darbo krūvis viršijo 90 etaloninių bylų ir kitų procesinių dokumentų, išnagrinėtų vieno teisėjo per mėnesį, šešiuose teismuose siekė 80-90, dešimtyje teismų – 70-80, devyniolikoje teismų – 60-70, keturiolikoje teismų – 50-60, trijuose teismuose – 40-50 ir tik viename teisme (Skuodo rajono apylinkės teisme) darbo krūvis nesiekė 40 etaloninių bylų ir kitų procesinių dokumentų, išnagrinėtų vieno teisėjo per mėnesį.

8.2. DARBO KRŪVIS (-IAI) NAGRINĖJANT CIVILINES BYLAS

Pastebėtina, kad 2011 metais, lyginant su 2010 metais, išnagrinėtų civilinių bylų skaičius apylinkių teismuose sumažėjo 9,3 proc. arba 18201 byla – nuo 194770 bylų (2010 metais) iki 176569 bylų (2011 metais). Atsižvelgus į tai, kad 2010 metais civilinių bylų buvo išnagrinėta 11 proc. mažiau negu 2009 metais, šis paskutinių dvejų metų pokytis rodo civilinių bylų mažėjimo tendenciją apylinkių teismuose.

Atkreiptinas dėmesys, kad tik nedidelis procentas civilinių bylų baigiamos teismo sprendimu. Iš 2011 metais apylinkių teismuose išnagrinėtų 176569 civilinių bylų, priimant teismo sprendimus (tarp jų preliminarinius bei dalinius) išnagrinėta 43172 (24,45 proc.) civilinių bylų (žr. 2 grafike ir 2 lentelėje). Praeitų metų tuo pačiu laikotarpiu priimant teismo sprendimus (tarp jų preliminarinius bei dalinius) baigta – 24,5 proc. bylų.

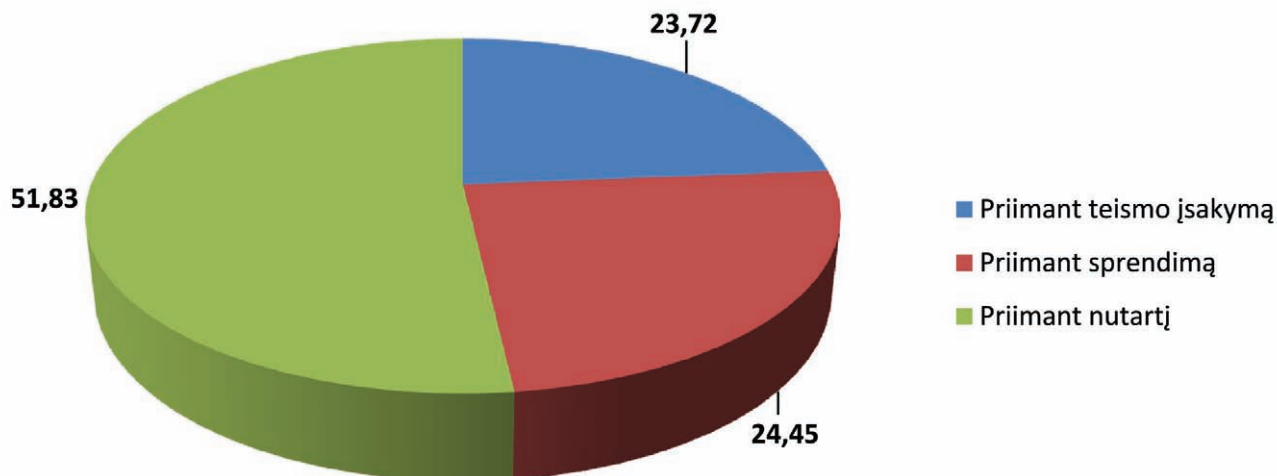
Dauguma šalies apylinkių teismų 2011 metais teismo sprendimu baigė 20-30 proc. civilinių bylų. Didžiausias teismo sprendimu baigtų civilinių bylų skaičius buvo Alytaus rajono apylinkės teisme – 35,91 proc., Visagino rajono apylinkės teisme – 35,74 proc. ir Vilkaviškio rajono apylinkės teisme

– 35,42 proc. O Zarasų rajono apylinkės teisme teismo sprendimu baigtų civilinių bylų buvo tik 11,38 proc., Rokiškio rajono apylinkės teisme – 14,15 proc., Lazdijų rajono apylinkės teisme – 16,99 proc.

Iš apylinkių teismuose 2011 metais išnagrinėtų 176569 civilinių bylų, priimant teismo įsakymą išnagrinėtos 41889 bylos. Tai sudaro 23,72 proc. visų per analizuojamą laikotarpį išnagrinėtų civilinių bylų. Praėjusiais metais teismo įsakymu buvo baigta 26,17 proc. civilinių bylų. Daugiausia (49,35 proc.) civilinių bylų teismo įsakymu buvo užbaigta Širvintų rajono apylinkės teisme. Tuo tarpu Skuodo rajono apylinkės teisme teismo įsakymu buvo užbaigta tik 15,99 proc. civilinių bylų.

Likusios civilinės bylos baigtos teismo nutartimi (atsisakyta priimti pareiškimą, persiūsta pagal teisingumą, sujungta su kita byla, ieškinys grąžintas ieškovui, ieškinys paliktas nenagrinėtas, byla nutraukta, byla baigta taikos sutartimi ir pan.). Tokios bylos sudarė 51,83 proc. iš visų 2011 metais išnagrinėtų civilinių bylų. 2010 metais teismo nutartimi buvo baigta 49,78 proc. iš visų tuo laikotarpiu išnagrinėtų bylų.

Civilinių bylų baigtys pagal priimtus dokumentus (proc.)

Atsižvelgiant į tai, kad tik nedidelė dalis civilinių bylų yra baigiama teismo sprendimu, sprendžiant apylinkių teismų darbo krūvio, nagrinėjant civilines bylas, mažinimo problemas bei siekiant supaprastinti ne teismo sprendimu baigiamų civilinių bylų procesą, tam panaudojant informacines ir elektronines ryšių technologijas, įgyvendintas projektas „Elektroninis pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo“. Siekdama skatinti naudoti Teismo įsakymo išdavimo proceso automatizavimo modulio sistemą, Teisėjų taryba 2011 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 13P-94-(7.1.2) patvirtino Rekomendacijas dėl skatinimo naudoti teismo įsakymo išdavimo proceso automatizavimo moduliu.

2 lentelė

Teismas	Išnagrinėta civilinių bylų	Iš jų – priimant sprendimą, priimant preliminarų sprendimą, priimant dalinį sprendimą	Iš jų – priimant sprendimą proc.	Iš jų – priimant teismo įsakymą	Iš jų – priimant teismo įsakymą proc.
Vilniaus m. 1	18844	4869	25,84	3609	19,15
Vilniaus m. 2	11430	2986	26,12	2305	20,17
Vilniaus m. 3	6431	1708	26,56	1391	21,63
Vilniaus m. 4	2050	522	25,46	482	23,51
Kauno m.	20983	4633	22,08	3678	17,53
Klaipėdos m.	16632	4276	25,71	3096	18,61
Šiaulių m.	7976	1573	19,72	2170	27,21
Panevėžio m.	8122	1769	21,78	1976	24,33
Druskininkų m.	1333	364	27,31	369	27,68
Palangos m.	1277	316	24,75	241	18,87
Visagino m.	1427	510	35,74	257	18,01
Akmenės r.	1632	507	31,07	490	30,02
Alytaus r.	5310	1907	35,91	859	16,18
Anykščių r.	1143	306	26,77	387	33,86

Biržų r.	1144	244	21,33	304	26,57
Ignalinos r.	782	141	18,03	337	43,09
Jonavos r.	3451	740	21,44	994	28,80
Joniškio r.	1148	263	22,91	275	23,95
Jurbarko r.	1397	315	22,55	632	45,24
Kaišiadorių r.	1589	329	20,70	488	30,71
Kauno r.	3203	773	24,13	840	26,23
Kėdainių r.	3100	852	27,48	1349	43,52
Kelmės r.	1021	272	26,64	293	28,70
Klaipėdos r.	2390	616	25,77	423	17,70
Kretingos r.	1999	363	18,16	551	27,56
Kupiškio r.	987	222	22,49	438	44,38
Lazdijų r.	765	130	16,99	200	26,14
Marijampolės r.	5204	1219	23,42	1490	28,63
Mažeikių r.	3109	771	24,80	979	31,49
Molėtų r.	702	140	19,94	229	32,62
Pakruojo r.	888	168	18,92	314	35,36
Pasvalio r.	1041	275	26,42	438	42,07
Plungės r.	1981	427	21,55	758	38,26
Prienų r.	1307	364	27,85	263	20,12
Radviliškio r.	1922	555	28,88	691	35,95
Raseinių r.	1270	332	26,14	312	24,57
Rokiškio r.	1745	247	14,15	477	27,34
Skuodo r.	519	132	25,43	83	15,99
Šalčininkų r.	1583	327	20,66	345	21,79
Šakių r.	1263	237	18,76	265	20,98
Šiaulių r.	1963	458	23,33	544	27,71
Šilalės r.	699	208	29,76	168	24,03
Šilutės r.	2448	678	27,70	496	20,26
Širvintų r.	1070	183	17,10	528	49,35
Švenčionių r.	1001	258	25,77	338	33,77
Tauragės r.	2321	556	23,96	668	28,78
Telšių r.	2501	658	26,31	529	21,15
Trakų r.	2720	679	24,96	713	26,21
Ukmergės r.	1984	560	28,23	551	27,77
Utenos r.	2063	390	18,90	469	22,73
Varėnos r.	1109	258	23,26	325	29,31
Vilniaus r.	3588	829	23,10	810	22,58
Vilkaviškio r.	1728	612	35,42	393	22,74
Zarasų r.	1274	145	11,38	279	21,90
Apylinkių teismuose:	176569	43172	24,45	41889	23,72

8.3. DARBO KRŪVIS NAGRINĖJANT BAUDŽIAMĄS BYLAS

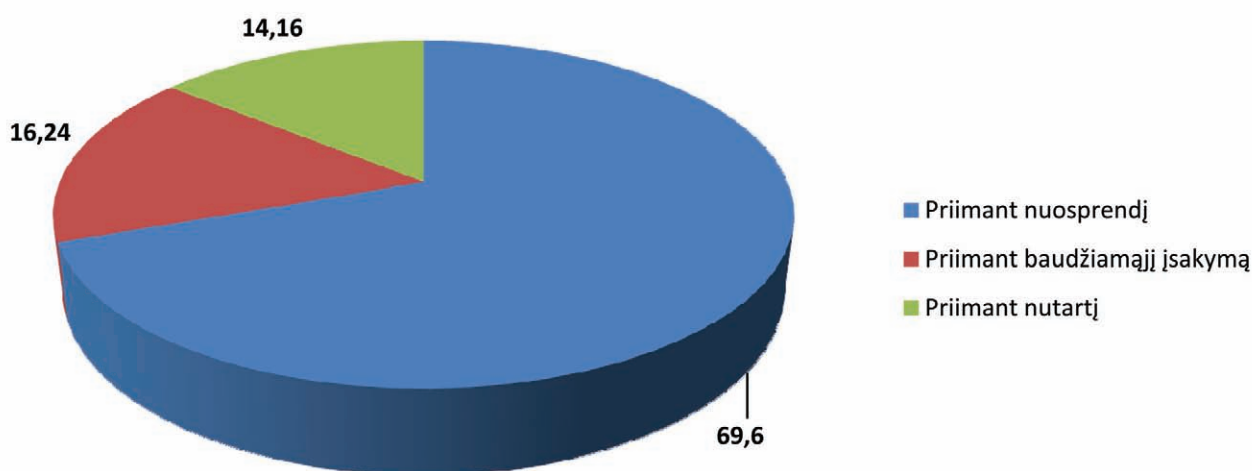
2011 metais apylinkių teismuose išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius, lyginant jį su 2010 metais, išaugo 338 bylomis (nuo 16832 iki 17170).

Didžiausias procentas baudžiamųjų bylų baigiamos nuosprendžiu. Iš apylinkių teismuose išnagrinėtų 17170 baudžiamųjų bylų, priimant

nuosprendį išnagrinėta 11950 bylų. Tai sudaro 69,6 proc. visų per analizuojamą laikotarpį išnagrinėtų baudžiamųjų bylų. Priimant baudžiamąjį įsakymą išnagrinėta 2789 (16,24 proc.) bylos, 2431 (14,16 proc.) bylos nagrinėjimas baigtas priimant nutartį.

3 grafikas

Baudžiamųjų bylų baigtys pagal priimtus dokumentus (proc.)

Pastebėtina, kad 2011 metais išnagrinėtose 17170 baudžiamųjų bylų daugiausiai buvo nagrinėti nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams

interesams (7914 bylų), nusikaltimai žmogaus sveikatai (2152 bylos) bei nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai viešajai tvarkai (1764 bylos).

8.4. DARBO KRŪVIŲ STRUKTŪRA DIDŽIAUSIĄ DARBO KRŪVĮ TURINČIUOSE TEISMUOSE

Teisėjo darbo krūvis susideda iš etaloninių bylų (baudžiamųjų, civilinių, ATP) ir kitų supaprastintų procesinių dokumentų, kuriuos teisėjas išnagrinėja per mėnesį, skaičiaus. Kiekviename teisme išnagrinėtų bylų ir procesinių dokumentų skaičiaus santykis yra labai skirtingas. Teisėjo darbo sąnaudos, atsižvelgus į jo darbo krūvio struktūrą yra taip pat skirtingos, todėl keičiant teisėjų skaičių teismuose, skiriant papildomus finansuojamų teisėjų padėjėjų etatus, atsižvelgtina ne tik į konkretaus teismo darbo krūvį, bet ir į jo darbo krūvio struktūrą.

Konkretaus teismo darbo krūvio struktūros analizė rodo, kad statistinis darbo krūvis ne visada atitinka teisėjo darbo sąnaudas, reikalingas atitinkamam skaičiui bylų ir kitų procesinių dokumentų išnagrinėjimui. Lyginant darbo krūvių struktūras, pateikiama dviejų teismų – didžiausią baudžiamųjų, civilinių ir ATP bylų kiekį, per metus tenkantį vienam teisėjo etatui, turinčio Vilniaus m. 4 apylinkės teismo ir didžiausią darbo krūvį turinčio Radviliškio rajono apylinkės teismo darbo krūvių struktūrų analizė.

Radviliškio rajono apylinkės teismo darbo krūvio struktūra

Bendras teismo darbo krūvis paskutinius du metus buvo didžiausias šalyje. 2010 metais darbo krūvis siekė 102,92 etalonines bylas bei procesinius dokumentus, išnagrinėtus vieno teisėjo per mėnesį, 2011 metais, esant teismų darbo krūvių mažėjimo tendencijoms, – 95,83.

Šio teismo darbo krūvis nagrinėjant civilines ir baudžiamąsias bylas yra 43,29, kai apylinkių teismų vidurkis yra 45,33 civilinės ir baudžiamosios bylos teisėjo išnagrinėtos per mėnesį, taigi mažesnis už vidurkį. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad iš 2011 metais išnagrinėtų 1922 civilinių bylų, 691 byla (35,95 proc.) buvo baigta teismo įsakymu. Iš visų, per analizuojamą laikotarpį išnagrinėtų, 277 baudžiamųjų bylų – 221 (79,78

proc.) bylų buvo priimtas teismo nuosprendis, 25 (9,02 proc.) bylų – baudžiamasis įsakymas.

Nors teisme palyginus nedidelis išnagrinėjamų civilinių bylų skaičius, teismo neproporcingai didelę darbo krūvio dalį sudaro nagrinėjami prašymai civilinių bylų vykdymo procese (antstolių prašymai priteisti vykdymo išlaidas). Jų per metus šiame teisme išnagrinėta 1487. Palyginimui, gretimame Pakruojo rajono apylinkės teisme išnagrinėta tik 10 tokių prašymų.

Lyginant su kitais tokį pat teisėjų skaičių turinčiais teismais, šiame teisme didesnis išnagrinėtų baudžiamųjų, o ypač ATP bylų skaičius.

Teismų, turinčių 6 teisėjų etatus, išnagrinėtų bylų skaičius 2011 metais pateikiamas 3 lentelėje.

3 lentelė

Apylinkės teismas	Darbo krūvis	Išnagrinėta civilinių bylų	Išnagrinėta baudžiamųjų bylų	Išnagrinėta ATP bylų	Išnagrinėta bylų iš viso	Išnagrinėta prašymų civilinių bylų vykdymo procese
Radviliškio r.	95,83	1922	277	1648	3847	1487
Klaipėdos r.	71,93	2390	202	1085	3677	132
Ukmergės r.	71,12	1984	172	1276	3432	444
Telšių r.	64,55	2501	232	1087	3820	195
Kaišiadorių r.	64,43	1589	205	838	2632	104
Rokiškio r.	48,90	1745	207	650	2602	168

Radviliškio r. teismo darbo krūvio struktūros analizė rodo, kad didelis statistinis darbo krūvis nevisiškai atitinka faktinį darbo krūvį (nedidelis civilinių bylų skaičius, didelis procentas civilinių bylų, baigtų teismo įsakymu, didelę darbo krūvio dalį sudaro prašymų priteisti vykdymo išlaidas nagrinėjimas ir pan.). Palyginimui, Telšių rajono apylinkės teisme, turinčiame tokį pat teisėjų skaičių ir mažesnį už vidutinį darbo krūvį, civilinių bylų išnagrinėta 30,12 proc. daugiau, negu didžiausią darbo krūvį turinčiame Radviliškio r. apylinkės teisme. Pastebėtina, kad tokia situacija Radviliškio r. apylinkės teisme susiklostė jau antrus metus iš eilės.

Minimu laikotarpiu teisme buvo finansuojami 3 teisėjų padėjėjų etatai. Darbo krūvis su teisėjų padėjėjų indėliu (teisėjo padėjėjo darbas prilyginamas 50 proc. teisėjo darbo) 2011 metais buvo 71,87.

Vilniaus miesto 4 apylinkės teismo darbo krūvis

2011 metais Vilniaus miesto 4 apylinkės teismas buvo ketvirtas tarp didžiausių darbo krūvį turinčių apylinkių teismų, 2010 metais – šeštas. 2011 metais šio teismo bendras darbo krūvis siekė 84,26 etalonines bylas ir procesinius dokumentus, išnagrinėtus vieno teisėjo per mėnesį ir pastebimai viršijo apylinkių teismų darbo krūvio vidurkį (67,08).

Atkreiptinas dėmesys, kad iš 2011 metais išnagrinėtų 2050 civilinių bylų, 482 bylos (23,51 proc.) buvo baigtos teismo įsakymu t.y. šiek tiek mažiau už apylinkių teismų vidurkį – 23,72. Šis rodiklis leidžia daryti išvadą dėl teisme nagrinėjamų civilinių bylų sudėtingumo. Iš visų, per analizuojamą laikotarpį išnagrinėtų, 155 baudžiamųjų bylų – 88 (56,77 proc.) bylų buvo priimtas teismo nuosprendis, 31 (20 proc.) bylų buvo priimtas

baudžiamasis įsakymas.

Vilniaus miesto 4 apylinkės teismas pirmąją šalyje pagal baigtų civilinių, baudžiamųjų ir ATP bylų kiekį, per metus tenkantį vienam teisėjo etatui – 727,25 išnagrinėtos bylos, kai apylinkių teismų vidurkis yra 555,84 išnagrinėtos bylos. Be to, minėto teismo darbo krūvis nagrinėjant civilines ir baudžiamąsias bylas yra antras šalyje po Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo ir siekia 62,39, kai apylinkių teismų vidurkis sudaro 45,33 civilinės ir baudžiamosios bylos teisėjo išnagrinėtos per mėnesį. Šie du parametrai 2011 metais Vilniaus miesto 4 apylinkės teisme yra daug didesni už apylinkių teismų vidurkius. Palyginimui, didžiausią darbo krūvį turinčiame Radviliškio r. apylinkės teis-

me analizuojamu laikotarpiu teisėjas per mėnesį išnagrinėja tik 43,29 civilines ir baudžiamąsias bylas. Šis rezultatas yra tik trisdešimt penktas tarp visų apylinkių teismų. Vertinant pagal baigtų civilinių, baudžiamųjų ir ATP bylų kiekį, per metus tenkantį vienam teisėjo etatui, Radviliškio r. apylinkės teismas (641,17 išnagrinėtos bylos) yra dvilyktas tarp šalies apylinkių teismų.

Pastebėtina, kad Vilniaus miesto 4 apylinkės teisme, turinčiame 4 teisėjų etatus, nuo 2011 metų finansuojami 4 teisėjų padėjėjų etatai. Tai- gi analizuojamu laikotarpiu visi teisėjai turėjo po padėjėją. Darbo krūvis su teisėjų padėjėjų indėliu (teisėjo padėjėjo darbas prilyginamas 50 proc. teisėjo darbo) buvo 42,13.

8.5. DARBO KRŪVIŲ ANALIZĖ PAGAL BYLŲ SKAIČIŲ TENKANTĮ VIENAM TEISĖJUI

Bylų skaičius, tenkantis vienam teisėjo etatui, parodo, kiek bylų (baudžiamųjų, civilinių ir ATP) išnagrinėtų konkretaus teismo vienas teisėjas, jei teisme dirbtų Respublikos Prezidento dekretu nustatytas teisėjų skaičius (būtų užpildyti visi teisėjų etatai). Šio statistinio rodiklio trūkumas yra

tas, kad jis neapima teisme išnagrinėtų procesinių dokumentų.

4 lentelėje mažėjimo tvarka pateiktas 2011 metų vienam teisėjo etatui tekęs baudžiamųjų, civilinių ir ATP bylų skaičius.

4 lentelė

Teismas	Baigta baudžiamųjų bylų	Baigta civilinių bylų	Baigta administracinių teisės pažeidimų bylų	Išnagrinėtų baudžiamųjų, civilinių ir ATP bylų skaičius	Teisėjų etatų skaičius	Baigtų baudžiamųjų, civilinių ir ATP bylų skaičius, tenkantis 1 teisėjo etatui
Vilniaus m. 4	155	2050	704	2909	4	727,25
Šiaulių r.	253	1963	1324	3540	5	708
Joniškio r.	145	1148	828	2121	3	707
Klaipėdos m.	981	16632	5639	23252	34	683,88
Tauragės r.	284	2321	2163	4768	7	681,14
Jurbarko r.	207	1397	1087	2691	4	672,75
Kėdainių r.	306	3100	1249	4655	7	665
Anykščių r.	154	1143	666	1963	3	654,33
Trakų r.	340	2720	1483	4543	7	649
Palangos m.	102	1277	565	1944	3	648
Akmenės r.	145	1632	791	2568	4	642
Radviliškio r.	277	1922	1648	3847	6	641,17
Vilkaviškio r.	189	1728	1286	3203	5	640,6

Telšių r.	232	2501	1087	3820	6	636,67
Raseinių r.	163	1270	1029	2462	4	615,5
Klaipėdos r.	202	2390	1085	3677	6	612,83
Švenčionių r.	132	1001	1305	2438	4	609,5
Mažeikių r.	353	3109	1304	4766	8	595,75
Pakruojo r.	201	888	660	1749	3	583
Marijampolės r.	506	5204	1733	7443	13	572,54
Ukmergės r.	172	1984	1276	3432	6	572
Vilniaus r.	376	3588	2236	6200	11	563,64
Kauno m.	1892	20983	8014	30889	55	561,62
Kretingos r.	198	1999	598	2795	5	559
Prienų r.	228	1307	690	2225	4	556,25
Šalčininkų r.	216	1583	962	2761	5	552,2
Druskininkų m.	122	1333	725	2180	4	545
Šiaulių m.	768	7976	2584	11328	21	539,43
Plungės r.	223	1981	1024	3228	6	538
Vilniaus m. 1	1354	18844	5625	25823	48	537,98
Alytaus r.	464	5310	1696	7470	14	533,57
Šakių r.	124	1263	738	2125	4	531,25
Vilniaus m. 3	708	6431	5063	12202	23	530,52
Panevėžio m.	886	8122	3153	12161	23	528,74
Ignalinos r.	148	782	652	1582	3	527,33
Kauno r.	364	3203	1117	4684	9	520,44
Jonavos r.	263	3451	952	4666	9	518,44
Kupiškio r.	122	987	419	1528	3	509,33
Biržų r.	141	1144	730	2015	4	503,75
Utenos r.	248	2063	1202	3513	7	501,86
Širvintų r.	82	1070	347	1499	3	499,67
Vilniaus m. 2	785	11430	3991	16206	33	491,09
Varėnos r.	163	1109	666	1938	4	484,5
Kelmės r.	196	1021	674	1891	4	472,75
Pasvalio r.	150	1041	683	1874	4	468,5
Zarasų r.	94	1274	496	1864	4	466
Visagino m.	166	1427	664	2257	5	451,4
Šilutės r.	233	2448	924	3605	8	450,63
Kaišiadorių r.	205	1589	838	2632	6	438,67
Rokiškio r.	207	1745	650	2602	6	433,67
Molėtų r.	116	702	399	1217	3	405,67
Šilalės r.	119	699	791	1609	4	402,25
Skuodo r.	115	519	509	1143	3	381
Lazdijų r.	195	765	453	1413	4	353,25
Apylinkių teismuose:	17170	176569	79177	272916	491	555,84

8.6. TEISMŲ DARBO KRŪVIS SU TEISĖJŲ PADĖJĖJŲ DARBO INDĖLIU

Galiojanti teismų darbo krūvių skaičiavimo formulė neatspindi teisėjų padėjėjų darbo indėlio. Tačiau teisėjo padėjėjas teisėjo darbo krūvį gali sumažinti vidutiniškai apie 50 proc. Tai sąlyginis skaičius, nepagrįstas realiais teisėjo padėjėjo indėlio į teisėjo darbo krūvį tyrimais, juolab, kad net tame pačiame teisme teisėjų padėjėjų darbo krūviai gali būti labai skirtingi. Tai priklauso nuo teisėjo padėjėjo kompetencijos bei teisėjo požiūrio į padėjėją ir jo kompetenciją. Be to, teisėjų padėjėjų santykis su teisėjais šalies teismuose pasiskirstęs nevienodai, dalyje teismų beveik visi teisėjai turi po vieną teisėjo padėjėją, tačiau kai kuriuose teismuose teisėjų padėjėjų yra daug mažiau nei teisėjų. Todėl dalis teisėjų iš vis neturi teisėjo padėjėjo arba vienas teisėjo padėjėjas dirba su keliais teisėjais. Kadangi, vertinant ekonominę situaciją šalyje, teisėjų skaičiaus didinimo tikėtis sunku ir atsižvelgus į tai, kad teisėjų skaičiaus didinimas nėra vienintelė priemonė mažinti teismų darbo krūvį, didžiausias dėmesys turėtų būti nukreiptas į nuoseklų teisėjų padėjėjų kvalifikacijos kėlimą bei teisėjų padėjėjų skaičiaus teismuose, jų indėlio į teisėjų darbo krūvį optimizavimą.

Iki šiol pirmosios instancijos teismuose trūksta 184 teisėjų padėjėjų: apylinkių teismuose dar nefi-

nansuotos 153 teisėjų padėjėjų pareigybės (tik 69 proc. teisėjų turi padėjėją), apygardų teismuose trūksta 23 teisėjų padėjėjų (86 proc. teisėjų turi padėjėją), apygardų administraciniuose teismuose trūksta 8 teisėjų padėjėjų (84 proc. teisėjų turi padėjėją). Pastebėtina, kad per metus teisėjų padėjėjų skaičius pirmosios instancijos teismuose padidėjo 50 finansuojamų pareigybių. 2010 metais pirmosios instancijos teismuose trūko 234 finansuojamų teisėjų padėjėjų pareigybių.

Siekdama ir toliau vienodinti darbo krūvį tarp teismų, Teisėjų taryba 2011 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 13P-90-(7.1.2) pritarė nuo 2012 metų finansuojamų papildomų teisėjų padėjėjų pareigybių įsteigimui didžiausią darbo krūvį turinčiuose šalies teismuose. Tačiau vėliau, atsižvelgus į valstybėje susiklosčiusią sunkią finansinę situaciją bei 2012 metams skirtų valstybės asignavimų mažinimą, Teisėjų tarybos 2011 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. 13P-181-(7.1.2), 2011 m. liepos 15 d. nutarimas pripažintas netekusiu galios ir papildomos finansuojamos teisėjų padėjėjų pareigybės neįsteigtos.

5 lentelėje pateikti duomenys parodo, kaip pasikeistų apylinkių teismų darbo krūvių rodikliai, jei į teismų darbo krūvį būtų įskaičiuojamas teisėjų padėjėjų darbas (teisėjo padėjėjo darbas prilyginamas 50 proc. teisėjo darbo).

5 lentelė

Teismas	Darbo krūvis	Teisėjų etatų skaičius	Teisėjų padėjėjų finansuojamų pareigybių skaičius	Darbo krūvis su teisėjų padėjėjų darbo indėliu
Radviliškio r.	95,83	6	3	71,87
Kėdainių r.	87,30	7	4	62,36
Anykščių r.	89,53	3	2	59,68
Šiaulių r.	81,66	5	3	57,16
Vilkaviškio r.	77,97	5	3	54,58
Joniškio r.	80,03	3	2	53,35
Utenos r.	74,62	7	4	53,30
Prienuų r.	69,02	4	2	51,77
Ignalinos r.	77,50	3	2	51,67
Kretingos r.	63,66	5	2	50,93
Šiaulių m.	80,95	21	16	50,11

Tauragės r.	69,83	7	4	49,88
Švenčionių r.	65,65	4	2	49,24
Kupiškio r.	58,68	3	1	48,90
Pakruojo r.	73,23	3	2	48,82
Pasvalio r.	64,94	4	2	48,71
Telšių r.	64,55	6	3	48,41
Kaišiadorių r.	64,43	6	3	48,32
Klaipėdos r.	71,93	6	4	47,96
Ukmergės r.	71,12	6	4	47,41
Plungės r.	61,64	6	3	46,23
Raseinių r.	61,01	4	2	45,75
Vilniaus r.	71,87	11	8	45,73
Molėtų r.	54,67	3	1	45,56
Varėnos r.	60,16	4	2	45,12
Širvintų r.	53,72	3	1	44,77
Klaipėdos m.	75,99	34	28	44,70
Kauno r.	61,85	9	5	44,67
Trakų r.	69,40	7	5	44,61
Visagino m.	55,29	5	2	44,23
Biržų r.	58,92	4	2	44,19
Alytaus r.	61,86	14	8	44,18
Vilniaus m. 1	74,97	48	41	42,95
Jurbarko r.	57,12	4	2	42,84
Vilniaus m. 3	70,31	23	18	42,80
Šakių r.	57,00	4	2	42,75
Palangos m.	63,86	3	2	42,57
Vilniaus m. 4	84,26	4	4	42,13
Akmenės r.	66,80	4	3	41,75
Rokiškio r.	48,90	6	2	40,75
Marijampolės r.	58,76	13	8	40,68
Mažeikių r.	64,50	8	6	40,31
Panevėžio m.	60,60	23	16	39,52
Šalčininkų r.	55,93	5	3	39,15
Kelmės r.	50,92	4	2	38,19
Kauno m.	66,34	55	47	38,00
Šilutės r.	50,54	8	4	37,91
Zarasų r.	50,11	4	2	37,58
Jonavos r.	55,16	9	6	36,78
Vilniaus m. 2	61,60	33	27	36,40
Lazdijų r.	46,48	4	2	34,86
Druskininkų m.	53,92	4	3	33,70
Skuodo r.	37,59	3	1	31,32
Šilalės r.	40,03	4	2	30,02
Apylinkių teismuose:	67,08	491	338	43,99

Papildomų teisėjų padėjėjų pareigybių įsteigimas didžiausius darbo krūvius turinčiuose teismuose ne tik sumažintų teismų darbo krūvius, sutrumpintų bylų nagrinėjimo trukmę, bet ir padėtų išvengti padėties, kai teismuose gautos bylos keletą mėnesių laukia paskyrimo nagrinėti. Tokio teismų darbo

krūvių problemos sprendimo ekonominio pranašumo pagrindimas – vieno apylinkės teismo teisėjo etato (kartu su teismo posėdžių sekretoriaus pareigybe) įsteigimui 2012 m. reikėtų 127 tūkst. Lt, o dviejų teisėjo padėjėjo pareigybių – 86 tūkst. Lt. Taigi teismų darbo krūvių mažinimas įsteigiant teisėjų padėjėjų pareigybes būtų racionalesnis.

Pastaruosius kelis metus, siekiant suvienodinti teismų darbo krūvius, didinamas teisėjų skaičius didelį darbo krūvį turinčiuose teismuose, atitinkamai mažinant teisėjų skaičių laisvus teisėjų etatus ir mažesnį darbo krūvį turinčiuose apylinkių teismuose. Šis procesas galėtų būti tęsiamas kar-

tu su teisėjų etatais perskirstant ir atsilaisvinusius ar laisvus teisėjų padėjėjų etatus.

Apibendrinant pateiktą statistinių duomenų, apibūdinančių apylinkių teismų darbo krūvius, analizę, darytina išvada, kad, esant darbo krūvio mažėjimo tendencijoms, svarbiausiomis problemomis išlieka – didelis darbo krūvio skirtumas tarp teismų ir teisėjų padėjėjų trūkumas. Darbo krūvio nagrinėjant civilines bylas mažėjimas 2010–2011 metais leidžia manyti, kad žymus civilinių bylų skaičiaus augimas buvo susijęs su šalies ekonomine situacija ir jai pagerėjus civilinių bylų skaičius ir bendras darbo krūvis nustojo didėti.

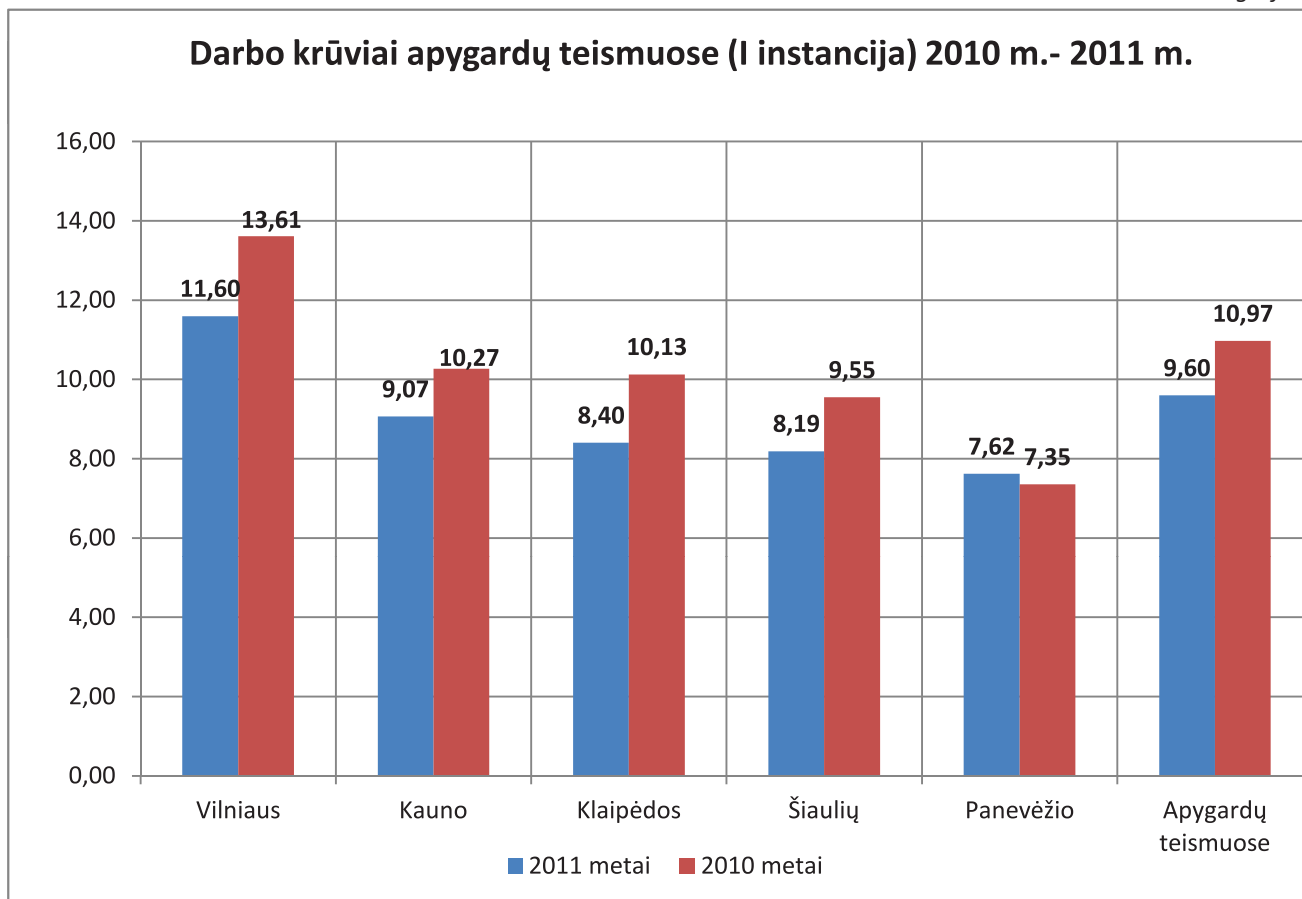
8.7. 2011 M. DARBO KRŪVIŲ APYGARDŲ TEISMUOSE ANALIZĖ

2011 metais pastebimas darbo krūvio mažėjimas pirmosios instancijos apygardų teismuose, tačiau apeliacinėje instancijoje darbo krūvis padidėjo. 2010 metais šiuose teismuose darbo krūvis didėjo tiek nagrinėjant bylas pirmojoje, tiek apeliacinėje instancijoje.

Darbo krūvis nagrinėjant bylas pirmosios instancijos apygardų teismuose, lyginant su 2010 metais, sumažėjo 12,49 proc., t.y. nuo 10,97 iki

9,60 (žr. 4 grafike). Darbo krūvis, nagrinėjant bylas pirmojoje instancijoje sumažėjo visuose apygardų teismuose, išskyrus Panevėžio apygardos teismą, kuriame jis 3,54 proc. padidėjo (nuo 7,35 iki 7,62). Lyginant su ankstesniais metais, galima pastebėti tolygesnio darbo krūvio pasiskirstymo tendencijas tarp apygardų teismų, nuo 11,60 Vilniaus apygardos teisme iki 7,62 Panevėžio apygardos teisme.

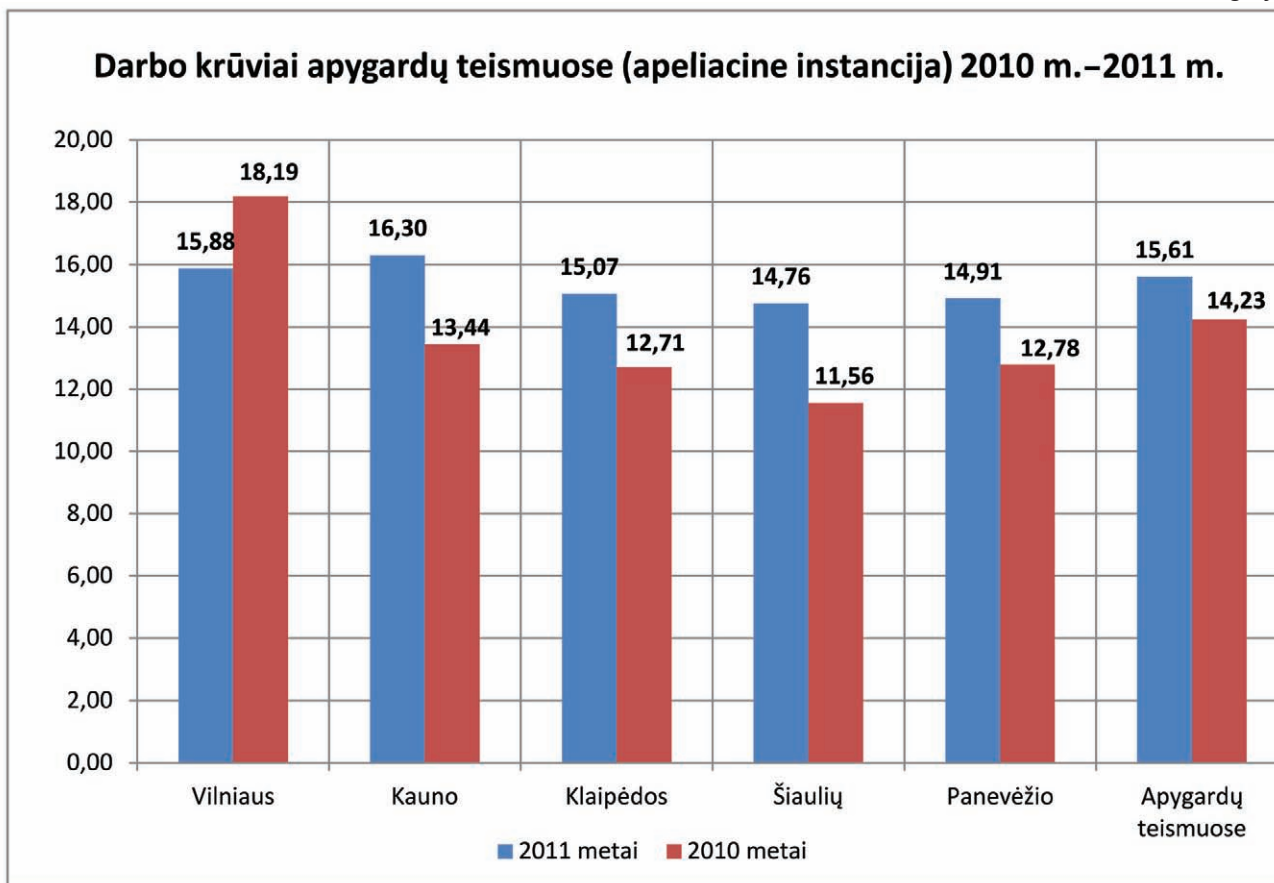
4 grafikas

Nagrinėjant bylas apeliacinėje instancijoje darbo krūvis per metus apygardų teismuose padidėjo 8,84 proc., t.y. nuo 14,23 iki 15,61. Pastebėtina, kad per 2011 metus darbo krūvis panašia apimtimi padidėjo visuose apygardų teismuose, išskyrus Vilniaus apygardos teismą, kuriame

darbo krūvis sumažėjo 12,70 proc. nuo 18,19 iki 15,88. Didžiausias darbo krūvis nagrinėjant bylas apeliacinėje instancijoje 2011 metais buvo Kauno apygardos teisme – 16,30, mažiausias – Šiaulių apygardos teisme – 14,76 (5 grafikas).

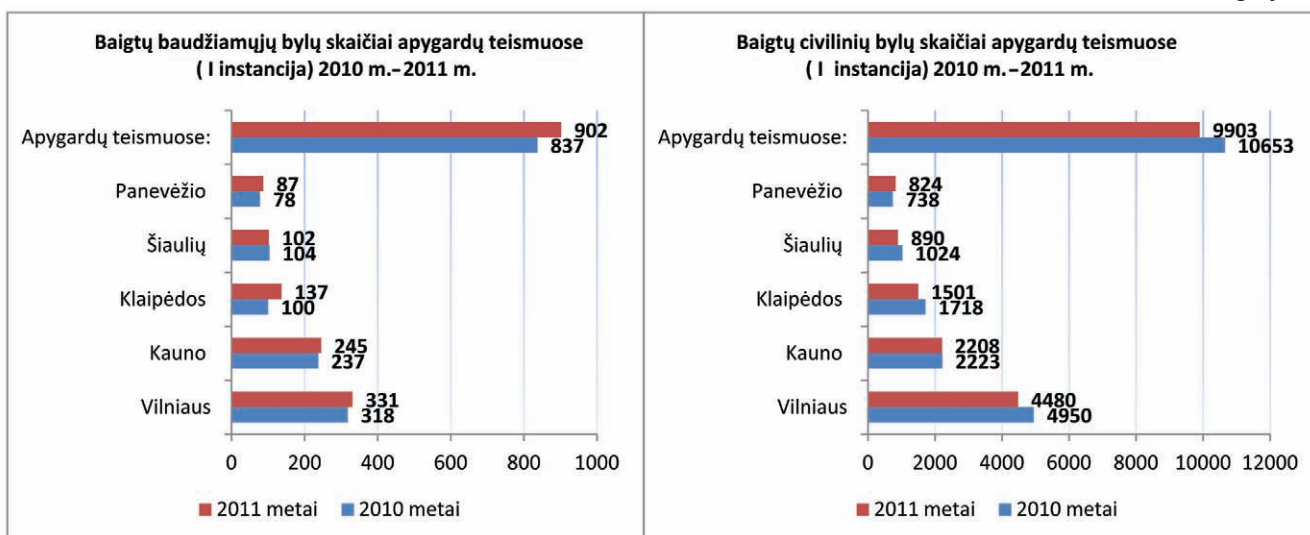
5 grafikas

2011 metais padidėjo baudžiamųjų, tačiau sumažėjo civilinių bylų, nagrinėjamų pirmojoje instancijoje, skaičius. 2011 metais išnagrinėtos 9903 civilinės bylos, o praeitais metais – 10653

civilinės bylos, t.y. 750 bylų daugiau. Per metus pirmojoje instancijoje išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius padidėjo 65 bylomis, nuo 837 bylų 2010 metais iki 902 bylų 2011 metais.

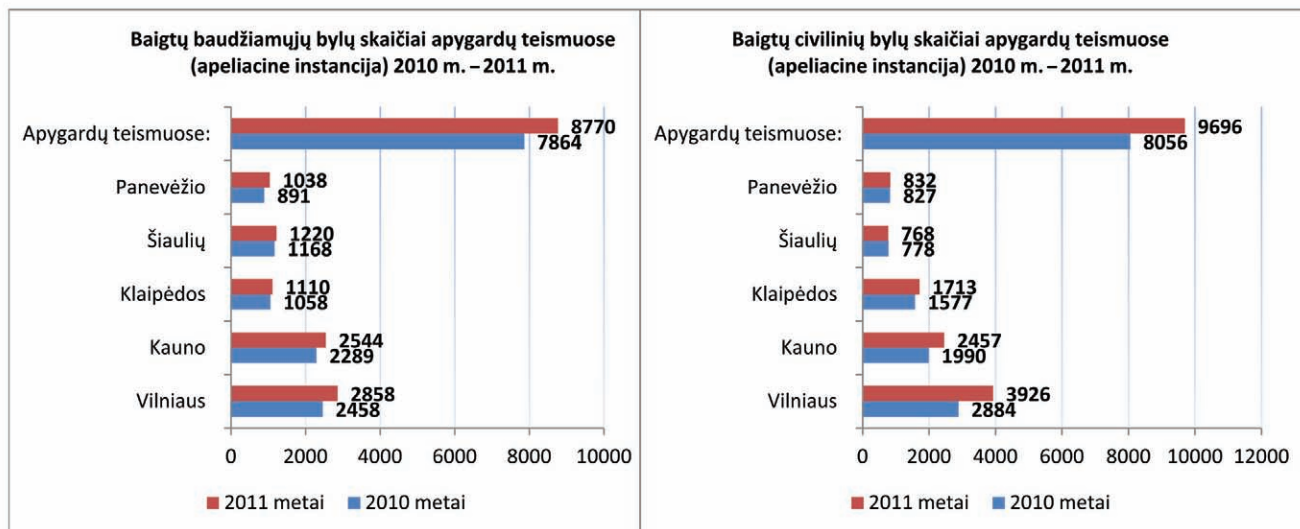
6 grafikas

7 grafike pateikti statistiniai duomenys apie baudžiamųjų ir civilinių bylų skaičiaus pokyčius, nagrinėjant bylas apeliacinėje instancijoje. 2011 metais išnagrinėtos 9696 civilinės bylos, o praeitais metais – 8056 civilinės bylos, t.y. 1640

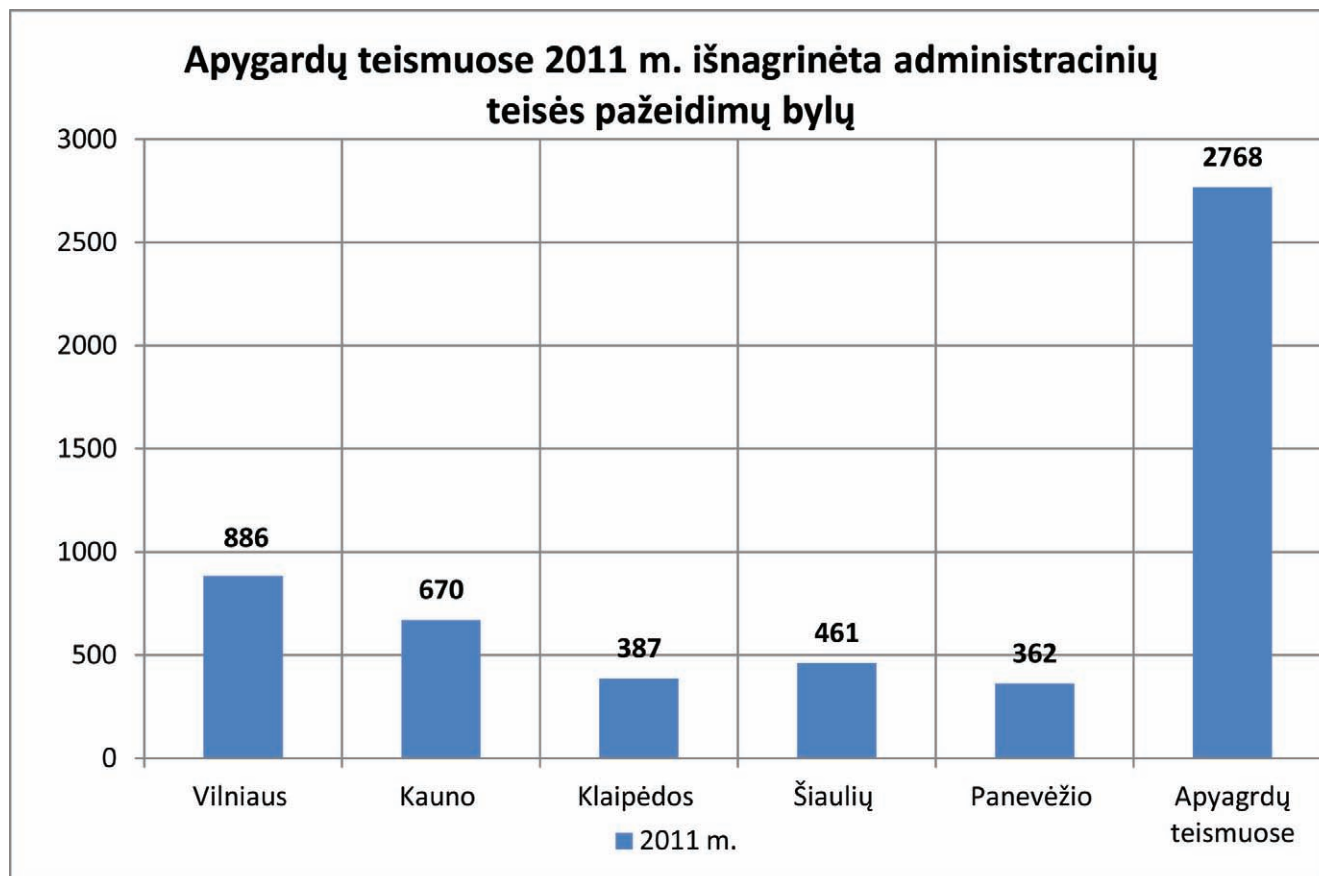
bylų mažiau. Per metus apeliacine instancija išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius padidėjo 906 bylomis, nuo 7864 bylų 2010 metais iki 8770 bylų 2011 metais.

7 grafikas

Nuo 2011 metų sausio 1 dienos iš dalies pakeitus ATP bylų teisingumą, ATP bylos apeliacine tvarka perduotos nagrinėti apygardų teismams. 8 grafike pateikti statistiniai duomenys apie ATP bylų nagrinėjimą 2011 metais apygardų teismuose apeliacine instancija.

8 grafikas

Apibendrinant pateiktą statistinių duomenų, apibūdinančių apygardų teismų darbo krūvius, analizę, darytina išvada, kad lyginant su 2010 metais, pastebimos tolygesnio darbo krūvio pasiskirstymo tendencijos tarp apygardos teismų.

Galima teigti, kad viena iš priežasčių, turėjusių įtakos šioms tendencijoms, yra racionalus teisėjų ir teisėjų padėjėjų etatų paskirstymas tarp šių teismų.

8.8. 2011 M. DARBO KRŪVIAI APYKARDŲ ADMINISTRACINIUISE TEISMUOSE

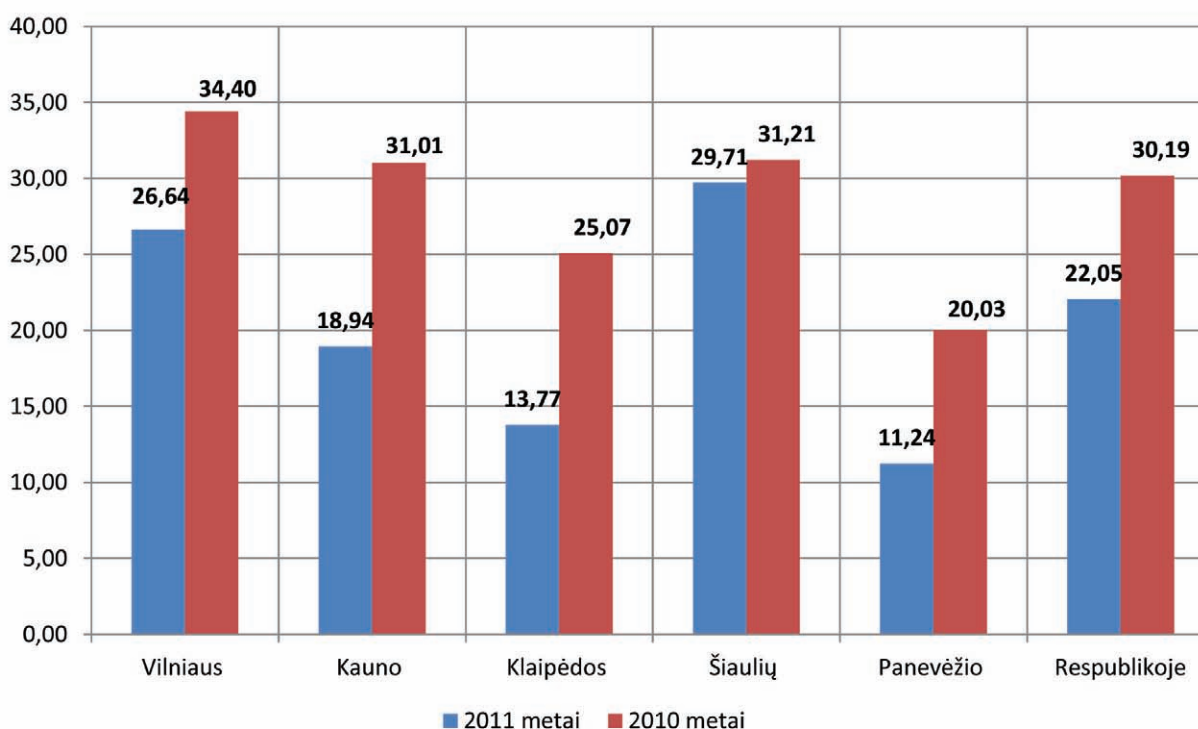
Iki 2011 metų sausio 1 dienos galiojusi Administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – ATPK) 292 straipsnio redakcija nustatė, kad nutarimas ATP byloje, priimtas kitų institucijų ar pareigūnų (administracinės komisijos prie savivaldybių tarybų, savivaldybių, seniūnijų, kaimo vietovėse seniūnų, policijos, valstybinės inspekcijos ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų tam įgaliotų organų ar pareigūnų), galėjo būti apskūstas apygardos administraciniam teismui pagal nutarimą priėmusios institucijos buvimo vietą. Nuo 2011 metų sausio 1 dienos iš dalies pakeitus ATP bylą teisingumą, minėtų ATP bylą nagrinėjimas apeliacine tvarka yra perduotas apygardų teismams ir nebėra teisingas apygardų administraciniams teismams.

2011 metais, pakeitus ATP bylą teisingumą, darbo krūvis apygardų administraciniuose teismuose, lyginant su 2010 metais, sumažėjo 26,96 proc. – iki 22,05 bylą ir kitų procesinių

dokumentų, išnagrinėtų vieno teisėjo per mėnesį. 2010 m. darbo krūvis minėtuose teismuose siekė 30,19 (9 grafikas). Pastebėtina, kad darbo krūvis administraciniuose teismuose sumažėjo netolygiai, Vilniaus apygardos administraciniame teisme – 22,56 proc., Kauno apygardos administraciniame teisme – 38,92 proc., Klaipėdos apygardos administraciniame teisme – 45,07 proc., Panevėžio apygardos administraciniame teisme – 43,30 proc. Tuo tarpu Šiaulių apygardos administraciniame teisme darbo krūvis sumažėjo tik 4,8 proc. Manytina, kad menką darbo krūvio mažėjimą lėmė aplinkybė, jog nuo 2011 m. gegužės 12 d. šiame teisme panaikintas vienas teisėjo etatas. Todėl 2011 metais didžiausią darbo krūvį turinčiu teismu tapo Šiaulių apygardos administracinis teismas – 29,71, mažiausią darbo krūvį turinčiu teismu, kaip ir 2010 metais, išliko Panevėžio apygardos administracinis – 11,24.

9 grafikas

Darbo krūviai apygardų administraciniuose teismuose 2010 m.–2011 m.

Pakeistas ATP bylų teisingumas itin sumažino nagrinėjamų bylų skaičių bei darbo krūvį apygardų administraciniuose teismuose. Šią išvadą patvirtina ir išnagrinėtų bylų skaičius. Duomenys apie 2010 ir 2011 metais šalies apygardų administraciniuose teismuose išnagrinėtų bylų skaičių pateikiami 6 ir 7 lentelėse. 2011 metais apygardų administraciniai teismai išnagrinėjo 7003 administracines ginčo ir ATP bylas arba 3833 bylomis mažiau nei 2010 metais (10836 bylos). Išnagrinėtų ATP bylų skaičius sumažėjo 3333 bylomis (75,32 proc.), nuo 4425 bylų 2010 metais iki 1092 bylų 2011 metais.

Pastebėtina, kad 2011 metais apygardų administraciniuose teismuose 7,80 proc. (500 bylų) sumažėjo ir išnagrinėtų administracinių ginčo bylų skaičius, nuo 6411 bylų 2010 metais iki 5911 bylų 2011 metais. Didžiausią išnagrinėtų administracinių bylų dalį sudarė „Kitos bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje“ – 1878 (31,77 proc.) ir bylos dėl valstybės tarnybos – 900 (15,23 proc.). Didžiausią išnagrinėtų ATP bylų dalį sudarė bylos dėl pažeidimų transporte, kelių ūkio bei ryšių srityje – 579 (53,02 proc.). Neišnagrinėtų bylų likutis analizuojamo laikotarpio pabaigoje sudarė: administracinių bylų – 2905; ATP bylų – 32 bylos.

6 lentelė

Apygardos administracinis teismas	Baigta administracinių bylų	Baigta administracinių teisės pažeidimų bylų	Baigta administracinių ir administracinių teisės pažeidimų bylų
Vilniaus	2989	1956	4945
Kauno	1359	1015	2374
Klaipėdos	866	595	1461
Šiaulių	710	479	1189
Panevėžio	487	380	867
Iš viso 2010 m.	6411	4425	10836

7 lentelė

Apygardos administracinis teismas	Išnagrinėta administracinių bylų	Išnagrinėta administracinių teisės pažeidimų bylų	Išnagrinėta administracinių ir administracinių teisės pažeidimų bylų
Vilniaus	3052	460	3512
Kauno	1092	294	1386
Klaipėdos	491	139	630
Šiaulių	948	108	1056
Panevėžio	328	91	419
Iš viso 2011 m.	5911	1092	7003

8. 9. IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

1. Apibendrinant pateiktą statistinių duomenų, apibūdinančių teismų darbo krūvius, analizę, darytina išvada, kad, esant darbo krūvio mažėjimo tendencijoms, svarbiausiomis problemomis išlieka didelis darbo krūvių skirtumas tarp teismų ir teisėjų padėjėjų trūkumas. Tolygesnio darbo krūvio pasiskirstymo tendencijos pastebimos tik tarp apygardų teismų.

2. Kadangi žymią darbo krūvių dalį sudaro civilinės bylos, baigiamos teismo įsakymu, darbo krūvių problema iš dalies sprendžiama bylų, baigiamų teismo įsakymu, nagrinėjamą supaprastinus, pasinaudojant informacinių ir elektroninių technologijų galimybėmis. Šiam tikslui teismuose yra įgyvendintas projektas „Elektroninis pareiškimas dėl teismo įsakymo

išdavimo“ ir elektroninius pareiškimus dėl teismo įsakymo išdavimo nuo 2010 metų liepos mėnesio galima pareikšti visuose šalies teismuose, kurie nagrinėja šio tipo bylas. Siekdama skatinti naudojimąsi Teismo įsakymo išdavimo proceso automatizavimo modulio sistema, Teisėjų taryba 2011 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 13P-94-(7.1.2) patvirtino Rekomendacijas dėl skatinimo naudotis teismo įsakymo išdavimo proceso automatizavimo moduliui.

3. Mažinant darbo krūvių skirtumus, tikslinga ir toliau mažinti teisėjų bei teisėjų padėjėjų skaičių teismuose, daug metų turinčiuose mažiausią darbo krūvį, šių teismų teisėjų ir teisėjų padėjėjų etatus perkeliant į didelį darbo krūvį turinčius teismus. Teisėjų ir teisėjų padėjėjų skaičius mažintinas (atsilaisvinus teisėjo ar teisėjų padėjėjų

etatu) šiuose eilę metų nedidelį darbo krūvį turinčiuose teismuose: Zarasų, Lazdijų, Šilalės, Kelmės, Šilutės, Rokiškio rajonų apylinkių teismuose. Sprendžiant dėl teisėjų, teisėjų padėjėjų skaičiaus teismuose pokyčių, atsižvelgtina ne tik į konkretaus teismo darbo krūvį, bet ir darbo krūvio struktūrą.

4. Pakeistas ATP bylų teisingumas itin sumažino nagrinėjamų bylų skaičių bei darbo krūvį apygardų administraciniuose teismuose. 2011 metais darbo krūvis šiuose teismuose, lyginant su 2010 metais, sumažėjo 26,96 proc., išnagrinėtų ATP bylų skaičius – 75,32 proc., išnagrinėtų administracinių ginčo bylų skaičius – 7,80 proc.

5. Spręstina išlieka klausimas dėl kai kurių tos pačios pakopos teismų, esančių viename mieste, jungimo.

9. TEISMŲ SAVIVALDOS INSTITUCIJŲ VEIKLA

9.1. BENDROJI INFORMACIJA APIE TEISMŲ SAVIVALDOS INSTITUCIJAS

Teismų savivalda – teisėjų ir teismų teisė ir reali galia pagal Konstituciją ir kitus įstatymus laisvai ir savarankiškai, savo atsakomybe spręsti teismų veiklos klausimus.

Teismų savivaldos sistemą sudaro:

- Visuotinis teisėjų susirinkimas;
- Teisėjų taryba;
- Teisėjų garbės teismas.

Visuotinis teisėjų susirinkimas – aukščiausia teismų savivaldos institucija. Jame dalyvauja visi Lietuvos teisėjai. Eilinis Visuotinis teisėjų susirinkimas paprastai šaukiamas kovo pirmąjį penktadienį ne rečiau kaip kartą per dvejus metus. Visuotinio teisėjų susirinkimo kompetencija, jo rengimo, darbotvarkės derinimo tvarka, sprendimų priėmimas nustatytas Teismų įstatyme.

Teisėjų taryba yra vykdomoji teismų savivaldos institucija, užtikrinanti teismų ir teisėjų nepriklausomumą. Teisėjų tarybą sudaro 21 narys. Teisėjų tarybos kompetencija, sudarymo, posėdžių rengimo tvarka nustatyta Teismų įstatyme.

Teisėjų garbės teismas – teisėjų drausmės bylas ir teisėjų prašymus dėl teisėjo garbės gynimo nagrinėjanti teismų savivaldos institucija. Teisėjų garbės teismas sudaromas ketveriems metams iš 9 narių. Teisėjų garbės teismas teisėjų drausmės bylas ir prašymus dėl teisėjo garbės gynimo nagrinėja vadovaudamasis Teismų įstatymu ir Teisėjų garbės teismo nuostatais. Juos tvirtina Teisėjų taryba.

9.2. TEISĖJŲ TARYBOS VEIKLA 2011 METAIS

Nacionalinė teismų administracija, vykdydama Nacionalinės teismų administracijos įstatymo 2 straipsnio 5 punktą bei Teisėjų tarybos darbo reglamento 87.2 punktą, surinko ir apibendrino informaciją apie 2011 metais priimtus Teisėjų ta-

rybos nutarimus.

Teisėjų taryba yra vykdomoji teismų savivaldos institucija, kuri užtikrina teismų ir teisėjų nepriklausomumą. Pagrindinė Teisėjų tarybos veiklos forma – Teisėjų tarybos posėdis. Teisėjų

tarybos posėdžiai yra vieši, paprastai šaukiami kas mėnesį. Teisėjų taryba, atlikdama savo funkcijas, atviru balsavimu priima nutarimus. Teisėjų tarybos nutarimas yra priimtas, jeigu jam pritarė daugiau kaip pusė visų Teisėjų tarybos narių.

2011 metais Teisėjų taryba priėmė 183 nutarimus. Iš jų – 110 nutarimų dėl patarimo Respublikos Prezidentei dėl teisėjų skyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų:

- dėl patarimo skirti teismo pirmininku priimti 4 nutarimai;
- dėl patarimo skirti teismo pirmininko pavaduotoju – 2 nutarimai;
- dėl patarimo skirti pirmosios instancijos teismo teisėju – 24 nutarimai;
- dėl patarimo skirti teisėju iki 65 metų – 18 nutarimų;
- dėl patarimo skirti į aukštesnės pakopos teismą – 13 nutarimų;
- dėl patarimo perkelti į kitą tos pačios pakopos teismą – 3 nutarimai;
- dėl patarimo perkelti iš specializuotos kompetencijos teismo į bendrosios kompetencijos teismą – 4 nutarimai;
- dėl patarimo perkelti iš bendrosios kompetencijos teismo į specializuotos kompetencijos teismą – 2 nutarimai;
- dėl patarimo atleisti iš teismo pirmininko pareigų pasibaigus paskyrimo į šias pareigas terminui – 7 nutarimai;
- dėl patarimo atleisti iš teismo pirmininko pareigų savo noru – 2 nutarimai;
- dėl patarimo atleisti iš teismo pirmininko pareigų, pasibaigus įgaliojimų laikui – 1 nutarimas;
- dėl patarimo atleisti iš teismo pirmininko pavaduotojo pareigų savo noru – 2 nutarimai;
- dėl patarimo atleisti iš teisėjo pareigų savo noru – 6 nutarimai;
- dėl patarimo atleisti iš teisėjo pareigų pasibaigus įgaliojimų laikui – 9 nutarimai;
- dėl patarimo atleisti iš teisėjo pareigų sulaukus įstatyme nustatyto pensinio amžiaus – 6 nutarimai;

- dėl patarimo atleisti iš teisėjo pareigų dėl sveikatos būklės – 1 nutarimas;
- dėl patarimo atleisti iš teisėjo pareigų už teisėjo vardą žeminantį poelgį – 6 nutarimai.

Nutarimai dėl teisėjų drausminės atsakomybės

Dažniausiai Teisėjų tarybos vardas visuomenei buvo girdimas žiniasklaidoje eskaluojant teisėjų drausminės atsakomybės klausimą. 2011 metais Teisėjų taryba priėmė 6 nutarimus dėl patarimo Respublikos Prezidentei atleisti iš teisėjo pareigų už teisėjo vardą žeminantį poelgį. Pažymėtina, kad nors tokie sprendimai mažina visuomenės pasitikėjimą teismais, tačiau jie privalo būti priimti, siekiant išvengti su teisėjo garbe nesuderinamo teisėjų elgesio apraiškų. Viešinant teisėjų drausminės atsakomybės klausimą, siekiama formuoti atvirų, teisingų teismų ir teisėjų įvaizdį, didinti visuomenės pasitikėjimą teismų ir teismų savivaldos sistemos darbu.

Vasario mėnesį vykusio Teisėjų tarybos posėdžio metu svarstytas Vytauto Ramanausko skundas, kuriuo skundžiami Trakų rajono apylinkės teismo teisėjo **Ričardo Prašmunto** veiksmai, nagrinėjant darbo bylą (nagrinėjimas užsitęsė 10 mėnesių). Protokoliniu nutarimu nuspręsta įpareigoti Vilniaus apygardos teismo pirmininką atlikti tikslinį patikrinimą dėl teisėjo **R. Prašmunto** 2010 metais nagrinėtų bylų ir konkrečios bylos, kuri nurodyta V. Ramanausko skunde. Teisėjų tarybos kovo mėnesio posėdžio metu susipažinta su Vilniaus apygardos teismo pirmininko pateikta tikslinio patikrinimo medžiaga ir protokoliniu nutarimu nuspręsta apsiriboti šio klausimo svarstyimu.

2011 m. kovo 25 d. Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros pateiktą teisėjo **Arvydo Stankaus** paaiškinimą ir kitus duomenis, konstatavo, kad Kauno apygardos teismo teisėjas **A. Stankus** mažiausiai trijuose priimtuose teismo procesiniuose sprendimuose pasirašė už kitus kolegijos narius, taip suklastodamas jų parašus, ir vertindama tokį teisėjo elgesį, kaip nesuderinamą su teisėjo garbe, neatitinkantį Teisėjų etikos kodekso reikalavimų, pakenkusį teismo autoritetui ir pažeminusį teisėjo vardą, nutarimu Nr. 13P-26-(7.1.2) patarė Respublikos Prezidentei atleisti **A. Stankų** iš Kauno apygardos

teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą. 2011 m. kovo 28 d. Respublikos Prezidentė pasirašė dekretą Nr. 1K-639, kuriuo **A. Stankų** atleido iš Kauno apygardos teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą. Dekretas įsigaliojo nuo 2011 m. kovo 29 d.

To paties posėdžio metu Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Vilniaus apygardos teismo pirmininko Artūro Šumsko rašte išdėstytas aplinkybes, jog teisėjas **Zenonas Birštonas** 2011 m. kovo 23 d. Vilniaus apygardos teisme buvo galimai neblaivus, patvirtintas Vilniaus miesto trečiojo policijos komisariato rašte, kuriame nurodoma, kad teisėjui buvo nustatytas 0,59 promilės girtumas ir viešoje vietoje keiktasi necenzūriniais žodžiais, vertindama tokį teisėjo elgesį, kaip nesuderinamą su teisėjo garbe, neatitinkantį Teisėjų etikos kodekso reikalavimų, pakenkusį teismo autoritetui bei pažeminusį teisėjo vardą, nutarimu Nr. 13P-27-(7.1.2) patarė Respublikos Prezidentei atleisti **Z. Birštoną** iš Vilniaus apygardos teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą. 2011 m. kovo 28 d. Respublikos Prezidentė pasirašė dekretą Nr. 1K-640, kuriuo **Z. Birštoną** atleido iš Vilniaus apygardos teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą. Dekretas įsigaliojo nuo 2011 m. kovo 29 d.

To paties posėdžio metu Teisėjų taryba svarstė klausimą dėl komisijos sudarymo Pasvalio rajono apylinkės teismo teisėjos **V. Jurkštienės** veiklos tyrimui atlikti. Protokoliniu nutarimu nusprendė pavesti Panevėžio apygardos teismo pirmininkui atlikti teisėjos **V. Jurkštienės** visų bylų nuo 2010 m. sausio 1 d. patikrinimą. 2011 m. gegužės 27 d. posėdžio metu Teisėjų taryba susipažino su Panevėžio apygardos teismo pateiktu patikrinimo aktu ir protokoliniu nutarimu nusprendė kreiptis į Teisėjų etikos ir drausmės komisiją dėl drausmės bylos iškėlimo Pasvalio rajono apylinkės teismo teisėjai **V. Jurkštienei**.

2011 m. kovo 25 d. posėdžio metu Teisėjų taryba, svarstydamą klausimą dėl patarimo Respublikos Prezidentei atleisti **Valentiną Ščerbakovą** iš Kauno miesto apylinkės teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą, protokoliniu nutarimu rekomendavo teisėjai **V. Ščerbakovai** atlikti neeilinį sveikatos patikrinimą, kad būtų atsakyta į klausimą, ar nuo 2010 metų vidurio iki dabar teisėja sirgo ir (ar) serga tokia liga, dėl kurios ji negalėjo ir (ar) negali atlikti darbinių veiks-

mų. Taip pat šio posėdžio metu protokoliniu nutarimu nuspręsta inicijuoti Kauno miesto apylinkės teismo pirmininko pavaduotojo civilinėms byloms E. Inokaičio administravimo veiklos tyrimą – šiam tikslui sudaryta komisija iš Teisėjų tarybos narių. Komisijos pirmininku paskirtas V. Višinskis, komisijos nariais – Z. Smirnovienė, G. Čekanauskas ir Nacionalinės teismų administracijos atstovas. Teisėjų taryba balandžio mėnesio posėdyje susipažino su Komisijos pateiktu administravimo veiklos patikrinimo aktu ir protokoliniu nutarimu nusprendė apsiriboti jo svarstymu.

2011 m. gegužės 27 d. Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Teisėjų garbės teismo 2011 m. kovo 21 d. sprendime Nr. 21P-3, taip pat Kauno miesto apylinkės teismo pirmininko 2011 m. vasario 1 d. patikrinimo akte nustatytus pažeidimus bei Kauno apygardos teismo 2011 m. kovo 23 d. raštu Nr. (1.11)-E2-1769 pateiktus duomenis, Teisėjų taryba konstatavo, kad teisėja **V. Ščerbakova**, atlikdama savo pareigas, nesilaikė civilinių bylų nagrinėjimo, tvarkymo ir saugojimo reikalavimų, taip pat protokolų ir kitų procesinių dokumentų surašymo terminų, laiku neperdavė bylų raštinei, vilkino civilinių bylų nagrinėjimą, o civilinėje byloje Nr. 2-6728-249/2004 gautą 2005 m. liepos 7 d. apeliacinį skundą priėmė tik 2010 m. lapkričio 26 d. nutartimi, tačiau nesiėmė kitų būtinų neatidėliotinių procesinių veiksmų net ir po Teisėjų etikos ir drausmės komisijos sprendimo iškelti drausmės bylą dėl civilinėse bylose nustatytų pažeidimų ir civilinių bylų vilkinimo, o civilinę bylą su Kauno miesto savivaldybės apeliaciniu skundu teismo raštinei perdavė tik po susipažinimo su 2011 m. vasario 1 d. patikrinimo aktu, be to, 2010 m. rugpjūčio mėnesį vykusio patikrinimo metu teisėja nepateikė teismo administracijai visų civilinėje byloje gautų procesinių dokumentų, kuriais apeliantas kelis kartus prašė informuoti, ar civilinė byla su apeliaciniu skundu išsiųsta į apeliacinės instancijos teismą. Vertindama tokį teisėjos elgesį, kaip nesuderinamą su teisėjo garbe, neatitinkantį Teisėjų etikos kodekso reikalavimų, pakenkusį teismo autoritetui bei pažeminusį teisėjo vardą, nutarimu Nr. 13P-64-(7.1.2) Teisėjų taryba patarė Respublikos Prezidentei atleisti **V. Ščerbakovą** iš Kauno miesto apylinkės teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą. 2011 m. gegužės 30 d. Respublikos Prezidentė pasirašė dekretą Nr. 1K-704, kuriuo **V. Ščerbakovą** atleido

iš Kauno miesto apylinkės teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažėminus teisėjo vardą. Dekretas įsigaliojo nuo jo pasirašymo dienos.

Teisėjų taryba liepos mėnesį vykusio posėdžio metu, atsižvelgusi į Vilniaus miesto 3 apylinkės teismo tarnybinio patikrinimo komisijos atlikto teisėjos **Anžėlikos Šimaitienės** 2000–2003 metų procesinės veiklos patikrinimo 2011 m. balandžio 26 d. išvadą, Vilniaus miesto 3 apylinkės teismo 2011 m. gegužės 25 d. raštu Nr. 3.19-517 pateiktą papildomą informaciją ir įvertinusi įsiteisėjusioje Lietuvos apeliacinio teismo 2011 m. liepos 1 d. nutartyje padarytą teisinį **A. Šimaitienės** veikų vertinimą pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 228 straipsnio 1 dalį ir 300 straipsnio 2 dalį, nustatė, kad Vilniaus miesto 3 apylinkės teismo teisėja **A. Šimaitienė**, nagrinėdama civilines bylas aiškiai aplaidžiai atliko konkrečias teisėjo pareigas, taip pat jų neatliko be pateisinamos priežasties. Aiškiai aplaidžiai konkrečių teisėjo pareigų atlikimu, taip pat jų neatlikimu be pateisinamos priežasties Teisėjų taryba pripažino Teisėjų tarybos posėdžio protokole nurodytus teisėjos veiksmus ir neveikimą, kai atliekant tiesiogines pareigas buvo akivaizdžiai pažeidžiami įstatymai ar jų apskritai nepaisoma. Vertindama tokį teisėjos elgesį, kaip nesuderinamą su teisėjo garbe, neatitinkantį Teisėjų etikos kodekso reikalavimų, pakenkusį teismo autoritetui bei pažėminusį teisėjo vardą, nutarimu Nr. 13P-88-(7.1.2) patarė Respublikos Prezidentei atleisti **A. Šimaitienę** iš Vilniaus miesto 3 apylinkės teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažėminus teisėjo vardą. 2011 m. liepos 18 d. Respublikos Prezidentė pasirašė dekretą Nr. 1K-764, kuriuo **A. Šimaitienę** atleido iš Vilniaus miesto 3 apylinkės teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažėminus teisėjo vardą. Dekretas įsigaliojo nuo jo pasirašymo dienos.

2011 m. rugsėjo 30 d. Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2010 m. gruodžio 22 d. sprendime Nr. 18P-14 „Dėl drausmės bylos iškėlimo teisėjui Rimantui Savickui“, konstatuotus Panevėžio apygardos teismo teisėjo **Rimanto Savicko** padarytus Teisėjų etikos kodekso pažeidimus, taip pat Teisėjų garbės teismo 2009 m. rugsėjo 28 d. sprendime Nr. 21P-1 konstatuotus Panevėžio apygardos teismo teisėjo A. Šukaičio padarytus Teisėjų etikos kodekso pažeidimus, reikšmingus vertinant teisėjo **R. Savicko** elgesį, bei susipažinusi su Lietuvos Respublikos genera-

linio prokuroro 2011 m. rugpjūčio 25 d. raštu Nr. 17.2-15907 ir prie jo pridėtais dokumentais, t. y. kaltinamuoju aktu šiuo metu teismo nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje, bei protokolais dėl operatyvinių veiksmų atlikimo, pripažino, kad Teisėjų tarybos 2011 m. rugsėjo 2 d. posėdžio protokole Nr. 38P-10-(7.1.1) nurodytais teisėjo etiką pažeidžiančiais veiksmais: 1) teisėjas **R. Savickas** savo darbo kabinete bendravo su asmeniškai pažįstamais proceso dalyviais A. Kleiva ir I. Kleiviene, kurių skyrimo administratoriais klausimus, taip pat kitus jų procesinius prašymus vėliau sprendė civilinėse bylose; 2) teisėjas **R. Savickas** iš minėtų asmenų neatlygintinai kelis kartus paėmė materialinę vertę turinčių daiktų; 3) teisėjas R. Savickas kreipėsi į gydytoją D. Navickienę, prašydamas išduoti jo nesergančiai ir medikų neapžiūrėtai dukrai J. Savickaitei nedarbingumo pažymėjimą, Panevėžio apygardos teismo teisėjas **R. Savickas** padarė pareiginių nusižengimų, kvalifikuotinių teisėjo vardą žeminančių poelgių, esančių teisiniu pagrindu, nurodytu Teismų įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 5 punkte, teisėją atleisti iš pareigų. Vertindama tokį teisėjo elgesį, kaip nesuderinamą su teisėjo garbe, neatitinkantį Teisėjų etikos kodekso reikalavimų, pakenkusį teismo autoritetui bei pažėminusį teisėjo vardą, nutarimu Nr. 13P-118-(7.1.2) patarė Respublikos Prezidentei atleisti **R. Savicką** iš Panevėžio apygardos teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažėminus teisėjo vardą. 2011 m. spalio 3 d. Respublikos Prezidentė pasirašė dekretą Nr. 1K-832, kuriuo **R. Savicką** atleido iš Panevėžio apygardos teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažėminus teisėjo vardą. Dekretas įsigaliojo nuo jo pasirašymo dienos.

To paties posėdžio metu Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2009 m. liepos 8 d. sprendime Nr. 18P-1 „Dėl drausmės bylos iškėlimo teisėjui Arnoldui Šukaičiui“, taip pat šioje drausmės byloje priimta-me Teisėjų garbės teismo 2009 m. rugsėjo 28 d. sprendime Nr. 21P-1, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2011 m. balandžio 20 d. sprendime Nr. 18P-5 „Dėl drausmės bylos iškėlimo teisėjui Arnoldui Šukaičiui“ konstatuotus Panevėžio apygardos teismo teisėjo **Arnoldo Šukaičio** padarytus Teisėjų etikos kodekso pažeidimus bei susipažinusi su Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2011 m. rugpjūčio 25 d. raštu Nr. 17.2-15907 ir prie jo pridėtais dokumentais dėl operatyvinių

veiksmų atlikimo, pripažino, kad Teisėjų tarybos 2011 m. rugsėjo 2 d. posėdžio protokole Nr. 38P-10-(7.1.1) nurodytais teisėjo etiką pažeidžiančiais veiksmais: 1) teisėjas **A. Šukaitis** nors pats tiesiogiai ir nesprenė teisme nagrinėjamų civilinių bylų, tačiau žinodamas, kad tam tikri asmenys, kaip įmonių atstovai, buvo proceso dalyviai teismo nagrinėjamose civilinėse bylose, iš tokių asmenų priėmė materialinę vertę turinčius daiktus; 2) teisėjas **A. Šukaitis** tarnybiniame kabinete proceso dalyvio A. Kleivos prašymu jo vardu surašė prašymą jį skirti turto administratoriumi, kurį vėliau patenkino teisėjas R. Savickas; 3) teisėjas **A. Šukaitis** viešai išreiškęs poziciją bendradarbiauti su ikiteisminį tyrimą atliekančiais pareigūnais bei nesinaudoti savo, kaip teisėjo, imunitetu, atsiskakė duoti parodymus baudžiamojoje byloje ir būti apklaustas kaip liudytojas ir taip nesilaikė viešai duoto pažado ir įsipareigojimo, taigi Panevėžio apygardos teismo teisėjas **A. Šukaitis** padarė pareiginių nusižengimų, kvalifikuotinių teisėjo vardą žeminančiu poelgiu, esančiu teisiniu pagrindu, numatytu Teismų įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 5 punkte, teisėją atleisti iš pareigų. Vertindama tokį teisėjo elgesį, kaip nesuderinamą su teisėjo garbe, neatitinkantį Teisėjų etikos kodekso reikalavimų, pakenkusį teismo autoritetui bei pažeminusį teisėjo vardą, nutarimu Nr. 13P-119-(7.1.2) Teisėjų taryba patarė Respublikos Prezidentei atleisti **A. Šukaitį** iš Panevėžio apygardos teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą. 2011 m. spalio 3 d. Respublikos Prezidentė pasirašė dekretą Nr. 1K-833, kuriuo **A. Šukaitį** atleido iš Panevėžio apygardos teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą. Dekretas įsigaliojo nuo jo pasirašymo dienos.

Nutarimai dėl teisės aktų patvirtinimo, pakeitimo ir aprobavimo

2011 m. sausio 28 d. nutarimu Nr. 13P-10-(7.1.2) Teisėjų taryba, vadovaudamasi Teismų įstatymo 120 straipsnio 27 punktu, patvirtino Asmenų įrašymo į teismo mediatorių sąrašą tvarkos aprašą, kurio tikslas – reglamentuoti asmenų, pageidaujančių vykdyti teisminę mediaciją teismuose, kuriuose, vadovaujantis Teismų tarybos 2005 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 13P-348 „Dėl Bandomojo teisminės mediacijos projekto“ ir Teisėjų tarybos 2007 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 13P-15 „Dėl Bandomojo teisminės mediacijos projekto

tešimo“, vykdomas Bandomasis teisminės mediacijos projektas, dokumentų pateikimą, šių asmenų įrašymo ir išbraukimo iš sąrašo pagrindus, nurodomus duomenis ir jų keitimo tvarką sąrašė.

2011 m. kovo 25 d. nutarimu Nr. 13P-28-(7.1.2) Teisėjų taryba nutarė papildyti Teismų sprendimų, nuosprendžių, nutarimų ir nutarčių skelbimo internete tvarkos, patvirtintos Teismų tarybos 2005 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 13P-378, 8 punktą. Nustatyta, kad minėtas pakeitimas įsigalioja nuo 2011 m. balandžio 1 d.

2011 m. kovo 25 d. nutarimu Nr. 13P-29-(7.1.2) Teisėjų taryba patvirtino Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašą (toliau – Aprašas), kuris reglamentuoja kompiuterinės programos naudojimą, automatizuojant bylų skirstymą teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymą. Be to, nuo 2011 m. rugpjūčio 31 d. pripažino netekusiu galios Teisėjų tarybos 2010 m. spalio 10 d. nutarimą Nr. 13P-178-(7.1.2) „Dėl Bylų skirstymo naudojant informacines technologijas laikinųjų taisyklių patvirtinimo“. Teisėjų taryba nustatė, kad Aprašas įsigalioja nuo 2011 m. rugsėjo 1 d., iki to laiko teismų pirmininkai įpareigoti šio aprašo pagrindu parengti teismuose konkretaus teismo bylų skirstymo taisykles ir kitus aprašui įgyvendinti būtinus teisės aktus.

2011 m. kovo 25 d. nutarimu Nr. 13P-30-(7.1.2) pakeitė Teisėjų tarybos darbo reglamentą, patvirtintą Teisėjų tarybos 2008 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 13P-206-(7.1.2), papildant jį naujais 21.18 ir 22.4 punktais, kuriais reglamentuojama Teisėjų tarybos kompetencijai priskirta teismų administracinės veiklos priežiūra.

2011 m. kovo 25 d. nutarimu Nr. 13P-31-(7.1.2) patvirtino Administravimo teismuose nuostatus ir pripažino netekusiais galios Teisėjų tarybos 2010 m. balandžio 23 d. nutarimą Nr. 13P-58-(7.1.2) „Dėl Administravimo teismuose nuostatų patvirtinimo“, 2010 m. birželio 18 d. nutarimą Nr. 13P-103-(7.1.2) „Dėl Teisėjų tarybos 2010 m. balandžio 23 d. nutarimo Nr. 13P-58-(7.1.2) „Dėl Administravimo teismuose nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“, 2010 m. rugsėjo 24 d. nutarimą Nr. 13P-133-(7.1.2) „Dėl Administravimo teismuose nuostatų, patvirtintų Teisėjų tarybos 2010 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 13P-58-(7.1.2) papildymo“. Nacionalinei teismų administracijai pavedė iki 2011 m. birželio 1 d. atlikti parengiamuosius Teismų administravimo veiksmų registro steigimo

darbus.

2011 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 13P-51-(7.1.2), kuris įsigaliojo nuo 2011 m. gegužės 10 d., Teisėjų taryba nutarė patvirtinti Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos nuostatus ir pripažinti netekusiu galios Teisėjų tarybos 2008 m. rugsėjo 12 d. nutarimą Nr. 13P-141-(7.1.2) „Dėl pretendentų į teisėjus egzamino komisijos nuostatų patvirtinimo“.

2011 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 13P-52-(7.1.2), kuris įsigaliojo 2011 m. rugsėjo 1 d., pakeitė Teismų veiklos statistinių rodiklių skaičiavimo metodiką, patvirtintą Teismų tarybos 2004 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 276, 1 priedą papildant nauja civilinių bylų kategorija „Teisminė mediacija“ nustatant kategorijos koeficientą 0,6.

2011 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 13P-53-(7.1.2) pakeitė Teisminės mediacijos taisykles, patvirtintas Teismų tarybos 2005 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 13P-348 2 punktu, II skyrių papildant nauju 8 punktu.

2011 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 13P-54-(7.1.2), kuris įsigaliojo 2011 m. rugsėjo 1 d., Teisėjų taryba pakeitė Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Teisėjų tarybos 2008 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 13P-162-(7.1.2), ir jį papildė nauju 7.5 punktu, kuriuo į analizuojamus veiksnius, vertinant teisėjų jurisdikcinę veiklą įtraukiami duomenys apie teisėjo nagrinėtose civilinėse bylose sudarytas taikos sutartis, teisėjo perduotų nagrinėti teisminės mediacijos būdu bylų skaičių ir teisėjo – teismo mediatoriaus teisminės mediacijos būdu išnagrinėtų bylų skaičių. Atitinkamai 5 punktu papildytas Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašo priedo skyrius „Jurisdikcinės veiklos analizės rezultatai“.

2011 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 13P-89-(7.1.2), kuris įsigaliojo nuo 2012 m. sausio 1 d., Teisėjų taryba įsteigė Teismų administravimo veiksmų registrą ir patvirtino Teismų administravimo veiksmų registro nuostatus. Šis nutarimas įsigaliojo nuo 2012 m. sausio 1 d.

2011 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 13P-92-(7.1.2) Teisėjų taryba patvirtino Centrinės hipotekos įstaigos filialų hipotekos skyrių prie apylinkių teismų bylų (dokumentų) perdavimo apylinkių teismams tvarkos aprašą. 2011 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-122-(7.1.2) Teisėjų taryba pakeitė minėto aprašo 2 punktą 2011 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 13P-94-(7.1.2) Teisėjų taryba patvir-

tino darbo grupės, kuriai buvo pavesta parengti rekomendacijas, skatinančias efektyviau naudotis Teismo įsakymo išdavimo proceso automatizavimo modulio sistema, pateiktas Rekomendacijas dėl skatinimo naudotis teismo įsakymo išdavimo proceso automatizavimo moduliui.

2011 m. rugsėjo 2 d. nutarimu Nr. 13P-107-(7.1.2), kuris įsigaliojo 2011 m. spalio 1 d., Teisėjų taryba patvirtino Informacijos teikimo Nacionalinei teismų administracijai tvarkos aprašą ir pripažino netekusiu galios Teisėjų tarybos 2009 m. rugsėjo 4 d. nutarimą Nr. 13P-126-(7.1.2) „Dėl informacijos teikimo Nacionalinei teismų administracijai tvarkos aprašo patvirtinimo“.

2011 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-124-(7.1.2), kuris įsigaliojo 2011 m. spalio 1 d., Teisėjų taryba patvirtino Teismų pranešimų skelbimo specialiaame interneto tinklapyje tvarkos aprašą, kuris reglamentuoja teisės aktuose numatytų teismų pranešimų skelbimo ir saugojimo specialiaame interneto tinklalapyje procedūras. 2011 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. 13P-183-(7.1.2), kuris įsigalioja 2012 m. kovo 30 d., Teisėjų taryba pakeitė Teismų pranešimų skelbimo specialiaame interneto tinklalapyje tvarkos aprašą.

2011 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-125-(7.1.2) Teisėjų taryba patvirtino Teismo posėdžių garso įrašymo ir saugojimo tvarkos aprašą, kuris reglamentuoja teisės aktuose numatytų teismų pranešimų skelbimo ir saugojimo specialiaame interneto tinklalapyje procedūras. Šis aprašas buvo pakeistas 2011 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. 13P-182-(7.1.2), kuris įsigaliojo nuo 2012 m. sausio 1 d. ir kuriuo taip pat buvo nutarta pripažinti netekusiais galios 2010 m. birželio 30 d. Teisėjų tarybos nutarimą Nr. 13P-105-(7.1.2) „Dėl Teismo posėdžių garso įrašymo, saugojimo taisyklių patvirtinimo“ ir 2010 m. spalio 29 d. Teisėjų tarybos nutarimą Nr. 13P-148-(7.1.2) „Dėl Teisėjų tarybos 2010 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 13P-105-(7.1.2) pakeitimo“.

2011 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-126-(7.1.2) Teisėjų taryba patvirtino Darbo su Lietuvos teismų informacine sistema „LITEKO“ apylinkių teismuose funkcinio paskirstymo tvarkos aprašą ir nustatė, kad minėtas aprašas civilinėse ir administracinėse bylose taikomas nuo 2011 m. spalio 1 d., o kitų kategorijų bylose – nuo atitinkamų procesinių įstatymų pakeitimų įsigaliojimo. Darbo su Lietuvos teismų informacine sistema „LITEKO“

apylinkių teismuose funkcinio paskirstymo tvarkos aprašas reglamentuoja valstybės apylinkių teismų teisėjų ir kitų apylinkių teismų darbuotojų funkcijų paskirstymą, jų vaidmenis bei atitinkamas teises ir pareigas dirbant su Lietuvos teismų informacine sistema „LITEKO“.

2011 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-128-(7.1.2), Teisėjų taryba, siekdama prisidėti prie strateginio planavimo teismuose tobulinimo, pritarė pavyzdiniams teismų strateginių veiklos planų ruošiniams.

2011 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 13P-135-(7.1.2) Teisėjų taryba patvirtino 2012 m. Teisėjų mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo planą, Teisėjų mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo grafiką ir Teisėjų kvalifikacijos tobulinimo programas.

2011 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 13P-154-(7.1.2) Teisėjų taryba pripažino netekusiais galios Teismų tarybos 2006 m. vasario 11 d. nutarimus Nr. 13P-435 „Dėl Lietuvos teismų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ ir Nr. 13P-436 „Dėl Lietuvos teismų informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“. Nacionalinės teismų administracijos direktoriui buvo pavesta tvirtinti Lietuvos teismų informacinės sistemos nuostatus ir Lietuvos teismų informacinės sistemos duomenų saugos nuostatus.

2011 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 13P-159-(7.1.2) Teisėjų taryba patvirtino Pavyzdinį vyriausiojo specialisto (psichologo) pareigybės aprašymą.

Nutarimai, susiję su teismų savivaldos institucijomis

2011 m. balandžio 29 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-48-(7.1.2), atsižvelgdama į Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo Viktoro Kažio ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjo Stasio Gagio pareiškimus dėl atsistatydinimo iš Teisėjų garbės teismo nario pareigų, pakeitė Teisėjų garbės teismo sudėtį, vietoje minėtų teisėjų Teisėjų garbės teismo nariais išrinko Lietuvos apeliacinio teismo teisėją Albiną Bielskį ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėją Skirgailę Žalimienę. 2011 m. rugsėjo 30 d. Teisėjų taryba nutarimu Nr. 13P-127-(7.1.2), atsižvelgdama į Panevėžio apygardos teismo teisėjo Ričardo Gilio prašymą dėl atsistatydinimo iš Teisėjų garbės teismo nario pareigų, nauju Teisėjų garbės teismo nariu išrinko Vilniaus apygardos teismo teisėją Vytautą

Zelianką. 2011 m. liepos 15 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-91-(7.1.2) pakeitė Pretendentų į Teisėjus egzamino komisijos sudėtį, vietoje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo Benedikto Stakausko paskyrė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėją Sigitą Rudėnaitę. Komisijos pirmininku paskyrė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėją Olegą Fedosiuką. 2011 m. lapkričio 25 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-155-(7.1.2) sudarė šios sudėties Pretendentų į teisėjus egzamino komisija trejų metų laikotarpiui: prof. dr. Armanas Abramavičius – Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Baudžiamosios justicijos katedros profesorius; prof. dr. Rima Ažubalytė – Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto dekanė; doc. dr. Tomas Davulis – Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Privatinių teisės katedros docentas; Artūras Driukas – Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas; Olegas Fedosiukas – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas; Sigita Rudėnaitė – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja; Janina Stripeikienė – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkė. Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos pirmininku paskirtas Olegas Fedosiukas. Nustatyta, kad šis nutarimas įsigalioja nuo 2011 m. gruodžio 6 d. 2011 m. rugsėjo 30 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-120-(7.1.2) pakeitė Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos sudėtį, vietoj Lietuvos psichoterapijos draugijos prezidento Eugenijaus Laurinaičio paskyrė teisėjo karjerą baigusį Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėją Benediktą Stakauską. Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos sudėtis taip pat buvo pakeista 2011 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 13P-133-(7.1.2), vietoj Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjos Laimės Baltrūnaitės paskiriant šio teismo teisėją Virginiją Volskienę, vietoj Lietuvos apeliacinio teismo teisėjos Rūtos Mickevičiūtės paskiriant šio teismo teisėją Danutę Milašienę, vietoj Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo Alvydo Pikelio paskiriant šio teismo teisėją Vincą Versecką. Šios Komisijos pirmininku išrinktas Benediktas Stakauskas.

2011 m. rugsėjo 30 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-121-(7.1.2) pakeitė Teisėjų etikos ir drausmės komisijos sudėtį, vietoj Lietuvos Respublikos Prezidento paskirto visuomenės atstovo Stasio Stačioko paskyrė Kęstutį Lapinską.

Nutarimai, susiję su tarptautiniu bendradarbiavimu

2011 m. balandžio 29 d. Teisėjų taryba nutarimu Nr. 13P-50-(7.1.2) patvirtino Teisėjų tarybos ir Nacionalinės teismų administracijos 2011–2013 metų tarptautinių santykių vystymo strateginį veiksmų planą.

Gegužės mėnesio posėdyje Teisėjų taryba, apsvarsčiusi klausimą „Dėl Nacionalinės teismų administracijos bendradarbiavimo su Moldovos Respublika“ protokoliniu nutarimu Nacionalinei teismų administracijai pavedė bendradarbiavimo su Moldova, kuriant teismų informacinę sistemą, įgyvendinimą.

2011 m. liepos 15 d. Teisėjų taryba nutarimu Nr. 13P-93-(7.1.2) įgaliojo: Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininką Ričardą Piličiauską dalyvauti Europos teismų tarybų tinklo darbo grupėje „Teismų sistemų reforma Europoje“; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininką Gintarą Kryževičių – Europos teismų tarybų tinklo darbo grupėje „Standartai“; Kauno miesto apylinkės teismo teisėją Dianą Labokaitę ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėją Artūrą Drigotą – Europos teismų tarybų tinklo darbo grupėje „Teisingumas, visuomenė ir visuomenės informavimo priemonės“; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėją Arūną Sutkevičių – Europos teismų tarybų tinklo darbo grupėje „Kreipimasis dėl pagalbos“; Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėją Zitą Smirnovienę – Europos teismų tarybų tinklo darbo grupėje „Teisėjų tarybos“; Lietuvos apeliacinio teismo teisėją Vigintą Višinskį – Europos teismų tarybų tinklo darbo grupėje „Įvykdymo terminai“.

Teisėjų taryba lapkričio mėnesį protokoliniu nutarimu pritarė iš Norvegijos finansinio mechanizmo finansuojamos programos „Efektyvumas, kokybė ir skaidrumas Lietuvos teismuose“ pasiūlymui.

Nutarimai skirti investicijų projektų, biudžeto, teisėjų skaičiaus teismuose klausimams spręsti

2011 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 13P-15-(7.1.2) teisėjų Taryba, atsižvelgusi į Teisėjų tarybos tarptautinių ryšių komiteto raštą, nutarė netenkinti Kauno miesto apylinkės teismo teisėjos D. Labokaitės prašymo apmokėti Europos darbo teismų teisėjų asociacijos narystės mokesį ir konferencijos dalyvio mokesį už dalyvavimą Maltoje

vyksiančioje konferencijoje, kadangi tokia galimybė nėra numatyta teisės aktuose.

2011 m. kovo 25 d. nutarimu Nr. 13P-32-(7.1.2), kuris įsigaliojo 2011 m. balandžio 1 d., Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Vilniaus apygardos teismo prašymą, nutarė pakeisti Teismų tarybos 2002 m. spalio 18 d. nutarimą Nr. 45 „Dėl tipinių apylinkių teismų, apygardų teismų ir apygardų administracinių teismų struktūrų patvirtinimo“ ir išdėstyti nauja redakcija pavyzdines apygardų, apygardų administracinių ir apylinkių teismų struktūras bei apygardų, apygardų administracinių ir apylinkių teismų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių sąrašą.

2011 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 13P-49-(7.1.2) Teisėjų taryba pakeitė Numatomų valstybės biudžeto asignavimų teismams paskirstymo principų ir kriterijų aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2009 m. lapkričio 27 d. nutarimu Nr. 13P-167-(7.1.2), V dalį „Asignavimai kitoms išlaidoms“ bei papildė Numatomų valstybės biudžeto asignavimų teismams paskirstymo principų ir kriterijų aprašą, patvirtintą Teisėjų tarybos 2009 m. lapkričio 27 d. nutarimu Nr. 13P-167-(7.1.2), priedu „Teismų paraiškų formos“.

2011 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 13P-56-(7.1.2) Teisėjų taryba nepritarė Šiaulių apygardos teismo prašymui laikinai perkelti teisėją iš Šiaulių apygardos administracinio teismo į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos Šiaulių apygardos teismą.

2011 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 13P-69-(7.1.2) Teisėjų taryba, susipažinusi su Lietuvos apeliacinio teismo raštu bei įvertindama, kad pagal Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 63 straipsnio 6 dalimi, siekiant, kad būtų užtikrintas teismo funkcionavimas, teisėją laikinai galima perkelti į kitą teismą tik dėl laikino pobūdžio priežasčių, nutarė netenkinti Lietuvos apeliacinio teismo prašymo inicijuoti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų laikiną perkėlimą į Lietuvos apeliacinį teismą ir inicijuoti Teismų įstatyme nustatytas procedūras dėl teisėjų skaičiaus pakeitimo atitinkamuose teismuose.

2011 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. 13P-70-(7.1.2) Teisėjų taryba, atsižvelgdama į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pateiktą pasiūlymą padidinti teisėjų skaičių Lietuvos apeliaciniame teisme, siekiant užtikrinti tinkamą šio teismo funkcionavimą, sumažinant teisėjų skaičių Lietuvos Aukščiau-

siajame Teisme, taip pat atsižvelgdama į Lietuvos apeliacinio teismo raštą, kuriuo prašoma inicijuoti atitinkamas procedūras, nutarė siūlyti Lietuvos Respublikos Prezidentei Lietuvos apeliaciniame teisme nustatyti 31 teisėjo skaičių ir kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimą dėl 36 teisėjų skaičiaus nustatymo Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme.

2011 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 13P-90-(7.1.2) Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Teismų administravimo komiteto siūlymą bei siekdama suvienodinti darbo krūvį teismuose, nutarė pritarti nuo 2012 m. finansuojamų papildomų teisėjų padėjėjų pareigybių įsteigimui ir patvirtinti nuo 2012 m. finansuojamų teisėjų padėjėjų pareigybių skaičių apylinkių, apygardų ir apygardų administraciniuose teismuose. 2011 m. rugpjūčio 4 d. nutarimu Nr. 13P-97-(7.1.2) ir 2011 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 13P-156-(7.1.2), siekdama suvienodinti darbo krūvį teismuose, Teisėjų taryba pakeitė 2011 m. liepos 15 d. nutarimą Nr. 13P-90-(7.1.2). Tačiau, atsižvelgus į valstybėje susiklosčiusią sunkią finansinę situaciją ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nurodytą valstybės biudžeto asignavimų 2012 m. sumažinimą, Teisėjų taryba 2011 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. 13P-181-(7.1.2) nutarė patvirtinti 2012 m. finansuojamų teisėjų padėjėjų pareigybių skaičių apylinkių, apygardų ir apygardų administraciniuose teismuose bei pripažinti netekusiais galios minėtus Teisėjų tarybos nutarimus Nr. 13P-90-(7.1.2), 13P-97-(7.1.2), 13P-156-(7.1.2).

2011 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 13P-96-(7.1.2), kuris įsigaliojo nuo 2011 m. rugpjūčio 1 d., Teisėjų taryba, atsižvelgdama į Klaipėdos apygardos teismo išdėstytą prašymą įsteigti vieną naują teismo posėdžių sekretoriaus pareigybę, sumažinant darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičių dviem pareigybėmis ir neskiriant papildomo finansavimo, nutarė atitinkamai pakeisti Teismų tarybos 2002 m. spalio 18 d. nutarimu Nr. 45 „Dėl tipinių apylinkių teismų, apygardų teismų ir apygardų administracinių teismų struktūrų patvirtinimo“ (Teisėjų tarybos 2009 m. spalio 30 d. nutarimo Nr. 13P-156-(7.1.2) redakcija), patvirtintą tipinę apygardų teismų struktūrą.

2011 m. rugpjūčio 4 d. nutarimu Nr. 13P-98-(7.1.2) Teisėjų taryba nutarė aprobuoti 2012–2014 m. numatomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto maksimalių asignavimų limitų apimčių teismams paskirstymo projektą ir pa-

teikti jį Vyriausybei. Taip pat nutarta kreiptis į Vyriausybę dėl Nacionalinei teismų administracijai 2012–2014 m. numatomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto maksimalių asignavimų limitų apimčių padidinimo 985 tūkst. Lt, atitinkamai sumažinant teismams 2012–2014 m. numatomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto maksimalių asignavimų limitų apimtį. Tačiau, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Prezidento dekretus bei į Teisėjų tarybos Biudžeto ir investicijų komiteto siūlymą perskirstyti asignavimus tarp teismų, Teisėjų taryba 2011 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2) nutarė aprobuoti 2012–2014 m. numatomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto maksimalių asignavimų limitų apimčių teismams paskirstymo projekto pakeitimą ir pateikti jį Vyriausybei.

2011 m. rugsėjo 2 d. nutarimais Nr. 13P-105-(7.1.2), 13P-106-(7.1.2), 2011 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 13P-178-(7.1.2) Teisėjų taryba, atsižvelgdama į teismų darbo krūvį, siekdama vienodinti darbo krūvį teismuose, mažinant teisėjų skaičių teismuose, kuriuose darbo krūvis yra mažesnis, ir didinant teisėjų skaičių teismuose, kuriuose darbo krūvis yra didesnis, nutarė siūlyti Lietuvos Respublikos Prezidentei nustatyti atitinkamą teisėjų skaičių šalies teismuose.

2011 m. rugsėjo 16 d. nutarimu Nr. 13P-109-(7.1.2) Teisėjų taryba nutarė pritarti Valstybės investicijų 2012–2014 metų programos projektui, panaudoti investicijų projekto „Šiaulių apygardos teismo pastato Šiauliuose, Dvaro g. 83, rekonstravimas“ perprojektavimo darbams 2011 m. – 120 tūkst. litų ir iš susidariusios ekonomijos, 2011 m. perkant investicijų projekto „Plungės rajono apylinkės teismo pastato Plungėje, Laisvės al. 4, rekonstravimas“ rangos darbus, nupirkti ekspertinę įrangą Valstybinei teismo medicinos tarnybai prie teisingumo ministerijos ir Lietuvos teismo ekspertizės centrui.

2011 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 13P-129-(7.1.2) Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Teisėjų tarybos Biudžeto ir investicijų komiteto raštą, nutarė aprobuoti 2011 m. patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų teismams paskirstymo pakeitimo projektą ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

2011 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 13P-130-(7.1.2) Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Teisėjų tarybos Biudžeto ir investicijų komiteto raštą, nutarė

aprobuoti 2012 m. numatomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų teismams paskirstymo projektą.

2011 m. spalio 11 d. nutarimu Nr. 13P-131-(7.1.2) Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos finansų ministerijos raštą, nutarė aprobuoti 2012 m. numatomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų teismams paskirstymo pakeitimo projektą ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

2011 m. lapkričio 4 d. nutarimu Nr. 13P-136-(7.1.2) Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Finansų ministerijos parengtą 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 1 ir 3 priedėlių pakeitimo įstatymo projektą, nutarė aprobuoti Lietuvos Respublikos 2011 m. valstybės biudžeto asignavimų teismams paskirstymo pakeitimo projektą ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

2011 m. lapkričio 5 d. nutarimu Nr. 13P-137-(7.1.2) Teisėjų taryba, atsižvelgusi į Finansų ministerijos parengtą 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 1 ir 3 priedėlių pakeitimo įstatymo projektą, nutarė aprobuoti Lietuvos Respublikos 2011 m. valstybės biudžeto asignavimų teismams paskirstymo pakeitimo projektą ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

2011 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. 13P-138-(7.1.2) Teisėjų taryba, siekdama suvienodinti Lietuvos Respublikos apylinkių teismų darbo krūvį ir atsižvelgdama į tai, kad Šiaulių rajono teismo darbo krūvis yra didžiausias tarp apylinkių teismų, nutarė siūlyti Lietuvos Respublikos Prezidentei nuo 2012 m. sausio 1 d. nustatyti Šiaulių rajono apylinkės teisme 6 teisėjų skaičių.

2011 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 13P-157-(7.1.2) Teisėjų taryba, atsižvelgdama į Kauno miesto apylinkės teismo pateiktą siūlymą dėl kanclerio pareigybės įsteigimo, nutarė leisti Kauno miesto apylinkės teisme nuo 2012 m. sausio 1 d. įsteigti teismo kanclerio pareigybę.

2011 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2), kuris įsigaliojo 2011 m. gruodžio 5 d., Teisėjų taryba, atsižvelgusi į tai, kad nuo 2012 m. skiriamas finansavimas vyriausiųjų specialistų (psichologų) pareigybių steigimui apygardų teismuose, nutarė pakeisti Teismų tarybos 2002 m. spalio 18 d. nutarimą Nr. 45 „Dėl tipinių apylinkių teismų, apygardų teismų ir apygardų administra-

cinių teismų struktūrų patvirtinimo“ ir išdėstyti nauja redakcija pavyzdines apygardų, apygardų administracinių ir apylinkių teismų struktūras bei apygardų, apygardų administracinių ir apylinkių teismų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių sąrašą.

2011 m. lapkričio 29 d. nutarimu Nr. 13P-160-(7.1.2) Teisėjų taryba, siekdama nustatyti efektyvesnį valstybės biudžeto lėšų, skirtų apmokėti už teismo psichiatrijos ir psichologijos ekspertizes civilinio proceso ypatingosios teisenos bylose dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksnium ar ribotai veiksnium ir nepilnamečio pripažinimo veiksnium (emancipuotum), administravimo būdą, ir atsižvelgdama į Nacionalinės teismų administracijos sutikimą šias lėšas administruoti, nutarė nustatyti, kad nuo 2012 m. sausio 1 d. už teismo psichiatrijos ir psichologijos ekspertizes minėtose bylose yra apmokama centralizuotai iš Nacionalinės teismų administracijos vykdomos programos „Teismų centralizuotas aprūpinimas“ pagal teismų patvirtintas tinkamomis apmokėti ir Nacionalinei teismų administracijai pateiktas sąskaitas faktūras.

Atsižvelgiant į aukščiau minėtą nutarimą, 2011 m. lapkričio 29 d. nutarimu Nr. 13P-161-(7.1.2) Teisėjų taryba nutarė aprobuoti 2012 m. numatomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų teismams paskirstymo pakeitimo projektą ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Taip pat nutarta kreiptis į Lietuvos Respublikos vyriausybę dėl 2012 m. numatomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų Nacionalinei teismų administracijai padidinimo, atitinkamai sumažinant teismams 2012 m. numatomus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimus.

2011 m. gruodžio 6 d. nutarimu Nr. 13P-162-(7.1.2) Teisėjų taryba, atsižvelgdama į valstybėje susiklosčiusią sunkią finansinę situaciją ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nurodytą valstybės biudžeto asignavimų 2012 m. sumažinimą, nutarė aprobuoti 2012 m. numatomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų teismams paskirstymo pakeitimo projektą ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

2011 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 13P-177-(7.1.2) Teisėjų taryba, įgyvendindama Lietuvos Respublikos Prezidentės dekretą ir Lietuvos Respublikos Seimo nutarimą, nutarė aprobuoti 2012 m. numatomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų teismams paskirstymo pa-

keitimo projektą ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Nutarimai, susiję su teismų administravimu

2011 m. sausio 28 d. nutarimu Nr. 13P-7-(7.1.2) Teisėjų taryba nutarė sutikti, kad valstybei nuosavybės teise priklausantis ilgalaikis materialus turtas – Kauno apygardos teismo patikėjimo teise valdomo turto dalis – viešo konkurso būdu ne ilgesniam kaip penkerių metų terminui būtų išnuomota asmeniui, užsiimančiam kopijavimo veikla.

2011 m. kovo 25 d. nutarimu Nr. 13P-33-(7.1.2) pakeistas Teisėjų tarybos 2010 m. lapkričio 26 d. nutarimas Nr. 13P-160-(7.1.2) „Dėl sutikimo išnuomoti valstybės turtą“ – Vilniaus apygardos administracinio teismo patikėjimo teise valdomas patalpas.

2011 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 13P-67-(7.1.2) Teisėjų taryba sutiko, kad valstybei nuosavybės teise priklausantis Trakų rajono apylinkės teismo pasitikėjimo teise valdomas nekilnojamas turtas – Šilumos tiekimo linija-šilumos tiekimo vamzdynas – būtų perduotas Trakų rajono savivaldybei.

2011 m. gruodžio 6 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-163-(7.1.2) buvo pakeistas 2009 m. lapkričio 27 d. Teisėjų tarybos nutarimas Nr. 13P-169-(7.1.2) „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių teismuose“.

2011 m. balandžio 29 d. Teisėjų taryba priėmė nutarimą Nr. 13P-55-(7.1.2) „Dėl viešųjų pirkimų bylų išnagrinėjimo terminų“, kuriuo Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkui, apygardų teismų pirmininkams pasiūlyta nustatyti teisėjų specializaciją viešųjų pirkimų byloms nagrinėti ir išspręsti kiti klausimai susiję su viešųjų pirkimų bylų nagrinėjimu.

Nutarimai, susiję su informacinių technologijų taikymu teismų sistemoje

Teisėjų taryba gegužės mėnesį, apsvarsčiusi klausimą „Dėl teismo posėdžių garso įrašų“ protokoliniu nutarimu pritarė Teisingumo ministerijos siūlymui nuo 2012 m. liepos 1 d. administraciniuose teismuose, o nuo 2013 m. sausio 1 d. bendrosios kompetencijos teismuose (civilinėse bylose) pereiti nuo posėdžio eigos fiksavimo rašytiniu protokolu prie posėdžio eigos fiksavimo garso įrašu.

To paties posėdžio metu, apsvarsčiusi klausimą dėl Lietuvos kriminalinės policijos prašymo sudaryti sąlygas vaizdo konferencijos įrangos panaudojimui teismo proceso metu apklausti saugomus asmenis jiems tiesiogiai nedalyvaujant teismo posėdyje, o esant nutolusioje saugioje vietoje, Teisėjų taryba protokoliniu nutarimu pritarė šiai idėjai ir pavedė Nacionalinei teismų administracijai imtis šio pasiūlymo įgyvendinimo veiksmų, bendradarbiaujant su Kriminalinės policijos biuru.

Teisėjų taryba gegužės mėnesį apsvarsčiusi klausimą „Dėl teismo įsakymo išdavimo proceso automatizavimo modulio“ pavedė Nacionalinei teismų administracijai internetinėje svetainėje patalpinti informaciją apie galimybę elektroniniu būdu teikti pareiškimus dėl teismo įsakymo išdavimo. Taip pat sudarė grupę, susidedančią iš Artūro Driuko, Egidijaus Laužiko, Viginto Višinskio, Rimvydo Norkaus ir Teisingumo ministerijos atstovo, kuriai pavedė kartu su Nacionaline teismų administracija parengti rekomendacijas teismams dėl skatinimo naudotis teismo įsakymo išdavimo proceso automatizavimo moduliu. Šias rekomendacijas darbo grupė pateikė liepos mėnesio Teisėjų tarybos posėdyje.

Teisėjų taryba 2011 m. rugsėjo 2 d. nutarimu Nr. 13P-108-(7.1.2) pripažino netekusiu galios Teisėjų tarybos 2008 m. lapkričio 13 d. nutarimą Nr. 13P-200-(7.1.2) „Dėl Teismų informacinės sistemos „LITEKO“ naudojimo ir plėtros darbo grupės sudarymo“ ir pavedė Nacionalinės teismų administracijos direktoriui sudaryti Teismų informacinės sistemos „LITEKO“ naudojimo ir plėtros darbo grupę.

Nutarimai dėl darbo grupių, komisijų sudarymo, jų sudėties pakeitimo ar darbo grupių panaikinimo

Teisėjų taryba 2011 m. sausio 28 d. nutarimu Nr. 13P-9-(7.1.2) sudarė Teismų atvirumo visuomenei plano įgyvendinimui darbo grupę iš Teisėjų tarybos, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, Vilniaus apygardos teismo, Vilniaus apygardos administracinio teismo, Kauno apygardos teismo, Kauno apygardos administracinio teismo, Klaipėdos apygardos teismo, Klaipėdos apygardos administracinio teismo, Panevėžio apygardos teismo, Panevėžio apy-

gardos administracinio teismo, Šiaulių apygardos teismo, Šiaulių apygardos administracinio teismo, Nacionalinės teismų administracijos atstovų. Šios darbo grupės vadovu paskirta Teisėjų tarybos atstovė Diana Labokaitė.

Sausio mėnesio posėdyje Teisėjų taryba protokoliniu nutarimu sudarė Teisėjų tarybos nuolatinius komitetus šios sudėties: **1. Biudžeto ir investicijų komitetas:** Egidijus Žironas (koordinadorius), Gintaras Kryževičius, Ričardas Piličiauskas, Albertas Milinis, Boleslovas Kalainis, Pavel Borkovski, Zita Smirnovienė, Gražvydas Poškus; **2. Teisės aktų projektų vertinimo komitetas:** Sigitas Gurevičius (koordinadorius), Gintaras Kryževičius, Egidijus Laužikas, Vytautas Masiokas, Vaida Urmonaitė-Maculevičienė, Zigmąs Pocius; **3. Tarptautinių ryšių komitetas:** Zita Smirnovienė (koordinadorė), Vigintas Višinskis, Arūnas Sutkevičius, Boleslovas Kalainis, Artūras Drigotas, Laima Garnelienė; **4. Teismų administravimo komitetas:** Vytautas Masiokas (koordinadorius), Gintaras Kryževičius, Ričardas Piličiauskas, Albertas Milinis, Gintaras Seikalis, Diana Labokaitė, Gintaras Čekanauskas, Gražvydas Poškus, Artūras Drigotas, Boleslovas Kalainis, Egidijus Žironas; **5. Ryšių su visuomene ir žiniasklaida komitetas:** Diana Labokaitė (koordinadorė), Gintaras Seikalis, Pavel Borkovski, Artūras Drigotas; **6. Informacinių technologijų komitetas:** Arūnas Sutkevičius (koordinadorius), Aloyzas Kruopys, Ričardas Piličiauskas, Gintaras Čekanauskas.

2011 m. vasario 25 d. posėdyje Teisėjų taryba protokoliniu nutarimu sudarė darbo grupę Administravimo teismuose nuostatų projekto parengimui. Į darbo grupę deleguoti atstovai iš šių teismų: Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Vilniaus apygardos teismo, Vilniaus apygardos administracinio teismo, Vilniaus miesto 3 apylinkės teismo ir Kauno miesto apylinkės teismo. Darbo grupė Administravimo teismuose nuostatų projektą pateikė kovo mėnesio Teisėjų tarybos posėdyje.

Taip pat vasario mėnesio posėdyje Teisėjų taryba protokoliniu nutarimu sudarė darbo grupę Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių projektui parengti. Į šią darbo grupę deleguoti atstovai iš: Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Vilniaus apy-

gardos teismo, Vilniaus apygardos administracinio teismo, Klaipėdos apygardos teismo, Šiaulių apygardos teismo, Vilniaus miesto 3 apylinkės teismo, Kauno miesto apylinkės teismo, Specialiųjų tyrimų tarnybos. Darbo grupė Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių projektą pateikė kovo mėnesio Teisėjų tarybos posėdyje.

Vasario mėnesio posėdyje Teisėjų taryba protokoliniu nutarimu nusprendė inicijuoti nuteistųjų lygtinio paleidimo iš įkalinimo vietų bylų nagrinėjimo praktikos analizę už 2010 metus, kurios apimtis: teikimų nagrinėjimo apylinkių teismuose – kiek patenkinta teikimų, apygardų teismuose – visos bylos. Šiai analizei atlikti sudarė komisiją, į kurią delegavo po du atstovus iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo bei Teisingumo ministerijos atstovo. Komisijos pirmininku paskyrė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėją Gintarą Godą. Lapkričio mėnesio Teisėjų tarybos posėdyje, susipažinus su pateikta analize, Teisėjų taryba protokoliniu nutarimu nusprendė Nuteistųjų lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų bylų nagrinėjimo praktikos analizę pateikti susipažinti apylinkių teismams, nagrinėjantiems bylas dėl lygtinio paleidimo, administravimo funkcijas vykdančiams subjektams ir Generalinei prokuratūrai. Kauno apygardos teismo pirmininką Nerijų Meilutį paskyrė klausimų, susijusių su bylų dėl lygtinio paleidimo, koordinatoriumi. 2012 m. I ketvirtį organizuoti teisėjams mokymus (seminarus) dėl nuteistųjų lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų bylų nagrinėjimo praktikos.

Vasario mėnesio posėdyje Teisėjų taryba protokoliniu nutarimu sudarė darbo grupę parengti dokumentų perdavimo Centrinei hipotekos įstaiagai tvarkos projektą iš: Teisėjų tarybos, Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo, Šiaulių miesto apylinkės teismo, Centrinės hipotekos įstaigos bei Nacionalinės teismų administracijos atstovų. Šios darbo grupės koordinatoriumi paskyrė Teisėjų tarybos pirmininko pavaduotoją Egidijų Laužiką. Darbo grupė projektą pateikė liepos mėnesio Teisėjų tarybos posėdyje.

2011 m. kovo 25 d. posėdyje Teisėjų taryba protokoliniu nutarimu sudarė komisiją Teisėjų tarybos oficialaus ženklo (logotipo) projektui parengti iš šių Teisėjų tarybos narių: Artūro Drigoto, Egidijaus Žirono, Laimos Garnelienės, Zitos Smir-

novienės, Dianos Labokaitės, Vaidos Urmonaitės-Maculevičienės. Komisijos vadovu paskyrė Artūrą Drigotą.

Teisėjų taryba gegužės mėnesio posėdyje protokoliniu nutarimu sudarė darbo grupę, susidedančią iš: Egidijaus Laužiko, Egidijaus Žirono, Laimos Garnelienės ir pavedė kartu su Centrinės hipotekos įstaigos vadovu parengti analizę dėl hipotekos teisėjų darbo krūvio problematikos bei dėl ekspertizių apmokėjimo. Informaciją dėl hipotekos teisėjų darbo krūvių darbo grupė pateikė liepos mėnesio Teisėjų tarybos posėdyje.

Teisėjų taryba rugsėjo mėnesio posėdyje, apsvarsčiusi klausimą „Dėl apeliacijos baudžiamajame procese procedūrų supaprastinimo“ protokoliniu nutarimu sudarė darbo grupę siūlymams dėl galimybių atsisakyti žodinio proceso kai kuriose apeliacinio proceso baudžiamosiose bylose pateikti. Komisiją sudaro: Laima Garnelienė (vadovė), Zigmas Pocius (vadovo pavaduotojas) ir po vieną atstovą iš kiekvienos apygardos teismo.

2011 m. spalio 28 d. Teisėjų taryba nutarimu Nr. 13P-134-(7.1.2) pakeitė Teisėjų tarybos 2010 m. spalio 29 d. nutarimą Nr. 13P-145-(7.1.2) „Dėl

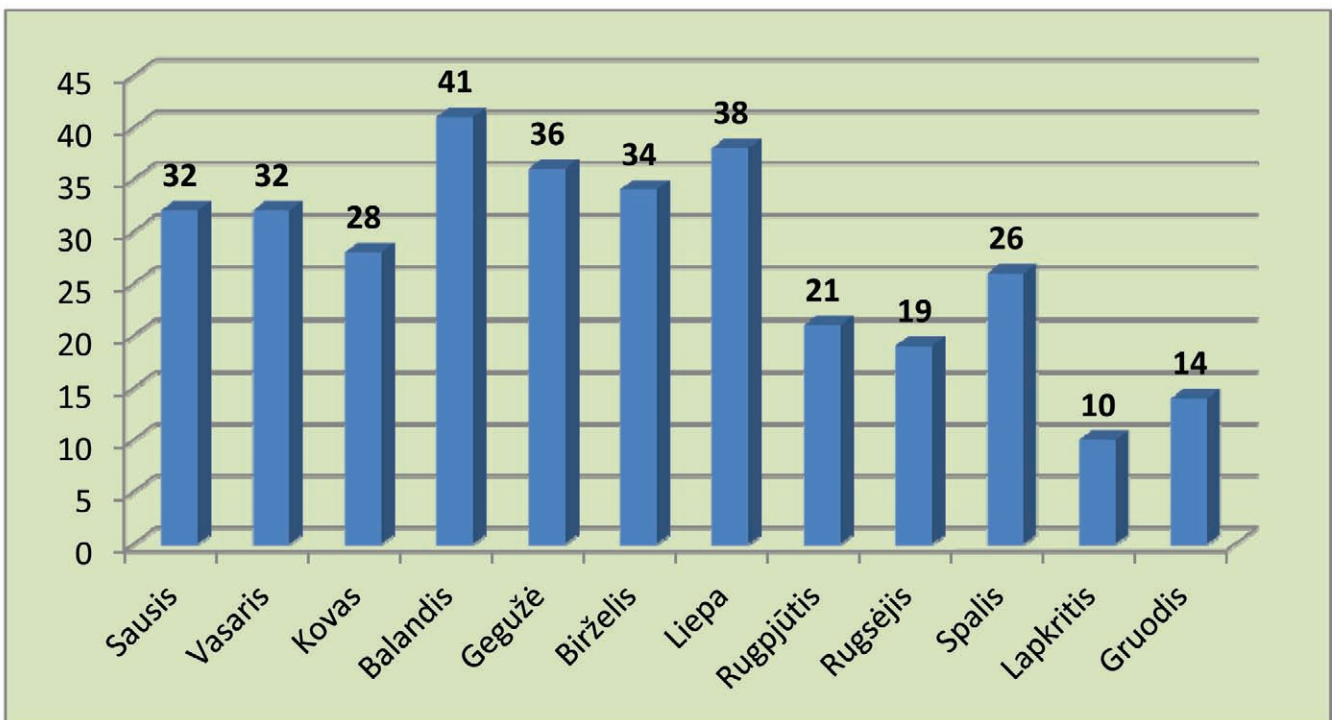
Teisėjų tarybos 2007 m. balandžio 27 d. nutarimo Nr. 13P-55 „Dėl teisėjų mokymo koordinavimo komisijos prie Teisėjų tarybos sudarymo“ pakeitimo“ ir vietoje prof. dr. Juozo Žilio, Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Konstitucinės teisės katedros dėstytojo paskyrė doc. dr. Aurelijų Gutauską, Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Baudžiamosios teisės ir kriminologijos katedros vedėją.

To paties posėdžio metu protokoliniu nutarimu sudaryta darbo grupė, susidedanti iš: Egidijaus Laužiko, Artūro Driuko, Rimvydo Norkaus ir Teisingumo ministerijos atstovo, kuriai pavesta išsiaiškinti klausimą dėl Civilinio proceso kodekso 133 straipsnio taikymo ir šablonų parengimo.

Teisėjų taryboje gauti skundai

2011 metais Teisėjų taryboje iš viso gauta ir išnagrinėta 331 skundas ir pareiškimas. Gautų skundų ir pareiškimų dinamika matyti pateiktoje diagramoje. Sausis – 32; vasaris – 32; kovas – 28; balandis – 41; gegužė – 36; birželis – 34; liepa – 38; rugpjūtis – 21; rugsėjis – 19; spalio – 26; lapkritis – 10; gruodis – 14.

2011 metais Teisėjų taryboje gauti skundai

9.3. TEISĖJŲ ETIKOS IR DRAUSMĖS KOMISIJOS VEIKLA 2011 METAIS

Lyginant pastarųjų trejų metų tendencijas, matyti, kad Teisėjų etikos ir drausmės komisijos (toliau – Komisijos) darbo krūvis 2011 m. ir toliau didėjo, ypač aktyviai Teismų įstatymo 84 straipsnio 4 dalyje nurodytiems kitiems asmenims (procese dalyvaujantiems ir nedalyvaujantiems asmenims, pareigūnams, institucijoms) naudojantis jiems suteikta teise Komisijai pateikti teikimą dėl drausmės bylos iškėlimo konkrečiam teisėjui.

2011 m. Komisija iš viso gavo 373 skundus, pareiškimus ir prašymus. 2010 m. tokių teikimų buvo gauta 227, o 2009 m. – 50.

Iš minėtų 373 gautų skundų, prašymų ir teikimų 282 buvo grąžinti pareiškėjams nenagrinėti, kadangi jie neatitiko Komisijos kompetencijos, t.y. iš esmės buvo dėl teisėjų procesinės veiklos ar priimtų procesinių sprendimų peržiūrėjimo ir įvertinimo. Pasitaikė ir tokių atvejų, kai pateikti teikimai neatitiko keliamų reikalavimų, nes buvo surašyti nemotyvuotai arba nebuvo pasirašyti, arba neatitiko valstybinės kalbos reikalavimų. Teikimai asmenims taip pat buvo grąžinami nenagrinėti ir tais atvejais, kai jie pakartotinai kreipdavosi antrą ar trečią kartą, nurodydami tas pačias aplinkybes, dėl kurių Komisijos jau būdavo pasisakyta.

Pažymėtina, kad 91 teikimai buvo pripažinti tinkamais nagrinėti Komisijoje. Tinkamais nagrinėti teikimais buvo laikomi tokie, kuriuos pareiškėjai motyvavo konkrečiomis aplinkybėmis dėl teisėjo galimo etikos ar drausmės neatitinkančio elgesio. Dėl jų buvo skiriami patikrinimai arba teisėjų buvo prašoma pateikti paaiškinimus ir vėliau jie buvo nagrinėjami Komisijos posėdžiuose.

2011 m. įvyko 12 Komisijos posėdžių, kurių metu buvo išnagrinėti teikimai dėl drausmės bylos iškėlimo 77 teisėjams. Išnagrinėjusi gautus teikimus ir kitą surinktą medžiagą, Komisija iškėlė 11 drausmės bylų. Palyginimui, 2010 m. drausmės bylų buvo iškelta 14, o 2009 m. – 4.

Drausmės bylų iškėlimo pagrindai buvo šie:

1. įstatymų nustatytų procesinių terminų nesilaikymas, ilgą laiką tarpą jokių procesinių veiksmų neatlikimas, bylų vilkinimas ir kitų proceso teisės normų pažeidimas;
2. paviršutiniškas bylų nagrinėjimas, neįsigilinimas į faktines bylos aplinkybes ir nesivadovavimas aiškiais faktiniais bylos dokumentų duomenimis;
3. nesąžiningas, negarbingas, nemandagus, nepagarbus ir netaktiškas elgesys kitų kolegų ar asmenų atžvilgiu;
4. teisinės pagalbos teikimas kitiems asmenims;
5. proceso vedimas nesilaikant teismo posėdžio vedimo tvarkos reikalavimų;
6. valstybinės kalbos principo reikalavimo pažeidimas;
7. nesilaikymas reikalavimo vengti viešųjų ir privačiųjų interesų konflikto ir neužtikrinimas nešališkumo principo;
8. nesilaikymas viešai duotų pažadų ir įsipareigojimų dėl sutikimo bendradarbiauti su kitomis teisėsaugos institucijomis.

Komisijos sprendimais drausminės bylos buvo iškeltos šiems teisėjams:

Kauno apygardos teismo teisėjai Neringai Vencikienei;

Kauno miesto apylinkės teismo teisėjui Bronislovui Liatukui;

Kauno miesto apylinkės teismo teisėjui Rimantui Grigui;

Mažeikių rajono apylinkės teismo teisėjui Mindaugui Klemenčiui;

Panevėžio apygardos teismo pirmininkui Valdui Petru Meidui;

Panevėžio apygardos teismo teisėjui Arnoldui Šukaičiui;

Pasvalio rajono apylinkės teismo teisėjai Virginijai Jurkštienei;

Šiaulių miesto apylinkės teismo teisėjui Aleksandrui Prygunkovui;

Šiaulių miesto apylinkės teismo teisėjui Petru Simėnui;

Vilniaus miesto 2-ojo apylinkės teismo teisėjai Sonatai Bieliauskienei;

Vilniaus miesto 3-ojo apylinkės teismo teisėjai Rimai Krušnienei.

Kitais atvejais Komisija, apsvarsčiusi drausmės bylos iškėlimo teisėjams klausimą Komisijos posėdyje, atsisakė iškelti drausmės bylas. Pagrindinės tokio atsisakymo priežastys buvo šios: skundžiamis teisėjo veiksmais buvo išskirtinai susiję su teisingumo vykdymu konkrečioje byloje; po patik-

rinimo paaiškėjo, kad nėra objektyvių duomenų, patvirtinančių teisėjų etikos reikalavimų neatitinkantį elgesį ar pradiniai duomenys apie galimą teisėjo etikos ar drausmės pažeidimą nepasitvirtino; skundžiami teisėjų veiksmai nesudarė Teismų įstatyme numatytų teisėjų drausminės atsakomybės pagrindų.

Pažymėtina, kad 2011 m. Komisija, apsvačiusi posėdyje drausmės bylos iškėlimo klausimą, 21 teisėjų atžvilgiu sprendė, kad jų veiksmuose yra mažareikšmio etikos ar drausmės pažeidimo požymių, bet drausmės bylos nekėlė, apsiribodama teisėjų svarstymu. Paprastai tai buvo atvejai, susiję su vienkartinio ir (ar) nežymiu įstatymo nustatytų terminų pažeidimu ar kitų procesinių veiksmų šiek tiek pavėluotu atlikimu, tam tikrų proceso reikalavimų nesilaikymu, nukrypimu nuo teismų suformuotos aiškios praktikos ir nepateikiant nukrypimo nuo jos motyvų, nešališkumo principo neužtikrinimu, nepakankamu atidumu surašant procesinius dokumentus, ar ne visai tinkamu elgesiu proceso dalyvių atžvilgiu. Komisijos nuomone, šiais atvejais drausmės bylos iškėlimas už nežymius ar formalius pažeidimus būtų buvęs per griežtas sprendimas, kadangi vien teisėjo svarstymas Komisijos posėdyje dažnai yra pakan-

kama poveikio priemonė, padedanti užtikrinti teisėjo drausminės atsakomybės realizavimą. Komisija vadovavosi nuostatų 34.2 punktu ir atsisakė kelti teisėjams drausmės bylas. Priimant tokius sprendimus įtakos turėjo ir kitos tokios svarbios aplinkybės, pvz., pažeidimo padarymo aplinkybės, pažeidimo sunkumas, teisėjo darbo krūvis, kitos jo asmeninės ir dalykinės savybės.

Pagal statistinius duomenis iš 32 teisėjų, kurių atžvilgiu buvo iškeltos drausmės bylos arba konstatuotas mažareikšmis pažeidimas, buvo 2 teismo pirmininkai ir 30 teisėjų. Pasiskirstymas pagal teismų lygmenį buvo toks: 22 apylinkių teismų teisėjai, 8 apygardų teisėjai ir 2 apygardos administracinių teismų teisėjai. Daugiausia teisėjų buvo svarstyta iš Vilniaus apygardos ir Kauno apygardos teismų teritorijų, atitinkamai 11 ir 10, o Šiaulių apygardos teismų teritorijos – 6, Panevėžio apygardos teismų teritorijos – 3, Klaipėdos apygardos teismų teritorijos – 2.

2011 m. pasitaikė du atvejai, kai posėdžių metu buvo atsisakyta 2 teikimus nagrinėti iš esmės, nes skundžiami teisėjai svarstymo metu jau nebeėjo teisėjo pareigų (dėl išėjimo į pensiją, dėl išėjimo iš darbo savo noru).

9.4. TEISĖJŲ GARBĖS TEISMO VEIKLA 2011 METAIS

Teisėjų garbės teismas – teisėjų drausmės bylas bei teisėjų prašymus dėl teisėjo garbės gynimo nagrinėjanti teismų savivaldos institucija.

Pagal Teismų įstatymo 120 straipsnio 12 punktą Teisėjų taryba išklauso Teisėjų garbės teismo veiklos ataskaitų. Ankstesnė Teisėjų garbės teismo ataskaita Teisėjų tarybai buvo pateikta 2011 m. vasario 21 d., svarstyta Teisėjų tarybos 2011 m. vasario 25 d. posėdyje. Tad yra teikiama ataskaita už laikotarpį nuo 2011 m. vasario 22 d. iki 2012 m. kovo 12 d.

2011 metais Teisėjų taryba priėmė keletą sprendimų, susijusių su Teisėjų garbės teismo sudėties pakeitimu. 2011 metų balandžio mėnesį iš Teisėjų garbės teismo nario pareigų pasitraukus Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjui Stasiui Gagiui ir Lietuvos apeliacinio teismo teisėjui Viktorui Kažiui, naujais nariais išrinkti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėja Skirgailė Žalimienė ir Lietuvos apeliacinio teismo

teisėjas Albinas Bielskis. 2011 metų rugsėjo mėnesį iš Teisėjų garbės teismo nario pareigų pasitraukė Panevėžio apygardos teismo teisėjas Ričardas Gilys, vietoj jo nauju Teisėjų garbės teismo nariu išrinktas Vilniaus apygardos teismo teisėjas Vytautas Zelianka. Šių metų pradžioje Teisėjų garbės teismo nariui Kęstučiui Gudynui, pasitraukus iš Kauno apygardos administracinio teismo teisėjo ir šio teismo pirmininko pavaduotojo pareigų (Teisėjų garbės teismo nario įgaliojimai pasibaigia, kai pasibaigia jo, kaip teisėjo, įgaliojimai), naująja Teisėjų garbės teismo nare išrinkta Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo teisėja Diana Butrimienė.

Pažymėtina, kad Teisėjų garbės teismo posėdžių organizavimas neretai būna gana problematiškas, nes tam, kad posėdis būtų teisėtas, iš esančių devynių Teisėjų garbės teismo narių turi dalyvauti septyni nariai, tuo tarpu dėl garbės teismo narių užimtumo vykdant tiesiogines savo, kaip teisėjų, pareigas, atostogų, susirgimų bei ne-

šališkumo principo paisymo, galimybė suformuoti posėdžiui reikalingą kvorumą yra ne visada. Pažymėtina ir tai, kad kai kuriose drausmės bylose susiduriama su iššūkiu dėl kvorumo suformavimo apskritai. Dėl to nukenčia bylų nagrinėjimo operatyvumas, tenka atidėti bylų nagrinėjimą. Teisėjų garbės teismas šią problemą yra atitinkamai išviešinęs ir tikisi jos išsprendimo.

Lyginant pastarųjų kelerių metų tendencijas, matyti, kad ataskaitiniu laikotarpiu ypatingai suintensyvėjo žiniasklaidos susidomėjimas Teisėjų garbės teismo veikla: žurnalistai dažnai dalyvauja posėdžiuose, prašo komentarų. Po kiekvieno Teisėjų garbės teismo posėdžio, kuriame išnagrinėta drausmės byla arba paskelbtas sprendimas, išplatintas pranešimas spaudai, taigi visuomenę pasiekia objektyvi ir neiškraipyta informacija.

Per ataskaitinį laikotarpį Teisėjų garbės teismas iš viso gavo 12 Teisėjų etikos ir drausmės komisijos iškeltų drausmės bylų bei 1 teisėjo prašymą dėl teisėjo garbės gynimo (iš jų: 10 drausmės bylų ir prašymas dėl teisėjo garbės gynimo – 2011 m., 2 drausmės bylos – 2012 m.).

Daugiausia – 9 drausmės bylos buvo iškeltos apylinkių teismų teisėjams, 3 drausmės bylos buvo iškeltos apygardos teismo teisėjams. Prašymą dėl teisėjo garbės gynimo Teisėjų garbės teismui padavė Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas.

Didžioji dalis drausmės bylų teisėjams iškeltos už aplaidumą vykdant tiesiogines darbinės funkcijas, t. y. už įstatymų pažeidimus nagrinėjant konkrečias bylas. Dalis pažeidimų susiję su didelio teisėjų darbo krūvio sąlygotu procesinių terminų nesilaikymu, kita dalis – pavieniai atvejai, kai nesilaikyta reikalavimo teismo posėdžius vesti valstybine kalba, taip pat nepaisyta proceso įstatymo nustatytos teismo posėdžio vedimo tvarkos. Pasitaikė ir tokių atvejų, kai Teisėjų garbės teismui teko nagrinėti viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje bei nušalinimo/nusišalinimo instituto taikymo klausimus, vertinti nesąžiningą, nepagarbų ir netaktišką teisėjų elgesį su kolegomis. Tik keletas iš visų išnagrinėtų drausmės bylų susijusios su Teisėjų etikos kodekso reikalavimų neatitinkančiu teisėjų elgesiu privačiame gyvenime. Drausmės bylų, iškeltų už įstatymuose numatytų teisėjų darbinės ar politinės veiklos apribojimų nesilaikymą, nebuvo gauta.

Per ataskaitinį laikotarpį Teisėjų garbės teis-

mas išnagrinėjo 12 drausmės bylų (2 drausmės bylos buvo pasilikusios iš ankstesnio ataskaitinio laikotarpio) bei 1 prašymą dėl teisėjo garbės gynimo (iš jų: 8 drausmės bylas ir 1 prašymą dėl teisėjo garbės gynimo – 2011 m. ir 4 drausmės bylas – 2012 m.). Ataskaitinio laikotarpio metu Teisėjų garbės teismas taip pat priėmė ir paskelbė sprendimus dviejose anksčiau išnagrinėtose drausmės bylose. Viena drausmės byla, Lietuvos Respublikos Prezidentei dekretu atsisakius atleisti teisėją iš pareigų, Teisėjų garbės teisme buvo iš esmės išnagrinėta du kartus. Dviejose drausmės bylose yra paskirti Teisėjų garbės teismo posėdžiai (2012 m. kovo 30 d.).

Teisėjų garbės teismas per ataskaitinį laikotarpį drausmės bylose priėmė tokius sprendimus:

- pareikšti pastabą – vienoje drausmės byloje;
- pareikšti papeikimą – vienoje drausmės byloje;
- pareikšti griežtą papeikimą – keturiose drausmės bylose;
- pasiūlyti Lietuvos Respublikos Prezidentui įstatymo nustatyta tvarka atleisti teisėją iš pareigų – vienoje drausmės byloje;
- apsiriboti drausmės bylos svarstymu – keturiose drausmės bylose;
- nutraukti drausmės bylą – trijose drausmės bylose;

Dar vienoje išnagrinėtoje drausmės byloje sprendimo priėmimas ir paskelbimas atidėtas 2012 m. kovo 23 d.

Nurodytu atveju, kai buvo pasiūlyta Lietuvos Respublikos Prezidentei atleisti teisėją iš pareigų dėl netoleruotinų, neatitinkančių santūrumo, mandagumo ir korektiškumo reikalavimų viešų pasisakymų vartojant netinkamą leksiką, reiškiant panieką kitiems visuomenės nariams, Lietuvos Respublikos Prezidentė dekretu atsisakė atleisti teisėją iš pareigų, motyvuojant tuo, kad pačios griežčiausios poveikio priemonės taikymas, atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje atskleistą proporcingumo principo turinį, šiuo atveju būtų neadekvatus, įvertinant aplinkybes, kuriomis pasisakymai buvo išsakyti. Teisėjų garbės teismas, esant nurodytam Lietuvos Respublikos Prezidentės dekretui, atnaujino drausmės bylos nagrinėjimą, ją išnagrinėjo iš naujo iš esmės visa apimtimi ir sprendimu paskyrė drausminę nuobaudą – griežtą papeikimą.

Iš nurodytų trijų nutrauktų drausmės bylų dvi bylos buvo nutrauktos konstatavus, jog dėl teisėjo statuso praradimo išnyko teisėjų drausminės atsakomybės subjektas, o viena drausmės byla nutraukta nustačius, kad nėra drausminės atsakomybės pagrindo. Pastaroji byla buvo iškelta dėl teismo vadovo, jam vykdant tiesiogines teismo pirmininko funkcijas atlikti Teisėjų etikos ir drausmės komisijos pavedimą pagal Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatų 21.2 punktą, atlikto šališko ir neobjektyvaus skundo tyrimo. Teisėjų garbės teismas konstatavo, kad teismo vadovas, vykdydamas Teisėjų etikos ir drausmės komisijos pavedimą, veikė vadovaudamasis tik viešaisiais interesais, todėl įžvelgti privataus intereso egzistavimo apraiškų pagrindo nėra.

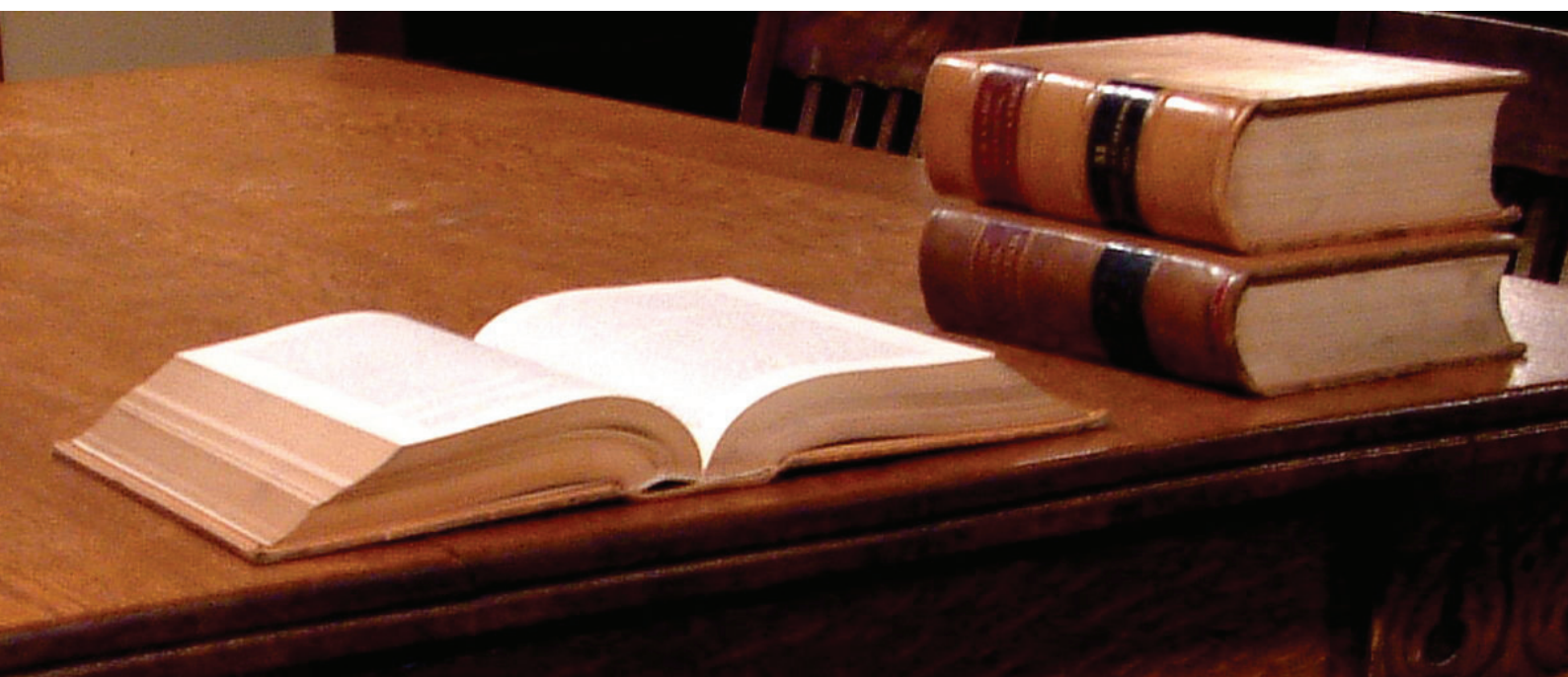
Kaip jau buvo minėta anksčiau, Teisėjų garbės teisme buvo išnagrinėtas teisėjo prašymas dėl teisėjo garbės gynimo, kuriame subjektu, pažeidusiu teisėjo garbę, buvo nurodyta Teisėjų etikos ir drausmės komisija. Teisėjų garbės teismas nutraukė šio prašymo nagrinėjimą nesant subjekto – teisėjo (-ų), pažeidusio (-ių) (nurodomų kaip pažeidusių) teisėjo garbę.

Pastebėtina, jog vien drausminės atsakomybės taikymo procedūros Teisėjų etikos ir drausmės komisijoje, tarp jų – drausmės bylos iškėlimas, teisėjams dažnai yra pakankamai veiksmingos poveikio priemonės. Po jų teisėjai paprastai padaro reikiamas išvadas ir drausminės atsakomybės tikslai iš esmės būna pasiekti. Teisėjų garbės teismas taip pat siekia, kad veiksminga poveikio priemone būtų pats drausmės bylos nagrinėjimas Teisėjų garbės teismo posėdyje. Parinkdamas taikytinas drausminio poveikio priemones, Teisėjų garbės teismas atsižvelgia į drausminės at-

sakomybės tikslus, pažeidimo sunkumą, sukeltas pasekmes, padarymo aplinkybes, teisėjo kaltę, jo darbą ir elgesį bei padaryto pažeidimo vertinimą, kitas turinčias reikšmės aplinkybes, į tai, kad drausminio poveikio priemonė būtų adekvati padarytam pažeidimui.

Iš visų ataskaitiniu laikotarpiu priimtų Teisėjų garbės teismo sprendimų Lietuvos Aukščiausiam Teismui buvo apskųsti keturi sprendimai: trim atvejais sprendimus, kuriais buvo pareikšta pastaba, papeikimas ir griežtas papeikimas (iš jų 2 atvejais drausminės nuobaudos skirtos tai pačiai teisėjai), skundė teisėjai, kuriems tos drausminės nuobaudos ir buvo paskirtos; vienu atveju sprendimą, kuriuo buvo nutrauktas prašymo dėl teisėjo garbės gynimo nagrinėjimas, skundė teisėjas, kurio prašymas ir buvo nagrinėtas. Iš nurodytų keturių Lietuvos Aukščiausiam Teismui pateiktų skundų dėl Teisėjų garbės teismo sprendimų du skundai išnagrinėti ir priimti sprendimai: vienoje byloje Lietuvos Aukščiausiasis Teismas iš dalies patenkino teisėjos skundą ir Teisėjų garbės teismo sprendimu jai skirtą drausminę nuobaudą – papeikimą – pakeitė į pastabą; kitoje – panaikino Teisėjų garbės teismo bei Teisėjų etikos ir drausmės komisijos sprendimus ir grąžino Lietuvos antstolių rūmų teikimą dėl teisėjo veiksmų, nagrinėjant administracinę bylą, įvertinimo Teisėjų etikos ir drausmės komisijai nagrinėti iš naujo. Kiti du skundai paskirti nagrinėti teismo posėdyje.

Įsiteisėję Teisėjų garbės teismo sprendimai, vadovaujantis Teisėjų tarybos patvirtintais Teisėjų garbės teismo nuostatais, elektroniniu paštu išsiunčiami susipažinti visiems teismams ir viešai skelbiami Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėje.

Teisėjai, kurių drausmės bylas išnagrinėjo Teisėjų garbės teismas ir jose priimti sprendimai (2011 m. vasario 22 d. – 2012 m. kovo 12 d.)

Eil. Nr.	Teismas, teisėjo vardas, pavardė	Teisėjų garbės teismo sprendimo data ir numeris	Sprendimas
1	Kauno apygardos teismo teisėja Neringa Venckienė	2011 m. kovo 4 d. Nr. 21P-2	Pareikštas papeikimas*
2	Kauno miesto apylinkės teismo teisėja Valentina Ščerbakova**	2011 m. kovo 21 d. Nr. 21P-3	Pareikštas griežtas papeikimas
3	Kauno apygardos teismo teisėja Neringa Venckienė	2011 m. balandžio 18 d. Nr. 21P-4	Pasiūlyta LR Prezidentei įstatymo nustatyta tvarka atleisti teisėją iš pareigų
4	Šiaulių miesto apylinkės teismo teisėjas Aleksandras Prygunkovas	2011 m. balandžio 26 d. Nr. 21P-5	Apsiribota drausmės bylos svarstymu
5	Panevėžio apygardos teismo pirmininkas Valdas Petras Meidus	2011 m. gegužės 31 d. Nr. 21P-6	Drausmės byla nutraukta
6	Šiaulių miesto apylinkės teismo teisėjas Petras Simėnas	2011 m. gegužės 31 d. Nr. 21P-7	Apsiribota drausmės bylos svarstymu
7	Kauno miesto apylinkės teismo teisėjas Bronislovas Liatukas	2011 m. lapkričio 25 d. Nr. 21P-8	Pareikštas griežtas papeikimas
8	Pasvalio rajono apylinkės teismo teisėja Virginija Jurkštienė	2011 m. lapkričio 25 d. Nr. 21P-9	Pareikštas griežtas papeikimas
9	Kauno apygardos teismo teisėja Neringa Venckienė	2011 m. gruodžio 23 d. Nr. 21P-10	Pareikštas griežtas papeikimas*
10	Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas Audrius Bakaveckas	2011 m. gruodžio 23 d. Nr. 21P-11	Nutrauktas prašymo dėl teisėjo garbės gynimo nagrinėjimas*
11	Panevėžio apygardos teismo teisėjas Rimantas Savickas**	2011 m. gruodžio 23 d. Nr. 21P-12	Drausmės byla nutraukta
12	Panevėžio apygardos teismo teisėjas Arnoldas Šukaitis**	2011 m. gruodžio 23 d. Nr. 21P-13	Drausmės byla nutraukta
13	Vilniaus miesto 3 apylinkės teismo teisėja Rima Krušnienė	2012 m. sausio 20 d. Nr. 21P-1	Apsiribota drausmės bylos svarstymu
14	Mažeikių rajono apylinkės teismo teisėjas Mindaugas Klemenis	2012 m. sausio 20 d. Nr. 21P-2	Pareikšta pastaba*
15	Kauno miesto apylinkės teismo teisėjas Rimantas Grigas	2012 m. vasario 24 d. Nr. 21P-3	Apsiribota drausmės bylos svarstymu
16	Vilniaus apygardos teismo teisėjas Pavelas Frolovas	Sprendimo priėmimas ir paskelbimas atidėtas 2012 m. kovo 23 d.	

*- sprendimas apskųstas LAT

** - teisėjas atleistas iš pareigų

Galima paminėti ir tai, kad Teisėjų garbės teismas tiesiogiai gauna privačių asmenų skundų dėl teisėjų veiksmų. Tokiais atvejais, atsižvelgiant į skundo turinį, asmenims paaiškinama, kad jie pagal Teismų įstatymo reikalavimus turi kreiptis į

Teisėjų etikos ir drausmės komisiją, kuri turi teisę iškelti drausmės bylą ir perduoti ją Teisėjų garbės teismui, arba skundas persiunčiamas Teisėjų etikos ir drausmės komisijai, informuojant asmenį apie šį veiksmą.

9.5. PRETENDENTŲ Į TEISĖJUS EGZAMINO KOMISIJOS VEIKLA 2011 METAIS

Pretendentų į teisėjus egzamino komisija (toliau – Egzamino komisija) – tai pagal Teismų įstatymo 54 straipsnio nuostatas Teisėjų tarybos sudaroma komisija, kuri vertina kandidatų į teisėjus profesines žinias.

Šios komisijos veiklą reglamentuoja Teisėjų tarybos patvirtinti Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos nuostatai. Atkreiptinas dėmesys, kad Teisėjų taryba 2011 m. balandžio 29 d. posėdyje pritarė Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos nuostatų pakeitimams, kurie sudaro galimybes į egzaminą pakviesti daugiau asmenų, tačiau sugriežtino egzaminą laikymo tvarką.

Egzamino komisijos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip penki nariai. Pretendentų į teisėjus egzaminas vyksta ne rečiau kaip kartą per pusę metų, išskyrus atvejus, kai nėra asmenų, galinčių laikyti šį egzaminą.

Egzamino komisijos posėdžiui pirmininkauja komisijos pirmininkas, o jo nesant – posėdyje dalyvaujantis vyriausias pagal amžių komisijos narys.

Egzaminuojamųjų žinias vertina Egzamino komisija uždareme posėdyje.

Nuo šiol pirmąją – teorinę egzaminą dalį, vietoj buvusių 5 teorinių klausimų, sudaro testas iš 40 klausimų. Šią egzaminą dalį, kuriai skiriama 1 valanda, išlaikę asmenys (teisingai atsakę į 30 klausimų) gali laikyti praktinę egzaminą dalį. Praktinę dalį sudaro 2 užduotys, kurias egzaminą

laikantys asmenys turi išspręsti per 1,5 - 2,5 val.

Egzaminą laikymo metu nebėra galimybės naudotis teismų praktika. Atsakydami į testo klausimus asmenys gali naudotis tik egzaminą programa, o sprenddami egzaminą praktinės dalies užduotis – Lietuvos Respublikos Konstitucija, kodeksais, įstatymais, Vyriausybės nutarimais, kitais norminiais teisės aktais.

Taip pat pasikeitė ir egzaminą vertinimo sistema: praktinė dalis nevertinama balais, o galutinį egzaminą rezultatą sudaro praktinės dalies užduočių įvertinimų vidurkis. Abi praktinės dalies užduotys vertinamos atskirai ir už kiekvieną jų privaloma gauti ne mažiau kaip 7 balus. Taigi, išlaikiusiu egzaminą praktinę dalį, o kartu ir visą egzaminą, nuo šiol laikomas egzaminuojamasis, iš kiekvienos užduoties gavęs 7 arba daugiau balų.

Pagal naująją tvarką kandidatų į teisėjus egzaminą rezultatai nėra privalomai skelbiami egzaminą laikymo dieną.

Dėl kiekvieno iš egzaminą išlaikiusio asmens rezultatų Egzamino komisija priima nutarimą.

Egzaminą komisiją techniškai aptarnauja komisijos sekretorius, kurį skiria Nacionalinės teismų administracijos direktorius.

2011 m. įvyko 6 kandidatų į teisėjus egzaminai, pakviesta 112 asmenų, galinčių laikyti egzaminą. Į egzaminą atvyko 90 kandidatų, iš jų egzaminą išlaikė 40, t.y. 44 proc. laikiusių egzaminą asmenų.

9.6. PRETENDENTŲ Į TEISĖJUS ATRANKOS KOMISIJOS VEIKLA 2011 METAIS

Pretendentų į teisėjus atrankos komisija (toliau – Atrankos komisija) – pagal Teismų įstatymo 55¹ straipsnio nuostatas sudaryta komisija, kurios tikslas – padėti Respublikos Prezidentei atrinkti tinkamiausius kandidatus teismų teisėjų, pirmininkų, pirmininkų pavaduotojų, skyrių pirmininkų pareigoms užimti.

Atrankos komisija vykdo šias atrankas: preten-

dentų į apylinkės teismo teisėjų vietas, teisėjų karjeros siekiančių asmenų, t.y. kandidatų į apygardos teismo, apygardos administracinio teismo, Lietuvos apeliacinio teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų vietas, teisėjų, siekiančių karjeros tos pačios pakopos teismuose, t.y. kandidatų į apylinkės teismo, apygardos teismo, apygardos administracinio teismo, Lietuvos

vyriausiojo administracinio ir Lietuvos apeliacinio teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, skyriaus pirmininko pareigas, teisėjų, pageidaujančių būti perkeltais į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą, taip pat ir teisėjų, pageidaujančių būti pasiskirtais į žemesnės pakopos teismą arba į kitos jurisdikcijos žemesnės pakopos teismą, bei buvusių bet kurio aukštesnės pakopos teismo teisėjų,

atleistų iš pareigų savo noru, išrinktų į kitas pareigas arba jų sutikimu perkeltų į kitą darbą.

Atrankos komisiją techniškai aptarnauja komisijos sekretorius, kurį skiria Nacionalinės teismų administracijos direktorius.

2011 metais buvo surengta 18 Atrankos komisijos posėdžių, Respublikos Prezidentei pateiktos 37 išvados dėl pretendentų į teismų teisėjų, pirmininkų, pirmininkų pavaduotojų ir skyrių pirmininkų vietas.

9.7. NUOLATINĖS TEISĖJŲ VEIKLOS VERTINIMO KOMISIJOS VEIKLA 2011 METAIS

Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija prie Teisėjų tarybos (toliau – Vertinimo komisija) – Teisėjų tarybos įgaliojimų laikui sudaryta komisija, kuri vertina teisėjų veiklos kokybę ir veiksmingumą, padeda nustatyti jų profesinės, organizacinės ir administracinės veiklos trūkumus, kurie lemia būtinumą šiems asmenims kelti kvalifikaciją ir tobulinti savo profesionalumą.

Vertinimo komisijos tikslas – išsiaiškinti teisėjų, teismų pirmininkų, jų pavaduotojų, skyrių pirmininkų profesinių žinių ir įgūdžių lygį, gebėjimus teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktikoje, dalyvauti administraciniame teismo darbe ir jį organizuoti, išsiaiškinti stipriąsias ir silpną-

sius teisėjų veiklos sritis. Vertinant teisėjų veiklą, atsižvelgiama į kiekybinius ir kokybinius teisėjo profesinės veiklos rodiklius, į dalykines ir asmenines teisėjo savybes, į jurisdikcinę ir nejurisdikcinę teisėjo veiklą.

Vertinimo komisijos veiklą reglamentuoja Teismų įstatymas, Teisėjų tarybos patvirtinti Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos nuostatai ir Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašas.

2011 metais įvyko 15 periodinio ir neeilinio teisėjų veiklos vertinimo posėdžių, kuriuose įvertinta 196 teisėjų veikla. Šalies teisėjai dirba gerai, jų veikloje nenustatyta esminių trūkumų.

10. TEISMINĖ MEDIACIJA LIETUVOJE

Ginčų sureguliuavimo procedūra, kurios paskirtis yra padėti šalims bylose išspręsti ginčą taikiai, tarpininkaujant vienam ar keliems mediatoriams, vadinama teismine mediacija. Teisminę mediaciją vykdo mediatoriai – specialiai apmokyti teisėjai, teisėjų padėjėjai arba kiti atitinkamą kvalifikaciją turintys asmenys, kurie yra įtraukti į Teisėjų tarybos sudarytos Darbo grupės bandomojo teisminės mediacijos projekto įgyvendinimo koordinavimui ir jo rezultatų vertinimui (toliau – Darbo grupė) patvirtintą Teismo mediatorių sąrašą, kuris skelbiamas Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėje www.teismai.lt

Teisminės mediacijos instituto įtraukimą į šalies teismų sistemą paskatino tendencingai ir intensyviai didėjantis civilinių bylų skaičius teismuose. 2005 m. Teismų taryba priėmė nutarimą, kuriuo nusprendė pradėti vykdyti teisminės mediacijos bandomąjį projektą Lietuvoje. Šiuo nutarimu buvo patvirtintos Teisminės mediacijos taisyklės bei Darbo grupės sudėtis, kurią sudarė 3 teisėjai, Teisingumo ministerijos atstovas, Nacionalinės teismų administracijos atstovas, teisėjo patarėjas ir teisėjo padėjėjas. Bandomojo teisminės mediacijos projekto pradžia – 2006 m. sausio 26 d. Vilniaus miesto 2 apylinkės teisme. 2007 m. Teisėjų taryba nutarimu patvirtino šio projekto plėtrą į prisijungti pageidavusius teismus bei naujos sudėties Darbo grupę, kurią sudarė 6 teisėjai, teisėjo padėjėjas, Teisingumo ministerijos atstovas, Nacionalinės teismų administracijos atstovas bei teisininkas – universiteto lektorius.

Nuo 2008 m. sausio 1 d. prisijungus dar daugiau teismų, projektas buvo vykdomas beveik dvidešimtyje Lietuvos teismų. 2010 m. liepos mėn. vykusiame Darbo grupės susitikime buvo svarstytas siūlymas įtvirtinti galimybę teismine mediacija civilinėse bylose vykdyti visuose šalies teismuose, kad šių paslaugų prieinamumas būtų įmanomas asmenims nepriklausomai nuo šalies rajono. 2011 metų sausio mėn. Teisėjų tarybos posėdyje buvo pritarta šiam siūlymui.

Teisminės mediacijos tvarka

Kodėl verta ginčą nagrinėti taikiu būdu?

Teisminės mediacijos institutas sietinas ne tik su lėšų taupymu, bet ir efektyvumo principu, kuris kuo toliau, tuo aktualesnis ir sietinas su žmogaus

teisėmis į greitą ir teisingą teismą, taip pat, jog bylos būtų išnagrinėjamos per įmanomai trumpiausią laiką. Teisminė mediacija yra nemokama paslauga. Teisminės mediacijos procedūrą užbaigus taikiu susitarimu grąžinama 75 procentai sumokėto žyminio mokesčio. Sprendžiant ginčą šiuo būdu, šalys kontroliuoja ginčo sprendimo eigą ir rezultatus, tikėtinas bylos šalių gerų santykių ir abipusės pagarbos atkūrimas. Sprendžiant ginčą teisminės mediacijos būdu yra patiriama mažiau priešiško, o išsprendus ginčą taikiai atsiranda didesnė tikimybė, kad jis bus išspręstas geru. Atkreiptinas dėmesys, kad sprendžiant ginčą teisminės mediacijos būdu yra užtikrinamas konfidencialumas, taip pat bet kuri šalis gali pasitraukti iš teisminės mediacijos procedūrų, nenurodydama pasitraukimo priežasčių.

Teisminės mediacijos būdą neabejotinai galima vadinti efektyviu, kadangi bendra posėdžių trukmė numatyta iki 4 valandų, kurių metu tarpininkaujant teismo mediatoriumi, atskleidžiamos ginčo priežastys, suvaldomos šalių emocijos, stengiamasi suderinti šalių reikalavimus. Ginčas gali būti išspręstas per itin trumpą laiką ir dėl procedūros paprastumo: posėdžiai neprotokoluojami, tokiu būdu užtikrinant šalių pareikštos informacijos konfidencialumą; taip pat šios informacijos negalima panaudoti vėliau teismo posėdžių metu, jeigu bylą nepavykus išspręsti taikiu būdu, ji grąžinama teisėjui nagrinėti toliau teismine tvarka. Apibendrinant galima teigti, kad teisminės mediacijos būdu sprendžiamo konflikto sėkmė priklauso nuo šalių valios, požiūrio, principų bei teismo mediatoriaus, kaip derybininko ir taikintojo, kompetencijos.

Teisminės mediacijos tvarką reglamentuoja Teisėjų tarybos patvirtintos Teisminės mediacijos taisyklės. Pasiūlyti perduoti ginčą teisminei mediacijai gali civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas arba šį norą gali pareikšti bet kuris dalyvaujantis byloje asmuo. Perduodant ginčą teisminei mediacijai teisėjas išaiškina šalims teisminės mediacijos proceso esmę. Dėl mediatoriaus skyrimo ir pakeitimo sprendžia teismo pirmininkas, teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas arba jų paskirtas teisėjas. Prireikus gali būti skiriami du mediatoriai. Skiriant mediatorių įvertinama šalių nuomonė, pareikšta prašant arba sutinkant ginčą

perduoti teisminei mediacijai.

Teisminės mediacijos metu gali dalyvauti tik proceso šalys, tretieji asmenys ir jų atstovai. Abiejų šalių prašymu arba sutikimu teisminės mediacijos metu gali dalyvauti ir kiti asmenys, kurių dalyvavimas gali padėti išspręsti ginčą. Teisminės mediacijos procedūros nėra protokoluojamos.

Teisminės mediacijos procedūra baigiama, kai šalys susitaria dėl ginčo dalyko bei pasirašo taikos sutartį, kurią tvirtina bylą nagrinėjantis teisėjas.

Teisminė mediacija taip pat baigiama, jeigu:

1. Bet kuri šalis pasitraukia iš teisminės mediacijos procedūrų;

2. Per nustatytą teisminės mediacijos trukmės laiką arba pratęstą laiką nepasiekiamas taikus susitarimas dėl ginčo pabaigos;

3. Nustatoma, kad šalis prašymą perduoti ginčą spręsti teisminei mediacijai pareiškė nesąžiningai arba nesąžiningai naudojasi teismine mediacija, arba jos metu reiškia nesąžiningus prašymus.

Baigus teisminę mediaciją išvardytais būdais ir neišsprendus ginčo bendru sutarimu, civilinė byla grąžinama ją perdavusiam teisėjui ir ginčas toliau nagrinėjamas ginčo teiseną.

Teisminės mediacijos projekto vykdymas 2011 metais

Teisėjų tarybos 2011 m. sausio 28 d. nutarimu patvirtintas Asmenų skyrimo į teismo mediatorių sąrašą tvarkos aprašas, numatantis asmenų, pretenduojančių į teismo mediatorius skyrimo tvarką.

2011 m. sausio 28 d. Teisėjų taryba posėdžio metu pritarė siūlymui, jog teisminę mediaciją civilinėse bylose galima būtų taikyti visuose šalies teismuose, kad šių paslaugų prieinamumas būtų įmanomas nepriklausomai nuo regiono.

2011 m. balandžio 29 d. Teisėjų taryba patvirtino Teisminės mediacijos taisyklių pakeitimus, skatinančius išsamesnį informacijos apie mediacijos galimybes pateikimą civilinių, ypač darbo bei šeimos, bylų šalims, pateikimą.

Nuo 2011 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojo dėl Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašo pakeitimai, kurie numato galimybę vertinant teisėjo jurisdikcinę ir nejurisdikcinę veiklą atsižvelgti į jo perduotas bylas nagrinėti teisminės mediacijos būdu ar išnagrinėtas teisėjo – mediatoriaus. Nuo tos pačios dienos įsigaliojusiais Teismų veiklos statistinių rodiklių skaičiavimo metodikos pakeitimais nustatytas specialus kategorijos koeficientas, kuris taikomas skaičiuojant darbo krūvį teisėjui, kuris tarpininkauja šalims sprendžiant bylą teisminės mediacijos būdu, t. y. už darbo laiką vykdant teisminės mediacijos procedūrą (-as).

Šiuo metu rengiamasi įgyvendinti technines galimybes ir sukurti atskirą teisminės mediacijos bylų klasifikatorių teismų informacinės sistemos „LITEKO“ klasifikatorių sistemoje, kurio pagalba būtų sudarytos galimybės registruoti, kaupti ir analizuoti statistinius duomenis apie įvykusias teisminės mediacijos procedūras ir jų rezultatus.

Teismai, Nacionalinė teismų administracija ir Teisingumo ministerija aktyviai bendradarbiavo mediacijos klausimais: teiktos pastabos ir pasiūlymai Teisingumo ministerijai dėl Lietuvos Respublikos Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo pakeitimo projekto, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatų, reglamentuojančių sutaikinimo procedūras, pakeitimo – nuo 2011 m. spalio 1 d. įsigaliojusio naujojo Civilinio proceso kodekso 231 straipsnyje įtvirtintas teisminės mediacijos institutas – suteikta didesnė šio alternatyvaus ginčo sprendimo būdo reikšmė įstatymo lygmeniu.

11. TEISMŲ INFORMACINĖS SISTEMOS „LITEKO“ PLĖTRA 2011 METAIS

2011 m. viduryje buvo baigtas teismų informacinės sistemos „LITEKO“ centralizacijos projektas – visi respublikos teismai pradėjo tiesiogiai dirbti su centrine duomenų baze, esančia centriniam sistemos mazge Nacionalinėje teismų administracijoje. „LITEKO“ centralizacija leido sumažinti sistemos techninės dalies atnaujinimo kainą (atnaujinimas buvo būtinas, nes nuo 2005 m. teismuose veikiančios vietinės tarnybinės stotys buvo fiziškai nusidėvėjusios ir morališkai pasenusios, jų diskinė atmintis buvo užpildyta 90 proc.), padidino sistemos saugumą, palengvino jos administravimo darbus ir sumažino šių darbų kainą, žymiai supaprastino sistemos atnaujinimo diegimus.

2011 m. buvo paskelbtas konkursas Bylų nagrinėjimo terminų stebėjimo modulio sukūrimui ir integracijai į „LITEKO“. Šis modulis skirtas nagrinėjimo terminų bei kitų procesinių veiksmų (procesinių dokumentų išnagrinėjimo, bylų gavimo, perdavimo teisėjui, išsiuntimo / gražinimo į kitas instancijas ir kt.) atlikimo terminų kontrolei. Modulis turi atlikti tris pagrindines funkcijas:

- nuolat kontroliuoti procesinius terminus, t. y. nuolat tikrinti, ar nuo vieno procesinio veiksmo iki kito procesinio veiksmo praėjęs laiko tarpas nėra didesnis už apibrėžtą teisės aktuose terminą. Jei terminas yra pažeistas, informacija apie tai rodoma bylos ar dokumento kortelėje. Tokia bylos ar dokumento kortelė taip pat atitinkamai pažymima;

- leisti atlikti kiekvieno teisėjo, teismo bylų nagrinėjimo bei kitų procesinių veiksmų atlikimo terminų analizę per pasirinktą laikotarpį ir rezultatus įrašyti patogia forma;

- pateikti priminimus teisėjams bei teismų tarnautojams apie einančius į pabaigą reikšmingus procesinius terminus.

2011 metais buvo atlikti šio modulio specifikavimo, projektavimo ir programavimo etapai, nuo 2012 m. pradžios atliekami jo testavimo darbai, po kurių seks bandomosios eksploatacijos etapas ir modulio perdavimas eksploatuoti.

Iki 2009 m. „LITEKO“ buvo naudojama, kaip teismų veiklos procesų kompiuterizavimo sistema, skirta automatizuoti, kompiuterizuoti vidinius teismo procesus, didžiąja dalimi palengvinti teismo personalo darbą.

2009 m. birželio 29 d. į Teisėjų tarybai priėmus protokolinį sprendimą dėl „LITEKO“ programinės dalies plėtros krypčių, kuriame nurodoma, kad turi būti skiriamas dėmesys ne tik vidiniams teismo procesams kompiuterizuoti, bet atsigręžta ir į proceso dalyvius, sudarant sąlygas paprasčiau, greičiau ir lengviau kreiptis į teismą, būti kokybiškai ir operatyviai aptarnautais teisme, nuo 2010 m. didelis dėmesys skiriamas elektronines paslaugas gyventojams ir verslo subjektams sukūrimui, elektroninių sąveikos priemonių su proceso šalimis ir kitomis įstaigomis realizacijai.

Nacionalinė teismų administracija, siekdama supaprastinti proceso dalyvių kreipimąsi į teismą, susipažinimą su bylos procesu, 2011 m. įdiegė ir vykdo šių elektroninių paslaugų (e-paslaugų) sistemų projektus:

Teismo įsakymo išdavimo proceso automatizavimo modulis. 2010 m., vykdant teismų informacinės sistemos „LITEKO“ plėtros planą, buvo sukurtas Teismo įsakymo išdavimo proceso automatizavimo modulis. Šis modulis suteikia galimybę, užpildant nustatytos formos prašymo blankus, elektroniniu būdu pateikti prašymus dėl teismo įsakymo išdavimo, elektroniniu būdu sekti prašymo nagrinėjimo eigą teisme. 2011 m. modulis integruotas į teismų informacinę sistemą „LITEKO“ ir yra vis plačiau naudojamas proceso dalyvių. Per 2011 m. antrąjį pusmetį pasinaudojant šiuo moduliu buvo išduota apie 3000 teismo įsakymų.

Žyminio mokesčio mokėjimo kontrolės supaprastinimas. Iki šiol žyminį mokestį elektronine bankininkyste sumokėjęs asmuo privalėjo vykti į banką, gauti banko darbuotojo spaudą ir parašą, patvirtinančius įmoką, sumokėti aptarnavimo mokestį ir po to mokėjimo kvitą pristatyti į teismą. Siekiant išvengti šių nepatogumų Nacionalinėje teismų administracijoje buvo sukurtas žyminio mokesčio mokėjimo patikrinimo įrankis, leidžiantis teismams patiems patikrinti žyminio mokesčio mokėjimo faktą. Kvitą ir toliau privalės pateikti tik neelektroniniu būdu žyminį mokestį sumokėjusios bylos šalys arba kai elektroniniu būdu atliktame mokėjime bus netiksliai nurodyti visi mokėjimo duomenys, arba

jei dėl kitų priežasčių (pvz., techninių kliūčių) teismas negalės atlikti paieškos ar surasti informacijos Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenų bazėje. Prievolės panaikinimas bylos šalims pateikti teismui banko patvirtintą žyminio mokesčio įmokos kvitą, jei mokėjimas atliktas elektroninės bankininkystės sistema, leidžia bylos šalims taupyti ne tik savo laiką, bet ir pinigus.

Elektroninės paslaugos teisingumo vykdymo procese. Nacionalinė teismų administracija 2010 m. pateikė paraišką Europos struktūrinių fondų paramai gauti ir metų pabaigoje, gavusi šią paramą, pradėjo vykdyti „LITEKO“ plėtros projektą, kuriuo būtų įgyvendintas elektroninių paslaugų paketas – eTeismas. Šio projekto tikslas – perkelti į elektroninę erdvę pagrindines teismų teikiamas paslaugas teisingumo vykdymo procese, sudarant palankesnes sąlygas gyventojams ir verslo subjektams pasinaudoti teismų paslaugomis bei sutaupant dalį jų patiriamų išlaidų. Projekto metu numatoma sukurti visų Lietuvos teismų portalą, kuriame gyventojams ir verslo subjektams bus galima pasiūlyti šias, su teisiniu procesu susijusias elektronines paslaugas:

- proceso dalyvių procesinių dokumentų pateikimą teismams elektroniniu būdu;
- žyminio mokesčio valdymą elektroniniu būdu;
- teismo proceso dalyvių piniginių prievolių (baudų, teismo išlaidų) valdymą elektroniniu būdu;
- šalių ir teismo procesinių dokumentų ir kitos bylos medžiagos pateikimą proceso dalyviams elektroniniu būdu;
- informacijos apie bylos eigą, numatytus posėdžius pateikimą proceso dalyviams elektroniniu būdu;
- teismo posėdžių garso įrašų perklausymą arba pateikimą autorizuotiems asmenims elektroniniu būdu.

2011 m., įgyvendinant šį projektą, buvo parengti procesų ir procedūrų, susijusių su elektroninių paslaugų teisingumo vykdymo procese teikimu, aprašymai, jo pagrindu parengta elektroninių paslaugų teikimo teisingumo vykdymo procese specifikacija ir paskelbtas Elektroninių paslaugų teisingumo vykdymo procese informacinės sistemos kūrimo ir diegimo konkursas.

Vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos sukūrimas ir įdiegimas Respublikos teismuose. Antrasis 2011 m. Nacionalinės teismų administracijos pradėtas vykdyti projektas – Vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos sukūrimas ir įdiegimas teismuose. Vykdamas šį projektą, 18 Lietuvos Respublikos teismų ir 13 Kalėjų departamento įkalinimo įstaigų bus aprūpintos stacionaria ir mobilia vaizdo konferencinė įranga. Panaudojant vaizdo konferencinę įrangą, tiek Lietuvos Respublikos teritorijoje, tiek užsienio valstybėse esantys fiziniai asmenys bei juridinių asmenų atstovai galės dalyvauti nuotoliniame bylos nagrinėjime. Vaizdo konferencijų panaudojimas leis atskiroms socialinėms grupėms – neįgaliesiems, psichologiškai paveiktoms nukaltimų aukoms – lygiomis galimybėmis su kitomis proceso šalimis dalyvauti teismo procese, apginti savo teises. Tokie žmonės savo teises dalyvauti teismo procese dažniausiai deleguoja artimiesiems arba teisininkams. Vaizdo konferencinės įrangos panaudojimas teismo procese suteiktų galimybę visoms žmonių grupėms, nepaisant jų finansinio, socialinio statuso ar kitų aplinkybių, turėti lygias galimybes dalyvauti teismo procese ir ginti savo teises.

Nagrinėjant bylas, teismo posėdžiuose turi dalyvauti liudytojai, ekspertai, kurie gyvena toli nuo teismo ir kurių atvykimas į posėdį reikalauja nemažai laiko ir lėšų. Vaizdo konferencijų įrangos panaudojimas suteiks galimybę proceso dalyviams išvengti tiesioginio dalyvavimo teismo posėdyje ir tuo užtikrins proceso dalyvių aptarnavimo teismo procese patogumą.

Įgyvendinant šį projektą, 2011 m. buvo parengta Vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos architektūros projektavimo, techninės specifikacijos parengimo paslaugos konkurso užduotis, paskelbtas šios paslaugos konkursas.

Teismų pranešimų skelbimas internete. 2011 m. pabaigoje, įgyvendinant CPK pakeitimus, reglamentuojančius kai kurių teismų pranešimų viešą skelbimą specialioje interneto svetainėje, Nacionalinė teismų administracija sukūrė ir įdiegė programines priemones, leidžiančias teismams skelbti šiuos pranešimus administracijos interneto svetainėje. Įgyvendinus šią priemonę, proceso dalyviams nebereikia kreiptis į visuomenės informavimo priemones dėl tokių pranešimų paskelbimo, jie nepatiria išlaidų už tokių pranešimų skelbimą. Tuo pačiu padidėja skelbimo operatyvumas.

Teismų administravimo veiksmų registras. Vykdamas Teisėjų tarybos 2011 m. kovo 25 d. nutarimą Nr. 13P-31-(7.1.2), buvo sukurtas Teismų administravimo veiksmų registras. Nuo 2012 m. sausio 1 d. šiame registre talpinami ir saugomi duomenys bei dokumentai, susiję su teismų administravimo priežiūra.

Apibendrinant galima pabrėžti, kad „LITEKO“ tiek 2010 m., tiek ataskaitiniais metais tapo įrankiu, kuriuo vis plačiau naudojamosi kontroliuojant teismų darbą, stebint, ar teismai reikiamu laiku, tiksliai registruoja informaciją „LITEKO“. Sistemoje sukaupta ir registruojama informacija leidžia nustatyti, ar teisingai, laiku ir pilna apimtimi yra registruojama informacija apie procesą, ar nėra terminų pažeidimų. Tokia kontrolė leidžia atskleisti organizacinius teismų veiklos trūkumus, laiku imtis priemonių jų ištaisymui.

Pažymėtina, kad auga „LITEKO“ sistemos duomenų poreikis išoriniams vartotojams – sistemos duomenimis naudojasi vis daugiau išorinių sistemos vartotojų (2011 m. prie „LITEKO“ buvo prisijungusios 25 įstaigos, bendras vartotojų skaičius siekė 180). Numatoma, kad artimiausiu metu „LITEKO“ bus sujungta su Prokuratūros sistema IPS, Kalėjų departamento sistema PROSONIS, Įtariamų, kaltinamų ir teistų asmenų žinybiniu registru.

PASTABOMS

PASTABOMS

Nacionalinė teismų administracija
Valstybės biudžetinė įstaiga
L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius
Tel. (8 5) 268 5186
El. p. komunikacija@teismai.lt

